

Møte torsdag den 13. desember 2012 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 32):

1. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2013, kapitler under Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet (rammeområdene 2 og 3)
(Innst. 14 S (2012–2013), jf. Prop. 1 S (2012–2013))
2. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om endringer i statsbudsjettet 2012 under Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
(Innst. 123 S (2012–2013), jf. Prop. 25 S (2012–2013) unntatt kap. 820, 821, 822, 3821 og 3822)
3. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om endringer i statsbudsjettet 2012 under Kulturdepartementet
(Innst. 121 S (2012–2013), jf. Prop. 35 S (2012–2013))
4. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om endringer i statsbudsjettet 2012 under Kunnskapsdepartementet
(Innst. 120 S (2012–2013), jf. Prop. 37 S (2012–2013) kap. 231)
5. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om omfordeling av barne-trygden
(Innst. 142 S (2012–2013), jf. Dokument 8:9 S (2012–2013))
6. Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2013, kapitler under Kunnskapsdepartementet, Kulturdepartementet og Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet samt forskningskapitler under Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområde 16)
(Innst. 12 S (2012–2013), jf. Prop. 1 S (2012–2013))
7. Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om endringer i statsbudsjettet 2012 under Kunnskapsdepartementet
(Innst. 111 S (2012–2013), jf. Prop. 37 S (2012–2013), unntatt kap. 231)
8. Innstilling fra kyrkje-, utdannings- og forskningskomiteen om endringer i statsbudsjettet 2012 under Fiskeri- og kystdepartementet
(Innst. 112 S (2012–2013), jf. Prop. 32 S (2012–2013), kap. 1020, 1021 og 1022)
9. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Hans Olav Syversen, Dagrun Eriksen og Geir Jørgen Bekkevold om å iverksette en handlingsplan mot jødehat
(Innst. 133 S (2012–2013), jf. Dokument 8:145 S (2011–2012))
10. Stortingets vedtak til midlertidig lov om rett til forlenget av fester til bolighus og fritidshus
(Lovvedtak 18 (2012–2013), jf. Innst. 115 L (2012–2013) og Prop. 148 L (2011–2012))
11. Stortingets vedtak til lov om endringer i forsinkelsesrenteloven mv. (gjennomføring av direktiv 2011/7/EU om kamp mot forseinka betaling i handelshøve)
(Lovvedtak 19 (2012–2013), jf. Innst. 100 L (2012–2013) og Prop. 150 L (2011–2012))
12. Stortingets vedtak til lov om endringer i jordskifte-
loven
(Lovvedtak 20 (2012–2013), jf. Innst. 83 L (2012–2013) og Prop. 3 L (2012–2013))
13. Stortingets vedtak til lov om gjennomføring i norsk rett av EØS-avtalen vedlegg V punkt 2 (forordning (EU) nr. 492/2011) om fri rørsle av arbeidstakarar innanfor EØS-området (EØS-arbeidstakarlova)
(Lovvedtak 21 (2012–2013), jf. Innst. 82 L (2012–2013) og Prop. 152 L (2011–2012))
14. Stortingets vedtak til lov om Statens innkrevningssentral (SI-loven)
(Lovvedtak 22 (2012–2013), jf. Innst. 108 L (2012–2013) og Prop. 127 L (2011–2012))
15. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov om Folke-trygd-fondet (endringer i styreordningen)
(Lovvedtak 23 (2012–2013), jf. Innst. 109 L (2012–2013) og Prop. 19 L (2012–2013))
16. Stortingets vedtak til lov om endringer i finanstilsyns-
loven, banksikringsloven og foretakspensjonsloven
(Lovvedtak 24 (2012–2013), jf. Innst. 113 L (2012–2013) og Prop. 11 L (2012–2013))
17. Stortingets vedtak til lov om endringer i film- og videogramlova (filmkontrollgebyret)
(Lovvedtak 25 (2012–2013), jf. Innst. 140 L (2012–2013) og Prop. 18 L (2012–2013))
18. Stortingets vedtak til lov om endringer i pengespill-
loven (endring av tippenøkkel)
(Lovvedtak 26 (2012–2013), jf. Innst. 122 L (2012–2013) og Prop. 20 L (2012–2013))
19. Stortingets vedtak til lov om endringer i kringkastings-
loven, åndsverkloven og film- og videogramlova (gjennomføring av direktiv 2010/13/EU om audiovisuelle medietjenester mv.)
(Lovvedtak 27 (2012–2013), jf. Innst. 143 L (2012–2013) og Prop. 9 L (2012–2013))
20. Stortingets vedtak til lov om endringer i likestillings-
loven (tydeliggjøring av rettigheter ved foreldrepermisjon)
(Lovvedtak 28 (2012–2013), jf. Innst. 55 L (2012–2013) og Prop. 126 L (2011–2012))
21. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov om offentlige anskaffelser m.m. (offentlig tilsyn med forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter)
(Lovvedtak 29 (2012–2013), jf. Innst. 125 L (2012–2013) og Prop. 5 L (2012–2013))
22. Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygd-
loven og enkelte andre lover
(Lovvedtak 30 (2012–2013), jf. Innst. 127 L (2012–2013) og Prop. 13 L (2012–2013))
23. Stortingets vedtak til lov om endringer i rettsgebyr-
loven (reduksjon av tinglysingsgebyrene)
(Lovvedtak 31 (2012–2013), jf. Innst. 119 L (2012–2013) og Prop. 43 L (2012–2013))
24. Referat

13. des. – 1) Bevilgninger på statsbudsjettet for 2013, kapitler under Barne-, likestillings- og inkluderings-, Kultur- og Kunnskapsdept. (rammeomr. 2 og 3) 2) Endringer i statsbudsjettet 2012 under Barne-, likestillings- og inkluderingsdept. 3) Endringer i statsbudsjettet 2012 under Kulturdept. 4) Endringer i statsbudsjettet 2012 under Kunnskapsdept. 5) Repr. forslag Skei Grande og Tenden om omfordeling av barnetrygden 2012

Presidenten: Representantene Sverre Myrli, Ivar Kristiansen, Jan Arild Ellingsen og Tore Nordtun, som har vært permitterte, har igjen tatt sete.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten opplyse om at møtet fortsetter utover kl. 16.

Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 1, 2, 3, 4 og 5 behandles under ett. – Det anses vedtatt.

Videre etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at debatten deles i to, slik at man først behandler budsjettkapitlene under rammeområde 3 under Kulturdepartementet samt Innst. 121 S for 2012–2013 og deretter rammeområde 2 under Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet samt Innst. 123 S for 2012–2013, Innst. 120 S for 2012–2013 og Innst. 142 S for 2012–2013 om omfordeling av barnetrygden.

– Det anses vedtatt.

Sak nr. 1 [10:01:15]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2013, kapitler under Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet (rammeområdene 2 og 3) (Innst. 14 S (2012–2013), jf. Prop. 1 S (2012–2013))

Sak nr. 2 [10:01:30]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om endringer i statsbudsjettet 2012 under Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (Innst. 123 S (2012–2013), jf. Prop. 25 S (2012–2013) unntatt kap. 820, 821, 822, 3821 og 3822)

Sak nr. 3 [10:01:48]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om endringer i statsbudsjettet 2012 under Kulturdepartementet (Innst. 121 S (2012–2013), jf. Prop. 35 S (2012–2013))

Sak nr. 4 [10:02:00]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om endringer i statsbudsjettet 2012 under Kunnskapsdepartementet (Innst. 120 S (2012–2013), jf. Prop. 37 S (2012–2013) kap. 231)

Sak nr. 5 [10:02:13]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om omfordeling av barnetrygden

(Innst. 142 S (2012–2013), jf. Dokument 8:9 S (2012–2013))

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at hver av de to debattene blir begrenset til 1 time og 10 minutter, og at taletiden fordeles slik:

Arbeiderpartiet 25 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Høyre 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter, Venstre 5 minutter og medlemmer av Regjeringen 5 minutter hver.

Videre vil presidenten foreslå at det i begge debattene blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra hovedtalerne fra hver parti-gruppe og inntil seks replikker med svar fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at den som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Gunn Karin Gjøl (A) [10:03:33] (komiteens leder): Den rød-grønne regjeringen legger nå fram sitt åttende kulturbudsjett på rad med historisk økning i budsjettet. Den eventyrlige veksten har løftet kulturen inn i politikens elitedivisjon og gitt den økt status og anerkjennelse.

De rød-grønnes kulturløft er en ambisjon om at Norge skal bli en ledende kulturnasjon. Vi har mange europeiske nasjoner å strekke oss etter, men den store inspirasjonskilden har vært Frankrike som under den sosialistiske kulturministeren Jack Lang på 1980-tallet revitaliserte fransk kulturpolitikk. Dette skjedde gjennom en betraktelig økning av midlene til kunstnernes og kulturinstitusjonenes produksjon og distribusjon, bygging av nye kulturbygg og gjennom å støtte deler av kulturbransjen som staten tidligere ikke hadde villet beskjeftige seg med; film, plateproduksjon og forlag. I løpet av få år doblet de satsingen i kulturbudsjettet.

Vårt løft har klare paralleller til det franske løftet på 1980-tallet. Vi har i likhet med dem hatt en kraftig økning i bevilgningene. I løpet av åtte år har også vi doblet vårt kulturbudsjett. Vi har bygd store kulturinstitusjoner i Stavanger, Kristiansand, Namsos og nå på Notodden. Om noen år vil hovedstaden få enda en flott og moderne kulturinstitusjon med det nye nasjonalmuseet.

Norsk film har fått kraftige påplussinger. Aldri før har det blitt lansert flere norske filmer enn i de siste årene, og aldri har det norske filmpublikummet sett mer norsk film enn nå.

Likeverd mellom musikksgangre har vært et viktig mål for den rød-grønne kulturpolitikken. Jazz, rock og folke-musikk har aldri opplevd en tilsvarende satsing før. Dette er et økonomisk løft, men aller mest er det et statusløft – et signal om at ingen skal stå med lua i hånden.

Det samme kan sies om dansekunsten, som endelig har fått den oppmerksomheten den fortjener. En egen scene

for dans er realisert, og en egen tilskuddsordning for frie dansegrupper er på plass. Det siste har vi valgt å øke ytterligere i budsjettet for 2013.

Vi har nå også fått på plass Skuespiller- og danseraliansen, som er et prøveprosjekt som vil bidra til å bedre levekårene for disse kunstnerne.

I likhet med Jack Lang og de franske sosialistene som var opptatt av kulturelt mangfold og demokratisering av kulturen, ønsker også vi å sikre det. Derfor tok tidligere kulturminister Trond Giske initiativ til et kulturelt mangfoldår, og derfor la tidligere kulturminister Anniken Huitfeldt fram stortingsmeldingen Kultur, inkludering og deltaking – i begge tilfeller til stor motstand fra opposisjonen, som åpenbart mener at politikere ikke skal ha synspunkter på hvordan kulturen distribueres til det norske folk, og som dekker seg bak et prinsipp om armlengdes avstand.

Faktum er at den skapende kunsten aldri har hatt friere og bedre vilkår enn under den rød-grønne regjeringen. Samtidig som at det produseres flere teaterstykker, mer film og musikk enn noen gang, må vi kunne stille krav om at dette når ut til flere mennesker og ulike sosiale lag enn tidligere. Framover vil det bli enda viktigere med geografisk spredning av kulturkronene. Vi har nå gode og profesjonelle nasjonale kulturinstitusjoner på de fleste områder. Det gir oss muligheter og handlingsrom til å vri satsingen ut i landet, til små institusjoner og frie grupper. Det gjelder både for film, opera, teater og musikk.

Vi mener at når staten bruker så mye penger på kultur, er det viktig at en så stor del av befolkningen som mulig skal ha mulighet til å oppleve kunst og kultur. Helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag viser at nærhet til kulturinstitusjoner er avgjørende for bruken av dem. Storkonsumentene av kultur bor i de små og store byene. Vi mener faktisk at kultur ikke skal være forbeholdt rike mennesker med riktig postadresse.

Tidligere har intellektuelle kulturforskere og nå også – i løpet av de siste dagene – en høyreliberalistisk tenketank kritisert den rød-grønne regjeringen for å være en penge-maskin blottet for ideologisk vilje. Er det å være blottet for ideologisk vilje når regjeringen sikrer bredden og mangfoldet i litteraturpolitikken og ikke vil la markedskreftene styre utgivelsen av bøker, slik bl.a. Fremskrittspartiet vil?

Er det å være blottet for ideologisk vilje når vi foretar en massiv satsing på kultur for å gi folk flere og bedre kulturopplevelser som en motvekt til alle de materielle verdiene de eksponeres for? Er det å være blottet for ideologisk vilje når vi oppmuntrer en liten samisk bygd til å utvikle festivalen sin gjennom å gi den knutepunktstatus? Svaret på disse spørsmålene er åpenbart nei.

Det kunne vært interessant å få vite om det er ideologisk feil å gi rock og den rytmiske musikken økt status, at flere dansekunstnere nå kan leve av kunsten sin eller at Nord-Norge har fått sitt eget symfoniorkester.

Kulturpolitikken er åpenbart et av de områdene det kan bli størst endring på om vi får en mørkeblå regjering. En ting er at Fremskrittspartiet ønsker milliardkutt i bevilgningene, men vel så alvorlig er at de ønsker å fjerne de statlige reguleringene som sikrer bl.a. norsk språk og litteratur og ikke minst de skapende kunstneres stipender.

Hvordan kan Høyre i det hele tatt tenke tanken på å samarbeide med et parti som vil ramme Kultur-Norge på en så dramatisk måte som Fremskrittspartiets kulturpolitikk gjør?

Hvordan kan Høyre samarbeide med et parti som vil avvikle og privatisere den kanskje aller viktigste kulturinstitusjonen i Norge, nemlig NRK? Eller er det kanskje slik at Høyre sjøl ønsker en sakte død for NRK, siden de ikke vil si noe om lisensfinansieringen av NRK.

Høyre har den siste uka i denne salen nesten til krampa har tatt dem, ønsket å framstå som det store idrettspartiet, og ære være dem for det. Men hvordan kan Høyre samarbeide med et parti som vil svekke den viktigste inntektskilden til norsk idrett, nemlig spillmonopolet til Norsk Tipping?

Arbeiderpartiet er veldig glad for at vi har fått så bred støtte for vårt landsmøtevedtak om å endre tippemøkkelen og sikre at idretten får en stabil og forutsigbar finansiering framover. At Høyre i sitt budsjettforslag er enda mer ivrig enn regjeringen med å realisere endringen, synes vi faktisk er ganske flott. Men bak hviler mørke skyer så lenge vi ikke får avklart framtida for Norsk Tipping og hva som er en Høyre/Fremskrittsparti-regjeringens politikk på dette området – og ikke minst i kulturpolitikken generelt.

For kulturlivet og for kulturpolitikken framover er det viktig at vi i den siste budsjettdebatten i denne stortingsperioden faktisk får en avklaring på hva som vil bli en borgerlig regjeringens kulturpolitikk, for det svever helt i det blå. Vi vet ikke om vi vil få et fortsatt kulturløft. Vi vet ikke hva som blir framtida til NRK. Vi vet ikke hva som blir framtida til Norsk Tipping, som er den viktigste finansieringskilden til norsk idrett, for der spriker de i alle retninger. Og på noen områder må vi jo faktisk tro at Fremskrittspartiet, hvis de skal være en viktig samarbeidspartner for de andre, må få gjennomslag. Derfor hadde det vært veldig interessant både for oss som sitter her, og ikke minst for norsk kulturliv, at vi nå får avklart hva som er borgerlig kulturpolitikk. Det jeg kan forsikre dem som sitter her i salen – og også norsk kulturliv – om, er at hvis vi får en fortsatt rød-grønn regjering, vil vi fortsette Kulturløftet og fortsette å løfte norsk kulturliv.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ib Thomsen (FrP) [10:12:29]: Jeg hører at representanten sier mye om Fremskrittspartiets politikk, men det jeg kan fortelle representanten, er at med Fremskrittspartiets politikk vil alle i Norge få oppleve film og tv, også synshemmede. For oss er det veldig viktig at alle skal kunne få oppleve dette flotte mediet. Vi har sett hvor langt danskene har kommet med synstolkning. Vi har spilt dette inn i budsjettet til regjeringspartiene, men vi forstår at det sitter langt inne.

Hva vil regjeringspartiene gjøre for at alle i Norge skal kunne oppleve tv og film, også de synshemmede? – Da tenker jeg på synstolkning.

Gunn Karin Gjøl (A) [10:13:11]: Det har faktisk vært viktig for den rød-grønne regjeringen å nå ut til alle, og

da også til de funksjonshemmede, både synshemmede og hørselshemmede. Men det er én viktig forutsetning for å pålegge NRK slike ting, og det er at NRK er en statsinstitusjon, som man faktisk kan pålegge å gjøre slike oppgaver. Og så lenge Fremskrittspartiet ønsker å avvike NRK-monopolet, ønsker å privatisere NRK, ikke ønsker at vi faktisk skal ha en slik viktig kulturinstitusjon som NRK, blir det lite troverdig at dere har en fantastisk omfavnelser av synshemmede og hørselshemmede, for dere har ingen virkemidler å bruke. Vi har faktisk virkemidler å bruke, og vi jobber for at disse gruppene skal få mulighet og tilgang både til film og til andre ting. Men det tar litt tid.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:14:23]: Jeg takker representanten Gjøl for et engasjert innlegg. Hun brukte siste halvdel av innlegget på å spørre hva som blir kulturpolitikken i en eventuell ny regjering på ikke-sosialistisk side, og avsluttet den delen med å bruke 20 sekunder på å snakke om den rød-grønne kulturpolitikken etter valget. Det var, kort fortalt, at man skal fortsette Kulturloftet. Så da er i grunnen mitt spørsmål til representanten Gjøl ganske enkelt: Er det det som er den rød-grønne kulturpolitikken etter 2013, eller er det noe mer? Er det bare pengene, og det er det, eller har du noe mer å fortelle?

Gunn Karin Gjøl (A) [10:15:12]: Jeg takker Håbrekke for at han faktisk gir meg en anledning til å snakke om rød-grønn kulturpolitikk. Jeg opplever at jeg brukte to tredjedeler av innlegget mitt først på å dra de ideologiske linjene, bl.a. til den inspirasjonen vi har hentet fra det franske sosialistpartiet med hensyn til hva som er vår kulturpolitikk. I Kulturloftet ligger det jo mye mer enn bare penger. Det dreier seg bl.a. om at vi skal få flere skapende kunstnere, det dreier seg om at vi skal nå ut til flere deler av landet, til flere folk og til flere sosiale lag, det dreier seg om at vi skal satse på nye sjangrer. Vi har bygd opp en stor, ny kulturinstitusjon i Oslo gjennom Den Norske Opera, og nå sørger vi for at vi også får små institusjoner rundt om i Norge som bidrar til operakunsten. Og slik kan jeg fortsette. Det er denne kulturpolitikken som vi har startet på, bygger skritt for skritt, og som vi ønsker å fortsette med. I den ligger det mye mer enn penger, det ligger bl.a. betydelige omdisponeringer for å bidra til at hele det norske folk skal få glede av det løftet vi tar.

Olemic Thommessen (H) [10:16:22]: Jeg merket meg at representanten Gjøl var opptatt av det ideologiske, og i den sammenheng pekte hun på mye som handlet om formidling til alle grupper og om deltagelse for alle grupper. Men opposisjonens kritikk av statens styring dreier seg jo ikke om det, til tross for at det er det Arbeiderpartiet stort sett svarer med. Det opposisjonens kritikk dreier seg om, er jo de føringene som dreier seg om programmering – jeg gjentar programmering. Jeg tror jeg må gjenta det mange ganger, for det er det som er hovedinnholdet. Arbeiderpartiets svar er ofte at man ikke skal blande seg opp i det enkelte arrangement eller den enkelte produksjon. Men er det da slik at man mener at det er ideo-

logisk riktig å legge overordnede føringer som også skal gjennomføre innholdet, slik det etter hvert fremgår av flere proposisjoner?

Gunn Karin Gjøl (A) [10:17:26]: Denne debatten hadde vi også på mandag, og jeg må bare innrømme det, Thommessen, at du prøver å framstille deg som en kulturpolitisk ideolog på dette området, men jeg har fremdeles litt problemer med å se hva som er de store skillelinjene utover at dere framfører en kritikk mot den rød-grønne regjeringen på dette området. For når dere har sittet i regjering, har også dere lagt føringer for kulturinstitusjonene rundt om i landet knyttet til om de skal nå ut til barn og unge eller om de skal nå ut til det brede lag av befolkningen. Og det er det vi også gjør. Så får en diskusjoner, bl.a. om det er naturlig at Den Norske Opera skal markere 2014-jubileet. Vi synes faktisk det er naturlig at kulturinstitusjoner som Nationaltheatret og Den Norske Opera, som på en måte var en del av nasjonsoppbyggingen vår, også skal være med og bidra til jubileet. At det kan være en form for programmering, har vi vanskelig for å se, og jeg har også problemer med å tro at Høyre mener det samme.

Presidenten: Presidenten må minne om at all tale i Stortinget skal rettes til presidenten.

Replikordskiftet er dermed omme.

Ib Thomsen (FrP) [10:18:54]: Selvskrytet fra regjeringen var helt tydelig, og selvskryt kommer jo ofte fra hjertet.

Kulturen må være fri og uavhengig av politisk styring, som vi har vært innom mange ganger. For mange virker det som det er motsatt i regjeringens politikk.

Frivilligheten og engasjementet må være de bærende drivkrefter for all kulturell utfoldelse, også i kommunene.

Det vil alltid være rom for både profesjonelle og amatører innen feltet, slik at kulturen når flest mulig mennesker i hele landet, og ikke bare i Oslo.

En fri og uavhengig presse er videre en forutsetning for demokratiet, ytringsfriheten og rettsstaten. For å sikre konkurranse og mangfold i media er det svært viktig at man har en etableringsfrihet i medienæringen.

Fremskrittspartiet vil – som forrige taler var inne på – redusere NRK-lisensen og på sikt fjerne den helt. Nå har NRK ansatt en ny sjef – en ny direktør – som kommer fra områder innenfor medienæringen som har vært utsatt for store omstillingsarbeider. Så vi har store forventninger til den nye sjefen, og vi ønsker å se en utvikling som gjør at NRK blir mer dynamisk i framtiden.

Desentralisering og finansiering er viktig for å unngå unødig maktkonsentrasjon innen kulturen. For en kultursektor vil dette innebære i større grad å spre finansieringen vekk fra tung offentlig finansiering. I Fremskrittspartiets alternative budsjett legges det opp til økt finansiering av kultursektoren gjennom både generelle skattelettelser og gjennom å stimulere til økte gavebidrag til kulturen. Tall viser at effekten av skattelettelse alene vil sørge for at kultursektoren i sum tilføres mer penger med Fremskrittspartiets alternative løsninger. Dette illustrerer hvordan en mo-

derne og framtidorientert politikk med redusert offentlig forbruk kan være et sterkt bidrag.

Frivilligheten, barn og unge kommer først i Fremskrittspartiets kulturpolitikk. Kulturpolitikken har vært og skal fortsatt være basert på frivillighet, barn og unge, og vi må få den ut i Kommune-Norge. Den skal ikke styres fra Oslo, den skal ikke styres fra Kulturrådet, Kulturdepartementet eller Stortinget. Den skal utvikles i kommunene.

Frivilligheten er viktig på flere plan. Man kan aktivisere innen både helse, demokratiopplæring og med tanke på konkrete bidrag inn i Kommune-Norge, og særlig rettet mot barn og unge.

Fremskrittspartiet er motstander av et unødig byråkrati. Tungt byråkrati er ikke å ivareta den store, frivillige sektoren som vi nå snakker om. Jeg registrerer at sektoren dessverre har utfordringer knyttet til dette i dag. Momskompensasjonsordningen pålegger organisasjoner ekstra papirarbeid. Fremskrittspartiet vil erstatte denne med et rent momsfritak, et mindre byråkrati og forenkle hverdagen for dem som driver arbeidet ute i kommunene, så de slipper å bruke regnskapsførere og advokater for å tilfredsstille statens krav.

Profesjonelle aktører har også store utfordringer. Da tenker jeg på aviser og bøker, som har et eksisterende momsfritak når det gjelder papirutgaver. Hvorfor har man det? Jo, det er for å styrke det norske språk og den norske litteraturen.

Denne regjeringen behandler derimot e-aviser og e-bøker som noe helt annet enn de samme avisene og bøkene som kommer i papirformat. Jeg tror e-bøker og e-aviser er kommet for å bli. Så dette er for meg meget, meget underlig. Det har ført til det snodige utfallet at e-avisene må betale moms på 25 pst., mens papirversjonene ikke må det.

Mange vil nok mene at dette er å gå baklengs inn i framtiden. Hva med en full likebehandling av papir- og e-versjoner? Jeg tror fortsatt det er til det beste for det norske språk.

Og hva med å legge til rette for et levende mangfold i frivillig sektor, gjennom nettopp å bedre rammevilkårene, redusere papirmøllen, gi momsfritak og fjerne skatt på frivillighet?

Mange mennesker legger ned et stort arbeid i frivilligheten rundt omkring i lag og organisasjoner over hele landet. Det er galt at dette arbeidet skal avgiftsbelegges, og det er vanskelig å forklare utad. Fremskrittspartiet har et forslag om å øke fradragsgrensen til 25 000 kr for gaver til frivillige organisasjoner. Det er klart at dette kunne ha vært til stor hjelp.

Regjeringen skryter, som vi har hørt tidligere, av årets budsjett – at det er den største satsingen for frivillig sektor noensinne. Regjeringen regner inn momskompensasjonen til store aktører som Røde Kors og Redningsselskapet som del av Kulturløftet i dette kulturbudsjettet. Men momskompensasjon hører ikke hjemme i dette regnestykket. Et sånt regnestykke er det kun Finansdepartementet som kan lage, men kulturen der ute forstår det ikke.

Dette gir da ikke et korrekt bilde av satsingen på frivilligheten innenfor kulturen. Men jeg er positiv til at det

igangsettes arbeid med forenkling av tilskudd til frivillig sektor og mener at dette må ha en høy prioritet. Samtidig er det også positivt at man ser nærmere på innsamlingsregisteret og Frifond.

Kunsten og kulturen har en egenverdi. Jeg tar avstand fra regjeringspartienes politiske tilnærming, der kunst og kultur i stor grad anses som et virkemiddel for å oppnå politiske mål på en rekke samfunnsfelt. Dette er beklagelig. Og nå har man begynt å bruke nye ord som å «programmere» kulturen.

Fremskrittspartiet ønsker et kulturliv som gir nye impulser og stimulerer til kreativitet og nyskaping utenfor Oslo. Fremskrittspartiet vil ha en kulturpolitikk som styrker våre kulturelle røtter og forvalter kulturarven, samtidig som vi vil stimulere til kreativitet. Kulturpolitikken må bidra til å styrke både det profesjonelle og det frivillige kulturlivet. Kulturen må da få være fri og uavhengig av denne programmeringen fra regjeringen.

I Norge har vi en omfattende frivillig sektor som vi er stolte av, noe som betyr et stort engasjement hos mange mennesker. Det vil alltid være rom for både profesjonelle og amatører innenfor dette feltet, men det er ikke en fordel å opprettholde en holdning om at profesjonell utøvelse innen kulturfeltet skal foregå på et helt annet plan enn all annen utøvelse av kultur.

Jeg vil fremme forslagene fra Fremskrittspartiet og de forslagene Fremskrittspartiet er med på.

Presidenten: Representanten Ib Thomsen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Lene Vågslid (A) [10:27:43]: Kulturen skal vere fri og uavhengig og utan politisk styring, seier representanten Ib Thomsen, og han tek òg opp i sitt innlegg at dei vil fjerne lisensen i NRK. Me veit at dei vil privatisere NRK og leggje styringa av NRK inn i denne salen.

Det er oppsiktsvekkjande at Framstegspartiet vil instruere innhaldet i adventsbarne-tv og krevje meir fokusering på Jesus. Ein skal altså ikkje kunne seie at kulturinstitusjonar skal ta omsyn til likestilling, eller at funksjonshemma skal integrerast i kulturlivet, som i samfunnet elles – men Jesus skal styrast inn i barne-tv.

Kan representanten forklare korleis eit slikt forslag om direkte detaljstyring av innhaldet i barne-tv kan vere for einleg med Framstegspartiets politikk? Bryt ikkje dette totalt med armlengdes-avstand-prinsippet?

Ib Thomsen (FrP) [10:38:33]: Som representanten sikkert kjenner til, har NRK en helt spesiell rolle. Som representanten sikkert også kjenner til, har stortingsrepresentantene en spesiell rolle i form av at vi er ombudsmenn. Skal ikke vi peke på det når vår kulturarv begynner å sprike og gå i feil retning, og når vi mener at NRK har en spesiell rolle i å formidle nettopp en del av kulturarven vår?

Vi har aldri sagt at vi ønsker å gå inn og detaljstyre det redaksjonelle i NRK – da hadde vi jo kanskje grepet inn på helt andre områder – men vi mener at NRK bør ta hensyn til hva seerne og innbyggerne i Norge ønsker å se på.

Vi mener at NRK bør ta hensyn til en del av kulturarven vår – nettopp det siste forslaget vi har kommet med. Det er ikke noe fysisk forslag. Vi har tatt det opp fordi vi mener at NRK også bør se på de religiøse sendingene i julen, som vi mener er helt naturlig at NRK er en del av som en allmennkringkaster.

Laila Dāvøy (KrF) [10:29:56]: Det var mye bra og som jeg satte pris på i innlegget, bl.a. dette med frivilligheten og hvor viktig den er – og ikke minst det at kunst og kultur har en egen verdi. Det betyr i hvert fall for meg at da kan man ikke kommersialisere for mye av den – hvis man har en grunnleggende holdning til dette.

Mitt spørsmål gjelder Den Norske Opera i Oslo. Vi har bygget dette praktbygget, og det brukes mye. Det er blitt en magnet både for det norske folk og ikke minst for utlendinger som kommer til byen. Operaen bør være mer enn et konferansesenter, og hvis kunst og kultur har en egen verdi, bør man virkelig kunne lage store forestillinger uten å måtte få problemer med økonomien.

Hva er bakgrunnen for at Fremskrittspartiet kutter i Operaens budsjett for 2013?

Ib Thomsen (FrP) [10:30:56]: Det er ingen tvil om at Operaen har blitt et flott bygg. Innholdet i Operaen er fantastisk – da tenker jeg på oppsetninger – og den har blitt en av Oslos største turistattraksjoner. Folk kommer fra hele Europa sågar for å se forestillinger.

I sommer hospiterte jeg en dag i Operaen og fikk et innblikk som var veldig, veldig positivt.

Grunnen til at Fremskrittspartiet vil kutte i Operaen, er at vi mener at potensialet for egeninntekter i Operaen er langt større enn egeninntektene er i dag. Vi så at da Operaen flyttet fra Youngstorget til dit den er i dag, økte egeninntektene med 50 pst., og vi mener at potensialet er større. Når vi vet at Figaros bryllup ble satt opp ti ganger og gikk for fulle hus alle ti gangene, mener vi det er rom for å sette opp flere forestillinger av Figaros bryllup.

Det jeg sier, er at flere populære stykker vil gjøre at egeninntektene øker. Derfor vil vi minske overføringene.

Rannveig Kvifte Andresen (SV) [10:32:06] Jeg skulle gjerne ha fulgt opp sporet som representanten Vågslid var inne på om NRK og Fremskrittspartiets forsøk på å styre.

Mitt spørsmål skal dreie seg om noe annet. For SV er det en viktig sak at vi har et mangfold av aviser i det ganske land. Vi ser at veldig mange av disse er helt avhengige av den pressestøtten de får i dag. Fremskrittspartiet foreslo å kutte i pressestøtten.

Mitt spørsmål til representanten Thomsen er da: Tror han at det mangfoldet av aviser vi i dag har, vil kunne overleve med en reduksjon i pressestøtten?

Ib Thomsen (FrP) [10:32:42]: Når det gjelder dette med NRK, som representanten var inne på innledningsvis, synes vi det er spennende at vi nå får en ny direktør som er vant til omstilling innenfor mediebransjen.

Når det gjelder dette med aviser, tror vi ikke vi vil kunne opprettholde den bredden man har i dag. Vi mener

at vi samtidig som å legge til rette for lik behandling når det gjelder moms, også må se på utfordringene som avisene sliter med, noe regjeringen ikke tar hensyn til i det hele tatt. De vil ikke likebehandle den elektroniske utgaven med papirutgaven og lever i den tro at en papiravis vil vare evig. Det mener vi er et snevert syn. Vi mener at regjeringen burde vært mye mer på offensiven når det gjelder å likebehandle e-aviser og papiraviser. Vi mener at regjeringen burde vært mer opptatt av det norske språk – å bevare det – enn av å følge Finansdepartementet i ett og alt og ikke vil likebehandle papiraviser og e-aviser. Det synes vi er beklagelig.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Olemic Thommessen (H) [10:34:07]: Vi går mot slutten av en åtteårig periode med rød-grønn regjering. Signalene er klare, det har dreid seg om en stø kurs som handler om mer penger, sentralisering og sterkere styring. Det gjelder også i år.

Pengene har Høyre og de tidligere regjeringspartiene fra Bondevik II-regjeringen stort sett vært med på. Økte bevilgninger til kulturområdet var også en premiss for kulturmeldingen vår regjering la frem.

Det andre kjennetegnet ved kulturpolitikken gjennom disse årene er at staten har blitt mer dominerende og en tydeligere maktfaktor i kulturlivet. Høyre har ved hver budsjettdebatt påpekt dette. En stat som er stadig mer til stede gjennom økte bevilgninger, vil automatisk få en mer dominerende stilling. Økte bevilgninger burde derfor vært fulgt av en politikk som sprer makt, minimerer faren for økte bevilgninger og at økte bevilgninger også skal gi økt maktkonsentrasjon, politisk riktighet og herskende smaksretninger. Overfor dette har regjeringen ikke vært særlig lydhør. Tvert imot har regjeringen ført en politikk som aktivt går i motsatt retning, nemlig større maktkonsentrasjon og tydeligere statlig styring. Kjennetegnet er at stadig færre personer har fått en stadig større del av kaka å rutte med. Kulturrådets organisering, Nasjonalbibliotekets mer omfattende rolle og sammenslåingen i Filmens Hus er gode eksempler på dette.

I tillegg utgjør den økonomiske sfæren regjeringen styrer gjennom tildelingsbrevene, selvsagt en stadig større andel av kulturlivets virksomhet. I takt med økningene i statsbudsjettets bevilgninger og iveren for styrket styringsdialog handler dette om makt overfor kulturlivet.

Hovedskillelinjen i norsk kulturpolitikk handler om håndteringen av statens makt og dominerende stilling.

Høyre ser på kulturlivet som en del av samfunnet, der det er særlig viktig at man skal ha uavhengighet av offentlige myndigheters maktsfære. Kulturlivet skal etter vår oppfatning heller være en motkraft, en kritisk faktor, eller i det minste ha den integritet og frie stilling vi ønsker for det sivile samfunn.

Statlig styring i kombinasjon med en omfattende finansiering medfører avhengighet som over tid undergraver frivilligheten og den brede kulturpolitikken integritet, dvs. at det undergraver det sivile samfunns selvstendighet. I kunstpolitikken legger det veien åpen for politisk

riktighet og undergraver rommet for kritikk, mangfold og alternative retninger.

Sitter man som programskaper for en liten institusjon, kanskje med fem til ti egne produksjoner i løpet av et år, og man reelt sett skal imøtekomme fire til seks offentlig fastsatte forventninger, vil rommet for andre retninger på programprofilen reelt sett være borte.

Høyre og resten av opposisjonen ønsker en annen hovedkurs.

For Høyres del handler dette ikke om mengden penger, men om måter å fordele pengene på, om statlig organisering, om målrettet arbeid for å styrke kulturinstitusjonenes selvstendige stilling og reelt sett om å ta hele landet i bruk.

Økte statlige bevilgninger må etter Høyres mening følges av en tydelig politikk også for økte alternative inntekter – altså private midler fra enkeltpersoner, selskaper, stiftelser eller fond. Høyre foreslår i år, som tidligere, et større skattefradrag for gaver, og vi ønsker gjennomgående en mer positiv og aktiv politikk som viser at de private bidragsyterne er velkomne som viktige medspillere for å sikre mangfold og uavhengighet.

Hver gang vi diskuterer private bidrag, sier regjeringspartiene at de er glade for pengene som et supplement til det offentlige bidraget. Men noen ordninger i virkemiddelapparatet som styrker dette, vil man ikke ha. Det kan jo virke styrende på statens bevilgninger og dermed føre noen penger inn i systemet der staten ikke har kontroll – altså at statens innflytelse blir mindre. Fraværet av politikk for å styrke det private engasjementet er påfallende og etter hvert mer følbart.

Et eksempel blant flere av virkemidler som Høyre ønsker å ta i bruk, er gaveforsterkningsordningen. I debatten om visuell kunst mandag la Høyre, Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet frem et forslag om en gaveforsterkningsordning rettet mot kunstmuseenes innkjøpsvirksomhet – et godt og nøye valgt eksempel. Selv her, hvor gaveforsterkningsordningen enkelt ville bli håndtert etter institusjonenes egne retningslinjer, avviste kulturstatsråden monotont ordningen. Statens bidrag ville jo da følge institusjonenes egne prioriteringer og falle utenfor regjeringens innflytelseffære. Ja nettopp, det var akkurat det som var meningen.

Statsråden forsvarer her statens maktsfære nærmest på refleks. Statens penger er i hennes verden bedre penger enn de private, ganske enkelt fordi statens penger kan følges av hennes verdier som vilkår. Likestilling, barn og unge, skolesekk, nasjonale jubileer og integrering staker ut kulturlivets hovedkurs etter hennes pipe. Alt sammen er utmerkede tilnærminger, men samlet sett, og som føringer på en statlig hovedfinansiering, er det meget tvilsomt både i forhold til ytringsfrihetsspektivet og spørsmålet om hva som bidrar til gode kunstneriske prosesser – særlig i en tid som vår med så store omveltninger.

I mandagens debatt viste kulturministeren til en artikkel i Samtiden av Tom Remlov om kunstnerisk programskaping og institusjonenes samfunnsoppgaver. Eksemplet var ment å forsvare statens styringsdialog gjennom tildelingsbrevene. For meg understreker denne henvisningen at Arbeiderpartiet – og det bekreftet i og for seg også repre-

sentanten Gjøl i dag – ikke helt forstår hvilke problemstillinger vi snakker om. Ledere av kulturinstitusjoner vil selvsagt ikke drive sin programskaping uavhengig av det samfunnet de virker i. Forskjellen på Høyre og Arbeiderpartiet er at Høyre mener at programskaperen selv skal bestemme hvilke temaer som skal vektlegges, helt uavhengig av noen statlig meny eller anvisning, mens Arbeiderpartiet vil legge en hovedkurs også for innholdet, tuftet på egen, og dermed statens, oppfatning av hva som er de viktige verdimeslige prioriteringer i tiden. Kulturlivet som selvstendig stemme skal altså dempes eller tilrettelegges i henhold til verdimeslige målsettinger.

Kulturministeren burde i denne sammenheng merke seg at den samme Tom Remlov og Operaens egen interesseorganisasjon, NTO, tross risiko for manglende bevilgninger fra regjeringen, nå har fått nok, og at de gjennom årene har gitt tydelige varsko om at den statlige styringen gjennom tildelingsbrevene nå er følbare og kunstnerisk kontraproduktiv.

I dette budsjettet følger Høyre opp satsingen på det frie feltet. Her ligger et stort potensial for kunstnerisk utvikling og spennende entreprenørskap som peker inn i fremtidens samfunn. Høyre ønsker å ta disse kreftene i bruk for å styrke kunstnerisk slagkraft, kunstnerisk mangfold og utvikling, gjerne på tvers av gener og plattformer.

Denne satsingen er også fra vår side satt inn i et maktperspektiv. Der institusjonene er eiet, har sine styrer oppnevnt fra, og er bortimot fullfinansiert av offentlige midler, ligger det frie feltet lenger unna statens etter hvert nokså lange armer og har derigjennom en sterkere integritet det er grunn til å verne om. Høyre ønsker å videreutvikle ordningene knyttet til årstilskuddene og basisfinansieringen. Det bør være mulig å bygge et karriereløp og en kunstnerisk virksomhet uavhengig av statlig eierskap. Virksomheter som Visjoner Teater eller Trondheims fantastiske Cirka Teater burde ha et helt annet rom for utvikling enn det regjeringen har gitt dem, tross store økninger i bevilgningene. Men så kontrolleres de da heller ikke, slik tilfellet eksempelvis er for knutepunktsinstitusjonene der staten sørger for å ha styremajoriteten på plass.

Høyre vil ta hele landet i bruk. Det har vært en sterk sentralisering av de store institusjonene i Oslo, som selvfølgelig også har betydd en sentralisering av makt. Det beste eksemplet er kanskje å finne i filmpolitikken. Regjeringen kjørte gjennom sammenslåingen av virksomheten i Filmens Hus. Jeg angrer litt på at Høyre ble med på det den gangen. Vi trodde at Giske ønsket å bygge opp filmmiljøene også i andre deler av landet – det var altså ikke tilfellet. Den regionale filmsatsingen har i svært liten grad vært fulgt opp. Resultatet ser vi gjennom statistikkens tydelige språk – de fleste pengene går til Oslo-området. Høyre gjør her tydeligere endringer i sine prioriteringer. Det er også trist at regjeringen ikke har sørget for å ivareta etterutdanningen som Filminstituttet hadde. Det vitner om dårlige ambisjoner for filmen at regjeringen verken har fått på plass akseptable økonomiske rammevilkår for filmutdanningen eller en mastergrad som har vært sterkt etterspurt.

I senere innlegg fra Høyres representanter vil vi også ta

for oss idrettspolitikken, det immaterielle kulturvernet og kulturskolene. Jeg vil selv komme tilbake til mediepolicen. For øvrig støtter Høyre Venstres forslag nr. 34, og jeg tar opp de forslagene som vi selv er med på.

Presidenten: Representanten Olemic Thommessen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Olov Grøtting (Sp) [10:44:36]: Opposisjonspartiernes forslag til kulturbudsjett er veldig forskjellige. Det ligger an til store uenigheter om kulturpolitikken i årene som kommer dersom de mørkeblå skulle vinne valget neste høst. For mens Høyre vil øke bevilgningene til kultur, ønsker Fremskrittspartiet å kutte 16 pst. av budsjettet, noe som tilsvarer drøye 1,5 mrd. kr. Høyres planer for kulturen har større likhetstrekk med de rød-grønnes kulturpolitikk enn med den potensielle koalisjonspartneren Fremskrittspartiets kulturpolitikk. I Fremskrittspartiets alternative budsjett skal kulturpotten altså kuttes med 1 524 mill. kr, og disse skal hovedsakelig hentes fra Kulturrådet og institusjonene. Fremskrittspartiet vil gjøre store kutt i institusjonsstøtten. Er dette en kulturpolitikk vi kan vente oss av Høyre i en eventuelt mørkeblå regjering, eller vil uenigheten medføre blått kaos?

Oleomic Thommessen (H) [10:45:38]: En blå regjering skal også gjennom en forhandling der man finner ut av hvilke prioriteringer man skal legge opp til. Jeg føler meg trygg på at man fra Høyres side vil legge stor vekt på kultursatsingen. For Høyre er kultur svært viktig. Det er svært viktig for oss å ivareta kulturarvperspektivet – det synspunktet deler vi med Fremskrittspartiet. Det er viktig for oss å ivareta det maktperspektivet som jeg forsøkte å beskrive – det synspunktet deler vi også med Fremskrittspartiet. Men det er også viktig for oss å opprettholde et høyt bidragsnivå til kulturlivet generelt, og der er vi på linje med regjeringen når det gjelder bevilgningene. Det mener vi er viktig av mange årsaker, men særlig fordi det dreier seg om at vi også i et lite land skal ha en god kulturpolitikk som alle kan vokse på. Høyre vil legge stor vekt på det. Et stort Høyre vil sikre et godt kulturbudsjett.

Kåre Simensen (A) [10:46:53]: Etter debatten på mandag om visuell kunst, som representanten Thommessen fulgte opp i sin replikk til representanten Gjøl og i sitt innlegg her, har jeg lyst til å stille representanten et spørsmål om regjeringens overstyring av kulturlivet. Jeg har lyst til å utfordre Thommessen: Mener representanten Thommessen at det er urimelig å stille krav til kulturlivet og institusjonene om at de også må nå ut til et bredere lag av folket og publikum, når man vet at man bruker milliarder av kroner av fellesskapets penger på kultur? Er det overstyring når man har forventninger til at det ikke bare er høyt utdannede mennesker i de store byene som får benytte seg av kulturtilbud, men sørger for at kulturen også når ut til en større del av befolkningen? Er det mer politisk korrekt styring når representanten fra Fremskrittspartiet i sitt innlegg her i stad sa at man ønsker at Den Norske Opera hel-

ler skal spille Figaro enn andre oppsetninger som de hadde planlagt?

Oleomic Thommessen (H) [10:47:55]: Representanten Simensen demonstrerer nok en gang at Arbeiderpartiet ikke skjønner hva vi snakker om, fordi de tillegger oss meninger som vi ikke har. Vi mener det er helt selvfølgelig at man skal ha en politikk som dreier seg om formidling til brede lag og kanskje grupper som ikke får det. Vi mener det er helt selvfølgelig at man skal ha en politikk som åpner for deltakelse så bredt som overhodet mulig, men vi mener at det er uheldig, direkte feil og i strid også med prinsipper knyttet til ytringsfrihet og ønsket om kulturen som en drivende kraft i et samfunn, at vi skal legge føringer for rammene for hvordan program skal skapes. For å ta det med teskje: Når en kunstnerisk leder for en institusjon skal legge sitt program, skal vedkommende selv få tenke gjennom hva som er det viktige i samfunnet i dag, og selv finne ut av hva det er? Eller skal man, som Arbeiderpartiet vil, legge føringer for hva disse overordnede verdiene skal være? Det er å legge rammer for kulturlivet som man aldri hadde drømt om å gjøre f.eks. overfor mediene.

Rannveig Kvifte Andresen (SV) [10:49:11]: I replikkordskiftet med Fremskrittspartiet i stad framkom det at Fremskrittspartiet ønsker en lik sats på mediemoms når det gjelder papirutgaver og elektroniske utgaver av aviser. Jeg har forstått det slik at også Høyre ønsker en lik momssats her. Men jeg har hatt problemer med å se hvilken sats partiene legger seg på, og jeg må bare beklage hvis jeg kunne ha lest det, men jeg har altså ikke klart å finne det. Jeg lurer på om det er 0 pst., som på papiravisene i dag, 8 pst., som har vært et kompromissforslag som har ligget ute i feltet, eller 25 pst., som gjelder de elektroniske avisene per i dag?

Oleomic Thommessen (H) [10:49:51]: Det er 8 pst., som Mediebedriftenes Landsforening har foreslått, og som vil gi en provenyløsning som det hadde vært fullt mulig å håndtere. Det er nærmest ubegripelig at regjeringen med så stor selvfølge bare avskriver den problemstillingen. Det forteller oss at Kulturdepartementet nok en gang taper slaget mot Finansdepartementet. Det forteller oss også om et kulturdepartement som dessverre er nokså svakt, og som undergraver hele regjeringens troverdighet på kulturområdet. Når Finansdepartementet ikke støtter momsen, når Utdanningsdepartementet ikke får på plass en filmutdanning eller ivaretar utdanningen i nordisk, og når Miljøverndepartementet ikke ivaretar kulturminnevernet på en måte som et kulturloft f.eks. ville bidra til, ja da fremstår Kulturdepartementet som et rent bevilgningsdepartement, mens den samlede profil på regjeringens kulturpolitikk fremstår i et nokså lunkent lys.

Presidenten: Replikkordskiftet er slutt.

Rannveig Kvifte Andresen (SV) [10:51:11]: Folk flest er storbrukere av kunst og kultur. Vi hører på musikk, ser film, leser bøker eller opplever kunst i alt fra reklame til det offentlige rom. Vi bruker kultur til å koble ut og slappe

av med, men også til selvutvikling og refleksjon. En film, en bok, en sang eller et bilde kan nytes, men samtidig utfordre oss til å tenke på nye måter. Kunsten har en viktig egenverdi både for dem som skaper, dem som formidler, og dem som opplever kunst.

Kulturløftet har vært svært ambisiøst. Jeg må si vi er heldige i Norge som har mulighet – og ikke minst politisk vilje – til å satse så mye på kultur. Enkelte framholder at det er et luksus gode, men jeg tør påstå at det er av stor verdi – som bidrar til et bedre samfunn å leve i. En kan vel si at det med en god del av kulturen er sånn at en ikke blir klar over hvor viktig den er, før den ikke er tilstedeværende. Skal vi være sikre på en fortsatt storstilt satsing på kultur, er det viktig med en fortsatt rød-grønn regjering også etter at Kulturløftet II er innfridd. Kun da kan vi være trygge på at ambisjonene opprettholdes, at vi får en kulturpolitikk som vektlegger rettferdighet, og at kulturen skal nå alle, uavhengig av bakgrunn, økonomi og geografi.

Kulturlivet har store ringvirkninger. Kulturlivet er et møtested på tvers av kultur, religion, alder og bakgrunn. Kunst og kultur bidrar bl.a. til god helse, sosialt fellesskap og læring. Forskningsresultater har vist at kunst og kultur i skolen kan bidra til bedre resultater også på andre kompetanseområder.

Et godt kulturtilbud er også viktig for stedsutvikling. Levende samfunn fordrer levende kulturliv. Folkebibliotek, kulturskoler, museer og andre lokale kulturarenaer er sentrale for utviklingen av gode lokalsamfunn.

Jeg må innrømme at jeg er stolt av at vi følger opp Kulturløftet. Helt fra vi inngikk et samarbeid i den rød-grønne regjeringa, har vi holdt en stø kurs mot at 1 pst. av statsbudsjettet skal gå til kulturformål. Vi har holdt løftene hele veien, men vi har selvfølgelig også videre ambisjoner.

For SV er det viktig å gi kultur for barn et skikkelig løft. Vi mener at støtten til kulturproduksjon for barn må prioriteres når et nytt kulturløft skal på plass. Barn og unge skal ha muligheter til å oppleve og utøve kultur. Barnekulturen har ikke hatt den statusen den fortjener. Det er et politisk ansvar å gi de vilkårene som trengs for å heve både kvalitet, utbredelse og status. Kulturskolene er her viktige. Jeg må innrømme at vi gjerne skulle gjort mer på akkurat det feltet enn vi har fått gjort. Men det at det nå legges inn en kulturskole-time i uka, mener vi er en god sak. På den måten kan alle barn få muligheten til å bli kjent med kulturskolen. Det er en kjent sak at kulturell deltakelse er et klassespørsmål. Deltakelsen avgjøres for ofte av sosial tilhørighet og økonomi, så også deltakelse i kulturskolene. Å gi alle et kulturskoletilbud kan føre til en utjevning. En annen fordel er at ansatte i kulturskolen på denne måten i større grad kan tilbys hele stillinger og bedre betingelser.

SV mener at praktiske og estetiske fag må få en mer sentral plass i skolen. Den kulturelle skolesekken er i så måte et vellykket tilbud som bringer profesjonell kunst av høy kvalitet til barn og unge over hele landet. Det er viktig fortsatt å satse på dette tilbudet. Jeg mener det må legges særlig vekt på at skolesekken skal gi mer varig engasjement og arbeid med kunst og kultur.

Til slutt vil jeg også i denne debatten påpeke at det er viktig å sørge for at kunstnere må gis mulighet for å leve

av kunsten sin. Det har vært spesielt viktig for SV at det fortsatt gis mulighet for langsiktige og forutsigbare inntektsmuligheter for etablerte kunstnere når dagens garantiinntekt fases ut. Vi er derfor glade for at det opprettes to langvarige stipendordninger, med minimum ti års forutsigbarhet. Det skal gjelde de etablerte kunstnerne, men også seniorkunstnere. For oss har det vært vesentlig at det er minimum ti år, at man også kan søke om å få ytterligere fem år, og ikke minst at det gis en forutsigbarhet ved at man skal få ti–tolv måneders varsel om man får dette stipendiet eller ikke.

Det er ingen tvil om at det ville medført store konsekvenser for Kultur-Norge særlig hvis Fremskrittspartiets alternative budsjett hadde fått flertall. Jeg er særdeles glad for at vi med flertallets forslag får nok et historisk løft for kultursektoren i Norge.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ib Thomsen (FrP) [10:55:47]: Representanten påpekte flere ganger at det var viktig å løfte fram barn og unge og ungdomsarbeid når det gjelder kulturen. På Andøya er det arrangert en festival siden 1983. Denne festivalen ligger helt ute i havgapet, styres av ungdom og er for ungdom. Det er en festival som er rusfri, og det er en av de svært få som er tilgjengelig for ungdom under 18 år. Det er skrevet en positiv merknad i budsjettet, og det er tatt opp også fra flere muntlig. Hva skal til for at den sosialistiske regjeringen vil være med på å støtte disse ungdommene i det arbeidet de gjør på Andøya for en rusfri festival? Hva kan representanten gjøre med det for å løfte denne enda mer fram?

Rannveig Kvifte Andresen (SV) [10:56:48]: Det er mange gode merknader i forbindelse med budsjettet, både fra opposisjonen og fra posisjonen, og en god del av merknadene kunne vi kanskje ha vært med på hvis vi hadde hatt noe mer tid til å se på konsekvensene av det osv., sånn som f.eks. denne om Andøya. Så skal vi være litt forsiktige med å peke på altfor mange små, konkrete prosjekter i et stort kulturbudsjett, for det kan gi falske forhåpninger, særlig hvis det ikke medfører en reell økonomisk støtte til disse prosjektene. Men selvfølgelig er SV innstilt på å sørge for at flest mulig lokale positive tiltak blir støttet, og spesielt viktig er ungdomsprosjekter og de som også er av rusfri art, for det er veldig mye ungdom under 18 år som ikke føler at de har et tilstrekkelig godt tilbud.

Olemic Thommessen (H) [10:57:48]: SV er befriende klare når det gjelder nettopp det å kunne legge føringer overfor kulturlivet. SV synes at det er greit med kvotering f.eks. med tanke på likestilling, og har også vært klare på at det er greit å legge føringer når det gjelder mangfold eller integrering. Det synes jeg er fair, og det opplever jeg er et klart signal. Men det er én ting som det forbauser meg at miljøpartiet SV ikke mener at man skal ta med, og det er miljøperspektivet. Private bedrifter i Norge pålegges i sine årsberetninger å redegjøre for bedriftenes miljøprofil. Skulle det ikke da være naturlig at også kulturlivets

virksomheter, blant de hensynene man skal legge inn som førende for kulturlivet, burde ha med miljøperspektivet?

Rannveig Kvifte Andresen (SV) [10:58:51]: Det er et interessant spørsmål som Thommessen her tar opp. Vi synes det har vært veldig viktig å gi en del føringer innenfor kultursektoren, som innenfor mange andre sektorer som får statlige overføringer – det være seg inkludering, likestilling eller ikke minst universell utforming, som har blitt stadig viktigere, men det gjelder også helt åpenbart spørsmålet om miljø og miljøperspektivet. Det er noe vi kan ta med oss og vurdere i tida framover.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:59:37]: Representanten var inne på kulturskolene i sitt innlegg og ga en liten innrømmelse av at regjeringen ikke har gjort så mye som man kanskje hadde forventning om for fire år siden. Men det man nå har gjort, er å legge inn 72 mill. kr til en time i SFO, som da skal bli et tilbud til alle. Det er jo ikke det kulturskolene i utgangspunktet driver med, det er ikke det kulturskolene har spurt etter, og det er ikke det de 30 000 på venteliste har spurt etter. Spørsmålet mitt er: Når man først plutselig kan hoste opp penger til kulturskolene, hva er det som gjør at man gir kulturskolene noe helt annet enn det de har spurt om, som ikke gir barna på venteliste plass, og som heller kanskje mer ligner på et virkemiddel for å oppfylle SVs drøm om en heldagsskole?

Rannveig Kvifte Andresen (SV) [11:00:32]: Det er mange utfordringer når det gjelder kulturskole, ikke minst å få redusert ventelistene. Skulle vi ha fått redusert ventelistene til null per i dag, hadde det kostet veldig mye midler. Det at vi nå kan få én kulturskoletime til alle, innebærer sannsynligvis at noen som står på venteliste per i dag, får et tilbud som er tilstrekkelig for dem. Men det aller viktigste er at vi nå gir alle en mulighet til å bli kjent med kulturskolene. Det kan medføre at enda flere ønsker et kulturskoletilbud, sånn at ventelistene noen steder dessverre blir lengre enn de er per i dag.

Det er noen kommuner som allerede har gjennomført dette, og som er kjempefornøyd. Jeg har fått tilbakemelding fra mange kommuner om at de imøteser dette med stor glede. Selv om kanskje ikke alle får det de har etterspurt, imøtekommer det i hvert fall noe av det Kulturskole-Norge har etterspurt også.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Olov Grøtting (Sp) [11:01:58]: Kultur er viktig for samfunnet vårt.

Kultur er så mangt. Bor du i en by, kan du ha muligheten til å konsumere kulturopplevelser. Men ute i distriktene må du i mye større grad være med på å produsere kulturopplevelsene selv, dersom du ønsker slike tilbud.

Høykvalitets profesjonelle forestillinger, utstillinger og andre kulturuttrykk er viktig. Det gir oss gode opplevelser og skikkelig krydder i hverdagen, og det gir også barn, unge og andre amatører noe å strekke seg etter. Men det er den folkelige kulturen – frivilligheten, også kalt tred-

je sektor – som er aller viktigst, og som er selve limet i samfunnet.

Norge er som kjent et av verdens beste land å bo i. Her har vi det trygt og godt. Vi har bygget opp et velferdssamfunn som ivaretar barna våre, våre eldre og oss selv når vi er syke og trenger det.

Samfunnet vårt har gjennomgått enorme forandringer de siste par generasjonene. Storfamilien med flere generasjoner og svære ungeflokker er for lengst borte. Voksne barn bor langt fra sine foreldre, og søsken spres for alle vinder når de blir voksne. På mange måter har venner erstattet noe av det familien var for hverandre før.

Jeg mener på ingen måte at vi skal tilbake til 1950- og 1960-tallet. Men når jeg nå beskriver dagens samfunn, uten storfamilie og slekta som bor milevis unna hverandre, kanskje i andre land eller på et annet kontinent, høres samfunnet trist ut.

Men slik er det jo ikke. Norge er likevel et av verdens beste land å bo i. Og selv om noen er ensomme og det finnes fattige her i landet, er da de aller fleste slett ikke det. De fleste av oss har det godt og trygt økonomisk. Vi har velferdsgoder fra det offentlige i form av barnehager, helsetjenester og eldreomsorg – og ikke minst har vi frivilligheten.

Frivillig sektor er det aller viktigste vi har i et moderne samfunn. Den er det som, i tillegg til de andre private og offentlige godene vi har, gjør Norge til et så godt land å bo i. For det offentlige kan aldri gi oss alt vi trenger. Så god råd har vi ikke, heller ikke i Norge, der vi har «pæng på bok». Det private kan heller aldri gi oss det vi trenger. Penger er ikke alt i livet. Vi kan ikke kjøpe oss lykke om vi blir aldri så rike.

Men frivillig sektor – samværet med andre, omsorgen for hverandre som fins i denne sektoren – gir oss det vi trenger i tillegg til privat rikdom og offentlige velferdstjenester. For noen er det givende å jobbe i frivillig sektor – være trener, eller kanskje besøksvenn for eldre eller ensomme. Det gir oss noe selv at vi kan bidra med noe for andre.

Andre er med i idrettslag fordi de har lyst til å gå på ski eller kanskje kaste håndball. Noen blir til og med innmari gode i disse idrettene. Hadde vi hatt noen Therese Johaug i langrennstoppen uten den lokale langrennklubben i bitte-lille Dalsbygda i Os kommune i Østerdalen? Hadde vi hatt håndballjenter som hadde vunnet mesterskap etter mesterskap uten frivilligheten, uten de lokale håndballklubbene? Eller hadde vi fått fram talenter innen musikk, sang, opera eller teater uten frivillige lag og foreninger av ymse slag? Nei, det tror jeg ikke.

Målet er heller ikke at vi bare skal få fram talenter. Frivilligheten er minst like viktig for dem som aldri blir verdensmestere i noe som helst, men som bare ønsker å være med i et fellesskap og ha det bra.

Frivillighetens viktigste oppgave er å gi folk et godt og meningsfylt liv, enten de er med på å lage kultur, eller de vil oppleve kultur.

Frivilligheten er så viktig for samfunnet vårt at vi i Senterpartiet puttet fryktelig mange egg – faktisk nesten alle vi hadde – i en kurv i årets kulturbudsjett. Den kurven

het momskompensasjon til frivilligheten. Og det lyktes vi med. Momskompensasjonen til frivillige lag og foreninger har fått et løft på 320 mill. kr i statsbudsjettet for 2013, og ordningen er nå på nesten 1 mrd. kr. Dette er tidenes løft for frivilligheten.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ib Thomsen (FrP) [11:06:32]: Jeg forstår at representanten og Senterpartiet er veldig opptatt av Bygde-Norge og det som skjer rundt omkring i hele landet. Men partiet er veldig lite synlig når det gjelder standpunktet rundt å avgiftsbelegge e-boken. Man vet at det er lite framtidsrettet og gammeldags å tro at vi for all evighet skal beholde papirboken alene, og at e-boken ikke er kommet for å bli.

Jeg forstår også at representanten er opptatt av det norske språk, norsk litteratur, norske forfattere, norske forleggere og norske bokhandlere rundt omkring i hele landet og den ekspertisen en sitter på. Men hva har Senterpartiet gjort, og hva har representanten gjort overfor de andre sosialistene i regjeringen? Og hva har man gjort overfor Finansdepartementet for å fjerne momsen, eller i hvert fall likebehandle papirbøker, e-bøker og lydbøker?

Olov Grøtting (Sp) [11:07:39]: Takk for spørsmålet.

Det er jo ikke sånn at vi i Senterpartiet er interessert bare i Bygde-Norge eller bare i papirbøker eller norske forfattere, men vi synes selvsagt at det er viktig å opprettholde et kulturtilbud over hele landet og stimulere til at vi får flest mulig norske forfattere.

Når det gjelder spørsmålet, er vi veldig opptatt av å finne ut hvordan vi kan behandle e-bøker i framtiden, for det er vel egentlig ikke så mange som har funnet svaret på hvordan vi kan få likebehandlet e-bøker og vanlige bøker. Vi hadde en gjennomgang av dette da vi var innom biblioteket i Drammen forleden, da vi også diskuterte dette spørsmålet i forhold til bibliotekene og e-bøker der. Dette er et spørsmål vi har på agendaen framover.

Olemic Thommessen (H) [11:08:47]: Jeg opplevde representanten Grøttings innlegg som veldig interessant i forhold til ønsket om vekst nedenfra. Nå er det jo slik at denne regjeringen har sørget for at de som styrer med pengene, blir stadig færre, og de holder til i Oslo. Det er dessverre en veldig tydelig statistikk på hvordan utviklingen er når det gjelder hvem som får midler.

Jeg tror den beste veien til å sørge for at miljøer over hele landet får midler, er at disse miljøene blir gode, at de klarer å skrive fine søknader, bygge gode prosjekter som når frem i søknadsbehandlingen, men også at man har kriterier som verdsetter de kvalitetene som må til lokalt. Kan representanten Grøtting si seg enig i det? Og i så fall, er hun fornøyd med den linjen regjeringen har ført? Og er hun fornøyd med hva Senterpartiet har oppnådd i spørsmålet om sentralisering?

Olov Grøtting (Sp) [11:09:57]: Det er et viktig spørsmål som stilles her. Vi er ganske riktig opptatt av at det skal være kulturopplevelser og kulturtilbud over hele landet.

Det var det mitt innlegg handlet om, for frivillighet er noe av det viktigste vi har når det gjelder kultur. Der blomstrer det, der gror det. I tillegg må vi også ha de større kulturinstitusjonene og den profesjonelle kunsten. Det er naturlig nok ikke slik at vi ute i Bygde-Norge får en opera eller andre store institusjoner, men vi får operamiljøer; i Nord-Østerdal har vi bl.a. Opera Di Setra. Så det blomstrer i Bygde-Norge, og jeg tror faktisk at slike institusjoner som operaen i Oslo har vært med på også å skape engasjement for eksempelvis opera ute i Bygde-Norge.

Øyvind Håbrekke (KrF) [11:11:07]: Det siste kan jeg si meg helt enig i. Det var for øvrig også mye i representanten Grøttings innlegg som jeg kan si meg enig i.

Representanten var inne på momskompensasjonsordningen, en ordning som Senterpartiet har flagget veldig høyt og vært veldig fornøyd med. Men tilbakemeldinger fra frivilligheten går på at ordningen skaper mye unødig byråkrati. Var det noe som var poenget med den ordningen, var det nettopp å frigjøre energi og ressurser i frivilligheten – ikke å kaste det bort på byråkrati.

Spørsmålet mitt til representanten Grøtting er: Er Senterpartiet fornøyd med ordningen som den framstår i dag, eller vil man ta på alvor de tilbakemeldingene som kommer fra frivilligheten?

Olov Grøtting (Sp) [11:11:56]: Takk for spørsmålet. Det er jo ikke bare negative tilbakemeldinger om denne ordningen. Jeg tror først vi kan slå fast at momskompensasjonsordningen er viktig, og den er bra for frivillige lag og organisasjoner. Det er det ingen tvil om, og det har organisasjonene selv bekreftet i høringene vi har hatt. Men en evaluering av ordningen som ble lagt fram i går, viser faktisk at hele 67 pst. av organisasjonene opplever ordningen som ubyråkratisk. Derfor tror jeg nok bildet er mer nyanisert enn det representanten Øyvind Håbrekke tegnet her. Vi har hele tiden hatt fokus på å forenkle frivillig sektor, og vi gjør det vi kan for å gjøre det enda enklere i framtiden.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Øyvind Håbrekke (KrF) [11:13:08]: Er kulturpolitikk mer enn penger? Ja, det er det.

Kulturpolitikk handler om forståelsen av mennesket, om forståelsen av samfunnet, om ytringsfrihet, om makt og om åndsliv. Derfor vil jeg begynne med å si at Kristelig Folkeparti tar utgangspunkt i at kultur er en fundamental del av et menneskes liv, av nærmiljø og lokalsamfunn, av et nasjonalt fellesskap – og del av internasjonal kontakt og fellesskap. Dette er et fundamentalt utgangspunkt, og det er fundamentalt i forståelsen av det menneskelige liv og menneskelig fellesskap – uavhengig av kulturpolitikk og statlige virkemidler som sådan.

For Kristelig Folkeparti er det viktig å ta utgangspunkt i at vi ikke kan sette likhetstegn mellom kulturliv og kulturpolitikk. Man hører stadig en retorikk, særlig fra rød-grønn side, der man får inntrykk av at kulturpolitikken oppgave er å drive kulturlivet. Jeg vil bruke et bilde fra jordbruket: Det er ikke sånn at kulturpolitikkerne, politikken og myn-

dighetene setter såkornene i jorda. Kulturpolitikken oppgave er å gjødsle og vanne når såkornene er sådd. Derfor er det heller ikke detaljer, flisespikkeri eller skinnuenighet når vi diskuterer styring av kulturlivet. Kultur handler om ytringsfrihet og makt.

Ett av stikkordene i denne diskusjonen er ordet «programmering». Det er ikke sånn at ordet programmering uheldigvis har blitt nevnt i en eller annen setning fra de rød-grønne. Nei, det er nå et ord som går igjen i alle kapitler og stortingsmeldinger der man omtaler hvordan man ønsker å drive kulturpolitikk i de ulike sektorene. Det er en helt sentral del av styringsdialogen med alle som mottar statlig støtte. For å bli i jordbruksbildet: Man kan få inntrykk av at de rød-grønne ikke bare ønsker å være bonden som setter såkornet i jorda. Man ønsker i tillegg å ha med seg et ugressmiddel som kan ta bort eventuelle vekster i enga som man ikke ønsker å ha der.

I diskusjoner vi har hatt om dette tidligere, svarer de rød-grønne til stadighet at det bare handler om hvilke målgrupper man skal nå. Hvis det handler om det, kan man si «målgrupper» – og at man vil diskutere målgrupper med institusjonene. Men man har valgt å bruke ordet programmering. Man bruker det konsekvent – igjen og igjen og igjen. Da må man ta ansvar for å svare på hva det innebærer.

Kulturbudsjettet nærmer seg 10 mrd. kr. Tar vi et steg tilbake og spør oss hva vi ville brukt 10 mrd. kr til hvis vi skulle bruke det på kulturliv, tror jeg veldig mange ville sagt: La oss gi barn og unge en mulighet til å uttrykke seg gjennom kunst og kultur. Likevel er det etter denne opptrappingen et paradoks at dette er et av områdene som virkelig er nedprioritert. Kulturskoler, korbevegelsen, korpsbevegelsen, de institusjoner og bevegelser som virkelig gir barn og unge muligheter, har regjeringen valgt konsekvent å nedprioritere. Norge har – internasjonalt – en unik tradisjon for kor. Likevel snakker man i et kulturbudsjett på 10 mrd. kr – der bare økningen er på 800 mill. kr – om økninger på korfeltet med 1 mill. kr her og 200 000 kr der. Det er en systematisk nedprioritering av korfeltet.

Når det gjelder kulturskoler – der man endelig har lagt inn penger – legger man inn midler til noe kulturskolene ikke har etterspurt, og som ikke gir de tusenvis av ungene som står venteliste, plass og mulighet til å lære seg det de ønsker.

Når det gjelder frivillighet, har man innført en momskompensasjonsordning. Det er for så vidt bra, men nå omtaler man den som en støtteordning på linje med andre støtteordninger, men det var den aldri ment å være. Her må vi rydde opp i byråkrati, her må vi slippe frivilligheten løs, her må vi slippe kulturlivet løs. Så har Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett vist at det er mulig å omprioritere, sånn at vi gir de områdene som er nedprioritert, mulighet til å vokse og utvikle seg.

Jeg tar med dette opp de forslagene som Kristelig Folkeparti står bak i innstillingen.

Presidenten: Representanten Øyvind Håbrekke har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Arild Stokkan-Grande (A) [11:18:43]: Øyvind Håbrekke tegner i sitt innlegg et bilde av virkeligheten når det gjelder frivilligheten, som jeg overhodet ikke kjenner meg igjen i. Frivilligheten blomstrer som aldri før. Over hele landet ser vi et voldsomt engasjement, og denne regjeringen har vitterlig støttet opp om frivilligheten gjennom en momskompensasjonsordning og gjennom de ulike støtteordningene vi har – tilsvarende over 0,5 mrd. kr. Man har støttet opp om korpsbevegelsen ved stadig å styrke innkjøpsordningen for musikkinstrumenter, og over hele landet feires det og jubles som aldri før over frivilligheten. Så jeg vil på det sterkeste tilbakevise Håbrekkes påstand. Kristelig Folkepartis problem er at man har valgt side – et borgerlig regjeringsalternativ. Når man skal i forhandlinger med Fremskrittspartiet – som kutter over 1 mrd. kr i kulturbudsjettet – er spørsmålet hvordan man med den typen politikk skal nå de målene som Kristelig Folkeparti er opptatt av å nå.

Øyvind Håbrekke (KrF) [11:19:52]: Først vil jeg korrigere representanten litt på det at frivilligheten blomstrer som aldri før. Frivilligheten i Norge har alltid blomstret, og forskningen på frivillighet viser nok et mer nyansert bilde av hvordan det utvikler seg.

At det er flere midler på statsbudsjettet fordi vi har fått momskompensasjonsordningen, er riktig. Men det viser igjen bare det jeg sier, at i den rød-grønne retorikken setter man likhetstegn mellom de to begrepene «statlige bevilgninger» og «kulturliv». Det er en usunn tilnærming, mener jeg.

Ja, Fremskrittspartiet har en helt annen kulturpolitikk enn Kristelig Folkeparti. De kutter 1,5 mrd. kr i kulturbudsjettet. De gjør en del – vil jeg si – merkelige prioriteringer, som jeg overhodet ikke kan stille meg bak. De kutter f.eks. i bevilgningene til nasjonale institusjoner og ber dem ta det inn igjen i billettinntekter, som i realiteten fører til en kommersialisering av disse institusjonene. Det er en kulturpolitikk som ligger hinsides det Kristelig Folkeparti kan støtte og gå god for. Jeg vil faktisk gå så langt som å si at jeg tar like sterkt avstand til Fremskrittspartiets kulturpolitikk som jeg gjør til den rød-grønne overstyringen av kulturlivet. Så langt vil jeg gå.

Arild Stokkan-Grande (A) [11:21:06]: Jeg er glad for klargjøringen av hvordan Kristelig Folkeparti ser på Fremskrittspartiets kulturpolitikk. Det skal bli spennende å følge videre hvordan man skal klare å komme til enighet på det området. Det synes å være milevis avstand.

Så tar representanten opp dette med statlig overstyring, som det hevdes at denne regjeringen driver med, og som jeg på det sterkeste vil tilbakevise. Vi ser at kulturfeltet gjennom Kulturløftet, gjennom det at frivilligheten og institusjonene i kulturlivet for øvrig er styrket, opplever en frihet de sjelden har opplevd – fordi de har handlefrihet til å gjøre det de ønsker. De har mulighet til å realisere de planene som de tidligere kanskje bare kunne drømme om, nettopp fordi vi har evnet å øke bevilgningene.

En annen del av det frie og uavhengige meningssammenfunnet er mediepolitikken. Jeg er veldig glad for at Kris-

telig Folkeparti står sammen med de rød-grønne i synet på produksjonsstøtte osv. Også her ser vi at de står milevis fra Fremskrittspartiets politikk, som handler om å legge ned lokalaviser. Vil Kristelig Folkeparti kunne akseptere at flere lokalaviser blir lagt ned, som Ib Thomsen har bekreftet vil bli resultatet av deres politikk?

Øyvind Håbrekke (KrF) [11:22:15]: Kristelig Folkeparti ønsker en sterk mediestøtte. Det stiller vi oss bak. Så får velgerne stemme ut fra hva de mener om de ulike alternativene. Men dette er Kristelig Folkepartis politikk, det er viktig for Kristelig Folkeparti.

Når det gjelder det representanten sier om styring av kulturlivet, er det noe som er ganske illustrerende: Man har fått større frihet enn før fordi man har fått mer penger. Jeg går ut fra at representanten vedstår seg det man skriver i tildelingsbrevene, at man legger føringer for hvordan pengene skal brukes. Det er en ganske god illustrasjon på at på samme måte som private penger kan medføre føringer for kulturlivet, vil rød-grønne bevilgninger medføre føringer for kulturlivet. Hvis man ønsker et fritt kulturliv, må man ta et oppgjør med de føringene som staten ønsker å sende med midlene. Det var det jeg gjorde i mitt innlegg.

Olov Grøtting (Sp) [11:23:30]: Representanten Håbrekke tegner et dystert bilde av dagens kulturpolitikk som heller ikke jeg kjenner igjen meg i.

Jeg vil følge opp det første spørsmålet fra representanten Stokkan-Grande. Vi har altså trappet opp kulturfeltet ganske mye. Vi opplever at Kristelig Folkeparti deler mange av de rød-grønnes verdier og prioriteringer i mange store kulturspørsmål. Fremskrittspartiet er helt i den andre enden av skalaen. Føler Kristelig Folkeparti seg trygg på at de i et slikt mørkeblått regjeringssamarbeid vil kunne føre en kulturpolitikk i tråd med Kristelig Folkepartis verdier?

Øyvind Håbrekke (KrF) [11:24:19]: Jeg vil besvare spørsmålet med igjen å si at den rød-grønne regjeringen ikke har trappet opp kulturfeltet, de har trappet opp kulturbevilgningene. Det er to forskjellige ting. Det viser bare at det er en betydelig forskjell når det gjelder virkelighetsforståelsen av hva kulturpolitikk er, av hva kulturliv er, mellom oss og de rød-grønne.

Jeg tror representanten Grøtting er kjent med at Kristelig Folkeparti ikke går til valg på et regjeringssamarbeid med Fremskrittspartiet. Vi har sagt at vi ønsker å bidra til et regjeringsskifte, og at det i den sammenheng er naturlig å snakke med alle på ikke-sosialistisk side. Vi går til valg på et regjeringssamarbeid mellom Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti. Der står vi for vår kulturpolitikk.

Fremskrittspartiet har en ganske annen kulturpolitikk. Som jeg sier: Jeg tar like sterkt avstand til den som til de rød-grønnes forsøk på statlig overstyring av kulturlivet. Begge deler er alvorlig.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Trine Skei Grande (V) [11:25:47]: Jeg er veldig enig i den innledningen som Kristelig Folkepartis representant hadde.

For Venstre, et liberalt parti, er det kanskje «ytringsfrihet» som er et av de hovedordene som danner grunnlaget for en kulturpolitikk. Det er derfor kulturpolitikk er annerledes enn helsepolitikk, næringspolitikk eller andre politikkområder der man skal prøve å få en størst mulig effektivitet og måloppnåelse. Kultur er ytringer. Det er ikke bare politiske ytringer uttrykt i politiske taler eller leserbrev som kampen for ytringsfrihet skal kunne innbefatte. Ytringer er også kunst, kultur og alle de andre måtene vi som mennesker i et samfunn ytrer oss på. Dette danner grunnlaget for Venstres kulturpolitikk.

Jeg tror at det som er skillet mellom det som kan kalles en borgerlig kulturpolitikk, og det som er den sosialistiske, som er grunnlaget for regjeringen, er at det er en helt annen målretting når det gjelder hvordan man bruker de kulturelle virkemidlene.

Jeg har lyst til å illustrere det med én forskjell i regjeringas forslag til budsjett som bare er på 6 mill. kr i forhold til Venstres alternative budsjett. Venstre er opptatt av de flerkulturelle kulturuttrykkene. Venstre er opptatt av at de flerkulturelle kulturuttrykkene bør gjenspeiles i den norske kulturpolitikken. Regjeringen gjør det ved å uttrykke det i tildelingsbrev til institusjoner, mens Venstre gjør det ved å tildele flere midler til de flerkulturelle institusjonene vi har. Det er en god illustrasjon på forskjellen – om man skal instruere statlige institusjoner, eller om man skal stimulere miljøer som jobber for det man tror er viktig å ha som en del av kulturuttrykket. Derfor har Venstre i hvert eneste budsjett de siste åtte årene prioritert de flerkulturelle kulturinstitusjonene – Nordic Black Theatre og alle dem som virkelig har bidratt til å få fram kunstnere med en annen kulturell bakgrunn. Det viser at vi tenker forskjellig når det gjelder akkurat dette.

Andre satsinger som Venstre har i sitt budsjett, er f.eks. at vi ønsker å fokusere mer på å utvikle bibliotekkonseptet i en ny digital tidsalder, at det er viktig å utvikle noen nye modeller for bibliotekene og deres viktige posisjon. Derfor ønsker vi et tilskuddssystem for dem som ønsker å utvikle nye bibliotekmodeller. Vi har også en gaveforsterkningsordning for museer som vi kommer til å kjempe for til solnedgang. Det handler om at vi ønsker en mye større satsing på både samlingsforvaltning og infrastruktur ved norske museer. Vi tror at en gaveforsterkningsordning kunne vært med på å bidra. Vi har et verbalforslag i dag om en opptrappingsplan knyttet til samlingsforvaltning og infrastruktur på museumssida. Vi har også lagt inn flere arbeidsstipender for kunstnere, ikke for de gamle, som SV snakket om i dag, men for å få flere unge kunstnere inn i kunstnerstipendordningene.

I sum plusser Venstre på 160 mill. kr til kultur i sitt alternative statsbudsjett. Det har vi i og for seg gjort hvert eneste år. Det er ikke bare regjeringen som har plussset på, vi har plussset på mer hvert bidige år de siste åtte årene. Når man påstår at det bare er pengesummen som er den store forskjellen, tror jeg nok at man må lete lenger ned i virkelighetsforståelsen sin for å klare å formidle et inntrykk av

at de andre ikke bruker penger på kultur. Venstre har brukt mer på kultur i hvert eneste budsjett de siste åtte årene.

Til slutt: Det er litt forvirrende med så mange saker i to forskjellige debatter, men jeg skal i hvert fall ta opp de forslagene som er relevante i denne saken.

Presidenten: Vi kan vel kanskje bli enige om at representanten tar opp alle forslag som hører til under denne debatten, så er vi ferdig med det.

Da har representanten Trine Skei Grande tatt opp de forslagene hun refererte til, og som vi skal prøve å holde oversikt over.

Det blir replikkordskifte.

Gunn Karin Gjøl (A) [11:30:39]: Jeg vil dele at jeg er enig med representanten Trine Skei Grande i at yttringsfrihet faktisk er en veldig viktig del av norsk kulturpolitikk. Jeg mener at yttringsfriheten innenfor kulturlivet har blitt mye større under den rød-grønne regjeringa, nettopp fordi den rød-grønne regjeringa har sluppet til mange flere kulturuttrykk, gitt mange flere kunstnere muligheten til å få uttrykt det de har på hjertet. Det kan man bl.a. se av den økinga som har vært i Kulturfondet, innenfor både scenekunst, dans og musikk, der det overhodet ikke dreier seg om at regjeringa går inn og styrer, men faktisk tildeler flere midler, slik at flere får mulighet til å delta.

Det som jeg synes er litt underlig, er at Venstre, når man snakker om yttringsfrihet, ikke ser at også pressepolitikken er en del av yttringsfriheten – når man kutter i pressestøtten, kutter man også i yttringsfriheten.

Trine Skei Grande (V) [11:31:58]: Det er en liten omregulering i pressestøtten i vårt alternative forslag. Det handler om dagens systemer, bl.a. at man ikke klarer å få til en momsordning når det gjelder digitale medier. Det er i ferd med å bli et kjempestort problem også for pressepolitikken og mediepolitikken vår.

Vi tror ikke at det å forsteine dagens system er det beste. Det å tro at all yttringsfrihet går gjennom papiravisene, er heller ikke det beste. Vi ønsker en stor omlegging på dette feltet, både når det gjelder moms og støtte til digitale medier. Vi mener at dagens eierskapsstrukturangang, som handler om geografi, er helt foreldet i en digital hverdag.

Vi har også åpnet for at man kanskje kan lage rene journaliststipend, for i dagens digitale verden vil det også være mulig for enkeltjournalister som ikke er tilknyttet en redaksjon, å bidra med god journalistikk i norske medier.

Per-Kristian Foss hadde her overtatt president-plassen.

Gunn Karin Gjøl (A) [11:32:59]: I likhet med partiet Venstre ønsker regjeringspartiene å gjøre noe med pressestøtten, men vi ønsker ikke å kutte i pressestøtten, for det får faktisk dramatiske konsekvenser for både små og mellomstore aviser – også hvis man skal foreta den omlegginga som partiet Venstre ønsker.

En annen side som også er interessant å høre Skei Gran-

de snakke om, er: Hva er det egentlig som er borgerlig kulturpolitikk? Jeg forstår det sånn at Venstres kulturpolitikk er å ha litt mer penger enn regjeringspartiene. Men når vi hører hva som er Fremskrittspartiets kulturpolitikk, skjønner vi at det er ganske stor avstand mellom det disse borgerlige partiene står for. Ser vi til Oslo, der de nå sliter med å bli enige om bl.a. Munch-museet, må vi nesten lure på om borgerlig kulturpolitikk dreier seg om total handlingslammelse.

Trine Skei Grande (V) [11:33:52]: Hvis det er sånn at Arbeiderpartiet har lyst til å bli enig med byrådet om å bygge Lambda, er det veldig fint for meg. Det Arbeiderpartiet har stått for i Oslo, er å utsette saken i det uendelige og å ville ha en ny arkitektkonkurranse for et nytt sted. Jeg tror det er viktig å få bygd det museet. Det hadde jeg håpet at Arbeiderpartiet kunne være med på, men hvis vi ikke klarer det, skal vi nok klare å finne en løsning på annet vis.

Jeg tror at man ser den borgerlige kulturpolitikken hvis man leser Høyres, Kristelig Folkepartis og Venstres forslag under ett. Jeg skjønner at dette er litt vanskelig for regjeringa å skjønne, men det handler ikke bare om hvor mye penger man har, men det handler om hvor mye man styrer pengene. Det handler ikke om at man blåser opp noen ordninger, men om at man kanskje må lage noen alternative ordninger og støtteordninger. Det handler ikke om at man gjør alle mulige størst mulig, for da plasserer man for mye makt ett sted. Jeg skjønner at regjeringa er redd for at den makta da må være offentlig. Jeg mener at den kanskje også må være privat noen steder. Man må gjerne også lage offentlig motmakt, men det er viktig å spre makt.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Hadia Tajik [11:35:05]: Målet vårt er at Noreg skal vere ein leiande kulturnasjon, at kunsten og kulturen skal vere fri, at kunsten og kulturen sin eigenverdi vert verdsett. Tilgang til kunst og kultur og høvet til å uttrykke seg kreativt er viktig i eit demokratisk samfunn. Det legg grunnlaget for meiningsbryting og breidde i det offentlege ordsiftet. Eit sterkt og dynamisk kulturliv viser igjen i eit mangfald av kulturuttrykk og stemmer, frå det smale til det kommersielle, frå det provoserande og aggressive til det sarte og varme – og alt imellom.

Gjennom Kulturløftet I og II har satsinga på kultur sidan 2005 vore historisk, med ein vekst på nærmare 5 mrd. kr. Det er ei dobling av kulturbudsjettet. No har kulturlivet fått økonomiske musklar. No har kulturen vorte løfta opp i politikken elitedivisjon. No har me ein sterke kulturell infrastruktur over heile landet. Frå 2013 utgjør Kulturløftet 0,96 pst. av statsbudsjettet, og me held stø kurs mot å innfri Kulturløftet.

Men éin ting er 1 pst.-målet og krafta som dette gjev. Like viktig er det kva me bruker pengane på. Me vil bygge grunnlaget for demokrati og deltaking for dei mange, ikkje for dei få.

Så opplever eg at representanten Olemic Thommessen

i innlegget sitt inviterte meg til å kommentere betraktningane hans, og då vil eg gjerne gjere det.

Eg registrerer at han i innlegget sitt snakka veldig lenge om sin versjon av raud-grøn politikk, ikkje om Høgre sin politikk. Eg har ingen problem med den interessa han viser oss, men det er jo litt synd at det vert polemisert så veldig.

Representanten Thommessen meiner at auken i offentlege midlar betyr konsentrasjon av makt. Då må nesten kulturlivet leggje til grunn at Høgre ønskjer å kutte i dei offentlege midlane over tid. Ut frå dei betraktningane han delte om dei private initiativa han ønskjer å leggje til rette for, og dei skattefrådraga han ønskjer å gje, ser det ut som han ikkje har tillit til at private gjevarar vil fortsetje å gje, med mindre dei får skattefrådrag for å gjere det.

Så forstår eg det òg sånn at han meiner at ei regjering utan ein aktiv kulturpolitikk er ei god regjering. I det heile kom representanten med ganske sterke utfall mot omgrep som styringsdialog og uttrykte visjonar i tildelingsbrev. Derfor er eg ganske nysgjerrig på korleis han vil karakterisere dei følgjande to eksempla. Det første eksemplet er frå eit spørsmål frå Olemic Thommessen 29. mars 2006 retta til dåverande statsråd Trond Giske. Eg siterer:

«Etablering av Nasjonalmuseet for kunst har ført til omlegging av driften ved det tidlegare Nasjonalgalleriet som rokker ved nasjonale funksjoner institusjonen så langt har ment å skulle ivareta.»

Og her er det interessante:

«Mener statsråden Norge trenger et museum som til enhver tid viser et historisk representativt bilde av norsk kunst, hvilke styringsverktøy mener statsråden departementet har for å ivareta dette?»

Representanten Thommessen manglar altså tillit til den faglege integriteten til dei som driv dette museet – med mindre ein bruker styringsverktøy, vil det ikkje verte gjeve eit historisk representativt bilde av norsk kunst. Det trur eg kulturlivet gjer klokt i å merke seg. I tillegg motseier han seg sjølv når han den eine dagen etterlyser styringsverktøy og den andre dagen seier at han vil ha mindre bruk av det. Representanten Thommessen viser seg i det heile å ha ganske korte armar i saker som engasjerer han personleg.

Så til det andre eksemplet, og det er frå eit tildelingsbrev frå 2003, altså under ei Høgre-dominert regjering med ein Kristeleg Folkeparti-statsråd. Dette er frå eit tilskotsbrev til Sogn og Fjordane teater. Eg siterer:

«Departementet føreset at institusjonane medverkar aktivt til å presentere ny norsk koreografi der forholda ligg til rette for danseframføringar, og ber om at Sogn og Fjordane teater rapporterer om sitt arbeid på dette området i rapporten for 2004.»

Sogn og Fjordane skal altså medverke aktivt til å presentere ny norsk koreografi. Det skal programmerast inn, og det skal styre prioriteringane til Sogn og Fjordane teater. Og det har representanten Olemic Thommessen ingen problem med? Det er i alle fall sendt frå ei Høgre-dominert regjering.

Av det kan vi utleie at dei karakteristikkane representanten Olemic Thommessen brukte om vår kulturpolitikk, eller vår regjering, òg er karakteristikkar som han vil bruke om sin eigen.

Hovudforskjellen på ei Høgre- og Framstegsparti-regjering og vår regjering er at me kan vente oss vesentlege kutt med ei Høgre- og Framstegsparti-regjering, og auka kommersialisering av kulturlivet.

Det smale, det provoserande, det støytande, det som treng tid for å utvikle sin kunstnarskap, vil ikkje få det som det treng for å blomstre. Me vil leggje til rette for breidde, at heile breidda i ytringsrommet vert brukt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ib Thomsen (FrP) [11:40:30]: Jeg er litt nysgjerrig på dette med slottsmuseet. Kongeparet har vært raust og gjort sine gjenstander tilgjengelig for allmennheten med en vandretstilling som har vært en suksess – med kjøretøy, kunst, klær, gaver, møbler, fotografier, dokumenter og svært mange private gjenstander helt fra kong Karl Johans tid.

Det er viktig at en nå ser fram mot 2014, og der har vi en historie som dekker helt fra 1814, 1905 og fram til i dag. Hvordan ser statsråden på en permanent utstilling for disse gjenstandene? Hvordan og hvor ser statsråden at en slik eventuelt kan etableres, og ser statsråden at dette kan være en flott utstilling i jubileumsåret?

Statsråd Hadia Tajik [11:41:32]: Dette er viktige gjenstandar, som eg trur det er mange som vil ha glede av å sjå. Det er eg glad for at det er mange som får. Når det gjeld spørsmålet om det kan verte ei permanent utstilling, er det noko eg ikkje har teke stilling til no. Så får ein heller vurdere det ved seinare korsvegar. Men det er ingen tvil om at det er viktige gjenstandar det her er snakk om.

Øyvind Korsberg (FrP) [11:42:06]: Jeg har hørt mange budsjettdebatter i denne salen, men jeg må si at det er første gangen jeg hører en statsråd bruker hele sitt innlegg på å omtale andre partier, men ikke bruker tid på egen politikk. Det synes jeg er ganske spesielt, men det er jo for så vidt også på mange måter forståelig med den politikken som føres.

Frivilligheten er en viktig sektor, og mange gode ideer startes som et frivillig engasjement og dugnad, og utvikler seg til å bli større aktiviteter som krever andre måter å bli finansiert på. Arctic Race of Norway er et sånt eksempel, som har fått mye rød-grønn støtte i media, men ikke når det kommer til politiske beslutninger i denne salen. Samtidig ga statsminister Stoltenberg 25 mill. kr i statsgaranti til et rally-VM for en tid siden. Hvorfor vil ikke statsråden likebehandle sykkel og rally?

Statsråd Hadia Tajik [11:43:15]: For å ta det fyrste fyrst: Representanten Korsberg er kritisk til at eg i mitt innlegg faktisk responderte på det representanten Olemic Thommessen inviterte meg til å respondere på. Men eg vil tru at meininga med ein debatt er at ein responderer på dei utfordringane ein får undervegs i debatten.

Så til spørsmålet knytt til Arctic Race. Det er tradisjonelt ikkje slik at ein frå statleg side gjev midlar til akkurat denne typen konkurransar. Det betyr ikkje at konkurransa-

ne er dårlege eller uviktige, men det handlar om at ein vanlegvis pleier å gje midlar til f.eks. arrangement av OL eller ungdoms-OL. Det er det resonnementet som eg òg legg til grunn når det gjeld Arctic Race.

Olemic Thommessen (H) [11:44:13]: Jeg skal ved en senere anledning forsøke å finne taletid til å svare på utfordringene som er gitt.

Det jeg vil ta opp nå, er det som også jeg synes er litt påfallende, og det er at statsråden i sitt innlegg ikke brukte ett eneste ord om mediepolitikk.

Mediepolitikken er et område hvor hennes forgjengere heller ikke har overanstrengt seg. Det har skjedd svært lite på disse åtte årene, til tross for at medieområdet er under kolossal sterk endring. Det er presserende å få klare rammebetingelser og klare retninger for hvor vi vil politisk. Momsspørsmålet er et sentralt spørsmål. Betaling ved pålagt distribusjon er et annet, grensesetting for NRK er et tredje. Vi hadde to rapporter, Slettholm-rapporten og Søneland-rapporten, som begge ble lagt frem like før Trond Giske gikk av. Disse rapportene er nærmest ved et pennestrøk blitt borte. Jeg spør statsråden: Er det noen eksempler fra disse rapportene som hun vil bruke til noen forslag?

Statsråd Hadia Tajik [11:45:21]: Igjen: Eg innleia med å snakke om dei overordna trekk i vår politikk. Eg legg til grunn at representanten Olemic Thommessen synest det er hensiktsmessig òg å få svar på dei utfordringane som han gjev meg undervegs.

Representanten Thommessen seier at vår regjering, altså eg, forgjengaren min og kanskje også hennar forgjengar viser mediepolitikken for lita merksemd. Til forsvaret for forgjengaren min vart det nedsett nokre utval som kunne sjå nærmare på mediepolitikken, og som har sett fram forslag til tiltak som me følgjer opp no. Sjølv har eg journalistisk bakgrunn og stor interesse av utviklinga innanfor dette området. Avisene – media – står overfor store utfordringar i åra som kjem, ikkje minst på grunn av den digitale omlegginga, og at ein kan trenge nye finansieringsformer for journalistikken. Det er prosessar som eg vil følgje veldig tett. Det er òg grunnen til at me har auka produksjonstilskotet til media med 20 mill. kr.

Øyvind Håbrekke (KrF) [11:46:29]: I likhet med representanten Thommessen vil jeg komme tilbake til de utfordringene statsråden sendte.

Statsråden sa i sitt innlegg at Kulturløftet hadde løftet kulturlivet opp i elitedivisjon. Ja, til en viss grad er nok det riktig, men spør en korlivet utover det ganske land, ville en få et ganske unisont svar. Ja, kulturfeltet er i elitedivisjon, men den norske korbevegelsen er i 2. divisjon ut fra den politikken som føres. En kan bare se i budsjettet. På andre områder er måleenheten titalls millioner kroner. Korpolitikken måles i tusenlapper. Nå er det slik at alle kulturministre gjerne vil reise bautasteiner etter seg. Bautasteinen for korlivet er faktisk ledig. Vil kulturministeren løfte den bautasteinen og gjøre det til sin sak? Da skal jeg gi et løfte: Hvis så skjer, skal jeg holde et hyllingsinnlegg i neste kulturbudsjettdebatt om ett år når vi møtes igjen her.

Statsråd Hadia Tajik [11:47:35]: Den utfordringa skal eg merke meg, så får eg gjere så godt eg kan.

Det eg kan seie om korfeltet, er at i 2013 vidarefører me satsinga med ei samla styrking på 3,7 mill. kr. Det me har lagt vekt på, er ei brei styrking av feltet med god geografisk fordeling av midlane, og at midlane derfor er fordelte til kor på forskjellige stader i landet – både ensemblestøtte og aktivitetsmidlar for kor. Me tenkjer òg at det er meir hensiktsmessig og realistisk å styrkje dei eksisterande støtteordningane og institusjonane som me har, heller enn å byggje opp nye institusjonar og ordningar. Det er grunnen til at me f.eks. ikkje ser det som aktuelt å etablere eit nytt nasjonalt profesjonelt kor, som har vore noko enkelte aktørar har etterlyst. Dirigentutvikling er òg eit spørsmål som eg opplever at representanten har vore oppteken av i andre samanhengar. I årets budsjett er det i fyrste omgang sett av 0,2 mill. kr til eit prøveprosjekt på det området.

Trine Skei Grande (V) [11:48:54]: Jeg og statsråden har en felles fortid i KUF-komiteen. Nye statsråder kan gi åpning for nye muligheter. Venstre har i dette budsjettet som tidligere foreslått en stipendordning til talenter innenfor kultursektoren. For to dager siden fikk vi presentert TIMSS-undersøkelsen. Et av funnene der er at vi er altfor dårlige i Norge til å ta vare på talenter. Det tror jeg også gjelder innenfor kultursektoren. Så mitt håp og mitt spørsmål til statsråden er at hun kanskje er litt mer positiv enn en tidligere har vært, til å lage en stipendordning som også kan ta vare på de talentene vi har innenfor kultursektoren, slik at vi kan få noen ordentlige drivkrefter som kan være forbilder for mange andre ungdommer også i kulturlivet.

Statsråd Hadia Tajik [11:49:55]: Takk for den utfordringa. Eg har ikkje teke stilling til ei slik stipendordning, men eg merkar meg engasjementet til representanten omkring det. Eg får gå tilbake og tenkje meg om.

Eg vil seie at mi bekymring når det gjeld nye stemmer i kulturlivet, fyrst og fremst gjeld dei stemmene som er litt annleis, dei som er litt på sida, dei som kanskje er litt aggressive, litt provoserande, som har ei anna form, eller som skil seg ut på ein måte som gjer at dei kanskje ikkje opplever å verte like mykje sett av f.eks. private aktørar eller andre som dei prøver å vende seg til. Eg meiner det er ei viktig offentleg oppgåve å leggje til rette for at den breidda er reell, og at dei som uttrykkjer seg på nyskapande måtar, måtar som skil seg ut, eller til og med måtar som er støytande, òg kan vere med på å utvide det ytringsrommet som kulturlivet utgjer.

Olemic Thommessen (H) [11:51:03]: Et av de sterkeste eksemplene på sentralisering under denne regjeringen har skjedd i forbindelse med film. Vi ser at det har vært en god økning av Filmfondet, men sammenslåingen av Filmens Hus samlet makten på færre hender. Oppgraderingen av de regionale filmfondene har uteblitt, noe som i debatten den gangen dette ble vedtatt, var en premiss. En annen ting som også har uteblitt – eller nærmest falt ut – var etterutdanningsmidlene som lå i Filminstituttet. Det var 14 mill. kr den gangen, siden har ingen sett dem. Etterutdan-

ning ble forutsatt lagt til filmutdanningen i Norge, men regjeringen har – gjennom Kunnskapsdepartementet – lagt så stramme føringer på filmutdanningen at den ikke klarer å fullføre dette. Der har det vært gitt mye trangere rammer enn til kunstutdanningen ellers i Norge.

Mitt spørsmål til statsråden er: Vil statsråden bidra til at etterutdanningen kommer på plass, og synes hun det er en god idé å få på plass en mastergrad også på filmområdet?

Statsråd Hadia Tajik [11:52:08]: Ein mastergrad på filmområdet er ikkje umiddelbart noko denne statsråden rår over, men eg meiner jo at dei endringane som vart gjorde med tanke på Filmens Hus og Norsk Filminstitutt, var riktige og nødvendige endringar. Dei vart varsla i Veiviseren og vart gjennomførte, så vidt eg hugsar, i 2008.

Eg oppfatta at representanten Thommessen òg i sitt innlegg tidlegare gav uttrykk for at det kunne bidra til at den regionale satsinga vart for svak. Til det vil eg understreke at Filminstituttet – sjølv om det held til i Oslo – likevel har eit nasjonalt ansvar, på same måte som at sjølv om Stortinget held til i Oslo, har jo me som er ein del av det, eit nasjonalt ansvar. Løyvingane på dette området har auka dei siste åra, og dei vil fortsetje å auke.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Kåre Simensen (A) [11:53:20]: Det er dessverre – etter mitt syn – altfor sjeldent vi fra denne talerstolen gir idretten den plass den fortjener når vi diskuterer statsbudsjettet. Idretts-Norge fortjener en stor takk fra oss alle for både viljen og evnen de har til å gi et innhold i visjonen «Idrett og fysisk aktivitet for alle». Tusener av frivillige og utøvere bidrar hver eneste dag for å gjøre dette mulig – en stor takk til dem.

Frivilligheten er en livsnerve i samfunnet, og uten deres formidable innsats stopper Idretts- og Frivillighets-Norge. Av den grunn er det viktig at den statlige idrettspolitikken spiller på lag med dem som i sin hverdag bruker tid og masse krefter for både bredden og toppen i norsk idrett. Det er nok av oppgaver å ta tak i. Et av områdene er å ha nok og gode anlegg for å skape aktivitet. Vi skal erkjenne at etterslepet på anleggssiden innenfor norsk idrett er stort, og vi snakker om store penger. Sånn skal det ikke være. Vi må løfte i flokk for å gjøre noe med det. Det er en oppgave vi tar på alvor.

«Gjennomføringsevne» var et stikkord i forbindelse med trontaledebatten, et ord opposisjonen bevisst valgte for å kritisere regjeringen for manglende gjennomføringsevne. Vi tok det ikke til oss da, og vi gjør det heller ikke i dag eller de kommende dager. Vi er faktisk stolt av det vi har gjort – på alle områder – men vi er ikke fornøyd. Vi vil videre. Det gjelder også innenfor frivilligheten, hvor idretten har sin plass. Opposisjonens kritikk av oss er vel det vi på skytterspråket kaller skivebom. De treffer så langt til høyre som det er mulig på blinken. Med andre ord: De er kvalifisert for en strafferunde.

Mandagens stortingsvedtak om å øke tippenøkkelen til 64 pst. innen 2015 er et godt eksempel på gjennomføringsevne og vilje til å ta tak sammen med idretten. Vedtaket vil

bety et løft for barne- og ungdomsidretten, fortgang i bygging av idrettsanlegg samt satsing på kultur og frivillighet. Vi skal huske at endringen av tippenøkkelen kommer i forlengelsen av en rekke andre tiltak den rød-grønne regjeringen har innført. Bare for å nevne noen: Vi har innført grasrotandelen, som bl.a. har tilført lokale idrettslag og andre lag over en kvart mrd. kr, vi har kompensert idretten og frivilligheten med 1 mrd. kr da automatinntektene falt bort, vi har innført momskompensasjonsordningen – som nå er trappet opp til 1 mrd. kr – og nå endrer vi også tippenøkkelen, som i løpet av tre år vil tilføre idretten ytterligere 600 friske mill. kr, forutsatt at overskuddet i Norsk Tipping er som i dag. I samme slengen er det vel greit å nevne at 156 mill. kr av spillemidlene også er fordelt til aktiviserende formål gjennom ordningen med tilskudd til lokale lag og foreninger.

Bare for å ha sagt det en gang til fra denne talerstolen: Regjeringen spiller på lag med idretten og resten av det frivillige Norge – om noen skulle være i tvil. Vi gjennomfører det vi lover. Derfor er det litt synd at de mørkeblå samarbeidspartnere karakteriserer regjeringens idrettssatsing som «puslete». Spesielt ille blir det når de forsøker å gjøre et nummer av å være idrettspartiene fremfor andre. For å ha nevnt det: Høyres budsjettøkning på 200 mill. kr er positiv, det skal de ha all ære for, men – for å sette den litt i perspektiv – det er langt mindre enn en kvart milliard kroner som grasrotandelen alene utgjorde, en ordning høyrepartiene kjempet innbitt imot.

Samtidig registrerer vi at Fremskrittspartiet ønsker å oppheve spillmonopolet til Norsk Tipping, til fordel for utenlandske spillerselskap som er etablert i skatteparadis i land vi knapt kan nevne navnene på. Hvor er samfunnsansvaret til disse selskapene? Jeg tror ikke de strekker seg lenger enn til egen bunnlinje. Det er selskap som gjør alt de kan for å unngå å betale skatt til fellesskapet, og jeg har ingen tro på at de vil dele overskuddet med det norske folk. Motivet deres er ærlig nok: De ønsker kun å skumme fløten fra et allerede etablert spillmarked i Norge, i disfavør av idretten, frivilligheten og kulturen. Vi ønsker en seriøs aktør som tar samfunnsansvar på alvor, og som sikrer at alt overskudd kommer idretten, frivilligheten og kulturen til gode. Av den grunn sier vi nei takk til oppheving av spillmonopolet og ja takk til Norsk Tipping.

Øyvind Korsberg (FrP) [11:58:06]: Det har vært en del bekymring fra de rød-grønne partiene for hvordan de borgerlige partiene skal samarbeide etter valget. La meg bare minne om at Fremskrittspartiet jo hadde et samarbeid med de borgerlige regjeringene tidligere, der vi støttet deres budsjettforelegg sekundært. Jeg tror det skal være fullt mulig å komme i mål der.

Mange har vært opptatt av idrett og spillpolitikk. Denne debatten går inn i de kjente mønstrene, med at Fremskrittspartiet blir beskyldt for å slippe utenlandske spillerselskap til for å utkonkurrere Norsk Tipping. Vi tror at Norsk Tipping tåler konkurranse, og vi ønsker at utenlandske spillerselskap skal få lov å etablere seg i Norge, gjennom en lisensordning og der en del av omsetningen – viktig å skille mellom overskudd og omsetning – skal gå tilbake til og tilfal-

le norsk idrett. På den måten baker vi den idrettspolitiske kaken større. Det blir flere midler å fordele, og man møter de utfordringene som idretten står overfor. Det er et faktum at etterslepet av tippemidler har økt betydelig under denne regjeringen. Man har – fra regjeringens side – ikke klart å føre en god nok politikk som har sørget for at idretten har fått de midlene som er nødvendige. Det er klart det skaper stor frustrasjon både i kommunene og hos idrettslag. Det viktigste for oss er å sørge for at den kaken blir større.

Fordi om man endrer tippenøkkel – som vi har vært tilhengere av og fremmet mange forslag om, og som de rød-grønne har stemt imot – er ikke det en garanti for at idretten får mer midler. Skal idretten få mer midler, må det være flere som spiller på Norsk Tipping, og prognosene går i en helt annen retning. Vi ønsker kontroll. Vi ønsker at utenlandske spillselskap skal få lov til å etablere seg i Norge på samme måte som de gjør i en rekke andre land – ha en lisensordning – og at deler av omsetningen skal tilfalle norsk idrett. Så får jeg bare leve med at de rød-grønne partiene prøver å ha en annen oppfatning av det, og har en viss erindringsforskyvelse i så måte.

Jeg var litt inne på Arctic Race of Norway i min replikkordveksling med statsråden. Jeg registrerer at statsråden ikke svarte på spørsmålet. Spørsmålet var ikke om OL og Ungdoms-OL. Spørsmålet var hvorfor en regjering kan støtte et rally-VM med 25 mill. kr, men ikke støtte et sykkelritt. Det siste er i alle fall mye mer miljøvennlig, og det burde jo ligge i denne regjeringens gate. Jeg vil gjerne at statsråden i løpet av debatten redegjør for hvorfor man kan støtte et kommersielt rally-VM, men ikke et sykkelritt som det er stor støtte for i sykkelmiljøet og i hele Nord-Norge, der man bruker offentlige midler både fra Troms fylkeskommune og fra Tromsø kommune. Som jeg sa, de rød-grønne støtter prosjekter veldig bra, særlig når det er media til stede, men når man kommer inn i denne salen og i andre fora der beslutninger tas, er den støtten borte. Det synes jeg er uheldig.

«Mer mat til gjøkungen» – ja, nå snakker jeg om NRK. Det jeg siterte, var en overskrift som sto i Dagbladet 11. november. Årsaken til at det var en så krass overskrift på lederplass i Dagbladet, var den frustrasjonen mange i media uttrykte da man skulle opprette en trafikkportal i NRK. I direkte konkurranse med andre aktører fant NRK seg et nytt område å gå inn på. Nå skal, og må, det norske folk betale NRK for å vite når buss, tog og båter går i Norge, enten de bruker tjenesten eller ikke – i skarp konkurranse med andre. Vi synes det er svært uheldig at en statlig bedrift, der kulturministeren er i generalforsamlingen, går så til de grader inn i kommersiell sektor som man her gjør. Vi har fremmet forslag om at vi ønsker å fjerne tjenesten. Vi har for så vidt håp til den nye NRK-sjefen, men vi frykter at han bare blir regjeringens forlengede arm.

Til slutt: Jeg er litt skuffet over at det ikke var flere partier som kunne støtte vårt forslag om nordområdemuseum i Tromsø. Det tror jeg ville ha vært et viktig og riktig løft for hele landsdelen når det gjelder kulturarven i nord. Men jeg registrerer at det ikke ble sånn denne gangen.

Lene Vågslid (A) [12:03:24]: Eg er stolt over det kulturbudsjettet me skal vedta i dag. Det er interessant å merke seg dei store forskjellane mellom den raud-grøne regjeringa og dei borgarlege partia. Spesielt er det, som vanleg, Framstegspartiet som peikar seg ut i denne debatten. Me har den siste tida høyrte ein del litt indignerte representantar frå Framstegspartiet som nok er litt lei av at dei ikkje blir sett på som opptekne av kunst og kultur. Men dei må kanskje sjølve gjere noko med politikken sin og budsjetta sine, skal dei ha truverde på dette feltet. Når ein føreslår eit kutt på 1,5 mrd. kr i kulturbudsjettet, skal det litt til at ein får omdømme for å vere oppteken av å styrke kulturlivet i Noreg.

Eg må òg seie at debatten i dag er utruleg interessant når me får Kristeleg Folkeparti til å ta tydeleg avstand frå Framstegspartiets kulturpolitikk, me får Høgre som litt slik innimellom seier at dei støttar nokre delar av det, og me får Venstre som på si side representerer eit parti som kanskje kunne ha styrt aleine. Me kan vel seie det slik at det er høgst uvisst kva slags kulturpolitikk me kan få med dei borgarlege – me kan vel seie at han svevar godt i det blå.

Satsinga på kunstnarformål held fram med den raud-grøne regjeringa. Det er viktig for Arbeidarpartiet å leggje forholda til rette for at enkeltkunstnarar skal kunne bidra til eit mangfaldig og nyskapande kunstliv. Me har òg for få dagar sidan behandla den første stortingsmeldinga nokon gong om visuell kunst. Me styrkar òg posten for kunstnarstipend, opprettar 20 nye arbeidsstipend og aukar arbeidsstipendet til 202 000 kr. Dette er viktig for å sikre norsk kulturarv, og for å leggje til rette for at kunstnarar innan ulike sjangrar skal ha gode vilkår for å skape sin kunst også i framtida – igjen ei ordning Framstegspartiet vil fjerne. Ein kan spørje seg kva for kår kunsten og kulturen går i møte dersom me skulle få ei mørkeblå regjering. Eg meiner det ville ha blitt ei rasering av norsk kunst- og kulturliv, der berre dei sterkaste og mest kommersielle ville greie seg. Det ville ha vore eit enormt tap for Noreg som kulturnasjon, og for framtida.

Det er spesielt, som eg sa i replikkordskiftet, at Framstegspartiet er veldig imot ei kvar form for styring – det skal vere fritt og fint og flott – men dei vil detaljstyre innhaldet i barne-TV. Dei argumenterer for dette og grunngjev det med at Jesus er viktig for norsk kulturarv. Men når ein ser på den generelle politikken Framstegspartiet har for norsk kulturarv, er det ikkje så viktig med folkemusikken, gamle handverkstradisjonar, samisk musikk eller samiske aviser – og lista held fram. Me veit at dei smale sjangrane – sentrale deler av norsk kulturarv – er avhengige av offentleg støtte for å greie seg. Me er opptekne av å ta vare på og vidareutvikle det – det er ein enorm kontrast. Det er interessant å sjå kva for grep Framstegspartiet er villig til å ta når det gjeld å skulle styre – då handlar det om barne-TV.

Det blir bygt kulturbygg over heile landet, og dei blir fylte med innhald til glede for både barn, unge og eldre. For mitt heimfylke, Telemark, er årets budsjett ei sann glede. Der har det blitt gitt tilsegn på 25 mill. kr til bygging av Bok- og blueshuset på Notodden. Fleirtalet i komiteen er veldig tilfreds med det, unntatt Framstegspartiet. Det blir eit fantastisk bygg, til glede for Telemark og heile landet.

Notodden er ein internasjonal, nasjonal, regional og lokal arena for blues, og Notodden Blues Festival har knutepunktstatus. Ein samla komité meiner at Bok- og blueshuset vil vere eit svært viktig verkemiddel når det gjeld reiselivet på Notodden og i Telemark. Komiteen meiner òg at dette huset vil vere eit viktig senter for heile landet, som forsterkar Notodden by som Europas blueshovudstad.

Eg må seie ein ting til slutt: Eg merkar meg stadig i budsjettmerknadene små frekkheiter frå opposisjonspartia, dei står inne for merknader der dei er glade for at regjeringa endeleg får til det eine og det andre – men så har dei ikkje ei krone til det sjølve. Når det gjeld Bok- og blueshuset i Telemark, kjem de no til å sjå tverrpolitisk glede for at me har fått til dette, men det er éi regjering som har fått desse pengane på plass – det er den raud-grøne regjeringa.

Arild Stokkan-Grande (A) [12:07:57]: Kulturlivet i Norge blomstrar som aldri før. Norge er i ferd med å bli en kultur nasjon. Over hele landet møter vi det samme: en stolthet, en sterk identitet og en sterk framtidstro på at Norge blir stadig bedre. Vi lever godt i lokalsamfunnene, vi har det godt sammen som samfunn, og vi har et sterkt fellesskap. Kulturlivet er et av de fineste uttrykkene vi har for menneskets iboende trang til å skape noe, til å gi noe til andre. Kulturlivet og frivilligheten er juvelen i det norske samfunnet.

Vi lever i en sosialdemokratisk gullalder, samtidig lever vi i en gullalder for kulturlivet – og dette henger selvfølgelig nøye sammen. Gjennom stadig å øke bevilgningene til kulturlivet ser vi at de nasjonale institusjonene gjør det stadig bedre, får en høyere kvalitet og blir mer interessante, også internasjonalt. Vi har fått stadig nye bygg som er markante innen internasjonal arkitektur, som skaper stor nysgjerrighet og interesse for det som skjer i Norge, og som gir oss som nordmenn økt stolthet. Også regionalt ser vi det samme bildet, med stadig bedre kvalitet på det som produseres, og et kulturliv som når bredere ut enn før. Vi ser det innen frivillig sektor, hvor man har et voldsomt engasjement i idrettslagene og i det lokale kulturlivet. Dette skaper stadig sterke bånd mellom oss som mennesker. Dette er vi stolt av. Denne jobben er det hverdagsmenneskene i Norge som gjør – dette engasjementet skapes nedenfra – men det er jo godt med drahjelp fra storsamfunnet også. Og derfor er det jo ingen tilfeldighet at gullalderen for norsk kulturliv kommer samtidig med de voldsomme økningene i kulturbudsjettet, som vi har sett i Kulturløftet I og II, og som vi også skal se i Kulturløftet III.

Så er det som sedvanlig negativitet og humørløshet og visjonsløshet når opposisjonens representanter er oppe på denne talerstolen, også i denne debatten. Vi har sett at Fremskrittspartiet i sine merknader og i sine alternative forslag ønsker på sikt å kutte produksjonsstøtten til norske aviser. Samtidig står den kulturpolitiske talspersonen for Fremskrittspartiet på denne talerstolen og sier at aviser er viktig for den norske kulturen. Dette får jeg ikke til å henge sammen. Et eksempel på hvor viktige avisene er, er den samiske kulturen, og der nuller jo Fremskrittspartiet ut absolutt alt, så denne retorikken henger ikke sammen. Det er også slik at Ib Thomsen fra denne talerstolen har bekreftet

at med Fremskrittspartiets politikk så ville ikke bare samiske aviser måtte legges ned, men en rekke lokalaviser over hele landet ville måtte pakkes sammen. Det ble bekreftet i replikkordskiftet. Der kom katta ut av sekken. Når Fremskrittspartiet snakker om en fri og uavhengig presse, så mener de egentlig færre aviser.

Når jeg hører opposisjonens representanter som står her, så minner det meg om at vi har Thorbjørn Egner-jubileum i år, og da er det lett å tenke på historier skrevet av Thorbjørn Egner. Der vi snakker om visjoner, humor, glede og engasjement rundt i landet, så gjør opposisjonen som Karius – de skal alltid snakke om noe trist. Hvor er visjonene? Hvor er engasjementet? Hvor er tankene om hva Norge skal være i framtiden? Ja, riktignok har opposisjonen noen små loffesmuler som de ønsker å presentere i budsjettforslaget sitt, men det eneste de i realiteten har igjen, er å banke på steder hvor de håper det gjør vondt. Men i stedet for «au! au!», så roper vi «mer! mer!». Fortsett sånn! Det blir artigere for oss, og opposisjonen forsvinner ut sluket. Og det er én som blir glad hvis det skjer – det er Jens!

Ingrid Heggø (A) [12:13:19]: Eg har registrert ein litt spreidd debatt, der ein har teikna eit bilete av at norsk kultur står under press, og at årsaken skal vera at vi har fått så mange nye landsmenn, nye nordmenn, som bringer med seg sin kultur til Noreg. Det er viktig for meg å understreka at vi sjølve har ansvaret for å halda kulturen vår levande, og at dei andre – med sin kultur, sine tradisjonar og sin religion – ikkje er ein trussel for vår kultur i det heile. Eg synest at det er ei vinning. Kulturen er levande, og vil vera i endring absolutt heile tida. Men vi kan gje ungane våre ein felles arena – at dei ser barne-tv i tillegg til Disney Channel, det å introdusera dei for norsk musikk i tillegg til Justin Bieber, det å laga kjøtkaker, men samtidig kunna eta kebab, at dei ser Reisen til Julestjernen, men samtidig kan dei sjå Istid. Dette er vårt ansvar. Viss ikkje vi er bevisste på vår eigen kultur, så kan vi ikkje skulda på andre.

I Soria Moria-erklæringa slår vi fast at Noreg skal vera ein av dei leiande, innovative, dynamiske og kunnskapsbaserte økonomiar i heile verda, innanfor dei område der vi har eit fortrinn. Kultur nærings- og kulturbasert næringsutvikling er gode eksempel på område i økonomien som kan bidra til meir kreativitet og innovasjon i heile samfunnet. Det er viktig med dei gode rammevilkåra for kulturnærings- og næringsutvikling, slik at dei store moglegheitene som ligg i skjeiringpunktet mellom kultur og næring, kan realiserast og styrkje innovasjons- og nyskapingsevna vår og konkurransekrafta til bedriftene våre.

Eit betre samspel mellom kultur og næring vil styrkja verdiskapinga i kulturbedriftene, bidra til eit meir omstillingsdyktig næringsliv og bidra til ein positiv lokal og regional utvikling.

Det er alltid triveleg når det raud-grøne statsbudsjettet vert lagt fram. Då kikkar vi fort etter: Er nokre av mine hjartebarn med her? Og for Sogn og Fjordane sin del må eg berre seia at det var eit enormt taktskifte som kom i 2005, på tiltak som er sette i gong. Og no sist fekk vi på plass industrihistorie – ja, eg vil seia det så sterkt. Kvernsteins-

parken i Hyllestad: Eg veit at 1 212 000 blanke kroner gjorde vei i vellinga, for vi kan vise industrihistorie i Hyllestad frå rundt 800–900-talet og fram til industrien i Høyanger i dag. Dette er god kulturpolitikk.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [12:16:30]: Det er stort å stemma for eit kulturbudsjett som gjev så mykje glede, inspirasjon og engasjement i by og bygd. Det er no åtte år sidan Trond Giske, Magnar Berge og Eli Sollied Øveraas på vegner av eit raud-grønt alternativ lanserte Kulturløftet – ein prosent av statsbudsjettet til kultur i 2014. Vi er i rute, vi har gjennomføringskraft: År for år har regjeringa levert, og i 2014 er vi framme.

Så lovde dei raud-grøne representantane i tillegg ein styrkt kommuneøkonomi. Dette finn vi igjen, både direkte i kommuneøkonomien, og også i styrking av kulturskular og i mange andre lokale aktivitetar.

Kulturløftet har gjort det mogleg både å styrkja eksisterande institusjonar og organisasjonar, å stimulera til spleiselag, til ny aktivitet, nye tiltak, styrkte arbeidsvilkår for kunstnarar og kulturarbeidarar og til mykje anna – men fyrst og fremst til ein større moglegheit til kulturell glede, bevisstheit, ytringsfriheit og demokrati.

Eg er glad for at vi har ei regjering som har eit breitt kulturløft å halda seg til, både gjennom Kulturløftet I og Kulturløftet II, og at ein aktiv språkpolitikk inngår i dette – det å ta på alvor å visa både i budsjettet og på annan måte at vi har to skriftspråk i dette landet.

Det er sagt mykje godt om frivilligheita frå ulike parti. Der har òg regjeringa levert: Tenk at ein har fått på plass ei momskompensasjonsordning som 14 000 foreiningar og lag fekk del i i 2011, og som altså vil innebera totalt ein milliard kroner i 2014 – nærmare 950 mill. kr i 2013. Det gjev mykje glede og aktivitet. Så er det nokre truande skyer, for Høgre har no teke til orde for at elitekulturen skal dyrkast. Nei, vi må halda på fellesskapstanken.

Svein Harberg (H) [12:19:46]: I Norge kan vi med rette være stolte av vår immaterielle kulturarv, den delen av kulturarven vi ikke kan ta og føle på, slik som folke- og musikktradisjoner, folkedans og ikke minst gjenfortellingen av Norges rike historie. Dessverre må vi konstatere at vi ikke kan være like stolte av hvordan vi de siste årene har tatt vare på denne delen av kulturarven vår.

Norge må ta ansvaret for å ivareta den norske kulturarven. På samme måte som andre land har vi i Norge et særlig ansvar for å ta vare på våre egne kulturtradisjoner. Dette har vi forpliktet oss til gjennom UNESCOs konvensjon om immateriell kulturarv, men minst like viktig er det moralske og naturlige ansvaret vi har for å ta vare på historien vår.

Vi kan ikke se at regjeringen tar oppgaven på alvor. FolkOrg gjør et utrolig viktig arbeid for folkemusikk og folkedans, og Høyre har foreslått å styrke dette med 1 mill. kroner i 2013. Ole Bull Akademiets arbeid for å holde instrumentalutdanningen i hevd i hele landet mener vi er så viktig at dette også må styrkes. Den levende og pulserende tradisjonen for norske friluftsspill gir et unikt bidrag til historiefortellingene om Norges fortid. Kunnskap om

fortiden er avgjørende for fremtiden, og Høyre vil derfor styrke tilskuddsordningen for friluftsspill med 1 mill. kr i 2013.

Kultur må vokse nedenfra, den må spire opp fra alle de initiativene de som lever i kulturen, kommer med – kultur trenger eierskap og entusiasme. Vi kan ikke planlegge kulturelt mangfold. Vi kan ikke styre kulturen ovenfra – den må vokse og spire nedenfra.

For å kunne være stolte av tradisjonene våre må vi også kunne ta vare på dem. Mange små og tradisjonelle håndverksfag er i ferd med å dø ut fordi vi i Norge mangler utdanningsstilbud i mange av disse fagene. De tradisjonelle håndverksfagene er en viktig del av norsk håndverks- og tradisjon og må holdes i hevd for å overleve. Disse fagene er kunnskap vi må ha for å kunne ta vare på og restaurere eldre kulturminner. Når et unikt tregulv eller et bevaringsverdig kirkeorgel skal restaureres, må ofte kompetansen hentes fra utlandet fordi vi ikke har den kompetansen vi trenger for å gjøre det selv.

Høyre har flere ganger foreslått å gjøre stipendordningen for små og verneverdige håndverksfag permanent, men flertallet har ikke støttet opp om dette. Vi venter fremdeles på regjeringens forslag på dette feltet og mener vi må ivareta den nære og direkte undervisningen vi trenger for slik håndbåren kunnskapsoverføring.

Høyre er kritiske til hvordan regjeringen har latt folkekulturfeltet henge etter. Høyre har hvert år foreslått å ivareta dette ansvaret. Også i dette budsjettet prioriterer Høyre folkekulturområdet.

Olov Grøtting (Sp) [12:23:00]: De senere årene er det utrolig mange arrangement som har sett dagens lys rundt omkring. I dag er det ikke den by, verken liten eller stor, eller for den saks skyld bygd eller grend, som ikke har sitt eget kulturarrangement.

Den voldsomme økningen i slike arrangement kan synes tilfeldig, og jeg vet at det er mange kompetente personer innenfor kulturlivet som bidrar til denne veksten. Men jeg vil minne om Kulturløftet og at den rød-grønne regjeringen har økt kulturbudsjettene med nesten 5 mrd. kr. Jeg tør antyde at dette løftet kan være en medvirkende årsak til at antallet historiske spel, festivaler, opera-, dans- eller teaterforestillinger, idrettsarrangement eller lokale kultur-/temadager av ymse slag blomstrer opp landet over.

Når en kobler sammen kultur og næring, har det et enormt potensial for arbeidsplassutvikling, spesielt med den store nasjonale, men også internasjonale, oppmerksomheten som både besøks- og kulturnæringene har fått. Kulturnæringene spenner over et bredt spekter – design, arkitektur, medier, kunstnerisk virksomhet og mye annet. Veksten i kulturnæringene varierer mellom de ulike delene av landet. Den er selvsagt størst i byene, men de har faktisk størst prosentvis vekst ute i distriktene.

I dag jobber det 75 000 innenfor kulturnæringene, noe som utgjør 4 pst. av den totale sysselsettingen i landet. Verdiskapingen ble beregnet til 42 mrd. kr i 2010. Dette er en så viktig næring for Norge, og har et slikt potensial, at vi i Senterpartiet er veldig glad for at det våren 2013 skal

legges fram en ny handlingsplan for kultur og næring. Jeg ser med spenning fram til innholdet i denne planen, og har store forventninger til hvilke arbeidsplasser den kan utløse både i by og bygd.

Ellers har jeg lyst til å si litt om den av våre nasjonale minoriteter som enda ikke har fått sitt eget museum, nemlig skogfinnene. Det er slik at Stortinget i 1998 anerkjente fem forskjellige minoriteter, og vi ratifiserte Europarådets rammekonvensjon om beskyttelse av nasjonale minoriteter i 1999. Denne konvensjonen forplikter det norske samfunn til å sikre kulturarven deres for ettertiden, og det har et stort flertall i Stortinget bekreftet ved flere anledninger.

Skogfinnene har hatt bosettinger i sju fylker i hele 40 kommuner fra svenskegrensen til Buskerud. De har i dag en stor samling, men ikke noe formidlingsbygg. Det er planlagt et slikt bygg på Finnskogen i Hedmark. Senterpartiet mener at det av respekt for denne minoriteten er viktig at vi får dette på plass i løpet av få år, slik at de og deres etterkommere får en bedre mulighet til å ta vare på sin identitet og kulturarv.

Elisabeth Aspaker (H) [12:26:15]: Norge har mange kreative mennesker, og ildsjelene bak Arctic Race of Norway er et godt eksempel på det. En hel landsdel har stilt seg bak initiativet om et femdagers årlig internasjonalt sykkelritt i Nord-Norge, med Tour de France-arrangøren på laget.

Sykkelsporten er i voldsom fremgang her i landet. Dette har nå inspirert til å tenke nytt om sykkelritt i Norge med verdenseliten på startstreken. Ideen var nokså vill i utgangspunktet, men norsk, praktfull natur kombinert med et spennende konsept med flytende hoteller som flyttes rundt i Nord-Norge mellom etappene, var så spennende at idémakerne fikk selveste Tour de France-arrangøren, A.S.O., på kroken. Med A.S.O. følger tv-rettigheter til mellom 150 og 180 land. Arctic Race of Norway har derfor et enormt potensial som vindu til verden og for markedsføring av Norge. Sett i et nordområdeperspektiv, der reiselivsnæringen er pekt på som en vekstnæring, er det vanskelig å se for seg et bedre prosjekt enn Arctic Race of Norway.

Realiseringen av sykkelrittet sist i juli, uken etter Tour de France, er nå nærmere enn noensinne. Det som gjenstår, er å få på plass de nødvendige garantier for arrangementet. Initiativtakerne har en samlet landsdel med på laget, og i samarbeid med næringslivet har de fått på plass halvparten av de 60 garantimillionene som kreves.

I denne situasjonen er det uforståelig at regjeringen som sier den vil satse i nord, ikke vil spille på lag med nord. Argumentene fra regjeringen om at man bare støtter anlegg og derfor må si nei, holder ikke. Dagens rød-grønne regjering, med statsminister Jens Stoltenberg i spissen, gikk i 2005 inn med rundt 20 mill. kr til rally-VM, som i likhet med Arctic Race of Norway tar i bruk norske veier under sitt arrangement.

Høyre og Fremskrittspartiet fremmer i dag et forslag der vi ber regjeringen komme til Stortinget med en sak om hvordan Arctic Race of Norway kan realiseres. All rosende omtale av Arctic Race of Norway fra utallige rød-grønne politikere og statsråd Trond Giske får en veldig

hul klang om man i dag ikke vil bidra til ny behandling i regjeringen.

Jeg håper i det lengste at regjeringen vil innse at den åpenbare forskjellsbehandlingen mellom rally-VM og Arctic Race of Norway ikke kan forsvares, og at regjeringspartiene i dag vil støtte forslaget som kan realisere Arctic Race of Norway – som et ledd i satsing på sykkelporten og nordområdene.

Det meldes nå om betydelig interesse fra profflagene innen sykkel for å delta. Nå gjelder det at også regjeringspartiene og regjeringen melder seg på.

Knut Tønnes Steenersen (FrP) [12:29:08]: Jeg har gjort meg noen betraktninger rundt avisene, som det har vært en del snakk om i dag med hensyn til mediestøtten, som det nå heter, og som det står på side 121 i innstillingen har vært en stor suksess – i hvert fall ifølge Kristelig Folkeparti og regjeringspartiene.

Men det er to ting som har overrasket meg med hensyn til hvordan avisene selv har stilt seg de siste årene. Allerede på begynnelsen av 1990-tallet begynte de første avisene å skrive sin egen dødsattest ved å fortelle at papiravisen kom til å dø. Jeg tror kampen om lesere ville vært en annen hvis bransjen selv hadde belaget seg på å vinne, ikke på å tape. Det var mange av oss som jobbet i mediebransjen i andre medier, som sto måpende og lurte på hvorfor avisene tok denne stillingen til seg selv.

Det andre som overrasker meg, og som jeg også tror har vært uheldig for avisene, er at da man så at Internett kom, valgte man å gi bort innholdet sitt – som man tok betalt for i papiravisen – på Internett helt gratis. Nå står avisene foran en vanskelig jobb, de skal finne nye forretningsmodeller for å tjene penger på nye plattformer. Og så er det faktisk slik at noen aviser fortsatt klarer å være offensive på avisdelen, på det som kommer på papir, f.eks. Aftenposten. Mine barn leser hver uke Aftenposten Junior med stor glede, og jeg ser at Aftenposten har prøvd seg med enda flere nye produkter på papir som fungerer veldig godt. Så det er mulig.

Slik jeg leser de fire partiene på s. 121, står det at mediestøtten er veldig viktig, og at denne skal økes.

For det første er det veldig underlig for meg at man må trykke nyheter på døde trær for å få ta del i denne støtten, for støtten blir jo ikke tildelt andre medier. Internett er i vekst, og radio og tv holder seg bra i konkurransen om lesere, seere og lyttere. Spørsmålet som vi i Fremskrittspartiet noen ganger stiller oss, er om det er fornuftig at staten skal holde en bransje som selv sier at den skal dø, kunstig i live. Det er vel kanskje slik i en moderne og fremadrettet politikk, at man prioriterer dem som har framtiden foran seg, og ikke dem som har framtiden bak seg.

Elisabeth Aspaker (H) [12:31:28]: Kunstnerisk aktivitet av mennesker som faller utenfor det vanlige samfunnet, såkalte «outsidere», har en lang tradisjon. Kunstneren er ufaglært og har ofte en særstilling i samfunnet.

Kvæfjord kommune var vertskommune for en av landets største institusjoner for psykisk utviklingshemmede, Trastad gård. Under dyktig ledelse av Sigvor Riksheim ut-

merket denne institusjonen seg også som en pioner for å gi talentfulle psykisk utviklingshemmede muligheter til å utvikle sine kunstneriske evner.

Etter nedleggelsen av Trastad gård ble Trastad Galleri ferdigstilt og åpnet i 2000 av prinsesse Märtha Louise. Kunstsamlingen består av to elementer: Trastad-kunsten, en samling av kunst laget av utviklingshemmede ved Trastad gård, samt en mindre nasjonal og internasjonal samling av Outsider Art.

Det har lenge blitt arbeidet for at Trastad Samlinger i Kvæfjord skal bli et nasjonalt kompetansesenter for Outsider Art. Målene er å bedre offentlighetens tilgang til psykisk utviklingshemmede kunstnere og deres kunst på nasjonalt plan, skape utdanningsmuligheter på høyere nivå for kreative utviklingshemmede og arbeide for utviklingshemmede kunstnere generelt og for deres muligheter til deltakelse i utstillinger, herunder i juryerte utstillinger nasjonalt og internasjonalt. Dette initiativet har full støtte i de tre nordnorske fylkeskommunene.

Jeg er derfor svært glad for at en samlet komité så klart har understreket betydningen av at Outsider Art-kunstnere – utøvere som i en eller annen form er mentalt syke, har intellektuelle vansker eller lærevansker, og som lever eller har levd på kanten av samfunnet – også må få mulighet til å uttrykke seg gjennom kunstnerisk skapende og utøvende virksomhet. Det er også svært positivt at komiteen i den forbindelse spesielt har pekt på Sør-Troms Museum, Trastad Samlinger, og deres utmerkede arbeid for Outsider Art.

På bakgrunn av dette vil jeg faktisk utfordre den nye kulturministeren, om hun ikke allerede har vært der, til å besøke Trastad Samlinger som har en betydelig samling – som sagt – av spennende kunst laget av psykisk utviklingshemmede, og for å lære og høre om de spennende planene man har der om et nasjonalt kompetansesenter for Outsider Art. Det er ingen tvil om at vi har store kunstnere i Norge som er psykisk utviklingshemmede, og som kunne fått utvikle seg enda mer og fått mye større anerkjennelse hvis vi hadde greid å løfte dem fram på en bedre måte enn det vi gjør i dag.

Bendiks H. Arnesen (A) [12:34:15]: Jeg har bedt om ordet i denne debatten for å få si noen ord om de omfattende planene for et stort sykkelløp i nord – Arctic Race of Norway.

Dette store prosjektet startet med et lite sykkelløp på Andørja i Ibestad i Troms – Tour de Andørja. Dette løpet viste seg snart å bli så populært at denne lille bygda nå får besøk av masse folk fra inn- og utland når løpet årlig finner sted. Også statsråder har deltatt i dette løpet.

Med utgangspunkt i denne suksessen har aktive og dyktige folk, med Knut Eirik Dybdal i spissen, sett at dette må kunne utvikles til noe mer og på en måte som involverer hele den nordlige landsdelen. Dette vil garantert bli en kjempesuksess, og dette vises best ved den internasjonale interessen planene har fått.

Fra internasjonal media er interessen enorm, og dette skyldes nok at et slikt løp kan skje i en landsdel hvor det er lyst hele døgnet, og hvor det også er mulig å se midnatts-

sola. Samtidig skal løpet gå gjennom en rekke kommuner, byer, tettsteder, bygder, kystsamfunn osv. Dette er virkelig et ekte nordområdeprosjekt. Aktiviteten på kysten vil også stå sentralt, og det planlegges å benytte Hurtigruten som base for utøverne når de forflytter seg langs denne ruten.

Dette er et helt unikt prosjekt som vil markedsføre landsdelen på en fantastisk måte. Alle forstår at dette er noe jeg personlig virkelig brenner for, og sammen med de to andre benkeleiderne fra Nordland og Finnmark har vi engasjert oss sterkt for å få dette viktige prosjektet til. Vi er mange som har tro på dette prosjektet, og vi kan nå se at fylkeskommunene, kommunene, næringslivet og andre aktører går inn i et spleiselag for å få dette til. Dette blir et fantastisk nasjonalt arrangement.

Kåre Simensen (A) [12:36:34]: Jeg er veldig glad for at regjeringen skal legge fram en ny handlingsplan for kultur og næring – en handlingsplan som omfatter kulturen. Men jeg skulle ønske at handlingsplanen også hadde et utvidet kulturbegrep, der idretten fikk sin plass. Motivasjonen for å få en slik handlingsplan er at man skal få flere aktører innenfor kulturnæringen som skal kunne leve av sin egen virksomhet, økt verdiskaping og sysselsetting i kulturnæringsområdene, og ikke minst flere attraktive lokalsamfunn i hele landet.

Jeg ønsker idretten inn fordi det nettopp handler om de store arrangementene. Og et stort arrangement er ikke bare et idrettsarrangement, det skapes også voldsomt stor næringsaktivitet rundt det. Det er bare å se på det som var rundt VM her i Oslo. Vi står foran sjakk-OL i 2014 i Tromsø, og ikke minst har vi etter hvert ungdoms-OL på Lillehammer.

Flere har vært på talerstolen og nevnt et landsdelsarrangement som etter mitt syn også har det samme perspektivet – Arctic Race of Norway. Jeg er sikker på at det – gjennom det fokuset det vil ha i media – vil være med på å gi landsdelen et løft.

Jeg kommer fra Finnmark, og vi har et eksempel på nettopp et slikt idrettsarrangement, som fra et å være lite arrangement for 20–30 deltakere, etter hvert har blitt til en stor internasjonal begivenhet – Finnmarksløpet. Det fokuset det har hatt på tv, har skapt næringsvirksomhet langt utover idrettsaktiviteten. Og det er nettopp i det perspektivet jeg ønsker at idretten og arrangementene skal og bør ha sin plass i en kommende handlingsplan for kultur og næring.

Vi gikk til valg for noen år siden på at vi skulle skape 500 nye kulturarbeidsplasser i Finnmark innen 2012, eller var det 2014 – jeg husker ikke – men åkkesom er dagens nyhet fra Finnmark at vi nesten er i mål. Det er 27 pst. økning de siste årene, og vi begynner å nærme oss målet på 500 nye kulturarbeidsplasser. Det synes jeg er ganske fantastisk. Det viser at det å satse på kultur og næring i et samordnet perspektiv, skaper aktivitet, det skaper nye arbeidsplasser, og det skaper ikke minst attraktive lokalsamfunn i hele landet.

Jeg har lyst til å avslutte med en liten kommentar tilbake til representanten Korsberg, som var så bekymret for at etterslepet til norsk idrett har økt i den rød-grønne perio-

den. Jeg oppfatter det slik at han mener at ved å oppheve spillmonopolet vil etterslepet bli mye mindre. Den argumentasjonen kjøper jeg ikke, og jeg tror heller ikke Idretts-Norge kjøper den.

Ib Thomsen (FrP) [12:39:58]: Arbeiderpartirepresentanten Arild Stokkan-Grande mener at kulturen er best når Finansdepartementet og Jens er fornøyd. Det synes jeg er en merkelig innfallsvinkel. Arbeiderpartiet var også bekymret for omdømmet til Fremskrittspartiets kulturbudsjett og bekymret for budsjettet. Da kan jeg si til Arbeiderpartiet og representantene at hvis de hadde lest budsjettet, hadde de sett at budsjettet til Fremskrittspartiet er høyere og med mer penger enn hva Giske hadde og Anniken Huitfeldt hadde da hun gikk på. Og det ble de hyllet for den gangen. Sånn er Fremskrittspartiets kulturbudsjett: u dramatisk.

Forskjellen er at Fremskrittspartiet ikke vil styre kulturen – eller programmere den, som man har begynt å kalle det nå. Fremskrittspartiet vil ikke styre kulturen fra Kulturrådet eller departementet. Vi vil ha den ut i kommunene der den kommer best til rette, ut i hele landet.

Så vil Fremskrittspartiet hylle Rock Mot Rus, som regjeringspartiene ikke kunne. Rock Mot Rus på Andøya er nettopp en sånn festival som Fremskrittspartiet ønsker. Det er en rusfri festival for 18-åringer. Den har vært arrangert siden 1980-tallet, og den er frivillig. Tenk hvis regjeringspartiene kunne ha sett i retning av noe sånt, og i hvert fall anerkjent at de gjør noe riktig rundt det.

Vi ønsker å likebehandle litteraturen; vi ønsker å styrke det norske språk. Derfor mener vi at momsen, som regjeringspartiene ikke kan endre eller vil gjøre noe med, bør likebehandles på både papir-, lyd- og e-bøker. Som jeg har sagt her i et tidligere innlegg om media: Det å holde liv i papirutgaver av aviser når man ser at utviklingen går i en helt annen retning – når media selv ber om å få likebehandling i avgiftssystemet for papir og nett fordi de ser at det er framtiden, og man ikke gjør noe med det – synes jeg er beklagelig.

Jeg vil be innstendig om at regjeringen nå ser på hva den kan gjøre for Arctic Race of Norway – sykkeløpet som alle snakker varmt om – at man i hvert fall kan bevege seg i retning av å støtte det.

Helt avslutningsvis synes jeg at de som produserer norsk tv og norsk film med offentlig støtte, også bør gjøre noe for synshemmede. Det er det minste.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [12:43:09]: God tilrettelegging for fysisk aktivitet er en av de beste investeringene vi kan gjøre i folks helse. Idretten er kanskje den viktigste arenaen for å bedre folkehelsen og redusere livsstilssykdommer. Hvem vi er og hvor vi kommer fra, er uinteressant i fellesskapet som idretten representerer. Det er også derfor idretten gir mulighet til verdifulle fellesskap som staten som fellesskap aldri kan erstatte.

Norsk idrett viser tydelig hvordan den kanskje aller beste integreringen skjer utenfor politisk styrte tiltak. Idretten bidrar til å bygge ned språkbarrierer, forebygge uro

i skolen og flytte fokus bort fra kriminalitet. Idretten er en god arena for inkludering av mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Men alt dette kan man ikke ta for gitt. Idretten er en grasrotbevegelse som bygges best nedenfra og opp. Som politikere er vår rolle å bidra til gode rammebetingelser for idretten så idrettsbevegelsen selv kan finne de gode løsningene. Suksess forutsetter at idrett og frivillighet er uavhengig, og at norsk idrettspolitik er forankret i idrettens lokale miljøer. For sterke statlige bindinger er ikke et gode for idretten. Det engasjementet som driver alle frivillige, må ikke kveles av statlige bindinger og et snikende byråkrati som følge av direkte offentlig støtte. Derfor har Høyre konsekvent foreslått å gi idrett og frivillighet bedre muligheter til egenfinansiering.

Høyre mener det er avgjørende å satse på idrett som en breddebevegelse. Over to millioner nordmenn opplever glede, spenning og utfordringer gjennom den organiserte idretten. Det styrker samholdet og fellesskapet i samfunnet vårt. Det er breddeidretten som i stor grad motiverer og mobiliserer den norske frivilligheten og dugnadsånden. Alle barn og unge må få mulighet til å leke, lære og oppleve utfordringer og mestring gjennom idrett. Derfor er tilgangen til bane- og hallkapasitet viktig å sikre. Den er nå mange steder sprengt. Vi trenger flere håndballhaller, svømmebassenger og hoppbakker. Høyre vil gi barn og unge muligheter. Derfor foreslår vi å øke midlene til idrett med 200 mill. kr i 2013. Etterslepet på finansiering av idrettsanlegg er på over 2 mrd. kr, og det er bekymringsverdig at ikke regjeringen tar det på alvor. Det er også bekymringsverdig at særlig Arbeiderpartiet gir store forventninger til idretten og i festtaler og valgkamp uttrykker at de klart vil øke midlene til idretten, men dessverre ikke gjør det når det kommer til det å legge penger på bordet, og når budsjettene skal vedtas i Stortinget.

Olemic Thommessen (H) [12:46:32]: Jeg fikk noen spørsmål fra kulturstatsråden som jeg gjerne vil knytte et par kommentarer til, og så har jeg for øvrig noen andre bemerkninger.

Det gleder meg først at regjeringspartiene er så interessert i hva jeg har sagt og gjort. Det er annen gang på kort tid at man tydelig har gransket med lys og lykte forskjellige saker jeg har vært borte i.

Når det gjelder saken om Nasjonalgalleriet, var det en debatt vi hadde i en meget turbulent tid for Nasjonalgalleriet, da direktør Sune Nordgren demonterte hele den historiske samlingen. Det reiste et grunnleggende spørsmål om hva man har et nasjonalmuseum til – om hva som er forskjellen på en kunsthall og et nasjonalmuseum. Den debatten dreide seg nok mer om debatten rundt formålsbestemmelsene – altså rundt formålsparagrafen – og hva som egentlig er statens bestilling til de store kunstinstitusjonene. Det er en viktig debatt, men det er en debatt som ikke må forveksles med løpende instruks om hva man programmessig skal arbeide med. Man kunne jo tenke seg at Nasjonalgalleriet bestemte seg for bare å drive med moderne kunst f.eks. og overta Samtidsmuseets virksomhet. Det var noe i den retning Sune Nordgren ble beskyldt for å

gjøre. Da er det rimelig at man reiser spørsmål ved hvorfor man overhodet har et nasjonalmuseum, og det var det den debatten dreide seg om.

Når det gjelder Sogn og Fjordane Teater og moderne dans, er det sikkert ett av flere eksempler man kan finne på at man også i tidligere tider har hatt den type kriterier i tildelingsbrevene. Det er imidlertid noen store forskjeller. For det første er det klart at tyngden i budsjettene har blitt en helt annen. Økonomien er tre ganger så stor som da dette brevet antakelig ble sendt. Og staten er på en helt annen måte en dominerende aktør. Innstrammingen på dette kom med Trond Giskes mangfoldssår. Daværende statsråd Giske ga klar beskjed om at man ville følge med ved budsjettildelingene i hvilken grad man fulgte opp føringene som lå i tildelingsbrevet. Det var straks en annen låt enn det som var blitt sagt før. I tillegg til det er det kommet flere hensyn, og i en rekke proposisjoner, som bl.a. Kristelig Folkeparti har henvist til, nevnes programarbeid eksplisitt når det gjelder en sterkere styringsdialog. Det er altså et helt annet klima vi i dag diskuterer disse spørsmålene under, enn det som nok har vært tilfelle for de eksemplene man måtte finne fra en fjern fortid.

For øvrig hadde jeg egentlig tenkt å bruke denne taletiden til mediepolitiske spørsmål. Det tror jeg ikke denne debatten gir oss tid til å gå grundig inn i. Men jeg kan forberede kulturstatsråden på at dette er temaer vi må komme tilbake til, så hun har noe å beskjeftige seg med i julen.

Presidenten: Ja, det vil nok bli høyt verdsatt.

Øyvind Håbrekke (KrF) [12:49:58]: Mot slutten av debatten vil jeg si at jeg er glad for at det fra ulike partier uttrykkes en sterk støtte til aktiv frivillighet. Det blir sagt mye bra som viser at det er en bred enighet om verdien av det.

Så gjelder det å omsette de ordene videre i politisk handling for å utvikle frivillighetspolitikken videre og legge bedre til rette. Det handler for det første om at vi må fortgang i prosessen som regjeringen har med avbyråkratisering av politikken, og ikke minst støtteordningen overfor barne- og ungdomsorganisasjonene. Det er en prosess som det er viktig og bra at regjeringen har satt i gang, men som har pågått i altfor lang tid uten for mange synlige resultater. For det andre må vi få en dreining fra mindre styrte prosjektmidler til driftsstøtte. For det tredje er det viktig at momskompensasjon er kompensasjon for moms og ikke en av mange støtteordninger med dertil hørende styringsmuligheter. For det fjerde er det viktig å erkjenne frivillighetens selvstendighet, egenart og uavhengighet av staten.

Jeg skulle gjerne brukt enda mer tid på debatten om kor, som jeg og statsråden hadde litt replikkveksling om. Jeg er glad for at statsråden besvarte min utfordring forsiktig positivt og lovet å se på den i det nye året. Jeg vil bare vise til at Kristelig Folkeparti har gjort en del enkle omprioriteringer på budsjettet og ryddet plass til bortimot 50 mill. kr til kor. Det er en halv prosent av kulturbudsjettet, og der får vi til et betydelig løft for korbevegelsen – bare som et lite tips til statsråden. Her ligger det fantastiske muligheter.

Jeg vil til slutt si til representanten Stokkan-Grande at

vi ikke har fått noen særlig god forklaring på dette med programmering og hvorfor det er så viktig å gjenta det i alle sammenhenger til dem som får statlig støtte fra Kulturdepartementet og regjeringen. Siden det er Torbjørn Egner-år, vil jeg besvare representanten Stokkan-Grandes innlegg med at jeg synes kanskje det minner mer om Morten Skogmus, som, etter at Klatremus Lillemann har sunget sin nydiktete vise, sier at han ikke ser at det var noe spesielt nyttig med den visen der. Da vil jeg svare som Klatremus Lillemann: «Nytte meg her og nytte meg der.»

Øyvind Korsberg (FrP) [12:53:13]: Jeg skal ikke dra meg til de store høyder, som forrige taler gjorde avslutningsvis.

Jeg registrerer at når det gjelder Arctic Race of Norway, er det betydelig støtte verbalt i denne salen i dag. Det er jo ikke uvanlig. Men i mitt forrige innlegg ga jeg statsråden en utfordring som hun ikke har svart på. Jeg vil gjerne at statsråden skal svare på dette: Hvorfor kunne man gå inn og gi en statsgaranti på 25 mill. kr til et rally-VM, mens man ikke kan ha en dialog med eller imøtekomme dem som arrangerer Arctic Race of Norway? Det er en forskjellsbehandling. Kan forskjellsbehandlingen ligge litt i at rally-VM var et arrangement som var godt forankret i NRK og ble sendt på tv, mens Arctic Race of Norway har en forankring i TV 2? Man begynner jo å stille noen sånne spørsmål når statsråden ikke svarer, og det åpenbart er en forskjellsbehandling mellom de to.

Så er det noen som ønsker at vi skal oversende dette forslaget til regjeringen. Nei, det kommer vi ikke til å gjøre. Forslaget er en del av innstillingen og en del den brede debatten som har vært i komiteen. Jeg tror alle partiene har hatt et godt grunnlag for enten å støtte forslaget eller ikke å støtte det, og eventuelt komme med andre forslag. Så har ikke kommet, så jeg ser ingen grunn til å oversende et forslag for at det skal havne nederst i en eller annen bunke på statsrådets kontor.

Spillemidler har vært nevnt. Jeg vet ikke hvor mange ganger, men det har nok en gang vært nevnt. Jeg klarer ikke helt å skjønne dette. Hvis man innfører et system slik at de i Norge som ønsker å spille, ikke gjør det i utenlandske spillerskaper, slik at midlene blir i Norge og en andel av den omsetningen skal tilfalle idretten, skjønner jeg ikke at det kan bli mindre penger til idretten. Representanten Kåre Simensen dro det resonnementet. Da er jeg bare sjøle glad for en ting, og det er at Kåre Simensen ikke sitter i finanskomiteen.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [12:56:02]: I Norge er vi stolte av idrettsheltene, både historisk og i samtiden. Kniksen, Hjallis, Bjørgen og Northug er bare noen få tilfellelige utvalgte eksempler på vår lange og stolte idrettstradisjon. På kultur- og musikkfeltet har vi like stolte tradisjoner. Fremragende kunstnere i samtiden arver en tradisjon av kunstnere som Ibsen, Munch, Grieg, Flagstad og Vigeland, og den videreføres både hjemme og ute av Fosse, Nerdum, Andsnes, a-ha og Strømgren, bare for å nevne noen få.

Den gleden og energien disse enerne sprer gjennom

sine prestasjoner, har enorm betydning for alle i idretts- og kulturlivet. På begge felt går topp og bredde hånd i hånd og trenger hverandre. Men der idretten har bygd et godt apparat for å utvikle og løfte frem talentene, har ikke kulturfeltet de samme virkemidlene for å stimulere og hjelpe den neste generasjonen enere frem. Høyre vil derfor løfte talentutviklingen på kulturfeltet. Det å løfte frem enerne innenfor kunst og kultur, er ressurskrevende. Det handler om å få på plass et helhetlig løp. Hvis vi skal bevare den gode bredden i norsk kulturliv, må vi derfor sikre at økonomiske og sosiale kår ikke hindrer skolering og stimulering av unge talenter.

Optimal talentutvikling krever både utvikling av kulturskolens kompetanse, tilgjengelige lærerkrefter og talentutviklingsprogrammer ved norske høyere læresteder. Høyre foreslår derfor å bevilge midler til et pilotprosjekt som løfter utviklingen av unge særlige kulturtalenter uavhengig av deres bakgrunn og uavhengig av deres økonomiske og sosiale kår. Alle barn og unge skal ha de samme mulighetene.

Høyre mener det er avgjørende å trygge den faglige kvaliteten på kulturopplæringen. Regjeringens intensjon om et bedre kulturtilbud for barn og unge er god, men løsningen er dessverre ikke så god. Når det regjeringen selger ut som gratis kulturskole, ikke bare underfinansieres, men gjør at de helt nødvendige stimulerings- og utviklingsmidlene kulturskolen trenger, blir fjernet, da heller regjeringen faktisk babyen ut med badevannet.

Høyre vil styrke posten hvor man trygger kulturskolens stimuleringsmidler, sånn at de vel 70 mill. kr regjeringen ville bruke på et ufullstendig kulturtilbud i skolefritidsordningen, heller sikrer en best mulig utvikling av Norges kulturskoler, starter pilotprosjekter for talentutvikling og brukes for å redde kulturskolekøene.

Statsråd Hadia Tajik [12:59:12]: Eg vil nytte anledningen til å takke for ein god diskusjon om kulturbudsjettet. Det er mykje som kunne vorte sagt i eit slikt siste innlegg, men eg har fått nokre konkrete utfordringar som eg skal prøve å svare oppsummerande på.

Representanten Korsberg spurde om støtta som Rally Norway fekk. Det vart gitt tilskot på 23,5 mill. kr over statsbudsjettet til eit kandidatløp i forkant av søknaden i 2005 om å verte godkjend som arrangør av VM i rally. Grunngevinga for dette var at det kunne innebere betydelege næringsmessige ringverknader, særleg i innlandsregionen, der arrangementet vart planlagt avvikla. Det er derfor viktig for meg å understreke at det ikkje låg idrettspolitiske vurderingar til grunn i regjeringas avgjerd om å støtte arrangementet, og det vart ikkje gitt spelemidlar til dette arrangementet.

Representanten Korsberg hadde òg eit anna spørsmål i eit tidlegare innlegg knytt til trafikkportalen som NRK fekk klarsignal til å jobbe vidare med. Eg forstod representanten Korsberg slik at han opplever dette som eit nytt område for NRK. Det er derfor greitt for meg å peike på at NRK sidan 1960-talet har gitt trafikkinformasjon på radio. Og då den fantastiske teknologiske nyvinninga Tekst-TV kom på 1980-talet, begynte dei å formidle trafikkinforma-

sjon via Tekst-TV, og frå 2002 begynte dei òg å formidle trafikkinformasjon via mobil og nett. Så spørsmålet knytt til trafikkportalen er ikkje om NRK skal gi seg inn på eit nytt område – det gjer dei ikkje, men spørsmålet er om dei skulle vere med på den teknologiske utviklinga som gir alle aktørar nye moglegheiter, og om NRK skal halde fram med å vere ein relevant aktør i det nye medielandskapet.

Så kan eg som avslutning seie at eg er glad for at me med dette får på plass eit kulturbudsjett, som òg har stor betydning for idretten og for frivilligheita. Dette er område som har svært mykje å seie for svært mange enkeltmenneskes liv. Frivilligheita er noko av krafta som finst i samfunnet. Det er noko av livsnerven i samfunnet, og det er viktig for regjeringa vår å stø opp om både det og om idretten. Det gjer me bl.a. gjennom momskompensasjonsordninga og gjennom omlegginga og innfasinga av endringane i tippenøkkelen.

Så er eg òg glad for at me i dette budsjettet får auka støtta til media og deira produksjonstilskot. Det at me har ein brei medieflora i Noreg har svært mykje å seie både for yttingsfridomen, yttingsmoglegheitene, for demokratiet og for meningsbrytinga. Det meiner eg er kjerneverdiar for oss.

A k h t a r C h a u d h r y hadde her overtatt presidentplassen.

Øyvind Korsberg (FrP) [13:02:35]: Jeg takker statsråden for svarene i hennes siste innlegg. Det var en grei avklaring når det gjaldt rally-VM. Man støttet det av næringsmessige hensyn, og det gikk ikke ut over spillemidlene – med andre ord har man mulighet hvis man ønsker å støtte Arctic Race of Norway. Men så langt registrerer jeg at det har møtt politisk uvilje. Det er trist, for jeg tror at det hadde hatt enorm næringsmessig betydning i hele den nordlige landsdelen, ikke minst for reiselivsnæringen, dersom man hadde ønsket å satse. Det er bare å se på sykkelrittene som arrangeres rundt omkring i Europa og den mediedekningen de får.

Når det gjelder nettportalen, er det nye områder som NRK beveger seg inn på, med klare advarsler både fra Medietilsynet og Konkurransetilsynet. Så å si at dette er en videreføring av det NRK holdt på med på 1960-tallet, medfører ikke riktighet.

Arild Stokkan-Grande (A) [13:04:04]: Fortellingen om Norge fra 1850-årene og fram til i dag er fortellingen om et historisk frihetsprosjekt. Fra å være et fattig samfunn preget av store forskjeller, store motsetninger og hvor folk sto uten noen av de mest grunnleggende rettighetene har Norge beveget seg til å bli et samfunn hvor nordmenn i dag er mer opplyst, rikere og friere enn noensinne. Kanskje er Norge det mest vellykkede samfunn verden noensinne har sett.

Så også familierpolitikken. Dette er ikke lenger tilbake enn til min tippoldefar, som vokste opp på en forholdsvis stor gård i Nord-Trøndelag. Han forelsket seg i tjenestejenten. Vi har sett mange eksempler på det i Trøndelag, både i eldre og nyere historie. Det ble ikke akseptert verken av

familie eller av lokalsamfunn, og valget ble mellom fortsatt å være i familien og på gården eller å flytte. Da han valgte kjærligheten, ble resultatet å flytte fra gården, flytte fra kommunen og bosette seg et helt annet sted. Det er ikke lenger siden at forventningene i familien, i omgangskretsen og i samfunnet var av en sånn art at folk egentlig ikke kunne ta frie valg.

Neste år skal vi feire en annen milepæl i Norges historie og i vårt frigjøringsprosjekt, nemlig kvinnelig stemmerett, som også var et steg i prosjektet å sette menneskene fri og la folk få mulighet til å påvirke egen hverdag og leve de livene de ønsket. Stein på stein har man bygd velferdsstaten for å sikre grunnleggende rettigheter, trygghet i arbeidslivet og trygghet i samfunnet – til vi står der vi står i dag, med et samfunn preget av stor frihet.

Vi i det rød-grønne flertallet har plassert oss inn i den historien, og ønsker å bidra til at den stolte historien skal vokse videre. For det er fortsatt mange uløste oppgaver. Vi har bidratt så godt vi kan gjennom stadig å styrke foreldrepermisjonen og å forlenge den totale foreldrepermisjonen. Vi har gjennom det grepet vi gjør i dette budsjettet, likestilt den mellom foreldrene, og vi har gjort den stadig mer fleksibel. Dette har sikret foreldre mulighet til å ha tid sammen med barna, men også tid eller mulighet til å være ute i jobb. Vi har forbedret kontantstøtten. Vi har styrket den for dem som venter på barnehageplass, og vi har fjernet den for toåringer, fordi vi så at den var et hinder for mange, særlig for innvandrerbefolkningen, til å leve det livet man ønsker med frihet og muligheten for å jobbe. Vi har styrket barnehagetilbudet gjennom å sørge for full barnehagedekning, lavere pris og bedre kvalitet. Det gir familiene bedre økonomi, trygghet og stabilitet.

Utenfor og i sammenheng med familiepolitikken har vi jobbet for lav arbeidsledighet, som gir familiene trygghet for framtiden, mulighet til å planlegge sin egen framtid, mulighet for å investere i bolig f.eks. og mulighet for å drive med meningsfull aktivitet. Vi har sikret folk rettigheter i arbeidslivet. Vi har reversert angrepet på arbeidsmiljøloven, som Bondevik-regjeringen hadde. Vi gir gjennom det familiene sikkerhet. Vi hjelper dem med å slippe uforutsigbarhet og begrenser bruken av overtid. Det gir familiene mulighet til å kombinere omsorg og arbeid. Vi har også bidratt til økt kjøpekraft for familiene, noe som i ytterligere grad sikrer økt frihet for familiene.

Til hele vår stolte historie forsøker nå høyresiden å si at dette har det vært konsensus om. Nei, dette har det ikke vært konsensus om. Dette er resultatet av politikk. Dette er resultat av sentrum-venstrepolitikk over generasjoner. I mange sammenhenger har venstresiden i norsk politikk måttet dra de borgerlige partiene etter håret for å oppnå de resultatene som jeg nå har pekt på, og som vi er stolte av.

I Europa ellers ser vi også resultater av politikk. Vi ser konsekvensene av fritt spillerom for markedet, og vi ser konsekvensene av at folk ikke får beskyttelse av politikken. Og det angriper familienes frihet. Mange i Europa har nå mistet jobb og bolig og kan se fram til et liv i fattigdom. Fortvilelsen råder.

En av grunnene til at Norge har lyktes så godt, er at en

stor andel av befolkningen er i arbeid. Vi har sikret at våre kvinner kan få være i jobb, mens kvinner i mange andre europeiske land er hjemmeværende. Det er resultatet av politikk. Likestillingskampen i Norge har jo først og fremst vært et frihetsprosjekt, og det har handlet om rettferdighet. Men vi ser også at det har en enorm betydning for samfunnet. Vi ser at det er likhetstrekk mellom de samfunnene som har høy yrkesdeltakelse blant kvinner; de har også en høy fertilitetsrate. Og det er mange av disse samfunnene som lykkes bedre enn samfunn med lav yrkesdeltakelse blant kvinner.

En forutsetning for frihet for familiene er med andre ord et sterkt fellesskap, trygghet for økonomien og rettigheter i arbeidslivet. Og en politikk med større forskjeller, både mellom folk og mellom by og landsbygd, en politikk med uansvarlig økonomisk styring og en politikk med angrep på arbeidsmiljøloven, med flere midlertidige stillinger og med mer pålegg om overtid, vil være et direkte angrep på familien og på familiens frihet.

Så er det slik at mange familier og barn trenger hjelp. Da skal samfunnet, fellesskapet, stille opp. Vi gjør det gjennom familievern, og vi ser nå at flere par selv oppsøker tilbud for å få hjelp. Vi gjør det gjennom barnehager – ved å ha personell som ser barna, og ved språkstimulering og sosial trening. Vi gjør det gjennom barnevernet – ved at man gir støtte til familiene og til barnet – og noen ganger er det også snakk om omsorgsovertakelse. Vi må også gjøre det i fellesskapet – hver enkelt av oss. Som enkeltpersoner, som familiemedlemmer, som naboer, som frivillige osv. må vi stille opp når barn roper om hjelp.

På alle disse områdene har det de siste årene blitt bedre. Flere barn fanges opp, og flere barn får hjelp. Det handler i sum om at vi ønsker oss et samfunn der vi ikke mister hverandre av syne, et samfunn med små forskjeller og et samfunn med sterke fellesskap. Vi er på riktig vei. Mange uløste oppgaver står der fortsatt, men det som har skjedd de siste årene med den rød-grønne regjeringen, føyer seg inn i den stolte norske historien som handler om mer frihet og bedre hjelp til de svake i samfunnet, og dem skal vi jobbe videre for når vi også får flertall etter høstens valg.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Solveig Horne (FrP) [13:14:21]: Ca. 15 000 barn blir født denne høsten, fra september til desember, 15 000 barn som ikke er garantert barnehageplass neste høst.

I september var representanten Arild Stokkan-Grande høy og mørk ute i media og sa at de rød-grønne er garantisten for gode barnehager, og at de rød-grønne skal få på plass et ekstra opptak for å sikre alle ettåringer barnehageplass. Det var nok veldig mange av foreldrene som gledet seg til dette, og så fram til det da budsjettet kom i høst. Men der lå det ikke penger til noe ekstra opptak.

Fremskrittspartiet har lagt inn penger så vi sikrer disse barna som er født i høst, barnehageplass neste høst.

Men mitt spørsmål til representanten blir: Når regner representanten Arild Stokkan-Grande med at det er barnehageplass til alle ettåringer, uansett når de er født?

Arild Stokkan-Grande (A) [13:15:28]: Først vil jeg minne om at lovverket er en minimumsregel, og det er fullt mulig for kommunene å ha løpende opptak. Mange kommuner klarer det, bl.a. Meråker kommune, som tilfeldigvis er styrt av Arbeiderpartiet. De prioriterer å bruke penger på det og har løpende opptak. Det står kommunene fritt til å gjøre. Det er ikke slik at man har lagt begrensninger på det, men kommunene har mulighet til å ha løpende opptak hele veien, og regjeringen stimulerer til at det skal skje.

Så er det slik at vi ønsker flere opptak. Hittil har man måttet konsentrere de store pengene om full barnehagedekning og om makspris, og nå skal vi også satse massivt på å bedre kvaliteten i barnehagen. Så har vi som ambisjon å innføre to opptak i året. Jeg kan ikke nå garantere når det blir, men en politikk som prioriterer skatteuttak til de rikeste i samfunnet, vil ikke være et steg i riktig retning med tanke på at samfunnet skal ha råd til å ha nok ansatte i barnehagene og ha løpende opptak.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [13:16:37]: Jeg skal starte med å gi ros til representanten Stokkan-Grande. Han er en av de få fra de rød-grønne som faktisk går på talerstolen og snakker om egen politikk, fremfor å bruke hele innlegget sitt på å angripe Høyre. Det er gledelig at det finnes noen som også er opptatt av å snakke om hva Arbeiderpartiet vil. Det er bra.

Etter sju år med rød-grønt styre er det fremdeles over 4 000 som jobber som pedagoger for barn, uten å ha utdannelse til det. Etter sju år med Arbeiderpartiet ved roret beskriver Utdanningsforbundet regjeringens barnehagesatsing som et hvileeskjær. Jan Davidsen og Fagforbundet kritiserer regjeringen for at barn og ansatte i private barnehager forskjellsbehandles. Rasmus T. Gjestland i Utdanningsforbundet skriver om det statsbudsjettet som ble lagt fram, at det «ikke er lagt inn rekrutteringstiltak som vil kunne ha noen effekt som sikrer barnehagekvaliteten på landsbasis». Representanten Stokkan-Grande hevder at regjeringen øker kvaliteten i barnehagene med dette budsjettet. Hva slags kvalitet og hvilke forslag er det i statsbudsjettet som vil heve kvaliteten i barnehagene?

Arild Stokkan-Grande (A) [13:17:45]: Vi ser at undersøkelser viser at foreldre er særdeles godt fornøyd med barnehage tilbudet. Når vi tenker på den historiske utviklingen som har vært når det gjelder å sikre full barnehagedekning, viser det hvilken fantastisk innsats de ansatte i barnehagene har gjort, når det ikke har gått ut over kvaliteten. Vi styrker kvaliteten – det jobber man med hele tiden – og nå jobber regjeringen med en egen stortingsmelding om nettopp det, som kommer ganske så snart.

Så er det slik at det er et problem at vi mangler pedagoger i barnehagene, og det er en stor bruk av dispensasjoner. Det siste mener jeg personlig at vi må stramme inn på, for vi kan ikke akseptere at dette er noe man sluntrer unna med. Men det er jo også slik at det eneste stedet man streiker mot politiske myndigheter i dag, er i Oslo, som er styrt av Høyre. Linda C. Hofstad Helleland får svare for hvorfor det er slik.

Øyvind Håbrekke (KrF) [13:19:04]: Først vil jeg bemerke at det er første gang i løpet av de siste sju årene jeg har hørt en arbeiderpartipolitiker snakke om familievern på eget initiativ, uten å bli spurt på forhånd, så det må jeg gi anerkjennelse for. Dog er det ingen spor i budsjettet av at man har noe engasjement for det.

Representanten bruker her store ord, får jeg si – for å være litt diplomatisk – om Arbeiderpartiets politikk overfor familiene over lang tid.

Mitt spørsmål er i grunnen: Hva kommer det av at når Arbeiderpartiet skal beskrive sin politikk overfor familiene – jeg kaller det ikke familiepolitikk – så bruker man 95 pst. av tiden på å snakke om rettigheter for voksne, i arbeidsliv og på andre vis? Hvor er egentlig ungenes plass i Arbeiderpartiets familiepolitikk?

Arild Stokkan-Grande (A) [13:20:08]: For det første er jeg opptatt av at vi skal ha en politikk i samfunnet som sikrer trygge, økonomiske rammer, stabilitet og trygghet for familien i arbeidslivet. Det er viktig, ikke minst for barna, for hvis foreldrene mangler rettigheter i arbeidslivet, mangler jobb og har en utrygg framtid, går det direkte ut over barna.

Når det er sagt, er det nettopp barna man må fokusere på gjennom å sikre de ordningene som når alle barna. Det er der vi eventuelt må ta utfordringen. Det beste vi kan gjøre, er å sikre full barnehagedekning og lav pris på barnehage tilbudet, sånn at alle barn har en reell mulighet til barnehageplass.

Så må vi utvikle skolen videre, slik at vi både kan hjelpe dem som er faglig sterke, og særlig fange opp dem som trenger hjelp – og da ha et effektivt system for å hjelpe dem som tar utfordringer.

Hele vår politiske innretning handler jo om hva som er det beste for barnet, og der føler jeg at Kristelig Folkeparti og Arbeiderpartiet på mange områder er helt på enige.

Presidenten: Replikordskiftet er avsluttet.

Solveig Horne (FrP) [13:21:30]: Valgfrihet, fleksibilitet og likeverd for alle er ord som kjennetegner Fremskrittspartiets familiepolitikk. Vi politikere skal påse at familien har den tryggheten, den valgfriheten og den fleksibiliteten som de til enhver tid trenger.

De store hovedskillelinjene i norsk familiepolitikk i dag går på hvor mye staten skal styre og regulere familiens hverdag. Er det dagens regjering som er best til å ta avgjørelser på vegne av familien, eller er det familien selv? Fremskrittspartiet har tro på det siste. Fremskrittspartiet tror på familien, Fremskrittspartiet ønsker å gjøre hverdagen enklere for familien, og vi ønsker å gi familien en fleksibilitet og ikke legge hindringer i veien for ulikheter og ulike løsninger. Dette er kjernen i familiepolitikken til Fremskrittspartiet.

Når representanten Arild Stokkan-Grande snakker om konsekvenser av politikk, er det konsekvenser av den politikken som denne regjeringen fører, som Fremskrittspartiet ikke er enig i.

Familiepolitikk er ofte på dagsordenen, og jeg tenk-

te jeg skulle holde dette innlegget litt kronologisk. Mange familiers første møte med politikernes styring av familien, starter med fødselspermisjonen. Denne regjeringen har ivret etter å overstyre familien ved å innføre en tredeling av foreldrekvoten og ha egen fedrekvote. 14 ukers fedrekvote skal komme i 2014. Det er en vanskelig ordning å styre, og Fremskrittspartiet hadde sett at det også ble brukt penger på å få fortgang i en internettbasert løsning, slik at vi kunne lette dette arbeidet for foreldrene.

Det er heller ingen fleksibilitet i den ordningen. Det er ingen valgfrihet for familien. Det er en ordning som går ut over familien, og ikke minst går den ut over barna. Dette er noe som Fremskrittspartiet tar sterk avstand fra, og kommer Fremskrittspartiet i regjering, skal vi jobbe for å fjerne denne fedrekvoten og la familiene selv få styringsrett over foreldrepermisjonen.

Det er barna det til syvende og sist går ut over. De får ikke være hjemme med en av foreldrene sine, men må i barnehage eller til dagmamma.

Fremskrittspartiet ønsker som sagt at familien selv skal fordele disse ukene.

Det er sikkert noen av dere som så at NRK for ikke så lenge siden sendte et program om fattige familier i Norge. Det gjorde sterkt inntrykk. I går viste TV 2 en reportasje fra Frelsesarmeen som kunne melde om betydelig økning i fattige barnefamilier som oppsøkte Frelsesarmeen. Det er urovekkende at fattigdom blant barn har økt under denne regjeringen, på tross av SVs valgkamplofter om at fattigdom skulle avskaffes.

Fremskrittspartiet tar mange grep i sitt budsjett for å hjelpe de barnefamiliene som sliter. Det å øke barnetrygden er et av de grepene som Fremskrittspartiet tar; det er skammelig at det ikke er gjort noe med den de siste 17 årene. Spesielt når vi vet at veldig mange faginstanser sier at ved å øke barnetrygden vil det helt klart hjelpe veldig mange fattige familier.

Tilbake til den kronologiske rekkefølgen. Etter at barna er født, har familien valget mellom å velge dagmamma, kontantstøtte eller barnehage for barna når foreldrene er rede til å gå ut i jobb igjen. I dag har ikke familiene så mye valg fordi regjeringen fjernet kontantstøtten for toåringen i fjor.

Fremskrittspartiet ønsker å gjeninnføre kontantstøtte for også for toåringene. Vi ønsker å gi familiene valgfrihet til selv å velge barnepass for sine barn de første årene.

Resultatet av regjeringens omlegging har jo ført til flere lokale kontantstøtteordninger, og det var kanskje ikke akkurat det som var intensjonen, men en konsekvens av at kommunene nå gir familiene en valgfrihet for de familiene som ønsker å benytte seg av kontantstøtte.

Ordet «valgfrihet» kan ikke sies for ofte, og for Fremskrittspartiet er det viktig. Se bare hvordan ting har utviklet seg de siste årene. Sykehusene melder om rekordmange fødsler i juli og i august – enkelte ber faktisk om keisersnitt for å få fortgang i fødselen slik at de kan føde før fristen for barnehageplass går ut 31. august. Og fristen for å lage disse barna gikk ut i forrige uke!

Slik datoregulering kan vi ikke lenger ha, som å måtte føde før 31. august for å få barnehageplass og å føde før

1. juli for å ha rett til fedrekvote. Da var det gledelig at vi i høst ikke bare kunne høre at Høyre mente at vi nå skulle få på plass flere opptak i året, men at også representantene fra regjeringspartiene var ute i media og sa at dette måtte det bli slutt på, og at vi nå måtte få på plass flere opptak. Fremskrittspartiet har gjort det i sitt budsjett. Vi har lagt inn midler for å sikre de ca. 15 000 barna som ble født denne høsten, rett til barnehageplass neste år. Fremskrittspartiet ønsker like rettigheter for barnehageplass uansett når på året barnet er født. Det koster penger, det er vi fullt klar over, men vi har politisk vilje til å prioritere det, og ikke bare snakke om det, ikke bare skyve problemet over til kommunene, og som representanten Stokkan-Grande sa det, at dette får kommunene ordne selv.

Jeg observerer at regjeringspartiene i mange debatter har tatt æren for full barnehagedekning. Jeg har lyst til å minne om at den æren er det de private barnehagene som skal ha. Vi hadde ikke vært der vi er i dag, hvis det ikke hadde vært for de private initiativene. Derfor er det skuffende at regjeringen heller ikke i år har klart å få på plass full likebehandling av private og kommunale barnehager, spesielt etter den utviklingen vi har sett, nemlig at barnehagefinansieringen ble overført til kommunene. Aldri har det vært så store forskjeller på og usikkerhet hos de private barnehagene som nå. Det nytter lite å snakke om kvalitet og bemanningsnormer før vi har fått på plass full likebehandling og finansieringen over til staten igjen. Det ønsker Fremskrittspartiet, og for å få full likebehandling legger vi det inn i vårt budsjett.

Ikke alle barn har det godt i Norge. Altfor mange barn trenger hjelp av barnevernet. Når staten da skal gå inn og hjelpe disse barna, er det så viktig at vi gir dem den hjelpen og den tryggheten de ikke har fått i den familien de var i før. Da er det en politisk oppgave å påse at den hjelpen som blir bestemt, blir fulgt opp.

Barnevernet har vi flere ganger hatt oppe på dagsordenen her. Jeg skal også gi litt honnør til regjeringen som følger opp med øremerkede midler til det kommunale barnevernet. Det er veldig flott, selv om Fremskrittspartiet mener at det ikke er nok penger – det skulle vært mer – for vi ser at flere og flere kommuner får flere barn som de må ta hånd om, og at det ikke følger nok penger med. Men det er store utfordringer, og det er kommet kritikk både fra Riksrevisjonen og fra fylkesmennene. Det er noe som regjeringen må ta på alvor. Fremskrittspartiet mener at den utviklingen vi har sett nå i forhold til nedbygging av institusjonsplasser til fordel for fosterhjem, har gått for langt. Det er sterkt bekymringsfullt å se at det er altfor mange akutte omplasseringer, flytting fra fosterhjem, og vi må ikke glemme at hvert barn er forskjellig med forskjellige behov. De trenger individuelle opplegg, og da må vi ha både fosterhjem og institusjoner. Der er det Fremskrittspartiet legger inn en god del mer penger enn regjeringen gjør til kjøp av private plasser, for vi ser at vi trenger det mangfoldet innen barnevernet.

Jeg har lyst til å trekke fram Larvik kommune med «Prosjekt Helhetlig Barnevern i Vestfold» – som sikkert statsråden også kjenner godt til, siden det kommer fra hennes fylke. Det prosjektet i Larvik kommune har med hel-

hetlig omsorg å gjøre, og har egne team som går inn tidlig. Dette er noe jeg håper statsråden tar med seg i det videre arbeidet med barnevern, og som det er viktig å få ut til flere kommuner. Det er altså team som går tidlig inn og hjelper hjemmet, og det er et samarbeid på tvers av forskjellige etater, der alle har som mål å hjelpe denne familien og få den på rett plass, i stedet for at man kanskje er nødt til å ta barn ut av hjemmet. Det å ha et helhetlig barnevern, som i Vestfold, der du har brukarmedvirkning, der kommunene og fylket og fylkesmannen jobber sammen, er kjempeviktig.

Fremskrittspartiet ser fram til den debatten som vi skal ha over jul – og i løpet av våren – om barnevernet, for det kommer til å bli en viktig sak. Vi må ta inn over oss den kritikken som har kommet – og la regjeringen få ta det inn over seg – og se på hva vi kan gjøre umiddelbart for å hjelpe disse barna.

Avslutningsvis: Fremskrittspartiets budsjett innebærer mer til barnefamiliene i skatte- og avgiftslettelser. Vi satser på barnehager, og vi satser på barnetrygd. Vi gjeninnfører kontantstøtte for toåringene, og vi styrker det kommunale barnevernet, samtidig som vi gir rom for å kjøpe flere private plasser. Fremskrittspartiet er partiet for familien. Vi ønsker å gi familien større valgfrihet og fleksibilitet i forhold til det vi har i dag.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Lene Vågslid (A) [13:31:51]: For Arbeidarpartiet og regjeringa er det eit viktig prinsipp at barna i barnevernet skal få det tiltaket som er tilpassa deira behov. Det er viktig for oss å få utnytta vårt eige tiltaksapparat og bruke private tenester der dei er betre eller eit tilbod me ikkje har i det offentlege. Framstegspartiet kuttar 550 mill. kr i det statlege barnevernet, og vil då bruke 300 mill. kr tilbake til statleg barnevern til kjøp av private tenester. Det mangfaldet representanten etterlyser, har me i dag. 51 pst. av tiltaka i dag er benytta av private aktørar. Ein vel tenester i dag, og dei tiltaka som er det beste for barna.

Då lurar eg på: Kan Framstegspartiet forklare kva som er tanken bak deira budsjettforslag, som er ei rasing av heile det statlege barnevernet? Går Framstegspartiet vekk frå prinsippet om at me skal velje det rette tiltaket for barnet, der det viktigaste blir heller at tiltaket er privat og kommersielt? Er det ein privatiseringsideologi her som går føre omsynet til barnets beste?

Solveig Horne (FrP) [13:32:54]: Da komiteen var i Stavanger for halvannen måned siden, sa tidligere statsråd Tora Aasland, som nå er fylkesmann, at hun er bekymret for kvaliteten i det statlige barnevernet.

Fremskrittspartiet ønsker et mangfold innen barnevernet, og Fremskrittspartiet ønsker å ta i bruk de private institusjonene mer, for det er mange velfungerende, gode private institusjoner som ikke blir tatt i bruk.

Det som vi også ser i nysalderingen, som vi skal behandle senere, er at regjeringen selv innrømmer at vi har for lite penger til kjøp av private plasser, spesielt i Region vest. Regjeringen har selv lagt inn ekstra penger i år for å

benytte seg av kjøp av private tenester. Vi trenger et mangfold, og vi trenger at kommunene som ser disse barna, får tilgang på de plassene som til enhver tid er det barnet trenger – det være seg fosterhjem, en privat eller en statlig institusjon.

Olov Grøtting (Sp) [13:34:07]: Representanten Horne sa i sitt innlegg at 14 uker foreldrepermisjon for far er til skade for barna. Og jeg lurte et øyeblikk på om representanten mente at det er skadelig for små unger å være sammen med far. Men heldigvis var det ikke så ille. Representanten sa det var fordi barna gikk glipp av tid med en av sine foreldre. Da lurer jeg virkelig på om det er arbeidsgiver eller kulturelt påtrykk fra omgivelsene som hindrer far i å være sammen med barnet? Ja, det er nesten uansett grunn – da mener jeg at vi må ta tak i grunnen og ikke fjerne fedrekvoten.

Spørsmålet til representanten er: Hva er grunnen til at far ikke kan ta i bruk fedrekvoten sin for å få verdifull alenetid sammen med sitt lille nyfødte barn, som jeg trodde det ville være veldig trivelig for de aller fleste fedre å bli kjent med.

Solveig Horne (FrP) [13:35:05]: Vararepresentant Christina Nilsson Ramsøy fra Senterpartiet mente at regjeringen hadde gått for langt i å styre familiene når det gjelder å utvide fedrekvoten. La nå det være med det.

Fremskrittspartiet har tro på at familien selv kan få lov til å fordele disse ukene. Om det er far eller det er mor som velger å være hjemme lenger, mener Fremskrittspartiet må være opp til den enkelte familie selv å bestemme, og at de selv kan fordele disse ukene.

Vi har også tro på at den moderne mannen i dag selvfølgelig ønsker å være hjemme mest mulig med barna sine. Men vi ser at veldig mange private næringsdrivende, enkeltmannsforetak og ikke minst bønder ikke har muligheter til å ta ut 14 uker med pappaperm, og at det i de familiene blir mor som må gå ut i arbeid tidligere enn hun hadde tenkt, fordi de ikke har muligheten til å kunne fordele disse ukene, og fordi mor ikke kan overta de ukene som far ikke kan bruke.

Dette er essensen i Fremskrittspartiets politikk på akkurat dette feltet. Vi ønsker at familien selv skal få fordele disse ukene.

Rannveig Kvifte Andresen (SV) [13:36:18]: Den 13. august i år kunne vi lese på Fremskrittspartiets hjemmesider: Rullerende barneopptak nå! Og representanten Horne har jo i sitt innlegg også sagt at Fremskrittspartiet nå sørger for at det blir rullerende opptak med deres forslag i budsjettet. For å lykkes med et helt fleksibelt eller rullerende opptak er det anslått en kostnad på mellom 3 og 5 mrd. kr.

Helårseffekten av to opptak i året er anslått til 1,44 mrd. kr. Videre anslås det at det vil kreve ca. 1 000 nye førskolelærere med to opptak i året.

Mitt spørsmål til representanten Horne blir da: Når det er lagt inn penger til økt kommuneramme fra Fremskrittspartiets side, er dette øremerkede midler til et rullerende opptak, eller vil disse midlene konkurrere med alle andre

gode formål også i kommunesektoren? Tas det høyde for å skaffe nok personale til alle de nye barnehageplassene som kreves når man skal ha et rullerende opptak?

Solveig Horne (FrP) [13:37:24]: Først av alt synes jeg det er flott at SV – jeg har lyst til å gi honnør for det – nå går inn for at det skal komme på plass flere opptak. Det Fremskrittspartiet ønsker, er at det ikke skal være en spesiell dato, det skal kunne være muligheter til å søke på barnehageplasser for alle ettåringer. Det som Fremskrittspartiet har gjort, er at vi i neste års budsjett i alle fall har sikret de ca. 15 000 barn som blir født denne høsten, en rett til barnehageplass til neste høst, og har da lagt inn penger i kommunerammen, slik at det skal komme på plass flere barnehageplasser til de barna.

Presidenten: Replikskordskiftet er avsluttet.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [13:38:27]: Familien er det aller viktigste av samfunnets små og store fellesskap. Høyre er opptatt av at familien gis ansvar for valgfrihet i oppdragelse, i omsorg og i utdanning. Samtidig er det en av samfunnets aller mest grunnleggende oppgaver å bidra til at alle barn får en trygg og god oppvekst. Høyre vil derfor satse på økt kvalitet i barnehagen og barnevernet for å sikre at barnets beste står i sentrum for samfunnets innsats for barn.

Ni av ti barn går nå i barnehage. Barnehagene er en vesentlig arena for å fremme barns utvikling. De ansatte er barnehagens viktigste ressurs og den viktigste nøkkelen for å gi barn en trygg og stimulerende barnehagehverdag.

Det gjøres veldig mye godt kvalitetsarbeid i barnehagen i dag. Men barnehageutbyggingen har gått fort, og det har ikke vært noe fokus på kvalitetsheving. Andelen faglærte er lav. Bare tre av ti som jobber i barnehagen, har førskolelærerutdanning. Sektoren har om lag 40 000 ufaglærte assistenter. Høyre vil særlig satse på etter- og videreutdanning av dem som arbeider i barnehagen for å sikre at alle barn får et godt barnehage tilbud. Vi må ta grep for å løfte kvaliteten i barnehagen, og derfor foreslår Høyre en vesentlig styrking av kvalitetsarbeidet utover det som regjeringen har lagt inn i sitt budsjettforslag.

Private barnehager har bidratt til det store mangfoldet i barnehage tilbudet, videreutvikling av barnehagesektoren, større foreldreinnflytelse og økte krav til effektiv ressursutnyttelse i sektoren. De siste brukerundersøkelsene viser at foreldre er mer fornøyde med private barnehager enn kommunale.

Det offentlige stiller like krav overfor private og offentlige barnehager. Da er det også viktig at de får like vilkår. Høyre er i likhet med Utdanningsforbundet og Fagforbundet bekymret for at barn i private barnehager ikke skal få de samme mulighetene som barn i kommunale barnehager. Vi vil derfor styrke likebehandlingen, slik at den økes til 96 pst. i 2013, slik at den forventede opptrappingsplanen som det ble lagt opp til, følges opp.

For Høyre er det viktig at ikke økonomien hindrer foreldre som ønsker å velge barnehage for sine barn, får muligheten til det. Derfor foreslår Høyre å heve maksprisen

med 200 kr i måneden, nettopp for at vi skal kunne tilby flere familier med lav inntekt lavere barnehagepris enn i dag. For å sikre at barnehagens tilbud når alle som kan ha nytte av å gå i barnehage, vil Høyre også fortsette med å tilby gratis barnehageplass til alle deltakere på introduksjonsprogrammet for innvandrere. Høyre foreslår å øke bevilgningene til kommunene slik at de kan tilby gratis barnehageplass til alle barn av flyktninger og asylsøkere som deltar på introduksjonsprogrammet.

Et godt barnevern er et barnevern med stort mangfold av aktører, tiltak og tilbud. Alle barn som underlegges barnevernets omsorg, har krav på et godt tilpasset tilbud. Når staten overtar foreldreansvaret for barn, påtar de seg et særlig stort ansvar for å sikre dem en god og trygg barndom. Høyre er bekymret for de mange tilfellene der barn sviktes av det offentlige. Derfor vil vi prioritere mer penger på det barnevernsarbeidet som foregår i direkte møte med barna ute i kommunene, fremfor barnevernsbyråkrati i det statlige barnevernet. Vi vil styrke mulighetene til å velge det tiltaket som hjelper det enkelte barn best, uavhengig av hvem som gir hjelpen. Det er private og ideelle barnevernstjenester som gir det mangfoldet av tilbud som trengs for å kunne tilby skreddersøm i valg av tiltak for det enkelte barn.

Riksrevisjonens, Helsetilsynets og regjeringens egen evaluering har avdekket graverende svikt, systemfeil og behov for endringer i både statlig og kommunalt barnevern. Kommunene har for liten kapasitet og for små fagmiljøer. Sammen med manglende kvalitetssikring og internkontroll har dette ført til altfor mange fristbrudd, feilaktige henleggelses og bekymringsmeldinger, vedtak som fattes uten at barnet blir hørt, og manglende evaluering av tiltak. Tjenester til barn og unge og familier i sårbare situasjoner samsvarer ikke med fastsatte mål og regler. Departementet har ikke sikret seg nødvendig styringsinformasjon, fylkesnemnda har uakseptabel lang saksbehandlingstid, og det eksisterer ikke tilstrekkelig forskning. Dette er svært alvorlig for mange barn. Det er altfor mange barn der ute som ikke får den hjelpen de har behov for, men som de har krav på.

Høyre vil øremerke midler til drift og utvikling av det kommunale barnevernet utover det regjeringen foreslår, nettopp for å gi kommunene bedre mulighet til å gi rask og god hjelp til barn som trenger det. Det er barnevernet ute i kommunene som først møter de barna som trenger hjelp, og det er derfor avgjørende at det kommunale barnevernet så tidlig som mulig fanger opp barn som er utsatt for omsorgssvikt, eller av andre grunner trenger hjelp.

Høyre mener at det viktigste er å sikre at hvert enkelt barn får et best mulig tilpasset tiltak så raskt som mulig. Vi vil øke muligheten til å velge private barnevernstjenester, fordi de private bidrar til det mangfoldet av tilbud som bidrar til skreddersøm.

Høyre er opptatt av at samfunnet gir muligheter for alle, og vi vil målrette innsatsen for å hjelpe de mest utsatte barna. Det er vesentlig å tette hullene i sikkerhetsnettet, slik at flere av barna som faller utenfor, fanges opp. Derfor ønsker vi å styrke prosjekter som gir barn i familier med

lav inntekt en mulighet til å delta på fritidsaktiviteter, og satse på arbeidstreningsordninger for å få flere ut av varig fattigdom og inn i jobb.

Høyre mener kontantstøtten er viktig for å sikre at familier som ønsker det, kan velge ulike omsorgsløsninger for barna det første året etter hva som er best for hvert enkelt barn. Derfor vil vi ha løsninger som styrker familiens valgfrihet fremfor å begrense den. Vi vil gjøre det mulig for flere å ha mer samvær med sine barn i det første leveåret. Derfor foreslår Høyre å videreføre kontantstøtten for ettåringer, og gjeninnføre retten til kontantstøtte for barn mellom to og tre år.

Fortsatt er det viktig for Høyre at foreldrene får ta del i den svært verdifulle første tiden sammen med sine barn. Vi anerkjenner mor og far som likeverdige omsorgspersoner, og vi vil gi foreldrene mulighet til å dele hele permisjonstiden fritt mellom seg. For å sikre mor og far like rettigheter og fleksibilitet ved uttak av foreldrepermisjon har Høyre foreslått full gjennomgang av foreldrepermisjonsordningen for å forenkle dagens ordning, samt gjøre den mer fleksibel for å likestille mor og far som likeverdige omsorgspersoner.

Riksrevisjonen har nylig påvist et uakseptabelt høyt nivå av feil ved Navs saksbehandling av foreldrepenger. Riksrevisjonen ser meget alvorlig på forholdet og påpeker at mange av feilene har sammenheng med et komplekst og detaljorientert regelverk som ikke er entydig. Høyre har derfor foreslått en gjennomgang av hele foreldrepermisjonsordningen for å forenkle ordningen og samarbeidet, og i større grad likestille mors og fars rettigheter på det området.

For Høyre er valgfrihet fortsatt viktig i familiepolitikken. For Høyre er det fortsatt en av de viktigste oppgavene samfunnet står overfor, å sikre de mest utsatte barna og tette sikkerhetsnettet slik at sårbare barn som trenger hjelp, blir fanget opp tidlig nok og får det beste tilbudet som er best egnet for det enkelte barn.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Gunn Karin Gjøl (A) [13:48:42]: I avisoppslag etter avisoppslag det siste halvåret kan vi lese at Høyre ønsker løpende barnehageopptak. Vi kunne lese det i Adresseavisen 30. juni 2012, vi kunne lese det i Aftenposten 2. september 2012, der man bl.a. sier at Høyre og Fremskrittspartiet vil vrake regjeringens datohysteri. Vi kan lese det i en NTB-melding 2. september, og i avisen Glåmdalen så sent som 9. oktober i år, etter at regjeringen har lagt fram budsjettet sitt.

Man skulle forvente at et parti som er så høyt på banen når det gjelder løpende barnehageopptak, som går ut når foreldrene er som mest fortvilet over at det kanskje kan bli litt vanskelig for dem, på en måte realiserer det gjennom sine budsjetter.

Jeg må si at jeg synes det er rimelig frimodig av partiet Høyre å være så høyt på banen, men når man kommer til at man konkret kan gjøre noe med det i årets budsjetter, har man ikke lagt inn én krone til det. Er ikke dette å lure barnehageforeldrene?

Linda C. Hofstad Helleland (H) [13:50:01]: Jeg er veldig glad for det spørsmålet, og jeg er veldig glad for at Arbeiderpartiet også begynner å engasjere seg for et mer fleksibelt opptak i barnehagen. De rød-grønne hevder at vi har full barnehagedekning i Norge, men det har vi jo ikke. Barn som er født etter 31. august og er ett år gamle, har overhodet ikke rett til barnehageplass. Det gjør det fryktelig vanskelig for veldig mange foreldre som planlegger å gå ut i jobb etter endt fødselspermisjon. Derfor ønsker Høyre et mer fleksibelt opptak, med mer fleksibilitet i barnehagesystemet, slik det var før regjeringen tvang gjennom overføringer til rammer, og man mistet fleksibiliteten. Derfor foreslår vi fri etableringsrett, kommunal stykkpris og full likebehandling i Høyres program. Jeg håper det går gjennom på Høyres landsmøte, slik at Høyre kan sikre full fleksibilitet i barnehageopptaket.

Rannveig Kvifte Andresen (SV) [13:51:19]: Det har vært mye diskusjon om sammenhengen mellom bemanning og kvalitet i barnehagen i det siste. Byråd Torger Ødegaard fra Høyre har uttalt at det ikke er noen sammenheng mellom antallet ansatte og kvalitet i barnehagen. For meg handler kvalitet i barnehagen bl.a. om at barna blir sett og får den omsorgen de trenger. Da er det vesentlig hvordan voksentettheten er.

Støtter Hofstad Helleland uttalelsen fra Ødegaard om at det ikke er noen sammenheng mellom antallet ansatte og kvalitet i barnehagen? Hvis så er tilfellet: Hva er da kvalitet i barnehagen?

Linda C. Hofstad Helleland (H) [13:51:57]: Dette var også et veldig godt spørsmål, og jeg vil svare veldig klart og tydelig: Nei, jeg støtter ikke den uttalelsen, for jeg er overbevist om at kvalitet i barnehagen henger nøye sammen med et pedagogisk, trygt og stabilt personale. Da er det klart.

Det har bekymret meg litt at særlig SV nå har gått så høyt ut på banen mot Oslo, all den tid SV- og arbeiderpartistyrte Trondheim har mange flere barn per ansatt. Av de fem største byene i Norge ligger rød-grønne Trondheim på bunnen når det gjelder voksentetthet i barnehagene. Da er det plutselige kjøret som SV nå har mot høyrestyrte Oslo, veldig spesielt, når de ikke greier å ordne opp i sitt eget styre i Trondheim. Der har de fokusert på antallet plasser – ikke på kvalitet, og det gjør at Trondheim kommer dårligst ut blant storbyene, og det er veldig synd.

Olov Grøtting (Sp) [13:53:05]: Målet til den rød-grønne regjeringen på barnehagefeltet er høy kvalitet og lav pris. Høyre ønsker å innføre statlige regler for inntektsgradering av foreldrebetalingen. Det er ikke uproblematisk å innføre inntektsgradering av foreldrebetalingen for å utjevne forskjellene mellom fattige og rike. Grunnen til dette er at inntektsgradering vil svekke incentivene for å gå ut i jobb eller øke stillingsandelen for foreldre med lavest inntekt, fordi satsene vil øke med økt inntekt, og de vil nå høyeste sats hvis de kommer opp på et visst inntektsnivå.

Høyre foreslår også å øke den månedlige barnehagesatsen med 200 kr. Det å øke barnehagesatsene er et usosialt

tiltak, som vil gjøre barnehageplassene mindre tilgjengelige for lavinntektsfamilier.

Spørsmålet til representanten Hofstad Helleland er: Hva tenker Høyre om å innføre ordninger som kan bidra til at flere familier blir fanget i den såkalte fattigdomsfellen?

Linda C. Hofstad Helleland (H) [13:54:07]: For middelklassen og dem som tjener godt, er maksprisen en veldig bra ordning. Blant dem som tjener dårlig og har lav inntekt, er det flere som må betale mer for en barnehageplass enn før maksprisen ble innført. Det er enkelte familier som opplever det, og det er veldig synd.

Når man har gratis kjernetid, som man har i enkelte kommuner, er det foreldre som har meget høy inntekt – faktisk millionlønninger – som nesten ikke betaler noen ting for barnehageplassen sin. Det synes vi er urettferdig. Vi ønsker at alle som ønsker å sende barna sine i barnehagen, skal ha muligheten til det. Derfor setter vi av 150 mill. kr til innvandrere og flyktninger som går på introduksjonsprogrammet, slik at barna deres får gratis barnehage. Vi setter av 150 mill. kr til dem med lavest inntekt, slik at dårlig økonomi ikke skal være et argument for ikke å sende barnet sitt i barnehagen.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

Rannveig Kvifte Andresen (SV) [13:55:25]: I to trontaledebatter har jeg benyttet muligheten til å snakke om likestilling. En av hovedgrunnene til at jeg engasjerte meg politisk, var at jeg var opptatt av rettferdighet – på bakgrunn av sosial status, etnisitet, religion eller kjønn. Det var en selvfølge for meg at gutter og jenter skulle ha de samme mulighetene her i verden. Men erfaring har lært meg at det dessverre ikke har vært eller er slik, og i høst fikk vi levert del to av utredningen fra Skjeie-utvalget, NOU 2012: 15, Politikk for likestilling, som dokumenterer dette.

Vi er slett ikke så likestilte som vi har yndet å tro, og vi har fortsatt en lang vei å gå før vi har likestilling i Norge. Det er middelaldrende menn som har størst innflytelse i politikken. Det er kvinner som tradisjonelt tar vare på hjem og barn. Forventningene i samfunnet er tragisk kjønnsstereotype.

Et eksempel her er lovforslaget vi behandlet i denne salen på mandag, hvor det ble sett på som nødvendig å få inn en ny lovbestemmelse i likestillingsloven, som fastslår at arbeidstakere som er eller har vært i foreldrepermisjon, bl.a. har rett til samme eller tilsvarende stilling og til ikke å bli forbigått lønsmessig. Det burde være en selvfølge, men realiteten viser dessverre at lang foreldrepermisjon kan gi svakere karriereutvikling og større lønnsforskjeller mellom kvinner og menn. Heldigvis har vi en likestillingsminister som tar dette på alvor og en rød-grønn regjering som sørger for god politikk på området. Jeg ser fram til at vi til våren får framlagt den første stortingsmelding om likestilling mellom kjønnene på 20 år.

Nå virker det kanskje som at jeg svartmaler situasjonen litt, og jeg vil vise til Stokkan-Grande, som hadde et litt motsatt utgangspunkt. Vi har selvfølgelig kommet gans-

ke langt på likestillingsområdet i Norge i forhold til veldig mange andre land. En av hovedgrunnene til dette er at kvinnene er en naturlig del av arbeidslivet. Arbeid og en selvstendig økonomi er nøkkelen til kvinnefrigjøring.

Foreldrepermisjon er ett viktig tiltak her, og jeg er stolt av den innsatsen det rød-grønne flertallet har gjort for utvidelsen av permisjonen og ikke minst fedrekvoten. På denne måten får far en selvskreven plass i barnets liv fra tidlig alder og en viktig brekkstang overfor arbeidsgiver til å kreve sin rett til å være hjemme sammen med barna.

Barnehagene har også vært vesentlige for et mer likestilt samfunn. De har gitt begge foreldrene mulighet til å delta i arbeidslivet, og barna har fått en fin mulighet til sosial kontakt med andre barn samt en trygg og utviklende hverdagsramme. Barnehagen er det første steget i utdanningsløpet for de fleste barn i dag og en viktig arena for barns sosiale utvikling, språkutvikling og læring.

SV er svært fornøyd med det store barnehageløftet vi har hatt. Det er vel det nærmeste vi har kommet en revolusjon på lang tid. Det vesentlige framover blir å styrke barnehagen gjennom høyere faglig kvalitet på tilbudet. Nøkkelen til dette er økt kompetanse blant de ansatte. Nettopp derfor prioriteres tiltak som øker rekrutteringen til førskolelæreryrket og styrker de ansattes kompetanse. Økt kompetanse og god bemanning vil styrke barnehagens pedagogiske tilbud og bedre oppfølgingen av barn med særskilte behov og de som er rammet av omsorgssvikt.

Hvordan vi behandler barna i dag, avgjør hva slags framtid vi får. Hensynet til barn og til barnas perspektiver og meninger skal løftes fram i politikken. SV jobber for tidlig innsats for barns beste i alle ledd; gjennom graviditeten, på helsestasjonen, i barnehagen og skolen, i barnevernet og i helsetjenestene. Både barneministeren og kunnskapsministeren gjentar heldigvis dette til stadighet.

Valgfriheten er ikke reell i vårt samfunn så lenge kvinner og menn ikke har den samme muligheten til å forsørge seg selv eller påvirke samfunnet politisk og økonomisk. Likestilling og valgfrihet er først og fremst en rettighet, men samfunnet som helhet tjener også på økt likestilling. SV mener at likestillingspolitikken er et felles ansvar, og at offentlige myndigheter har et spesielt ansvar for å arbeide for likestilling på alle samfunnsarenaer. Dette står i motsetning til høyresida, som vi allerede i debatten har fått synliggjort at mener at dette i stor grad er et privat anliggende og som stoler på at den enkelte familie selv sørger for likestilling, og at det dermed blir likestilling i samfunnet. Dette har vært prøvd i en årrekke, uten at vi har lyktes i å få en kjønnslikestilling i Norge så langt.

SV setter rettferdighet og omfordeling i sentrum. Da er det viktig å ha en politikk som treffer alle der de er, og med et spesielt ansvar for de aller svakeste. Det er viktig med tiltak som gjør at familiene blir mer likestilte, til beste for mor, far og barn.

Vi må også sørge for at de barna som virkelig trenger å bli sett, blir det – gjennom kvalitet i barnehagen og et sterkt barnevern.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Solveig Horne (FrP) [14:00:27]: Representanten Kvifte Andresen snakket veldig varmt om likestilling, og at likestilling var en av de sakene som gjorde at hun engasjerte seg i politikken. Men av og til lurer jeg på om likestilling for SV bare gjelder kvinner, og ikke menn. I dag er det slik at menn etter samlivsbrudd og i forbindelse med samvær og omsorg ofte blir diskriminert i forhold til kvinner.

Når det gjelder foreldrepermisjonen og fedrekvoten, som har vært viktig for SV å få inn, ser vi at far ikke har selvstendig opptjeningsrett. Da vi fikk budsjettet i år, der regjeringen legger opp til å øke fedrekvoten til 14 uker, var Fremskrittspartiet litt skuffet over at man ikke heller hadde funnet plass til å gi far selvstendig opptjeningsrett. For det er for få fedre som i dag har selvstendig opptjeningsrett. Så mitt spørsmål blir: Er representanten enig at far burde fått selvstendig opptjeningsrett?

Rannveig Kvifte Andresen (SV) [14:01:35]: Først vil jeg påpeke at det for SV selvfølgelig handler om tiltak som gjelder både menn og kvinner, for å få likestilling. Fedrekvoten er jo et glimrende eksempel på det. Den har sørget for at også menn har en større rett til å kunne være hjemme med barna fra de er nyfødte. Ikke minst har det vært viktig overfor arbeidsgivere, for det er en del arbeidsgivere som fortsatt mener at far ikke bør være hjemme med sine nyfødte barn. Så det er et kjempeviktig tiltak, også til beste for mannen – og for kvinnen.

Når det gjelder fedres selvstendige opptjeningsrett, er det et relativt kostbart tiltak. Hvis man tar ut 12 uker, er kostnadene rundt 1 mrd. kr. Hvis man tar ut 14 uker, som det blir fra neste år, er kostnadene langt større. Så langt har ikke regjeringa prioritert det. Men jeg kan si at vi i SVs arbeidsprogram for neste periode vurderer å ta inn det som et punkt.

Øyvind Håbrekke (KrF) [14:02:47]: Representanten ga meg stikkordet da hun snakket varmt for likestilling, og der er SV og Kristelig Folkeparti enige på mange områder. Hun snakket om valgfrihet og frihet. Det kunne være interessant å få representanten fra SV til å utdype litt mer hva som er frihet for moderne kvinner anno 2012. Er det frihet hvis man velger sånn som SV ønsker, eller er det frihet hvis man velger sånn som man selv ønsker? Er det sånn at hvis man ønsker å ha ungene litt lenger hjemme etter foreldrepermisjonen, og ønsker å benytte seg av kontantstøtten til ungene er tre år, da er det ikke frihet, da må man overstyres, mens hvis man ønsker å gjøre andre valg, som er mer i tråd med representanten Andresens eget syn på saken, så er det frihet? Det hadde vært fint å få en forklaring på hva man legger i dette begrepet.

Rannveig Kvifte Andresen (SV) [14:03:54]: Frihetsbegrepet er vanskelig, og man har utrolig mange ulike definisjoner på det. Og ett av de områdene der Kristelig Folkeparti og SV ikke er enige om hva som er den beste formen for frihet, gjelder nettopp kontantstøtten. Man kan kanskje si at kontantstøtte for noen familier gir enten mor eller far – veldig sjelden far – en reell valgfrihet til å være

hjemme og motta noe penger. Men for en god del familier ville kontantstøtten innebære at man måtte være hjemme fordi det ikke hadde lønt seg økonomisk for mor å gå ut i arbeidslivet. Flere utredninger, også gjennom de siste år, har vist at kontantstøtten er til hinder for arbeidslinja for veldig mange, særlig gjelder det innvandrerkvinner. Vi mener at den friheten til faktisk å kunne velge å være ute i arbeid, å få det incitamentet, er en vel så viktig frihet som den friheten for et fåtall som Kristelig Folkeparti mener at kontantstøtten vil gi.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [14:05:02]: På TV 2 15. august 2005 uttalte Kristin Halvorsen følgende:

«Vi skal ha full barnehagedekning innen utgangen av 2007, og innen utgangen av 2008 så må vi ha en garanti i Norge som er sånn at man får barnehageplass tre måneder etter at man har søkt.»

Retten til barnehageplass er begrenset til barn som er født før 1. september. Men i Norge blir det også født barn etter 1. september. Hele tre av ti barn fødes etter 1. september. Den rød-grønne retten til barnehageplass utelukker altså tre av ti barn. Det påstås likevel i statsbudsjettet at det er full barnehagedekning i Norge. Mener representanten Kvifte Andresen at det er riktig å hevde at vi i dag har full barnehagedekning, og at alle ettåringer som har rett til en plass – og som man ønsker en plass til – får det?

Rannveig Kvifte Andresen (SV) [14:06:07]: Vi har full barnehagedekning i Norge ut fra den garantien som ble gitt, nemlig at barn født før 1. september er garantert opphold. Så heldigvis har man oppfylt det kravet.

Jeg er helt enig med representanten Hofstad Helleland i at det trist at ikke alle får barnehageplass det øyeblikket de fyller ett år. Selv har jeg et barnebarn født i februar som sannsynligvis ikke får barnehageplass før hun er ett og et halvt år, og jeg skulle virkelig ønske at hun hadde fått det.

Men nå har det vist seg at vi både har hatt mangel på barnehageplasser og mangel på kompetente ansatte til barnehagene, og vi har prioritert å bruke pengene til kompetanseheving framfor flere plasser raskt. Men vi har også skrevet i budsjettet at vi jobber for å få til to opptak i løpet av relativt kort tid, og så er målsettingen at det blir et løpende opptak. Og igjen minner vi om at ett opptak i året er et minimumskrav. Mange kommuner kan heldigvis tilby flere barn barnehageplass.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

Olov Grøtting (Sp) [14:07:24]: I det ideelle samfunnet skulle vi ønske at alle unger kunne vokse opp i en kjernefamilie der alle er glade i hverandre, og alle er snille mot hverandre. Uansett hvordan denne kjernefamilien er innrettet, om den består av mor og far og unger, enslige foreldre og unger, eller to fedre eller to mødre og unger, skulle alle leve i fred, fordragelighet og kjærlighet. Men slik er det ikke. Noen unger lever under forhold som vi ikke kan forestille oss. Fantasien vår tillater rett og slett ikke at vi tar inn over oss hvordan noen av ungene i et av verdens rikeste land har det.

Jeg har vært ordfører i en liten kommune. Der kom det for et par år siden opp en veldig alvorlig og veldig stor overgrepssak – en sak så ufattelig at en ikke kan forestille seg at noen kan gjøre slikt mot unger, og spesielt ikke mot sine egne, en sak der ingen fattet mistanke om hva som foregikk, ikke før en av overgriperne selv røpet det, en sak som likevel var så full av bevis at det ikke var mulig å komme seg unna for overgriperne.

Denne saken lærte meg at det utenkelige er mulig. Det finnes saker som er så grusomme at en rett og slett ikke forstår det. Virkeligheten er av og til mye verre enn fiksjon. Det lærte meg også hvor viktige oppgaver barnevernet har, og hvor viktig barnevernet er. Det lærte meg hvor viktig det er at førstelinjetjenesten i hver eneste kommune har et kvalitativt og kvantitativt godt barnevern. Det lærte meg også at barnevernet og alle andre tjenester må samhandle godt.

Denne saken var helt forferdelig for de ungene som var utsatt. Det finnes ikke ord for det, rett og slett. Men det kom noe viktig ut av dette, og det var at hele storsamfunnet ble klar over hvor viktig barnevernet er, og det ga storsamfunnet forståelsen av at barnevernet skal gripe inn i enkelte familier.

Tidligere har det hovedsakelig vært det omvendte fokuset i media, som oftest oppslag av typen «barnevernet tok fra meg ungen min». Barnevernet har oftest vært framstilt som den store, stygge ulven, og foreldrene har fått sympati nesten uansett.

Denne saken gjorde noe med opinionen. Det ble forståelse for at barnevernet har en av samfunnets viktigste oppgaver, at de faktisk skal gripe inn i familien i de tilfeller der ungene ikke har det bra.

Med denne erfaringen – som jeg selvsagt helst skulle ha sluppet – er jeg glad for at Senterpartiet og den rød-grønne regjeringen er opptatt av at det satses på barnevernet, og at denne satsingen skjer i kommunene der en er nær dem som trenger denne hjelpen. Det er i kommunene det kan være mulig for barnevernet og for alle de andre enhetene som er i kontakt med barn og unge, å avdekke forhold der unger ikke har det bra.

Derfor er jeg veldig fornøyd med at vi har fått en styrking av kommunale barnevernstjenester, der vi i perioden 2011 til 2013 har øremerket 500 mill. kr til stillinger, kompetanseheving og tilsyn. Bare i budsjettet for 2013 blir det kommunale barnevernet styrket med nesten 175 mill. kr.

Senterpartiet ønsker et barnevern der ungene er i fokus. Barnets beste skal vektlegges ved valg av tiltak, og vi mener at det skal jobbes mer med forebygging og mindre med reparasjon. Da kommer både helsestasjoner og ikke minst familievernnet inn som viktige aktører. Helsestasjonene er en viktig aktør i forebyggende arbeid for barn og unge. Disse ligger ikke innunder familiekomiteens felt, men gjør en viktig jobb.

Familieverntjenesten er den andre viktige aktøren som jobber forebyggende. Dette er et lovfestet lavterskeltilbud som er offentlig finansiert. Tjenesten er tverrfaglig og er bemannet på spesialistnivå. Tilbudet er gratis, og man trenger ikke henvisning fra lege eller annet helsepersonell for

å komme dit. Denne tjenesten består i dag av det offentlige og de kirkelige kontorenes virksomhet.

Familievernkontorene gir et godt tilbud som samfunnet i dag har stor bruk for. Det er ikke lett å være foreldre i dagens samfunn. Det har kanskje aldri vært det, men det er muligens vanskeligere i dag enn det noen gang har vært.

Det er heller ikke lett å være barn eller ungdom. Familievernet kan hjelpe hele familien, både unge og voksne som er i en vanskelig situasjon, før det utarter og blir verre.

Senterpartiet er svært glad for den jobben som gjøres i familievernet, og vi er opptatt av å utvikle det tosporede familievernet, slik at familiekontorene rundt om i landet kan fortsette denne svært viktige jobben for samfunnet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Solveig Horne (FrP) [14:12:40]: Det var et sterkt innlegg fra representanten og kanskje en vekker for oss alle – at vi er nødt til å stå tverrpolitisk sammen for å sikre at kommunene settes i stand til å se såne saker som dette.

Det var ikke det jeg hadde tenkt å stille spørsmål om, men det går på representantens replikk til Linda C. Hofstad Helleland om fattigdom. Fattigdom blant barnefamilier har økt under denne regjeringen, selv om det var en viktig kampsak for ett av partiene i regjeringen.

Fremskrittspartiet har lagt inn økning av barnetrygden. Det har vi gjort i hvert budsjett, fordi vi vet at akkurat det å øke barnetrygden – som er en universell ordning for familiene – er med på å hjelpe mot barnefattigdom.

Mitt spørsmål til representanten er: Er Senterpartiet enig i at barnetrygden burde økes? Den har altså ikke vært økt på snart 17 år.

Olov Grøtting (Sp) [14:13:40]: Vi er enig i at barnetrygden er et godt virkemiddel, men vi har nå prioritert – og vi har prioritert veldig sterkt – en økning når det gjelder barnehagene. Vi har brukt veldig mye penger, og vi har prioritert andre formål som også styrker barnefamiliens hverdag på en veldig god måte, bl.a. en omlegging av kontantstøtten til å gjelde de små ungene, og dette med utvidelse av foreldrekvoter.

Vi er enig i at vi bør se på barnetrygden, men vi har ikke kunnet gjøre alt på én gang. Vi har ikke prioritert det i denne omgang, men det kommer vi kanskje til å gjøre framover.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [14:14:45]: Jeg vil også stille meg bak representanten Horne og gi uttrykk for at det var et veldig sterkt og veldig fint innlegg som representanten Grøtting holdt.

Mitt spørsmål dreier seg om forbrukerpolitikk. I det siste har særlig representanter fra Senterpartiet vært veldig opptatt av å forby alt som er usunt; de har lagt seg på en veldig forbudslinje. Da tenker jeg på f.eks. kindereggsforskriften, jeg tenker på pappvin, på solarium.

Jeg oppfatter jo Senterpartiet som et parti som har tillit til folk flest, og som ønsker at folk skal ta ansvar for eget liv. De vil gi folk tillit og valgfrihet. Støtter representanten

Grøtting den forbudslinjen som Senterpartiet nå har lagt seg på i politikken?

Olov Grøtting (Sp) [14:15:54]: Det beror nok på en misforståelse at vi har lagt oss på en forbudslinje, for det har vi slett ikke. Jeg kan ikke huske at det ble noe forbud mot pappvin fordi om det ble løftet fram fra et større hele som en stor sak.

Men jeg vil jo minne om at det var veldig mange som syntes det var helt forferdelig med dette røykeforbudet. Til og med røykere i dagens samfunn applauderer jo røykeforbudet. Jeg vil påstå at det har spilt en stor rolle for folkehelsen i Norge.

Jeg stiller meg ikke bak noen sånn forbudslinje, men av og til tror jeg det er klokt å kunne ty til det – men vi skal slett ikke gjøre det veldig ofte.

Presidenten: Replikskordskiftet er avsluttet.

Øyvind Håbrekke (KrF) [14:17:19]: Vi debatterer statsbudsjettet, rammeområde 2. Det forteller oss noe om at det vi egentlig driver med i denne debatten, er fordeling av statens midler. Det driver vi med hver eneste dag i Stortinget i disse dager. Vi fordeler en kake på 1 065 mrd. kr. Ser man litt oversiktlig på hva den kaken brukes til, ser vi at store deler av det går til reparasjon.

I forrige uke vedtok Stortinget å bruke 112 mrd. kr på spesialisthelsetjenesten til neste år. Vi har vedtatt å bruke 13 mrd. kr til politiet. Vi skal vedta å bruke om lag 6 mrd. kr til barnevernet. Vi vedtar å bruke om lag 350 mrd. kr på trygdeutgifter. En betydelig andel av det er reparasjonsutgifter.

Da har jeg omtalt om lag halvparten av budsjettet.

Hva slags rolle har familiepolitikken? Hvor langt inne kan det sitte å erkjenne at barn ikke klarer seg med offentlige instanser alene – enten det er Nav, barnevern, helsestasjoner, PP-tjeneste eller andre ting – men at det rett og slett starter i familien, at det er foreldrene og familien som legger grunnlaget for trygghet, omsorg og livskvalitet? Det er et paradoks at i fordelingen av denne store kaken, der det meste handler om reparasjon, forsvinner familiens betydning og begrepet «familiepolitikk» totalt.

Det er et paradoks i dette bildet at det rød-grønne budskapet om familiepolitikk stort sett handler om tre ting. Det ene er at man omtaler familiepolitikken som bare et virkemiddel for å oppnå målsettingen på andre områder – spesielt i forhold til arbeidslinjen, samfunnsøkonomi og makroøkonomi – og, for det andre, at man sår tvil om foreldrenes evne til å ta seg av barna sine, og hva som kan skje hvis barna bruker for mye tid med foreldrene. For det tredje snakker man mye om tidlig innsats, tidlig intervensjon. Det er mye brukt, vi har hørt det her i dag også. Det er bra, og det er Kristelig Folkeparti opptatt av. Men det blir litt hult når man snakker om tidlig innsats, tidlig intervensjon, og glemmer å sette inn innsatsen der det hele starter.

Kristelig Folkeparti vil ikke svekke familien, Kristelig Folkeparti vil styrke familien. Det handler om to ting: for det første om tillit og for det andre om støtte.

Når det gjelder tillit, betyr det å gi foreldrene mulighet til å skape en hverdag som gjør at man kan leve et godt liv – valgfrihet. Gjeninnføring av kontantstøtten er et stikkord. Større frihet til å fordele foreldrestøtten er et annet stikkord. Nei til heldagsskole, og ja til to barnehageopptak, som gir fleksibilitet og valgfrihet i hverdagen. Nei til stadige utfall fra statsråder i den rød-grønne regjeringen om hvor trasig det er for ungene hvis foreldrene får for mye tid sammen med dem, og hvis de begynner for sent i barnehage – noe som forteller norske foreldre at de egentlig ikke er bra nok til å ta seg av ungene sine. Det skaper usikkerhet hos foreldrene. Nei til en politikk som legger opp til at man er bekymret over at en del foreldre ønsker å bruke mer tid sammen med ungene og mindre tid på jobb.

For det andre må en politikk for å styrke familien handle om å støtte familien. Jeg har lest en del i statsbudsjettet, og det er sagt noe fint om familievern her i dag. Men det man kan lese ut av det som står i statsbudsjettet om familievern, kan man tolke på en enkel måte: Når det står sånn, betyr det at dette området er statsråden ikke interessert i. De avsnittene forteller et veldig tydelig budskap. På andre områder har man andre begreper.

Kristelig Folkeparti har en kraftig påplussing på familievernet, som bør være en del av en langsiktig opptrapingsplan. Vi innfører et barnefradrag – 5 000 kr i året per barn – som styrker familiens økonomi, og det vil være et kraftig virkemiddel mot barnefattigdom. Jeg skal komme tilbake til barnevernet i et senere innlegg, men jeg hadde lyst til å nevne, mens jeg har ordet, at det er skuffende at vi heller ikke i år får flertall for en merknad til Foreningen Adopterte. Det er en skam at man ikke vil gi dem en håndsrekning etter de historiene vi har hørt, og det norsk familiepolitikk har påført disse menneskene.

Trine Skei Grande (V) [14:23:06]: Dette er et av de områdene hvor vi i Venstre har mest endringer i vårt alternative statsbudsjett. Det er en av våre store satsinger, og det handler om fattige barn: de 102 000 barna som ifølge statistikken i 2010 vokste opp i lavinntektsfamilier. Grunnen til at vi løfter det, er at sjøl i regjeringas skrytealbum av en oversikt over alle pressemeldingene der regjeringa får lov til å framstille statsbudsjettet på regjeringas måte, er ikke ordet «fattigdom» nevnt en eneste gang.

Det vi har gjort i statsbudsjettet, er å komme med en rekke forslag, på over 2,3 mrd. kr; vi snakker om å få til en reell fordeling mellom lavinntekts- og høyinntektsfamilier.

Venstre mener at det er vår jobb å fordele inntekter mellom rike og fattige. Vi mener at statsbudsjettet skal utligne forskjeller. Det rare er at man i denne salen på den ene sida tror at alle inntektsforskjeller kan utlignes via skatteseddelen, og på den andre sida bare på tilskuddssida. Vi mener at man trenger både å bruke skatteseddelen og bruke måten man fordeler goder i samfunnet på, for å klare å nå fram til akkurat dem man ønsker. Det er en stor omfordeling i Venstres alternative budsjett.

Som jeg forsto det av opplegget for dagen – det var ikke sjekket med Venstre om vi var bekvem med det – så er vårt Dokumet 8-forslag om differensiering av barnetrygden også lagt inn i denne debatten. Hele Venstres argumen-

tasjon på denne sida henger sammen. Vi ønsker både et løft på skattesida til dem med aller lavest inntekt, og vi ønsker å gjøre noe med SIFO-satsene når det gjelder dem som mottar sosialhjelp. Vi ønsker å gjøre det som forskerne sier vi bør gjøre, nemlig tilstrebe å komme på SIFO-nivå når det gjelder tilskudd til sosialhjelp.

I tillegg differensierer vi SFO-, barnehage- og barnetrygdsatser i forhold til inntekt. Jeg må bare si – når komiteen er her, og jeg tror faktisk noen hører etter – at jeg er ganske skuffet over behandlingen av vårt Dokument 8-forslag om barnetrygd. Ut fra det jeg leser i innstillinga, er det bare ett reelt argument som brukes, og det er det som statsråden bruker, nemlig at dette er litt mer byråkrati. Det mener jeg er reelt, det er litt mer byråkratisk å lage en inntektsdifferensiert barnetrygd. Det er det argumentet som statsråden framfører i sitt dokument. Ellers må jeg bare si at jeg ser ingen argumenter mot å gjøre det, annet enn at det er litt mer byråkrati. Da får man vurdere hvorvidt det å ha litt mer byråkrati, veies opp mot at man får til en mye mer målrettet ordning.

Når Fremskrittspartiet i sine merknader viser til at de har økt barnetrygden med hele 20 kr i halvårseffekt, altså en tier i måneden, tror jeg kanskje ikke at det helt kan måles – den effekten i all beskjedenhet, som vi her snakker om.

Vi har fått simulert hva dette ville ha betydd for familier – det å få til den type differensiering som vi her snakker om. Hvis vi tar et eksempel med en dame jeg møtte i Gamlebyen i Oslo, med to barn – ett i barnehage og ett i skole – og 300 000 kr i inntekt, hadde dette betydd over 22 000 i året. Hvis vi hadde fått gjort alle de grepene som det her er snakk om på skatt og differensiering, hadde det betydd noe. 22 000 kr hadde i all beskjedenhet i hvert fall betydd ganske mye mer enn en tier i måneden.

Hvis vi skal nå de aller fattigste barna, er det viktig å få gjort sånne store grep som gjør at det blir forskjell i hverdagen for dem som sliter aller mest.

Jeg vil bruke de siste 20 sekundene til å si at representanten Grøtting holdt et veldig bra innlegg. Jeg tror at hun peker på noen av de aller viktigste utfordringene vi har innenfor barnevernet; det at vi må flytte mer ressurser til dem som faktisk ser ungene i øynene. Vi må ha mer kompetanse i førstelinjetjenesten, for det er der ungene faktisk finnes.

Så vil jeg påpeke at vi har fremmet en rekke forslag. Vi gir oss ikke når det gjelder ensliges situasjon, og mener at vi burde hatt en stortingsmelding for å gå gjennom akkurat det.

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [14:28:32]: Vi går gjennom et paradigmeskifte, eller vi kan kalle det en kulturrevolusjon, når det gjelder synet på barn. Vi har gått fra å se på barna som familiens eiendom, eller et vedheng til familien, til å se på barna som selvstendige individer med selvstendige menneskerettigheter. Det gjør meg optimistisk med tanke på framtida.

Jeg ser at flere og flere melder til barnevernet, og at debatten har snudd, sånn som representanten Grøtting på en nydelig og rørende måte framførte fra talerstolen i stad. Debatten har endret seg fra primært å være en kritikk av at

barnevernet griper for mye inn til at vi nå stikker fingeren i jorda og ser at det er det motsatte som i hovedsak har vært et problem, nemlig at barnevernet, og ikke minst alle andre rundt barnevernet, og som barnevernet er avhengig av for å gjøre en god jobb, ikke bryr seg nok.

Det gjør meg altså til optimist med tanke på framtida når jeg ser det sterke engasjementet fra flere og flere hold om hvordan barnevernet skal utvikle seg, og det gjør meg til optimist når vi har en situasjon hvor nesten alle barn går i barnehagen. Det gir en unik mulighet både til å styrke barn og til å fange opp barn tidlig. Ikke minst er barnehagene en omfordelingsarena som sikrer ulike barn tilnærmet de samme mulighetene.

Nesten 85 pst. av alle barn på tiltak i barnevernet mottar hjelpetiltak, men det er et lite mindretall som må vokse opp et annet sted enn i sin egen familie, som vi mener er det beste stedet for de fleste barn å vokse opp i. Det er enten fordi familiene ikke klarer å gi barna det de trenger, eller fordi noen skader også barna sine, som representanten Grøtting var inne på. Derfor er det avgjørende viktig at vi har et godt barnevern. Det er avgjørende viktig at vi har nok ansatte med god kompetanse, med god etisk forståelse av hva de gjør, som kan snakke med barn, og som kan samarbeide med de andre som de er avhengige av, for å ha et godt barnevern.

Vi har styrket barnevernet veldig mye de siste åra med øremerka stillinger – den største satsinga på 20 år. Det har vært helt nødvendig fordi det dessverre har vært altfor lite satsing på barnevernet gjennom altfor mange år. Sammenhengen mellom en god barndom, et godt voksenliv og god helse er nå veldokumentert. Sammenhengen mellom krenkelser i barndommen og senere sykdom og uheld, både fysisk og psykisk, er også veldokumentert.

Vi jobber med å skaffe flere fosterhjem. Vi jobber med å omstille institusjonsbarnevernet fordi vi er opptatt av mangfold, og fordi vi er opptatt av at de barna som har ulike behov, også skal møte ulike typer tiltak. Der har vi en utfordring, det ser vi, men jeg vil understreke at mangfold ikke er avhengig av private innslag. Mangfold er avhengig av at vi sørger for mange ulike måter å drive institusjoner på. Jeg vil understreke barns rett til å bli hørt. Jeg vil understreke viktigheten av samarbeid på tvers av etater og fag, og jeg vil understreke viktigheten av å fjerne tabuer som gjør at overgrep, omsorgssvikt og vold kan fortsette i ly av taushet.

Regjeringa ønsker et likestilt samfunn. En viktig forutsetning for å oppnå det er bl.a. at fedre kommer tidlig inn i omsorgen for barna. Det ønsker fedrene, og det er jeg glad for. Vi ser at vi er helt avhengige av ordninger som sikrer fedre denne muligheten, fordi den såkalte valgfriheten ikke alltid gjelder i praksis. Det er sånn at økonomi styrer, forventninger fra arbeidsgiver styrer, forventninger som knytter seg til ulike kjønnsroller, styrer. Hvis vi ikke er villige til å ta i bruk virkemidler for å sikre likestilling og for å sikre barns rett til å være sammen med fedrene sine, vet vi at da setter vi utviklinga tilbake i tid. Det ønsker ikke vi. Vi har hatt en historisk utvidelse av foreldrepermisjonen. Det er jeg stolt av, og vi skal også forenkle foreldrepermisjonen.

Det er ikke riktig, som representanten Håbrekke sa, at familiepolitikken er borte. Nei, den er fylt med et annet innhold enn det Kristelig Folkeparti og representanten Håbrekke liker. Arbeidslinja er viktig for oss. Den kan styrke valgfriheten, den kan styrke likestillinga, og den kan styrke familien, fordi familiene får bedre økonomi, og man kan bli mindre sårbar – særlig gjelder det kvinner. Arbeidslinja kan også bidra til å øke valgfriheten for kvinner, noen ganger til å gå ut av en familie, men det kan også være riktig i enkelte tilfeller.

Dagfinn Høybråten hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Solveig Horne (FrP) [14:33:53]: Regjeringens intensjon om å bruke mer fosterhjem i stedet for institusjon er for så vidt veldig god, fordi man tenker at det er tilnærmet likt et hjem. Men vi ser altfor ofte at det blir uforutsette flyttinger, og mange småbarn har ofte flyttet opptil fem, seks ganger. Man ser også tilfeller der barn har flere diagnoser, at det for enkelte familier ikke er så lett å ta imot disse barna, og at barna dermed må flytte videre. Da komiteen var i Rogaland, sa fylkesmannen der helt klart fra at hun var bekymret for en utvikling med nedbygging av institusjoner til fordel for fosterhjem. Mitt spørsmål til statsråden er: Deler statsråden bekymringen til fylkesmannen i Rogaland?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [14:34:39]: Jeg vil gjerne understreke det som vi er tydelige på, når vi er i dialog med Bufdir. Det er at vi ønsker å bruke fosterhjem mer, men vi ønsker ikke samtidig å gå bort fra bruk av institusjon. Det er sann at en del barn trenger institusjon. For noen barn kan det å velge fosterhjem innebære at de – som representanten Horne sier – er nødt til å flytte unødig, enten fordi man ikke klarer å håndtere de barna, eller fordi det for barnas del ikke er ålreit å være i fosterhjem. De ønsker seg institusjon fordi de har et dårlig forhold til hjem f.eks. Derfor må vi sørge for å høre på hva barna har å si, og spørre dem hva de ønsker seg, og samtidig sikre at vi har et mangfold av tilbud med hensyn til både institusjoner og fosterhjem. Vi må rekruttere flere fosterhjem, og for å gjøre det må vi bruke de nettverkene som barna allerede har.

Solveig Horne (FrP) [14:35:42]: Nå blir det mye Rogaland her, men barnevernslederen i Stavanger kommune var også bekymret over kvaliteten på en del av fosterhjemmene. Grunnen var at det gikk for raskt når man rekrutterte fosterhjem, og ofte måtte han si nei takk fordi fosterhjemmet ikke var godt nok for de barna som trengte det.

Det er vel sann at Bufetat i dag har ansvar for å veilede og hjelpe dem som har opplæring av fosterhjemmene, og vi har sett at det er en oppgave som Bufetat nå ikke ønsker, og som blir lagt ned. Stavanger kommune må overta den veiledningen som Bufetat har hatt av fosterhjem, men det

følger ikke penger med. Er det en løsning som statsråden kan se for seg, at de kommunene som har ressurser og anledning til dette, kan få oppgaven med å ha veiledning og oppfølging av fosterhjemmene?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [14:36:34]: Kommunene har jo en rolle i dag opp mot fosterhjemmene, men opplæringa gjennom PRIDE-programmene er det stort sett det statlige barnevernet som står for. Jeg ønsker meg aktive kommuner med aktive barneverntjenester, som tar ansvar for at fosterhjemmene skal fungere bra. Jeg er også opptatt av god kvalitet når det gjelder fosterhjem, og vi må rekruttere fra et mangfold av miljøer. Jeg er bl.a. opptatt av at vi må rekruttere flere med flerkulturell bakgrunn, og at vi må bruke nettverkene og familiene til aktuelle barn der hvor det er riktig, i større grad enn det vi gjør i dag.

Når det gjelder unødig flytting, vil jeg sende utfordringen tilbake til Fremskrittspartiet, fordi man jo legger opp til å kutte i det statlige barnevernet, massivt legge ned statlige institusjoner, privatisere og i stedet gå over til kjøp av private plasser. Det vil jo innebære unødige flyttinger neste år i langt større grad enn det vi står overfor nå.

Øyvind Håbrekke (KrF) [14:37:49]: Jeg tror ikke jeg trenger å utdype og eksemplifisere så veldig mye det jeg sa om rød-grønn familieretorikk, etter å ha hørt statsrådens innlegg. Statsråden er prisverdig opptatt av det å fange opp, som hun sier, unger tidlig, men man får jo behov for å spørre: fange opp fra hva? Er det et poeng i seg selv å fange opp ungene, eller er det et poeng at de har det bra? Hvordan kan vi styrke familiene som ungene blir født inn i, i utgangspunktet? Det hører jeg statsråden snakke lite om. Vi skulle gjerne hatt en diskusjon om familievern og statsrådens interesse for familievern, men saken er jo at Stortinget hadde planlagt en egen diskusjon om familievern – den eneste gangen i denne perioden – denne uken. Grunnen til at det ikke ble noe av, var at statsråden – på snart to uker – ikke har klart å svare på ett spørsmål fra komiteen. Mitt spørsmål til statsråden er ganske enkelt: Hvor høyt prioriterer statsråden å svare på spørsmål fra Stortinget?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [14:38:56]: Det prioriterer jeg selvfølgelig svært høyt, og det er beklagelig at det svaret ikke har kommet. Det er i grunnen bare en ting å gjøre, og det er å legge seg flat.

Når det gjelder spørsmålet om familievernet, er jeg veldig opptatt av det, og jeg er opptatt av samarbeidet mellom familievernet og barnevernet. Jeg er helt enig med representanten Håbrekke i at vi har behov for å styrke familiene mer. Jeg er sikker på at hvis vi hadde gjort mer for å støtte opp om familiene, bl.a. gjennom helsestasjoner og familievern, kunne vi også ha unngått noen av de situasjonene vi kommer opp i i barnevernet. Men det er avgjørende å samarbeide godt. Det vi gjør neste år, er å styrke familievernet med 9 mill. kr. Da vil vi særlig fokusere på innvandrerfamilier og på dem som lever i høykonfliktfamilier, hvor vi ser at det i stor grad går ut over barna. Jeg er opptatt av å se på familievernets rolle framover, særlig inn mot barnevernet.

Øyvind Håbrekke (KrF) [14:40:03]: Da vil jeg bruke min neste replikk på det som er tatt opp før her omkring barnevernet. Man sier ja, man er opptatt av mangfold, man er opptatt av tilbud, men det var sagt tidligere i debatten her fra representanten Vågslid at man må velge det tiltaket som er best for barna. Det uttrykkes stor bekymring, som representanten Horne sa, bl.a. fra fylkesmannen i Rogaland om nedlegging av institusjoner. Men det man må legge til da, er at komiteen fikk akkurat det samme budskapet da vi besøkte Troms og møtte fylkesmannen der. De har ansvaret for tilsyn med barnevernet i kommunene, og de melder tilbake at nedbyggingen av institusjoner går for langt. Så peker statsråden på en dialog med Bufetat, men i statsbudsjettet står det, i samme avsnitt som det står om økonomisk omstilling i Bufetat, at man forutsetter at den overgangen fortsetter. Da er mitt spørsmål: Er dette økonomisk motivert, eller er det helt tilfeldig at man omtaler det i samme sammenheng som økonomi når man sier at man ønsker barna mer over i fosterhjem?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [14:41:14]: Det er faglige grunner til at vi gjør den omstillinga. Men det er også sånn at vi er nødt til å gjøre en omstilling innenfor institusjonene. Vi har dessverre institusjoner i dag i offentlig regi som ikke svarer til det behovet som en del unger har, og da er det heller ikke riktig å bruke dem. Derfor er vi nødt til å omstille sånn at vi får en større grad av variasjon, som passer til de ungene og det behovet de har. Jeg sa det veldig tydelig i stad, og vi gjentar det i tildelingsbrevet også – altså ikke bare i dialogen med Bufdir, men i tildelingsbrevet – at det er ikke alle barn som skal ha fosterhjem. Vi skal ha et godt institusjonstilbud også. Det er riktignok billigere å bruke fosterhjem, men det er ikke billigere hvis det betyr at de barna ikke får det bedre. Da er det både ille for de ungene og økonomisk uklokt. Sånn sett er det sammenfall mellom faglige hensyn og økonomiske hensyn i det vi gjør, men det er ikke derfor vi gjør det.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [14:42:33]: SV er stolt av det rød-grønne styret i Trondheim – i hvert fall gir de ofte inntrykk av det. Jeg lurer på om statsråden er like stolt over det SV gjør i årets budsjett. De kutter nemlig i barnevernet. Det er veldig, veldig trist. Mens køen av barn som venter på fosterfamilier, øker – det står 40 barn i Trondheim og venter på nye fosterhjem, de bor i dag i beredskapshjem – salderer SV budsjettet med mer enn det de selv hadde satt av til å skaffe og rekruttere nye fosterfamilier.

Mener statsråden at det er et skritt i riktig retning, at det er en prioritering som vil foregå nå i flere kommuner fra SVs side, at man kutter i barnevernet og salderer budsjettene med de mest utsatte barna?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [14:43:27]: Jeg må ærlig medgi at jeg ikke har oversikt over budsjettprosessen i Trondheim, så det kan jeg dessverre ikke svare på. Jeg kan heller komme tilbake til det spørsmålet. Men min erfaring med SV-ere som styrer rundt i kommunene, er at man pleier å skjermes de mest utsatte barna. Så jeg har ikke lyst

til å kommentere dette uten å vite både bakgrunn og hva som ligger i en sånn budsjettprioritering i så fall.

Trine Skei Grande (V) [14:44:11]: Det må gå litt ut over statsråden at Stortinget har lagt opp til en behandling der vårt Dokument 8 er dyttet inn uten at vi er varslet om det, og uten at jeg syns vi får debattert det riktig. Forslaget går på å differensiere barnetrygd. Vi ser at en rekke regjeringer, borgerlige og sosialistiske, ikke har prioritert å øke barnetrygden, for den oppleves vel egentlig for mange politikere som lite målrettet, da det for noen betyr at de har en stor BSU når de skal ut i boligmarkedet, mens det for andre er veldig viktige penger å få. Så spørsmålet mitt til statsråden: Hun har ett godt argument i sitt svar, det innrømmer jeg, at dette er mer byråkrati. Men fins det egentlig noen reelle andre gode argumenter for at man ikke skal inntektsdifferensiere en slik type støtte?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [14:45:05]: Svaret på det er ja. Byråkrati er bare et av flere argumenter. Fordelingsutvalget så på dette, og de konkluderte med at behovsprøving etter inntekt ikke er et virkemiddel som er velegnet for å bekjempe barnefattigdom, og de gikk veldig inn i barnetrygden. Det er også sånn at en differensiering, inntektsgradering, av barnetrygden, særlig hvis du legger den sammen med andre graderinger etter inntekt – f.eks. hvis du også tar kontantstøtten og barnehagene sammen med dette – vil klart motvirke arbeidslinja. Det vil kunne føre til at en del da lar være å jobbe, som igjen påvirker fattigdommen i dette landet, og det kan bidra til at det man egentlig ønsket å bruke som et virkemiddel til å bekjempe fattigdom med, blir til en fattigdomsfelle på sikt. Så da kan det beste bli det godes fiende, og det er ikke alltid lurt.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Lene Vågslid (A) [14:46:23]: Ein god oppvekst varar heile livet. For Arbeidarpartiet er det heilt avgjerande med ei sterk satsing på dei aller minste. Derfor er eg veldig glad for at regjeringa held fram med barnevernsløftet i årets budsjett. Me har no sidan 2010 fått 850 nye stillingar i det kommunale barnevernet, som ei direkte følge av regjeringas satsing. Fleire barnevernstenester har fått midlar til kompetanseheving, og det er ein betydeleg auka ressurstilgang.

I årets budsjett styrkjer regjeringa det kommunale barnevernet med 205 millionar øyremerkte kroner. Me har sidan 2011 styrkt det kommunale barnevernet med nesten 500 mill. kr. Dette viser at me tek dei mest utsette ungane på alvor. Det kommunale barnevernet har vore underprioritert sidan midten av 1990-talet, og det er den raudgrøne regjeringa gjennom si satsing som har endra denne prioriteringa.

Aldri før har fleire ungar teke imot hjelp frå barnevernet. Det er sjølvsagt alvorleg at så mange ungar har behov for tenester frå barnevernet, men meir alvorleg hadde det vore dersom ein ikkje såg det behovet som var der, og at dei ungane som trong hjelp, ikkje fekk den hjelpa dei hadde behov for. Derfor vel eg òg å sjå positivt på at talet

på meldingar aukar, for terskelen for å melde frå til barnevernet er blitt lågare. Det betyr òg at barnevernet har fått ein enorm oppgåvevekst, og derfor er det avgjerande at det ressursløftet me har begynt på, fortset.

Regjeringspartia er kjende med tala frå Helsetilsynet. Opposisjonen vil nærmast ha det til at me prøver å dekkje over desse funna. Det gjer me på ingen måte. Me er klar over at me har hatt og framleis har utfordringar når det gjeld fristbrot, tiltaksplanar og kvalitet i tilsyn. Det peikar me på i merknadene våre, men me seier òg at me ser at me har snudd ei negativ utvikling. Samtidig er me klare over at me må arbeide med å løyse desse utfordringane. Det er derfor òg varsla ein viktig barnevernsproposisjon med meldingsdel, som blir utruleg viktig for å sjå på organiseringa av barnevernet, for å sjå på barns medverknad, som statsråden var inne på, og rettssikkerheita.

Me er einige i komiteen om at det er behov for å auke kapasiteten i barnevernstenesta og jamne ut forskjellar mellom kommunane. Det er spesielt viktig å styrkje samarbeidet mellom barnevernet og barnehagesektoren, då det framleis er altfor få meldingar til barnevernet som kjem frå barnehagane.

Framstegspartiet føreslår òg i dette budsjettet å leggje ned fylkesnemndene. Det ser framleis ut til at ein trur at det berre er å overlate desse oppgåvene direkte til domstolane. Me føreslår å styrkje fylkesnemndene med 20 mill. kr, nettopp fordi me veit at det er viktig å styrkje saksbehandlingskapasiteten, og for å sørje for at barnevernet over heile landet skal gje rett hjelp til barn og unge tidleg. Me meiner det framleis er for lang ventetid i nemndene, og regjeringa tek med dette eit kraftig grep for å betre den situasjonen. Eg har ikkje noka tru på at ein berre kan overføre desse oppgåvene direkte til domstolane slik utan vidare. Me veit allereie i dag at kompetansen og ikkje minst kapasiteten i domstolane i barnesaker heller ikkje er god nok. Forslaget frå Framstegspartiet vil tvert imot kunne føre til lengre ventetid for unge. Det er me imot.

For regjeringa er det viktig med eit godt og differensiert institusjonstilbod til dei ungane som har behov for det. Behovet for institusjonsplassar har halde seg stabilt i over 20 år. Talet på barn i institusjon har òg derfor halde seg nokså stabilt.

Grunnen er at den delen med barn som har behov for plass i fosterheim, gjennom mange år har auka meir enn dei som har behov for plass i institusjon. Derfor blir det òg feil når opposisjonen hevdar at me bevisst byggjer ned institusjonsplassar for heller å bruke fosterheimar. Ein kan ikkje setje likskapsteikn mellom dei to behova.

Barn som har behov for institusjonsplass, får tilbod om det. Den store endringa i tiltaksbehovet dei siste åra knytter seg til auka behov for kunnskapsbaserte, heimebaserte tiltak, fosterheimsplassar og ettervernstilbod. Det aller viktigaste for dei barna som treng ein fosterheim, er at dei får ein fosterheim som er tilpassa deira behov. Tilbakemeldinga frå barnevernet sjølv – her er det òg litt unyansert frå opposisjonen si side – er ikkje at det ikkje er ledig kapasitet i institusjonstilbodet i seg sjølv, men at det er mangel på fosterheimar. Det siste er sjølv sagt veldig alvorleg, og her har eg stor tillit til at regjeringa, slik statsråden òg

sa, vil ha ein rekrutteringsstrategi som vil gje gode resultat. Dersom eit barn har behov for ein fosterheim, er det ikkje tilfredsstillande å gje ein institusjonsplass.

Den viktigaste veksten som finst, er oppveksten. Å bidra til at barn og unge får trygge, stabile og gode oppvekstvilkår, er ein heilt sentral politikk for Arbeidarpartiet og vil prege politikktutviklinga vår òg i åra framover.

Ib Thomsen (FrP) [14:51:43]: Det er helt utrolig at representanten Vågslid kan påstå at opposisjonspartiene tar feil. Det som er helt sikkert, er at det er mange utfordringer i barnevernet. Det burde man heller gått inn og sett på enn kategorisk å si at opposisjonen tar feil.

I Norge er det totalt 232 kommuner med færre enn 5 000 innbyggere. Jeg skal ikke nå snakke om kommunesammenslåing, jeg skal snakke om barnevern.

11 pst. av alle barn og unge i Norge bor i en kommune med mindre enn 5 000 innbyggere. I 2011 var det om lag 52 000 barn registrert med tiltak fra barnevernet. Av disse 52 000 var 7 000 bosatt i en kommune med mindre enn 5 000 innbyggere. Det kan være noe av utfordringen.

70 småkommuner deltar i et interkommunalt samarbeid på barnevernsområdet. Mange som ikke deltar i dag i et interkommunalt samarbeid, sier at deres kommune om fem–seks år sannsynligvis vil delta i et samarbeid. De ser behovet. Jeg håper også at de har fokus på rettssikkerheten til og omsorgen for barna. Det er sikkert derfor de vil inn i et samarbeid.

De fire viktigste årsakene til at kommunene deltar eller planlegger å delta i et interkommunalt samarbeid på barnevernsområdet, er:

- fagmiljø
- fagkompetanse
- bredere kompetanse
- rekruttering

Kommunene etterspør faglig bistand på flere områder, som vi hører. De områdene som nevnes hyppigst, er utredningskompetanse, psykologfaglig kompetanse og juridisk kompetanse. For å kunne gi et godt barnevernstilbud i framtiden trenger kommunene disse fagkompetansene. Fagutvikling overfor egne medarbeidere og bedre kompetanse innen kartlegging og utredning er viktig.

Ja, det er utfordringer. Opposisjonen tar ikke feil. Dette er det Kommune-Norge sier, og det er en utfordring for kommunene.

Vi må ha ambisjoner – store ambisjoner – for et tydelig og omfattende kompetanseløft for barnevernet. Arbeid i barnevernet må ta utgangspunkt i utsatte barns behov. Et kompetanseløft er nødvendig for å nå målet om bedre hjelp til utsatte barn og unge.

Vi kan bidra til en styrking av barnevernet som eget fagfelt ved å se på andre yrkesgrupper. Spesialisert kunnskap og kompetanse er viktig i de nye gruppene som man bør vurdere. Jeg har tidligere snakket om gestaltterapeuter og andre yrkesgrupper som nettopp ser utsatte barn og unges behov, som etter mitt syn imøtekommer praksisfeltets krav til kompetanse. Det vil medføre at barn og unge og deres familier gis kvalifisert hjelp. Det kan ikke være slik at det er kun barnevernspedagoger og sosionomer som

kan eller skal jobbe i barnevernet, når det faktisk er andre yrkesgrupper som er kvalifisert til denne jobben.

Vi har hørt regjeringspartiene si at det er flere stillingshjemler – det er bevilget mer penger til stillinger i barnevernet. Men da er det også viktig at vi finner kompetansen som kan sikre kvalitet i tjenesten. Det må være hovedmålet vårt. Og så må man ikke gå i skyttergravene og si at opposisjonen tar feil når man stiller spørsmål og har felles mål om å sikre et bedre barnevern.

Statsråd Kristin Halvorsen [14:56:06]: Vi formes mest når vi er minst. Det høres ut som en selvfølgelighet, men det har faktisk ikke gjenspeilet seg i hvor mye oppmerksomhet eller hvor store ambisjoner man har hatt i forhold til de yngste barna. Men det gjør det nå. Jeg er veldig stolt over at vårt rød-grønne prosjekt har prioritert barnehager så høyt at nå kan alle barn på ett år vite at de har rett til en barnehageplass når de er født før 1. september året før. Da er det også riktig at vi setter oss nye mål i diskusjonen om kvaliteten i barnehagene, innholdet i barnehagene og hvordan vi skal sikre et godt nok barnehagetilbud og et barnehagetilbud i utvikling.

Det som er veldig interessant når vi ser på barnehagetilbudet nå, er at det er en veldig sterk vekst blant barn med minoritetsbakgrunn som nå benytter seg av barnehagetilbudet. Det er nesten like mange barn blant 5-åringene som har minoritetsbakgrunn, som det er generelt sett blant 5-åringer. Det betyr at mange av dem kommer mye bedre forberedt til skolen, og det betyr at mange flere har en mulig arena å lære språk bedre på.

Siden 2005 har reduksjonen i prisen på en barnehageplass vært på 13 500 kr. Hvis vi regner det om til skattelette, er det ingen som kan slå den rød-grønne regjeringen og SV i skattelette til småbarnsfamilier. Dette kommer jo på toppen av det som ble gjennomført etter at barnehageforliket ble inngått, så vi er over 20 000 kr per barnehageplass.

Det som nå er en utfordring framover, er å sørge for at vi hele veien har høye ambisjoner når det gjelder kvalitet i barnehagen. Kvalitet i barnehagen avgjøres av én faktor, og det er de som jobber der, og hva slags kompetanse de har. Halvparten av dem som i dag jobber i barnehagene, har ikke utdanning innenfor området barn, verken som pedagoger eller med fagbrev. Det mener jeg er den største utfordringen vi har framover.

Da skal vi være veldig glad for at vi har truffet så godt når det gjelder å rekruttere flere til å søke barnehagelærerutdanningen. Vi legger nå også om barnehagelærerutdanningen. Vi har 18 pst. økning til førskolelærerutdanningen i år. En veldig populær kampanje som heter «Verdens fineste stilling ledig», har bidratt til det. Men jeg tror også oppmerksomheten rundt hvor viktig de første leveårene er, har bidratt.

Vi satser stort på kompetansetiltak i dette budsjettet – 154 mill. kr ligger det her. Det er en firedobling siden 2005 når det gjelder satsing på kompetansetiltak. Vi styrker innsatsen overfor assistenter, fordi vi vet at det er mange som har et veldig stort behov for å få mer kunnskap.

Vi har beholdt en tredjedel av de ansatte med pedagogisk bakgrunn i barnehagene mens vi har hatt den vold-

somme utbyggingen. Det er veldig bra. Det betyr at vi har klart å holde det kvalitetsnivået vi hadde da vi startet den store reformen, gjennom hele utbyggingen. Men vi har 4 000 dispensasjoner fra førskolelærerutdanning blant avdelingsledere og styrere i barnehagene. Det er en stor utfordring å klare å få til en så god rekruttering av førskolelærere at vi kan få ned antallet dispensasjoner. Da gjelder det selvfølgelig å utdanne flere og få til den nye barnehagelærerutdanningen bra. Men det gjelder også å se at halvparten av dem som er utdannet som førskolelærere, ikke jobber i barnehagene i dag. Men de kan rekrutteres tilbake til en spennende og utfordrende arbeidsplass. Det er kommunene som er arbeidsgiver for dem som jobber i barnehagene. Det jeg nå synes er interessant, er å se at noen kommuner ser at de har det ansvaret, og går inn med ekstra rekrutteringstiltak. Stavanger kommune – som er et pressområde – gjør f.eks. nettopp det. Alle vet at det er krevende å leve på en førskolelærerlønn i et pressområde. Så all honnør til Stavanger for dette!

Når det gjelder barnehagene, trenger vi også å forske mer. Derfor har vi tredoblet forskningsinnsatsen mot barnehagene fra 2007 til 2009, og vi fortsetter det løpet. Så har vi noen utfordringer som jeg ikke har kommet inn på. Jeg følger veldig nøye med på hvordan kommunene nå behandler barnehagene i sine budsjetter. Jeg er bekymret hvis det er sånn at det land og strand rundt nå kuttes i barnehagene.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Solveig Horne (FrP) [15:01:31]: I likhet med statsråden er Fremskrittspartiet bekymret over det som skjer med barnehagene og finansieringen av barnehagene. Fremskrittspartiet advarte mot at disse ble overført til kommunerammen. Det er den samme diskusjonen vi nå ser at de har rundt omkring når det gjelder kommunenes kutt i budsjettene sine. Liten forutsigbarhet og fleksibilitet med hensyn til hva de private barnehagene skal ha, advarte vi også mot i forbindelse med budsjettet i fjor. Det er godt å høre at statsråden skal følge dette veldig nøye opp, og at hun også er bekymret.

Mitt spørsmål går på finansieringen: Er statsråden villig til å innse at det ikke er noen skam å snu? Kan vi snu og gå tilbake til statlig stykkprisfinansiering hvis det viser seg at kommunene ikke følger opp barnehagene?

Statsråd Kristin Halvorsen [15:02:27]: Det er flere måter å sikre seg sterkere statlig styring av barnehagesektoren på. Dette dreier f.eks. mange av de forslagene som det såkalte Øyeutvalget har lagt fram, seg om – f.eks. bemanningsnorm, pedagogtetthet osv. Hvis det er et bredt politisk ønske om å styre barnehagesektoren mer, kan man tenke seg flere mulige innganger her. Vi kommer med en utkvittering av disse forslagene når vi legger fram stortingsmeldingen til våren.

Når vi ser på makro, kan vi ikke dokumentere at det er omfattende kutt i barnehagesektoren. Tilskudd per storbarnplass i private barnehager har f.eks. økt fra 75 389 kr til 79 251 kr fra 2010 til 2011. Men jeg er ikke sikker på om

det forteller hele historien, for jeg får for mange eksempler fra kommunene om bekymrede foreldre og ansatte i barnehagene, dels om direkte kutt, og særlig om at det tar lang tid å få tak i vikarer.

Solveig Horne (FrP) [15:03:36]: Jeg takker for svaret.

Kvalitet, innhold og bemanningsnormer har jeg sett at statsråden har vært ute og snakket varmt om at vi må få på plass. Fremskrittspartiet er også enig i at vi må satse på kvalitet og innhold når vi vet hvor mange barn som går i barnehage i dag. Men i barnehageforliket ble det helt klart sagt at det skulle være 100 pst. likebehandling av private og kommunale barnehager. Dette har regjeringen sagt skal komme i 2014, så får vi se om det blir en realitet, eller om det er en annen regjering som skal få det på plass.

Fremskrittspartiet ønsker å likebehandle disse barnehagene. Men jeg tror denne forskjellen mellom de kommunale og de private barnehagene som vi har nå, kommer til å fortsette neste år fordi de private barnehagene ikke har god nok finansiering – på grunn av at det ikke er likebehandling. Det nytter veldig lite å snakke om kvalitet og innhold hvis en ikke har en finansieringsordning som likestiller offentlige og private barnehager, på plass.

Kan statsråden garantere at det kommer på plass en likebehandling av private og kommunale barnehager?

Statsråd Kristin Halvorsen [15:04:41]: Vi har sagt at vi skal opp til 100 pst. likebehandling i 2014. I dette budsjettet øker vi fra 92 til 94 pst., så for å innfri det vi har lovet barnehagesektoren og de private barnehagene, må resten komme i 2014-budsjettet.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [15:05:10]: Av våre fem største byer ligger Trondheim, ifølge de offisielle KOSTRA-tallene, nå på bunnen når det gjelder voksentetthet i barnehagene. Statsråden har engasjert seg voldsomt i demonstrasjonen – og i situasjonen – i Oslo, og hun har gått ut i alle medier og vært særdeles kritisk til Høyre-byrådet.

Når vil statsråden gå ut i alle medier og være kritisk til Trondheims varaordfører, fra SV, og ordfører fra Arbeiderpartiet, når det er sånn at av de fem største byene i Norge, ligger Trondheim på bunnen med hensyn til voksentetthet i barnehagene?

Statsråd Kristin Halvorsen [15:05:49]: Jeg har slåss for de minste, uansett i hvilken kommune jeg er, og uansett hvem det måtte være som ikke prioriterer dem høyt nok.

Det som har bekymret barnehageforeldre og meg og ansatte i barnehagene i Oslo, er to ting. Det ene er at selve normen er sagt opp. Det har ikke kommet noen ny, man har bare tatt proppen i badekaret ut og venter og ser hva som vil skje. Så sender man det til bydelene med et kutt i rammene til bydelene, og da er det ikke så veldig mange andre steder man kan kutte enn i barnehagene. Det er veldig bekymringsfullt. I Trondheim kommune har man en norm. Den er ikke like høy som den som var i Oslo, men det er et fast punkt.

Så er det et punkt til, som jeg tror har bekymret veldig mange, og det er at byråd for kultur og utdanning i Oslo

har sagt at det ikke er noen sammenheng mellom kvalitet og antallet ansatte i barnehagene. Det er klart at man blir bekymret når man sender ett- og toåringer i barnehager der den som er ansvarlig i kommunen, tror det er greit med få voksne på jobb.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [15:07:02]: Jeg regner med at statsråden da vil kontakte sine rød-grønne venner i Trondheim og komme med like sterke advarsler som hun gjør til Oslo. Redaktøren i Utdanning skrev forleden om kvaliteten i barnehagen:

«Men statsråden bør egentlig sitte musestille når alle protestene kommer, for regjeringen har gjort svært lite for å styrke bemanningen i barnehagene. Og når Halvorsen påstår at dette er et helt nytt problem, blir det nesten latterlig. Norge har vært blant landene innenfor OECD-området som har hatt den svakeste pedagogtetteten i mange år.»

Hva gjør statsråden konkret i neste budsjett for å heve kvaliteten i barnehagene, og hva har statsråden gjort de siste årene for å få flere pedagoger og flere voksne inn i barnehagene?

Statsråd Kristin Halvorsen [15:08:12]: Jeg beklager å måtte si det, men jeg tror lederskribenten i Utdanning er dårlig informert. Ingen barnehager i Norden har i utgangspunktet høyere voksentetthet enn de norske barnehagene. Vi ligger foran både Sverige, Danmark og Finland i voksentetthet, og vi har en pedagognorm som vi er stolt av. Det er ikke vanskelig å få opp prosentdelen pedagoger i barnehagene hvis du kvitter deg med noen av assistentene eller dem med fagbrev. Da går prosenten opp. Det er ikke vårt mål. Vårt mål er å ha god voksentetthet, sammen med kompetanse, og i dette budsjettet ligger det 150 mill. kr til kompetansetiltak i barnehagene. I tillegg lager vi nå en ny barnehagelærerutdanning som skal være bedre enn dagens barnehagelærerutdanning, og som skal forberede barnehagelærerne på en praksis i barnehagene.

Presidenten: Presidenten vil bemerke at begrepet «latterlig» ligger utenfor rammen av parlamentarisk språkbruk. Det var riktignok et sitat – ikke et ord som representanten som sådan stilte seg bak – men presidenten vil bare ha uttrykt det, siden det har vært påtalt herfra tidligere.

Øyvind Håbrekke (KrF) [15:09:34]: Statsråden sa i sitt innlegg at man har beholdt kvaliteten gjennom barnehageutbyggingen fordi andelen pedagoger var den samme. Nå er jo «kvalitet» et bredere begrep enn andelen pedagoger. Statsråden var litt mer nyansert i svarreplikken i sted, da hun viste til at man fikk en del eksempler på variasjon av finansieringen og støtte per barn, og at det ikke bare dreide seg om makrotall.

Så til mitt spørsmål. Jeg får også veldig mange av de samme sterke tilbakemeldingene på at i en del kommuner er situasjonen ganske alvorlig når det gjelder finansieringen av de private barnehagene. KS og Private Barnehagers Landsforbund har hatt en dialog og har kommet til enighet om hvordan de mener at dette skal gjøres. De har bedt om

et møte med statsråden, jeg vet ikke om det møtet er avholdt. Hva slags dialog har statsråden med disse organisasjonene, og vil hun ta grep for å endre regelverket, slik at de private får mer stabil finansiering i kommunene?

Statsråd Kristin Halvorsen [15:10:40]: Jeg har hatt mange møter med PBL og KS – det er omfattende kontakt mellom departementet, PBL og KS om nettopp dette.

Vi venter på en rapport fra Senter for økonomisk forskning om kommunenes praktisering av forskriften om likeverdig behandling. Det er veldig viktig for oss at kommunene tar det ansvaret de har for å finansiere de private barnehagene, og at det er forutsigbarhet når det gjelder hva slags rammer de har. Jeg regner med at den rapporten som kommer ganske snart, kan gi oss mer kunnskap om hvordan dette ser ut.

Det er veldig viktig at PBL og KS er enige om hvordan regelverket er å forstå.

Øyvind Håbrekke (KrF) [15:11:26]: Min andre replikk går på et litt annet tema.

Statsråden har en betydelig autoritet til å sende signaler til norske foreldre om hvordan de skal oppfatte sin rolle og sine evner som foreldre. Som jeg sa i mitt innlegg, har jeg hørt mange rød-grønne statsråder – kunnskapsministeren inkludert – ved flere anledninger gi uttrykk for at det er et problem dersom ungene er hjemme hos foreldrene sine, f.eks. i toårsalderen og fram til de er tre år, og at det kan medføre økt risiko for både det ene og det andre. Vi skal ikke gjenta debatten om kontantstøtten, den har vi diskutert før. Jeg har i grunnen bare et enkelt spørsmål til statsråden: Er det et problem for unger i Norge dersom de er hjemme med foreldrene sine istedenfor å være i barnehage før de er tre år, eller er det ikke?

Statsråd Kristin Halvorsen [15:12:29]: Vi har ikke foreslått obligatorisk barnehage, verken for femåringer, treåringer eller toåringer. Det betyr at jeg respekterer de valgene som foreldrene selv gjør, ut fra hva de ønsker av tilbud for sine barn.

Det jeg er veldig klar over, er at det som var situasjonen før vi fikk full barnehagedekning, var at mange av disse foreldrene måtte bruke dagmammatilbud. Noen ganger var det et veldig godt tilbud. Mange ganger var det et veldig usikkert tilbud. Damer på min alder har mange historier om – skal vi si – sjokkerende opplevelser med dagmammaer. Alternativet for de fleste av de to-treåringene som nå går i barnehage, er jo ikke at de skulle være hjemme med mor eller far, det var at de skulle vært hjemme med en dagmamma som det var usikkerhet rundt når det gjaldt kvaliteten. Barnehagetilbudet har vært et tilbud som de med små barn har grepet begjærlig, fordi de har ønsket seg en god kvalitetsbarnehage når de selv ikke er hjemme med barna sine.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Kåre Simensen (A) [15:13:52]: Også i år har vi hørt fra denne talerstolen representanter fra Høyre og Frem-

skrittspartiet hamre løs på syntesen om at den rød-grønne familiepolitikken holder en klam hånd over småbarnsfamiliens valgfrihet. De forsøker å skape et bilde av sin versjon av valgfrihet og fleksibilitet som at det er det småbarnsfamiliene etterspør. Historien og våre egne erfaringer viser at deres versjon av valgfrihet bare blir en tvangstrøye for familiene, der kvinnene igjen må finne sin plass ved kjøkkenbenken. Se hva som skjer i Europa, de sier: «Look to Norway!» også på familiepolitikkområdet. EU ser altså at dette viktige politikkområdet bidrar til en positiv samfunnsutvikling, slik det har gjort i Norge. Det er oppsiktsvekkende at representantene for de mørkeblå ikke evner å se det samme.

Jeg vil forlate de mørkeblås fromme ønsker om å føre mor tilbake til kjøkkenbenken for å fokusere på et tema som burde ha vært diskutert rundt kjøkkenbenken, nemlig gjeldsproblematikken som vi ser fortsatt øker, særlig blant unge voksne. Inkassokrav og gjeld er en fryktelig dårlig start på voksenlivet. Av den grunn er det viktig at vi setter denne problemstillingen på den politiske dagsordenen så ofte vi kan.

Tall fra mai i år viser at det er vel 28 000 personer mellom 18 og 26 år som har betalingsanmerkninger. Det er over 4 300 flere enn i fjor. Tall fra Justitia viser det. Til sammen har de unge 1,1 mrd. kr i inkassogjeld. Samtidig viser undersøkelsen at halvparten av norsk ungdom ikke vet hva en betalingsanmerkning er. Lærdommen får de først gjennom sine møter med inkassoselskapene, og man kan vel si at det kan være en bratt læringskurve. Når de unge først har fått brev fra inkassoselskapet, skjønner de heller ikke hva som står der. Det kom også fram i en undersøkelse fra Forbrukerrådet.

Hvorfor har vi denne utviklingen, til tross for at unge og gjeld er på dagsordenen på mange hold? Jeg synes forsker Christian Poppe ved SIFO peker på en forklaring når han sier:

«Samfunnet er basert på lån og kredittkort. For unge med lite erfaring og lite inntekt er det da lett å komme i trøbbel. I tillegg flytter mange hjemmefra og får flere utgifter. Det har også med holdninger i samfunnet å gjøre. Normen er å låne penger hvis du ikke har penger her og nå.»

Det er mye som bidrar til at de unge voksne føres inn i en vanskelig gjeldssituasjon. Ett stikkord kan være «forbrukslån» og den enkle tilgangen vi har til slike lån. Mens jeg holdt på med dette innlegget og søkte informasjon på nettet, var det ikke måte på hvor mange tilbud jeg fikk om et kjapt og billig lån på minst et seksifret beløp, og som jeg gikk glipp av. Huff og huff, sier jeg bare. Slike tilbud er etter hvert blitt en del av hverdagen vår – dessverre, vil jeg si. Slik reklame må vi gjøre noe med. Hva og hvordan har jeg ikke noe svar på, men jeg er overbevist om at våre forbrukermyndigheter kan komme med gode forslag. Det ønsket er nok en gang framsatt fra denne talerstolen.

Vi kjenner også til at mange banker tilbyr kredittkort i kundeemballene sine. Forbrukerrådet mener at det er lite klokt av bankene. Nytt av året er at min egen bank tilbyr bankkort til barn. Hvor klokt det er, gjenstår å se, men det må være lov å si at jeg er skeptisk.

Når vi fortsatt registrerer negativ gjeldsutvikling, må man også kunne stille spørsmål om finansinstitusjonene gjør en god nok jobb ved kredittvurderingen av usikret gjeld. Selv om kredittinstitusjonene har en frarådingsplikt og et krav om kredittvurdering, ser vi at det er forbruksgjeld som skaper de største problemene for de unge voksne. En medisin som i denne sammenheng kan fungere, er at utlånerne plikter å ta et større ansvar når det er åpenbart at forbrukslån ikke burde vært innvilget. I den sammenheng ville opprettelsen av et nasjonalt gjeldsregister være et godt verktøy for både långivere og låntakere. Jeg har et fromt ønske om at det skal være på plass i neste halvår. Jeg og mange med meg begynner å bli svært utålmodige med det å vente.

Helt til slutt: Jeg vil igjen understreke at det er den enkelte som har et selvstendig ansvar for å oppta gjeld. Men det er ikke til å underslå at man får god hjelp fra finansinstitusjoner og andre gjennom deres til dels aggressive markedsføring av lett tilgjengelige penger. Det gjør ikke livet lettere for dem som er i en vanskelig livssituasjon økonomisk.

Gunn Karin Gjøl (A) [15:18:54]: I tillegg til at Stortinget i kveld kommer til å vedta et veldig godt budsjett for Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, kommer vi også til å vedta noe annet viktig. Det er stemmerettsjubileet i 2013, et veldig viktig jubileum, ikke minst når det gjelder kvinners rettigheter.

Pionerene den gangen, Fredrikke Marie Qvam og Gina Krog, var ikke bare opptatt av kvinners politiske rettigheter, de var også opptatt av kvinners juridiske og sosiale rettigheter. Derfor er det mulig å trekke en rød tråd fra det engasjementet de kvinnelige pionerene hadde i tida før 1913, og fram til i dag. Det som har skjedd siden 1913, er at man har startet et stort frihetsprosjekt for kvinner.

Og går man til 1970-tallet og engasjementet til norske kvinner både for sjølbestemt abort og ikke minst retten til å være økonomisk uavhengig, går det også der en rød tråd fram til budsjettdebatten i dag. For det å være økonomisk uavhengig dreier seg bl.a. om å ha barnehageplass og om foreldrepermisjonsordninger. Er det noe jeg er virkelig stolt av at den rød-grønne regjeringa har klart å få på plass i løpet av de åtte årene den nå snart har sittet, er det full barnehagedekning og verdens beste foreldrepermisjonsordning. Det er virkelig et frihetsprosjekt for kvinner, for sammenligner vi norske kvinner med andre europeiske kvinner, er vi friere og har større rettigheter enn noen andre. Vi trenger ikke, som italienske og tyske damer, å velge mellom det å være yrkesaktiv og det å ha små barn. Vi kan velge begge deler, og det er nettopp fordi vi har så pass gode rettigheter som vi har.

I tillegg har vi lyktes med å ha en høy fødselsrate. Sjølv om norske kvinner har den høyeste yrkesdeltakelsen i hele Europa – ja i verden – har vi også Europas høyeste fødselsrate.

Vi var veldig fornøyde den dagen vi fikk på plass lovfestet rett til barnehageplass – i 2009. Opposisjonen stemte imot den gangen, med argumenter om at det gikk for fort, og at man fikk for dårlig kvalitet. Derfor synes jeg det set-

ter dem i et litt rart lys at de nå kritiserer oss for at det ikke er full barnehagedekning, og at vi heller burde hatt løpende opptak. Man må på en måte bestemme seg. For hva er det som er argumentene deres? Er det at man vil ha god kvalitet i barnehagene, eller er det at man ønsker å ha en best mulig dekning av barnehageplasser til småbarnsforeldrene? Vi synes faktisk at begge deler er viktig.

Hvis Fremskrittspartiet og Høyre ønsker at man skal ha løpende opptak, som de bl.a. har foreslått, må man bygge barnehageplasser enda fortere enn man gjør i dag, og man må ha enda flere førskolelærere enn man har i dag. Vi vet at det er et tålmodighetsarbeid, og at begge deler vil ta tid, ikke minst å få på plass nok førskolelærere.

Det siste som vi synes er veldig viktig, er at fedre har fått rettigheter som ingen andre europeiske fedre har. Norske fedre tar mer ansvar for sine barn enn noen andre fedre gjør, og det skyldes ikke minst den fedrekvoten som ble innført i 1993. Vi vet at før 1993 var det nesten ingen fedre som tok ut foreldrepermisjon. Vi vet også at i tråd med at man har utvidet fedrekvoten, har fedres uttak vært omtrent parallelt med fedrekvoten. Det forteller én viktig ting – at fedre er avhengige av lovfestede rettigheter for at de skal få mulighet til å være hjemme med sine barn.

Når fedrekvoten nå har vært på tolv uker, så har fedre tatt ut tolv uker. Da den var på fem uker, tok de ut fem uker. Det er ikke fordi fedre ikke ville ha mer, men fordi bl.a. mødre og arbeidsgivere har stått i veien for det. Det som er det sørgelige og triste med det, er at høyresiden nå ønsker å fjerne dette. Hvis de mot alle odds skulle få flertall ved stortingsvalget neste høst, blir fedres rettigheter fjernet. Vi vet at det er mange fedre som vil miste en rettighet, og som ikke vil få muligheten til å være hjemme med sine barn dersom høyresiden får flertall for dette.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Gunvor Eldegard (A) [15:24:25]: Me skal no vedta eit budsjett for arbeid og velferd. Berre frå 2005 har det kome over 330 000 nye arbeidsplassar her i landet, og aldri før har så mange vore i arbeid. 73,3 pst. av kvinnene er i arbeid. I Hellas er talet 48,1 pst., i Italia 46,1 pst.

Me er veldig stolte av den høge prosentdelen kvinner me har i arbeid her heime, men det har faktisk ikkje kome av seg sjølv. I mange år har Arbeidarpartiet fokusert på og gjennomført ein god familiepolitikk, med foreldrepermisjon, pappapermisjon og full barnehagedekning, noko som har gjort at me har eit samfunn der det er mogleg å ha både karriere og barn for både mor og far. Likevel er det framleis utfordringar. Mange kvinner jobbar ufrivillig deltid, og det er framleis ein svært kjønnsdelt arbeidsmarknad her i landet.

Når det gjeld deltid, har regjeringa no heldigvis begynt å ta viktige grep. Dei har sendt ut eit forslag på høyring som heiter «Krafttak mot ufrivillig deltid», der dei foreslår at ein skal få rett til ein stillingsprosent som står i stil med kor mykje ein faktisk jobbar. I tillegg foreslår arbeidsministeren at dei tillitsvalde og leiinga jamleg skal diskutera bruken av deltid, og at me kanskje til og med skal få ein

lovbestemt rett til ein utvida stillingsprosent som matchar arbeidstida. Dette er eit viktig steg på vegen mot ufrivillig deltid.

Så må eg seia litt om den kjønnsdelte arbeidsmarknaden. Eg har jo sagt det nokre gonger før her, men no kunne me òg lesa i VG 7. desember at ny forskning viser at 20 år med kampanjar ikkje har endra yrkesvala våre. Framleis dominerer kvinner innanfor helse- og sosialsektoren, undervisning og tenestesektoren. Og menn er framleis einerådande innanfor bygg og anlegg, olje, jordbruk, industri og bergverk og som kringkastingsjefar.

Eg er viss på at ein mindre kjønnsdelt arbeidsmarknad vil gje mindre lønsforskjellar og betre arbeidsmiljø. Ikkje minst vil alle få utnytta talenta sine. For det er jo det det handlar om – at me gjer ungdomen vår høve til å bruka talenta sine. Teoretisk er det fullt mogleg å velja den utdanninga ein ønskjer, men det fungerer faktisk ikkje alltid slik i praksis, for når kjønnsbalansen vert veldig, veldig skeiv, opplever ein faktisk at valmoglegheita ikkje er reell. Da er det viktig med målretta tiltak, og dette må vera eit viktig tema i stortingsmeldinga om likestilling som regjeringa skal leggja fram i 2013.

Olov Grøtting (Sp) [15:27:09]: I mitt tidligere innlegg snakket jeg mye om barnevern og familievern. Jeg har lyst til å kommentere en ting som representanten Thomsen var inne på i et senere innlegg, og det er størrelsen på kommuner i forhold til kvalitet på barnevernet. KS-rapporten «Barnevernet i små kommuner – status og utfordringer» kom i oktober. Den peker på at barnevernet ikke er dårligere i små enn i store kommuner. Det er sikkert sånn at det kan bli bedre for både små og store kommuner, men det er et annet spørsmål.

Vi kan ikke snakke familiepolitikk uten å nevne barnehager. For det har rett og slett skjedd en barnehagerevolusjon i dette landet. Senterpartiet er særdeles fornøyd med den enorme barnehagesatsingen de siste årene og med maksprisen, som gjør at alle småbarnsforeldre i arbeid har råd til å benytte seg av det tilbudet. Vi ser at framover nå så er det kvalitet framfor kvantitet som skal prioriteres, og det skal vi fokusere på framover.

I Senterpartiet har vi vært opptatt av å endre kontantstøtteordningen for å gjøre den mer treffsikker. Vi ønsker å gi familiene med de aller minste barna et høyere beløp og fase ut ordningen for dem over to år. Reglene ble endret fra 1. august i år. Det er vi svært fornøyd med, og det virker som småbarnsforeldrene er det også.

I dag vil vi vedta å utvide foreldrepermisjonen på nytt. Nå skal begge foreldrene få 14 uker hver, og det er en felles del som er valgfri. Med dette har vi økt den totale permisjonstiden fra 43 til 49 uker siden 2005.

Det er stritt å være småbarnsforeldre, det vet alle som har prøvd det, men vi har gjort fryktelig mye for å legge til rette slik at familier med små unger skal ha det bra, og dermed at ungene får det bra. En ting som er spesielt gledelig i denne sammenhengen, er at vi har fått fjernet regelen om at mor måtte jobbe minst 50 pst. for at far skulle få rett til fedrekvote. Nå er det fedrekvote i alle tilfeller der begge foreldrene har opptjent rett til foreldrepenger.

Dessuten har far også rett til å ta ut foreldrepenger dersom mor er ufør eller deltar på introduksjonsprogram eller kvalifiseringsprogram.

Den rød-grønne regjeringen gjør virkelig mye for småbarnsfamilier. Jeg kan faktisk ikke skjønne at dette landets småbarnsforeldre kan vurdere å stemme på noen andre enn våre tre partier ved neste valg.

Karin Andersen (SV) [15:30:07]: I løpet av mitt voksne liv har jeg vært med på – og SV har stått i spissen for – en likestillingsrevolusjon og en barnehagerevolusjon. Nå står vi midt oppe i en pappa- og barnrevolusjon. Jeg er veldig glad for å være med på dette. Fra mitt ståsted er pappaperm først og fremst til for ungene og for far. Flere har vært oppe og sagt at i barnefordelingssaker er det fremdeles kanskje litt skeivt. Ja, pappapermisjon er til nettopp for at far og barn skal få en like sterk og trygg relasjon som mor og barn, og for at far skal være en like selvfølgelig omsorgsperson for barna som mor er. Det er en fordel for alle parter. Vi vet at det må til noen styringsmidler i starten for å forandre på slike kulturer. Det er helt nødvendig. Så dette er jeg glad for. Vi har vært med på en kvinnerevolusjon. Det handler om at kvinnfolk skal ha jobb, egen inntekt, egen pensjon og mulighet til å klare seg sjøl. Det er et gode for alle. Derfor er jeg så utrolig glad for den styrkingen vi nå har av Jobbsjansen overfor innvandrerkvinner som kanskje ikke sjøl har tenkt at de skal i jobb. Kanskje de er i et sosialt miljø der det fremdeles ikke er akseptert at kvinnfolk er i jobb. Det var det heller ikke da jeg var ung og voksen og skulle søke min første jobb. Da spurte min arbeidsgiver om jeg hadde fått tillatelse av min mann. Det er faktisk ikke lenger siden enn da jeg var ung tidlig på 1970-tallet, at det var slik. Men det går framover, og vi har tiltak for det.

Det som virkelig får meg til å ta ordet, er Fremskrittspartiets kjøp mot regjeringen når det gjelder fattige barn. Jeg har lest hele Fremskrittspartiets budsjett, og på det verste er de også sammen med Høyre. Det hjelper ikke stort å heve barnetrygden med 38 kr i måneden for de fattigste barnefamiliene når en går helt målrettet på de familiene som har to og en halv gang så stor risiko som andre familier for å bli fattige, nemlig de enslige forsørgerne. De tar fra disse familiene over 1 mrd. kr, ja, Fremskrittspartiet tar endog utdanningsstøtten fra disse familiene. Dette tilbudet gir i dag støtte til enslige forsørger i maksimalt tre år så de kan utdanne seg og kvalifisere seg for å få arbeid, slik at familiene kan bli selvforsørget og komme ut av fattigdom. Det fjerner Fremskrittspartiet, og det fjerner Høyre. Det er altså over en mrd. kr på årsbasis, målrettet tatt fra de aller fattigste barnefamiliene. Det er de familiene der det er én forsørger, og jeg tror presidenten er enig med meg i at vi vet hvor vanskelig og tungt det kan være. Disse familiene trenger det tilbudet denne regjeringen gir dem. Det er det som hindrer barnefattigdom.

Presidenten: Presidenten skal nøye seg med å lede møtet i denne sammenhengen. Vi kan komme tilbake til debatten ved en annen anledning.

Øyvind Håbrekke (KrF) [15:33:34]: Siste taler var inne på en veldig viktig dimensjon i familiepolitikken, nemlig den revolusjonen som ligger i at fedrene har kommet stadig mer på banen. Mens foreldreskap før var mye snakk om hvem det er du bor sammen med – hvis mannen flyttet ut, forsvant ofte far ut av bildet – er det i dag mye større vekt på det biologiske foreldreskapet gjennom at ansvaret følger deg. Selv om mor og far flytter fra hverandre, tar vi fortsatt ansvar. All ære til norske menn og kvinner for at man gjør det, selv om samlivet av og til kan være vanskelig.

Debatten har bekreftet med all tydelighet at familiepolitikk er ikke-eksisterende i den rød-grønne verden. Barneministeren har gjort det ganske klart at arbeidslinjen er en hovedoverskrift for den rød-grønne såkalte familiepolitikken. Logikken er da at vi trenger at de voksne bruker mindre tid på ungene sine og mer tid på arbeidslivet. Jeg kjenner og snakker med mange ansatte i norske barnehager. Det er mange av dem som faktisk sier at ungene får for lite tid sammen med foreldrene sine, og det er et av problemene som barnehagene har å stri med.

Det er en gjenganger i retorikken fra de rød-grønne at en er opptatt av at de ulike institusjonene, instansene og virkemidlene en har i familiepolitikken, skal fange opp ungene. Ja, barnevernet skal fange opp ungene når det er omsorgssvikt o.l. Men barnehagens oppgave er ikke å fange opp unger. Barnehagens oppgave er å gi ungene en god oppvekst, enten de trenger å fanges opp eller ikke. Det er faktisk dyrt å føre en familiepolitikk der en ikke er opptatt av å styrke familien, men bare opptatt av å fange opp dem som i ettertid får problemer.

Så til barnevernet: Representanten Vågslid ga inntrykk av at regjeringens politikk er at ungene skal få det beste tilbudet uavhengig av om det er privat eller statlig. Nei, det har stått i budsjettet i mange år. Politikken er at kapasiteten i de statlige institusjonene skal benyttes først. Det er den rød-grønne politikken. De ideelle aktørene som startet barnevernet i Norge, er under stadig større press og melder klart fra om sine problemer under dette regimet. Barnas beste må komme først.

Vi trenger en regjering som sier at når ungene i dag får en barnehageplass, er det på tide at alle sammen får et hjem. Det skulle blott bare mangle. Enda en gang står vi i en budsjettdebatt og har en fosterhjemskø som knapt endrer seg fra år til år. Vi trenger en stabilitetsreform som gjør at de som har kommet under barnevernets omsorg, slipper å flytte fra hjem til hjem til institusjon osv.

Freddy de Ruiter (A) [15:36:48]: På en rekke politiske områder handler faktisk politikk om veivalg, og det gjør det på dette området også. Ingenting kommer av seg selv. Det er sagt flere ganger i debatten, og det er helt riktig.

Det norske samfunnet, og særlig likestillingen, er et resultat av politikk – av politiske veivalg – av veivalg som kanskje ikke var like populære da de ble tatt, men som har ført til gode resultater. Jeg tror ikke det er noen som helst tvil om at en av grunnene til at Norge er et av verdens beste land å bo i, er likestillingen. Det være seg svanger-

skapspermisjon, det være seg pappapermisjon, det være seg barnehage osv.

Grunnen til at jeg egentlig tok ordet, er at jeg synes Høyre slipper litt billig unna, særlig i en debatt hvor en hevder at det ville vært like greit med Høyre. Det går på pris og barnehage. Det er ingen som helst tvil om at prisen på barnehage ville vært langt høyere med Høyre. For åtte år siden, da de rød-grønne og Fremskrittspartiet innførte maksprisen, var barnehage dyrere enn i dag. Hvordan en da kan regne seg fram til at en ikke ville fått adskillig dyrere barnehageplasser med Høyres politikk – Høyre som er imot makspris – og med prisstigning i disse årene, er for meg fullstendig uforståelig. Hvis vi er veldig forsiktige, kan vi kanskje plusse på en tusenlapp – en prisstigning på kanskje 20–25 pst. på åtte år høres rimelig fornuftig ut. Før 2004 var det faktisk foreldre som betalte oppimot 5 000 kr for en barnehageplass, og snittprisen var rundt 3 000 kr. Så påstanden om at en barnehageplass med Høyre, uten makspris fra 2004 og med prisstigningen fram til i dag, i hvert fall ville ha kostet 4 000 kr, det tror jeg det er rimelig lett å argumentere for. Jeg vil gjerne utfordre Høyre til å dokumentere at en barnehageplass med deres politikk, som er mot makspris, og det vi har lagt inn av økninger de siste årene pluss prisstigning, ville vært like rimelig som med den rød-grønne regjeringen. Jeg får i hvert fall ikke det til å stemme.

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [15:39:41]: Jeg håper at likestillingspolitikk skal bli et tema i valgkampen neste år. Det vil være naturlig i og med at vi går inn i et jubileumsår, som representanten Gjøl var inne på.

I går hadde jeg flere journalister fra Frankrike på mitt kontor, som lurte på hvordan det står til med likestillinga her til lands, som lurte på forskjellene mellom de rød-grønne – vi som styrer nå – og høyresida i norsk politikk, og hva som vil bli annerledes. Da begynte jeg å tenke gjennom hva det er som vil bli annerledes. Jo, det er faktisk ganske mye. Det handler selvfølgelig om foreldrepermisjon, om fedres mulighet til å være hjemme med sine barn og barns mulighet til å bli kjent med fedrene, som også påvirker kvinners stilling innen arbeidslivet. Høyre og Fremskrittspartiet vil fjerne det som virker for å forandre kulturer.

Det dreier seg om å gjenreise kontantstøtta som et virkemiddel i norsk politikk, som er et målretta virkemiddel for å holde kvinner – og særlig innvandrerkvinner – borte fra arbeidslivet og barn borte fra barnehagene. Det er meg komplett uforståelig, særlig at et parti som Høyre, som snakker om arbeidslinja og er opptatt av integrering, går inn for noe sånt. Da vil jeg heller anbefale dem å se til Drammen, hvor man har sagt at det er faglig uforsvarlig å benytte seg av kontantstøtta. Men Høyre ønsker å tvinge kommunene til å bruke kontantstøtta og øke den opp til tre år.

Det dreier seg om å fjerne maksprisen i barnehagene og også å svekke kvaliteten, ved å stue flere barn inn i de barnehagene vi har i dag, uten å forsikre seg om at vi får flere utdanna pedagoger. Det dreier seg om overgangsstønden – som representanten Andersen var innom – som man vil kutte med 1 mrd. kr, selv om den virker til å få kvinner

ut i arbeid igjen. Særlig dette med utdanningsstøtta er meg komplett uforståelig. Man skal sukre den pillen gjennom det Fremskrittspartiet ønsker – å gi 38 kr i måneden i økt barnetrygd. Det er en mager trøst.

Man skal øke privatiseringa, noe som går direkte ut over pensjonene til de kvinnene som i dag jobber i velferdsstaten, og som ikke akkurat tjener fett – nødvendigvis – fra før, og man skal gå mot forsterking av rettigheter som skal hindre diskriminering av kvinner i arbeidslivet.

Det er stor usikkerhet knyttet til likestillingslova og til det apparatet som skal håndtere likestillingslova, nemlig LDO, som Fremskrittspartiet ønsker å fjerne. Det dreier seg om integreringstiltak som virker og som kan få innvandrerkvinner i jobb, som Jobbsjansen – som Fremskrittspartiet ønsker å fjerne – og gratis kjernetid i barnehagene, som påvirker både likestilling, integrering, barns muligheter og barnefattigdommen. Der ønsker også Fremskrittspartiet å gå til med øksa.

Det er veldig usikkert, men det som i hvert fall er sikkert, er at det kommer til å bli en helt annen utvikling i dette landet. Mye vil skje raskt, men en god del vil skje gradvis og vil sette likestillinga i Norge tilbake.

Karin Andersen (SV) [15:42:53]: Jeg har behov for å forsikre representanten Håbrekke fra Kristelig Folkeparti om at likestilling ikke er farlig for familiene. Tvert imot er det en veldig god ting at vi har likestilte foreldreskap, at vi nå har ordninger som gjør at far blir en naturlig omsorgsperson, at vi har gode barnehager som er en støtte for familien, og at det er naturlig at begge foreldrene har økonomisk inntekt og trygghet knyttet til det. Dette er en veldig god pakke for de aller fleste familier – for de aller, aller fleste familier er dette svært godt.

Noen familier trenger mye mer ut over det, og da særlig barna. Jeg er utrolig glad for den styrkingen av barnevernet vi har i dette budsjettet. Vi vet gjennom forskning at barnevern går som en svart, vond tråd gjennom generasjoner av vanskelige liv. Hvis vi ikke greier å bryte de vonde sirklene, enten ved å hjelpe familien til sammen å håndtere problemene sine og de bakenforliggende årsakene til dette eller ved å sikre barnet en annen familie eller en plass i en institusjon, kan de ikke sjøl få formet et liv det er mulig å gå videre i uten å dra med seg alle disse problemene videre. Det er helt, helt nødvendig.

I den siste årsrapporten om de sosiale tjenestene i Nav, fra 2011, er dette et av hovedpunktene de sier er det aller viktigste vi kan gjøre for å bekjempe barnefattigdom, fordi det er så massivt til stede i disse familiene. Det andre viktige funnet i rapporten er at enslige familier har to og en halv gang så stor risiko som andre familier til å forbli fattige. Derfor må vi sikre disse familiene en inntekt mens de kvalifiserer seg. Da kommer de i jobb og ut av fattigdommen. Det tredje viktige funnet i denne rapporten er at det er en økning i barnefattigdommen i innvandrerfamiliene. I innvandrerfamiliene er mor i mye mindre grad i jobb enn i de norske familiene. Derfor har vi helt målrettede tiltak for å sikre at man kommer på talefot med disse kvinnene og kan motivere og bistå dem slik at de kan kvalifisere seg for arbeid og begynne å tenke at det faktisk var sånn norske

kvinner oppnådde både sjølstendighet og ikke minst kom ut av fattigdommen.

De tiltakene regjeringen har lagt inn i dette budsjettet, er meget viktige for å redusere fattigdom. Det er en god del tiltak vi kunne pekt på som trengs i tillegg – de håper jeg vi får mulighet til å komme tilbake til i neste budsjett.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [15:46:11]: Jeg ønsker å takke familie- og kulturkomiteen for en veldig god debatt. Det har vært en konstruktiv debatt, som har fått frem forskjellene både i kulturpolitikken og ikke minst i familiepolitikken, for der er det store forskjeller mellom opposisjonen og posisjonen. Det er fint å avslutte arbeidet i komiteen på denne måten, med en verdig og god debatt.

Debatten var verdig helt til representanten de Ruiters fra Arbeiderpartiet gikk på talerstolen. Debatten i dag har ikke vært preget av påstander som ikke har rot i virkeligheten, men den ble det da representanten de Ruiters gikk på talerstolen og kom med påstander om Høyres politikk og Høyres barnehagepris som ikke stemmer. Jeg vet ikke om det er fordi representanten ikke jobber med barnehagepolitikken til daglig. Jeg kan kanskje ta høyde for at det er det det skyldes, at man ikke har helt klart for seg hva Høyre har foreslått. Men jeg synes det er synd å senke debatten til et så lavt nivå at man kommer med løgnaktige påstander om Høyres barnehagepolitikk og usannheter som ikke har rot i virkeligheten overhodet.

Hvis representanten de Ruiters fortsetter å komme med feilaktige påstander om Høyres barnehagepolitikk, anbefaler jeg ham å gå til lederen av finanskomiteen, som har sendt en uforbeholden beklagelse på vegne av Arbeiderpartiet til Høyre, der Arbeiderpartiet beklager at de ved flere anledninger har kommet med usannheter om hva en barnehageplass ville ha kostet med Høyres politikk. Før representanten de Ruiters snakker videre om hva en barnehageplass vil koste med Høyre, anbefaler jeg ham på det sterkeste å gå og snakke med familiefraksjonen til Arbeiderpartiet og med representanten Torgeir Micaelsen, som sendte en beklagelse til Høyres stortingsgruppe, der man innrømmer at man har laget et regnestykke på helt feil premisser, og at det ikke har noen rot i virkeligheten. Jeg håper at vi i fremtiden ikke vil få høre påstander fra Arbeiderpartiet som man har klekket ut på partikontoret, og som viser seg ikke å ha noen rot i virkeligheten, men at man faktisk forholder seg til hva Høyre har foreslått, og hva en barnehageplass ville ha kostet med Høyres politikk.

Presidenten: Presidenten må bemerke at «løgnaktighet» ikke er et ord som brukes fra Stortingets talerstol. Det finnes andre uttrykk.

Representanten Øyvind Håbrekke har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Øyvind Håbrekke (KrF) [15:49:43]: Det er en kort merknad som oppfølging til representanten Karin Andersen innlegg.

Likestilling er bra for familiene. Der er vi enige. I stor grad er vi enige om det politiske innholdet også, tror jeg,

i mye av det Karin Andersen nevnte. Men spørsmålet er: Er det hele greia når vi snakker om familiepolitikk – barns oppvekstvilkår? Det er det jeg har etterlyst i debatten i dag. Er det noe mer i den familiepolitikken enn at vi har en del virkemidler som skal gjøre en del gode ting for voksne, inkludert likestilling i arbeidslivet, arbeidslinjen, velferdsstaten og statens inntekter? Det er min etterlysning, og det har jeg ikke fått gode svar på fra de rød-grønne. Derfor står jeg ved min påstand om at den rød-grønne familiepolitikken er ikke-eksisterende.

Freddy de Ruiter (A) [15:50:58]: Det var en voldsom salve fra representanten Hofstad Helleland. Men det er vel ofte sånn at når en har lite å fare med, går en til angrep – og det får en ta til etterretning.

Det jeg sa i mitt forrige innlegg, og som jeg gjerne gjentar, var at da maksprisen ble innført i 2004, var snittprisen på en barnehageplass ca. 3 000 kr. Men barnehageprisene varierte voldsomt, og det var faktisk foreldre som betalte oppimot 5 000 kr for en barnehageplass. Høyre var imot innføring av makspris.

Jeg kom ikke med noe konkret regnestykke, for jeg erkjenner at det er vanskelig, og at vi ikke kan klare å komme med et konkret regnestykke som holder vann vitenskapelig sett, men jeg har antydning og spurt Høyre: Hva ville prisen vært i 2012 og 2013 hvis dere hadde fått bestemme, og vi ikke hadde innført maksprisen i 2004? Hva hadde da prisen vært? Den hadde sannsynligvis ikke vært lavere enn den var i 2004. Sannsynligheten for at den ville ha vært en del høyere, kan vi vel være enige om? Jeg antydning kanskje 20–30 pst. dyrere enn for 8 år siden, altså en normal prisutvikling også for barnehagene, noe som ville innebåret at snittet kanskje hadde vært på 4 000 kr. Men jeg har vært veldig tydelig på at jeg antyder, og så får det være en del av den politiske debatten.

Men det som er et faktum, er at Høyre var, og er, imot makspris, noe som ville ført til økte priser. Hvis det er sånn at Høyre ikke er imot makspris, må de gjerne komme opp her og si det. Hvis det er sånn at Høyre i år ikke har foreslått å legge på barnehageprisen med 200 kr i måneden, må de gjerne komme og fortelle det. Jeg føler at Høyre her har et problem med dokumentasjonen, og så velger en istedenfor å angripe meg og andre som med rette antyder at barnehageprisen med Høyre sannsynligvis ville ha vært langt høyere, hvis ikke vi hadde tatt det grep sammen med Fremskrittspartiet i 2004.

Arild Stokkan-Grande (A) [15:53:46]: Først til runden om barnehagepris: Hvis vi tar utgangspunkt i vår politikk, vet vi at siden den rød-grønne regjeringen fikk makten i 2005, har maksimalprisen i barnehagen blitt redusert med over 13 500 kr per barnehageplass per år. Når vi er i havn med våre målsettinger, vil en familie med to barn spare 23 000 kr i året med dette tiltaket.

Høyre har aldri vært med på det løpet. En kan gjerne ha lange diskusjoner om hva en barnehageplass ville kostet med Høyre. Det er vanskelig å si, men at det hadde vært dyrere, er det ingen tvil om. Når vi vet hva dette har betydd i kroner og øre for barnefamiliene i dag – en historisk bra

skattelette – tenker jeg det er viktig at Høyre klargjør hvilken politikk de har på dette området. Det blir dyrere, og som vi ser i Oslo, blir det også dårligere.

Det har vært en god debatt, fordi den har fått opp noen ideologiske skillelinjer. Når det gjelder Høyre, ser vi at der partiet har alternativer til regjeringens politikk, vil det stort sett dreie seg om å forverre situasjonen: Barnehageprisen øker en i dette budsjettet med 200 kr i måneden, en fjerner pappatid, slik at barn mister muligheten til å være hjemme sammen med far, og en får privatisering, hvor man skal kutte i det statlige barnevernet og bruke penger på å kjøpe private tjenester. Ja, det er riktig, vi ønsker at barnevern først og fremst skal være en offentlig oppgave, men vi ser at vi har behov for både ideelle og private aktører for å fylle på. Men det er ikke urimelig at når vi har et offentlig tilbud, sørger vi for å fylle opp det og utnytte den kapasiteten først, så henvender vi oss til ideelle og så til private. Det står vi for, fordi vi mener dette først og fremst er en offentlig oppgave.

Håbrekke klarte å si i debatten at familiepolitikk er helt fraværende i rød-grønn politikk. Da kan han ikke ha vært til stede i denne debatten, eller i tidligere debatter om familiepolitikk. Jeg brukte hele mitt innlegg til å brette ut hvordan hele samfunnsbyggingen handler om å forsvare familien og sørge for trygge rammer rundt familien. Man har kanskje glemt at det kraftigste angrepet på familien de siste årene kom fra Bondevik-regjeringen, med dens angrep på arbeidsmiljøloven, som sikrer flere midlertidige stillinger og – som vi står i fare for å få til neste høst – mer pålagt arbeidstid og overtid. Det vil virkelig skape utrygghet og en ustabil situasjon for barnefamiliene, mens vi vil sikre tryggheten og stabiliteten for dem.

Vigdis Giltun (FrP) [15:57:06]: Fremskrittspartiet mener det er viktig å ha en god og fremtidsrettet familiepolitikk, en familiepolitikk som legger ansvaret på foreldrene i første omgang, men som også har hjelpeordninger som ivaretar dem som ikke klarer oppgavene uten hjelp fra det offentlige.

Overgangsstonaden ble innført på begynnelsen av 1970-tallet – den gangen småbarnsmødre vanligvis ikke var ute i arbeid, og den gangen det ikke var barnehagedekning. Det var en ordning som etter hvert viste seg ikke å være så god da stonadstiden kunne vare i ti år. Da stonadstiden ble nedsatt til tre år, så man store endringer ved at flere av mødrene kom ut i arbeid tidlig, og ved at de klarte seg bedre økonomisk. Nå er tiden inne for å endre dette. Allerede for to år siden foreslo Fremskrittspartiet å redusere den passive stonadstiden til ett år. Det dreier seg ikke bare om barn fra fødsel og opp til tre års alder, det er en rett mødrene, eller eventuelt fedrene, har helt opp til barnet er åtte år.

Når det gjelder fattigdom, er årsaken til at disse familiene er fattige nettopp at de lever av trygd, at de lever av en passiv trygdeordning.

Når det gjelder utdanning, kan ikke Fremskrittspartiet se at det er noen grunn til – med de mulighetene vi har til utdanning og lån og stipend – at man skal ha helt spesielle ordninger bare fordi foreldrene bor hver for seg. Selv om

foreldrene bor hver for seg, har begge foreldre et ansvar for å følge opp barna. Man kan ikke si at man har enslige foreldre som er helt alene om barnet. Vi må legge ansvaret tilbake der det hører hjemme – hos begge foreldrene. Og i de aller fleste tilfeller tar begge foreldrene ansvar.

Det er like viktig for enslige forsørgere å komme raskt ut i arbeidslivet som det er for dem som er syke, eller for dem som av andre årsaker står utenfor arbeidslivet. Fremskrittspartiet ønsker å legge litt vekt på det. Vi har gjort unntak i vårt budsjett, hvor vi sier at de som er under 18 år når de blir foreldre, de som har barn med spesielle sykdommer, med behov for at de skal være hjemme lenger, eller de som er under studier, kan beholde stønaden lenger.

Det vi er ute etter, er egentlig det samme. Det lages en kjempedebatt om noe jeg tror vi er nesten enige om i denne salen: at det er viktig at også de som bor alene med små barn, skal komme ut i arbeidslivet – som alle andre.

Så vil jeg si litt om barnehager. Det virker som om noen synes det er livsviktig at barn kommer i barnehage så raskt som mulig. På Island har de ikke lov til å ha barn i barnehage før de er to år gamle. Det er en grunn til at politikerne på Island har kommet til den konklusjonen, og jeg synes man bør se litt nærmere på det. Det vi holder på med, kan være et ganske kostbart forsøksprosjekt, så jeg synes ikke vi skal være så skråsikre på at det å få barna ut tidlig er det eneste riktige.

Hans Olav Syversen (KrF) [16:00:29]: En liten kommentar til Arild Stokkan-Grandes innlegg, ikke minst knyttet til spørsmålet om hva en aktiv familiepolitikk egentlig er: Det vi har savnet fra regjeringens side, er en posisjon hvor man ser på familien som noe mer enn en slags produksjonsenhet i det norske samfunnet, som vi ofte føler at regjeringen gjør. Familien har en verdi i seg selv; den skal ikke først og fremst tilpasses arbeidsliv, produksjon eller sysselsetting. Det er jo interessant at i den rød-grønne verdenen fungerer det slik at det er kjempeviktig at barna er hjemme hos sine foreldre sånn cirka til de er ett år. Etter det er det uhyre viktig at de skal gå i barnehage. Det er riktig for mange foreldre å velge dette, men det er også helt riktig for mange foreldre å velge å bruke mer tid med barna uten at det skal få et slags mindreverdigheitsstempel fra de rød-grønnes side, noe som svært ofte er tilfellet når vi debatterer disse spørsmålene.

Så til spørsmålet om hvem som prioriterer barnehager eller ikke: Jeg husker veldig godt da Arbeiderpartiet måtte beklage overfor Høyre de regnestykkene de presenterte for offentligheten, som de måtte vite var feil. Det var egentlig ikke noe bedre da Kristelig Folkeparti presenterte sitt alternative budsjett. Så kom det en ny pressemelding fra Arbeiderpartiet. Der sto det at vi tok penger fra barnehagene for å gi til et barnefradrag i skatten. Det var helt feil, og det visste Arbeiderpartiet utmerket godt. Vi la inn en økning i kontantstøtten slik at valgfriheten skulle bli reell. De vet – jeg håper de vet det, ellers har de jo mistet et vesentlig poeng i hvordan politikken fungerer – at når man øker kontantstøtten, så er det færre som bruker barnehage. I realiteten brukte vi mer på barnehage, og vi satset også – i

motsetning til denne regjeringen – på å gi barnehagen et kvalitetsløft.

Så det er en stor forskjell mellom Kristelig Folkeparti og Arbeiderpartiets familiepolitikk, og jeg er ikke ett sekund i tvil om hvilken politikk som er best.

Sigvald Oppebøen Hansen hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Representanten Karin Andersen har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Karin Andersen (SV) [16:03:13]: Overgangsstønaden er en passiv stønad i ett år. Den ønsker Fremskrittspartiet å beholde. Så kutter Fremskrittspartiet de to årene der stønaden ikke er passiv, men der det er aktivitetskrav – at du enten må stå som arbeidssøker eller være i utdanning eller kvalifisering. Det er dette som gjør at disse familiene faktisk greier å forsørge seg på lengre sikt. Så man fjerner et aktivt tiltak, og det er anslagsvis 17 200 barn i disse familiene som med et pennestrøk blir gjort fattige, fordi foreldre som har rett til overgangsstønad, ikke bare skal være enslige, men de skal jo være uten inntekt eller ha veldig lav inntekt.

Så at det blir en kjempedebatt – som Vigdis Giltun okker seg over – når man tar over en milliard fra disse fattigste barnefamiliene, som de skal leve på mens de kvalifiserer seg til å kunne få arbeid, det forundrer ikke meg det minste.

Presidenten: Representanten Arild Stokkan-Grande har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Arild Stokkan-Grande (A) [16:04:35]: Det framstilles fra Syversen og Kristelig Folkeparti som om vi «presser» barn inn i barnehage, at det er det som er vår ambisjon. Nei, det at vi trenger barnehageplass har vært et ønske fra småbarnsforeldre i mange, mange år, for vi vil jobbe, vi vil klare oss selv, vi vil stå på egne ben som familie, og vi ønsker at barna våre skal gå i barnehage. Det er grunnen til at vi prioriterer dette så høyt, for dette er et av de velferdsgodene i det norske samfunnet som er mest etterspurt av småbarnsforeldre.

Så er jeg enig i at familien har en verdi i seg selv, slik det her sies fra Kristelig Folkeparti, og nettopp derfor trenger familien beskyttelse. Man trenger barnehageplass, en god skole, en god foreldrepermisjonsordning og den type ting, men man trenger også beskyttelse fra samfunnet i forhold til det voldsomme presset som mange utsettes for i arbeidslivet, og da må jo høyresiden – og Kristelig Folkeparti, som har tanker om å gå i den retningen – forklare hvordan det vil bedre familiens situasjon at det blir et ytterligere press på familien med tanke på når du skal jobbe, pålagt overtid, flere midlertidige stillinger. Dét svarer de ikke på. Det ville være et alvorlig anslag mot familiens frihet.

Presidenten: Representanten Vigdis Giltun har hatt

ordet to gonger tidlegare, og får ordet – nei, unnskyld: Representanten Giltun får ordet i inntil 3 minutt.

Vigdis Giltun (FrP) [16:06:06]: Det er godt å ha litt god tid når andre har brukt opp mye taletid.

Jeg vil si litt mer om overgangsstønaden. Jeg har selv hatt overgangsstønad, så jeg vet at det kan være veldig nyttig, men jeg vet også at det kan være veldig pasifiserende. Jeg vet også at veldig mange ikke kommer ut i jobb etter å ha hatt overgangsstønad for lenge. Nå har vi jo også veldig mange andre stønadsordninger i dette landet, og jeg regner med at alle som sitter her, vet at enhver blir forsørget hvis man ikke har noe å leve av. Vi har sosialstønad for dem som ikke klarer å komme i arbeid, og som ikke har rett på noe annet, men vi har også kvalifiseringsstønad. Hvis enslige forsørgere er i den gruppen at de må ha en helt spesiell kvalifisering, er det ikke noe i veien for at de kan gå over på en kvalifiseringsstønad og et opplæringstiltak. De må ikke nødvendigvis ha et annet tiltak enn alle andre som er i samme situasjon – for også mange uten barn er i den situasjonen at de må kvalifisere seg for å komme i arbeid. Men det er ikke alt arbeid man må være så høyt kvalifisert for å ta; det finnes faktisk mange arbeidsoppgaver i samfunnet vårt hvor vi importerer ny arbeidskraft, hvor mange av dem som er ledige – også av dem som er enslige forsørgere – kan gå rett ut i jobb, eller gå ut i jobb etter en kort opplæringsperiode. Og den kvalifiseringstiden får de lov til å ha mens de har overgangsstønad.

Fremskrittspartiet mener jo ikke at enslige forsørgere ikke skal ha noe å leve av; vi mener at vi har andre ordninger som fanger dem opp. Grunnen til at vi har trukket det beløpet i vårt budsjett, er det provenyet vi har fått når vi har sendt inn spørsmål om proveny.

Som jeg sa i stad, så er det slik at barnet har to foreldre – barn har opprinnelig to foreldre – og jeg mener det er helt galt å stakkarsliggjøre og stigmatisere enslige mødre på den måten som SV gjør. Man er ikke en ressurs svak person fordi man som foreldre bor på hver sin adresse. Snarere tvert imot: Mange av disse foreldrene er meget ressurssterke og klarer å finne gode løsninger. Det skal ikke være slik at det offentlige nærmest skal sette et stempel på enslige forsørgere – «stakkarslig, rett til ekstra stønad, rett til ekstra muligheter til å utdanne seg». De aller fleste klarer dette utmerket godt innenfor de ordningene vi har, og de andre vil få hjelp på lik linje med dem som ikke har barn, og som trenger ekstra oppfølging.

Hans Olav Syversen (KrF) [16:08:55]: Nå skjønner jeg at Arild Stokkan-Grande ikke har mer taletid, så nå kan jeg virkelig slå til – men det skal jeg ikke gjøre.

Jeg syntes det var litt interessant det han nevnte i sitt innlegg, at de rød-grønnes politikk var å sørge for at familien kunne stå på egne ben, og at man derfor har kjørt den politikken man har kjørt. Men det er jo akkurat det som er saken; de rød-grønne ønsker egentlig at familien bare skal stå på det ene benet, at valgmuligheten bare bør være det ene benet – altså at man skal ha nok barnehageplasser, og at alle barn helst bør gå i barnehage. Vi synes det er greit med to ben også i familiepolitikken – at det er en reell valg-

frihet. Da må man også sørge for at den faktisk er reell og gi en kontantstøtte som gir familier muligheter til å stå på egne ben, selv om de da kanskje ikke velger akkurat det som de rød-grønne foreskriver.

Jeg synes kanskje også det var litt betegnende at Stokkan-Grande snakket om at de rød-grønne måtte beskytte familien. Det er jo også det ideologiske utgangspunktet, at familien i grunnen ikke greier å fatte egne valg som er gode for dem. De trenger veiledning, de trenger en oppskrift, og her stiller de rød-grønne beredvillig sin kunnskap til rådighet for alle norske familier.

Vi er nok ikke helt der. Vi tror faktisk at norske familier kan og vil velge selv, og at det i all hovedsak er gode valg for dem og deres barn.

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [16:10:51]: Familier kan og vil velge sjøl, men det er ikke slik at man tar valg i et vakuum. Når man innfører såkalte kjønnsnøytrale ordninger på et så kjønns spesifikt område som familien, får man også et kjønns spesifikt resultat ut i den andre enden. Vi velger alle under de betingelsene vi blir stilt overfor, og det legger føringer på hva slags valgfrihet vi har.

Men det jeg har lyst til å kommentere, er representanten Giltuns påstander knyttet til overgangsstønaden. Jeg mener at det er en viktig debatt. Det er en viktig fattigdomsdebatt, og det er en viktig kvinne- og likestillingsdebatt. Over 90 pst. av dem som tar imot overgangsstønad, er kvinner. Enslige forsørgere har to og en halv gang større sjanse for å bli fattige enn andre har. Det de trenger, er bl.a. en stønad som retter seg inn mot muligheten for å komme i arbeid eller utdanning, og det er nettopp det overgangsstønaden er.

Hvis Fremskrittspartiet ikke har fått med seg det, er de nødt til å slå opp i regelverket. Det betyr at enten forstår ikke Fremskrittspartiet reglene rundt det, eller så velger man å kutte 1 mrd. kr som egentlig bare er lekepenger, og overfører det til andre gode formål fordi man legger til grunn at det skal være arbeidsrettede stønader – men det er det. Det store flertallet går over i arbeid etter avsluttet stønadsperiode. Det vet vi. Men det er noen som ikke klarer å nyttiggjøre seg overgangsstønaden like godt, og det er særlig dem som har dårlige norskkunnskaper, og dem som har lave kvalifikasjoner fra før. Hva trenger de? Jo, de trenger tett oppfølging. De trenger bl.a. det vi foreslår i budsjettet for neste år, som kalles Jobbsjansen. Det heter Ny sjanse nå, men det skal kalles Jobbsjansen og bli permanent fra neste år. Det er oppsøkende virksomhet, særlig rettet mot de kvinnene som har vært hjemme lenge på passiviserende kontantstøtte.

Hva gjør Fremskrittspartiet? Jo, de kutter Jobbsjansen bort og mener at dette er unødig bruk av penger – altså et målrettet kutt for å hindre at innvandrerkvinnene kommer seg i arbeid. Hva gjør de i stedet? Jo, de forsterker kontantstøtten – som altså er passiviserende per definisjon – som et målrettet grep som vil føre til at de kvinnene som virkelig hadde trengt å komme i arbeid, både av hensyn til seg sjøl, av hensyn til familiens økonomi og ikke minst av hensyn til ungene, blir værende hjemme lenger. Det er meg

komplett uforståelig. Jeg forstår det ikke, og jeg er ikke sikker på om Fremskrittspartiet skjønner det heller.

Snorre Serigstad Valen (SV) [16:13:41]: Bare en kort merknad til representanten Hans Olav Syversen. Når jeg hører Kristelig Folkeparti snakke, får jeg ofte inntrykk av at Norge har en semiautoritær tilnærming til hva en familie er. Da spør jeg meg selv om Kristelig Folkeparti virkelig mener det. I min verden har familier aldri hatt større frihet enn de har i dag. Er virkelig Kristelig Folkeparti uenig i det? Med full barnehagedekning, med den muligheten begge foreldrene i en familie har til å jobbe og likevel få barn, kan jeg ikke skjønne at norske familier er ufri.

I den grad noen norske familier har vært ufri de siste årene, er det fordi staten ikke har gitt dem lov til å kalle seg eller være en familie. Er det noen som opererer med en oppskrift på hva en kjernefamilie er her i landet, er det mer enn noen andre Kristelig Folkeparti, som – om de hadde fått gjennomført sin politikk – ikke hadde latt alle familier i Norge være en familie.

Presidenten: Representanten Vigdis Giltun har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Vigdis Giltun (FrP) [16:15:04]: Hvis det er noe som er veldig uforståelig, er det nettopp SVs iver etter å fortelle at nå skal man ha ett år med overgangstønad og videre utdanningsrett. Det er akkurat det samme som Fremskrittspartiet sa for to år siden, og da ble vi også nærmest nedskjelt fra denne talerstolen.

I Fremskrittspartiets budsjettforslag er det rett til å søke utvidet stønad hvis man er under utdanning, eller hvis barna er syke. Budsjettallet har vi fått oppgitt når vi har sendt inn spørsmål om hva som blir provenyet ut fra det forslaget vi har fremmet. Så det er det andre som får gå god for, hvis det er uenighet det dreier seg om. Nå er det faktisk ordninger for alle som trenger kvalifisering for å komme seg i jobb, både de som bor alene med barn, og andre. Alle trenger å komme i jobb. Man trenger ikke nødvendigvis ha en helt spesiell ordning for dem som har valgt å bo hver for seg. I mange av disse tilfellene fortsetter også foreldrene å bo sammen eller ha veldig tett kontakt, så vi mener de eksisterende ordningene som vi har for alle andre, også kan gjelde for dem som bor alene med barn.

Presidenten: Fleire har ikkje bede om ordet til sakane nr. 1–5.

Sak nr. 6 [16:16:13]

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2013, kapitler under Kunnskapsdepartementet, Kulturdepartementet og Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet samt forskningskapitler under Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet og Landbruks- og

matdepartementet (rammeområde 16) (Innst. 12 S (2012–2013), jf. Prop. 1 S (2012–2013))

Presidenten: Etter ønske frå kyrkje-, utdannings- og forskningskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir avgrensa til 2 timar og 25 minutt, og at taletida blir fordelt slik: Arbeidarpartiet 45 minutt, Framstegspartiet 30 minutt, Høgre 20 minutt, Sosialistisk Venstreparti 10 minutt, Senterpartiet 10 minutt, Kristeleg Folkeparti 10 minutt, Venstre 10 minutt og medlem av regjeringa 10 minutt.

Vidare vil presidenten foreslå at det blir gjeve høve til replikkordskifte på inntil fire replikkar med svar etter innlegg frå hovudtalarane frå kvar partigruppe og inntil seks replikkar med svar etter innlegg frå medlem av regjeringa innanfor den fordelte taletida.

Vidare foreslår presidenten at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Det er vedteke.

Marianne Aasen (A) [16:18:05] (komiteens leder): Norske barn lesar vesentlig bedre enn før. Det er en gledelig nyhet. Mediene har fokusert mye på de politiske implikasjonene. Hvem skal ha æren? Og slår vi våre naboland? Jeg er mest opptatt av hva det faktisk betyr for tusenvis av barn over hele Norge, for det er dem og deres framtid dette handler om. At bare 5 pst. av fjerdetrinnselevne nå ligger under laveste mestringsnivå i lesing, mot 12 pst. i 2001, betyr en stor forskjell for mange barn, og det er en gledelig utvikling.

Det betyr en forskjell for den enkelte i selve mestringsopplevelsen. Det betyr en forskjell for den enkelte å oppdage på egen hånd det litterære skattkammer norsk barneboklitteratur er. Det betyr en forskjell for den enkelte å kunne fordype seg i faktabøker om underlige naturfenomener og spennende dyr eller lese om fotballspilleren Zlatan eller president Obama – og det helt på egen hånd. Verden åpner seg for den som kan lese. Ikke å kunne dekode skrifttegnene kan innebære et utenforskap, i større eller mindre grad for resten av livet.

Jeg starter denne budsjettdebatten nettopp med dette for å minne Stortinget om hvor viktig skolepolitikk egentlig er, og at det løftet vi har fått dokumentert, betyr svært mye for alle de tusenvis av barna som vil få en mer spennende, lystbetont og for dem lettere skolegang – rett og slett fordi de lesar bedre. Gode leseferdigheter slår inn på læringsevnen i alle andre fag, inkludert matematikk. Det minsker sjansen for å falle fra i skolen senere, og det gir trygghet og selvtillit. Det vet vi alle at er av avgjørende betydning for hvordan man som person takler de utfordringene som venter senere i livet. Derfor er dette en så god nyhet for tusenvis av barn og unge.

For oss politikere er de gode resultatene også viktig, fordi de bekrefter at vi jobber godt og riktig i norsk skole – at vi er på rett vei. Å forme utdanningspolitikk er en komplisert oppgave i våre moderne samfunn. Det krever innsats over tid, og det krever en systematisk tilnærming. Det krever tålmodighet nok til å la tiltakene virke. Å utvik-

le, vedlikeholde og modernisere et utdanningssystem er en formidabel oppgave, rett og slett.

I dette budsjettet går vi opp veien videre. Vi fortsetter med det som virker: tidlig innsats og fokus på grunnleggende ferdigheter. Vi er målrettet i vår innsats og bruker penger på flere lærere. Vi gir kommunesektoren økonomisk handlingsrom, slik at den er i stand til å gjøre en god jobb som skoleeier. Vi øker investeringsrammen i rentekompensasjonsordningen med 1 mrd. kr. Med det vil vi fortsette å gi barn og unge som går på skole i ikke-tilfredsstillende bygninger, bedre arbeidsmiljøforhold. Vi fortsetter satsingen på Ny GIV, valgfag i ungdomsskolen og etter- og videreutdanning av lærere. Og vi kobler kulturskolen tettere sammen med grunnskolen i et kulturskoleløft. Vi fortsetter med stø kurs på det arbeidet vi startet i 2005.

Et av finansdebattens gjennomgangstema fra opposisjonen var påstanden om manglende politisk gjennomføringskraft – en påstand jeg forundret meg over rent generelt, men særlig da Høyres mest framtreddende representanter brukte utdanningspolitikken, av alle områder, for å vise det den rød-grønne regjeringen ikke får til.

Jeg har allerede tatt for meg skoleresultatene. Riktignok visste ingen i denne sal i november hva TIMSS og PIRLS ville fortelle oss. Men også PISA-undersøkelsen fra 2009 viste samme tendens: Det går betydelig bedre.

Vi løser ikke utfordringene i skolen på én dag, selvfølgelig ikke, men hver dag bør vi forsikre oss om at vi er på riktig vei. Så vil jeg for ordens skyld ile til og understreke at det langt fra bare er denne regjeringen som skal ha æren for dette, først og fremst skyldes det godt arbeid av tusenvis av lærere og skoleledere i hele Norge. Det jobbes godt i mange kommuner med skole, men å påstå at gjennomføringskraften er dårlig når det gjelder utdanning, er feil rett og slett.

Så til høyere utdanning: Vi har etablert 23 400 nye studieplasser siden vi kom i regjering. Vi har gitt studentene 1 000 kr mer å leve av i måneden. Under den forrige regjeringen ble ikke studielån pris- og lønnsjustert, og enda viktigere: Vi har bygd over 6 000 studentboliger. Vi fortsetter med dette og satser nå på 1 000 nye hybelenheter neste år.

Det påstås fra Høyres representanter at det ikke satses på forskning, fordi vi har prioritert alt annet, heter det. Sannheten er at forskningsbudsjettene har økt med 50 pst. nominelt og 32 pst. reelt. Det er mer enn to og en halv gang så mye som det økte handlingsrommet i hele budsjettet, og det betyr at vi er blant landene i verden som bruker mest penger på forskning per innbygger.

Er det nok? Selvfølgelig ikke, det vil aldri bli nok. Det ligger i sakens natur, for vi mennesker drives av en nysgjerrighet og hårete ambisjoner og vil utvikle verden videre. Vi vil bringe verden videre, og vi gjør det med å utvikle vitenskapen. Forskning er selve grunnmuren i denne utviklingen, for det vil alltid være sykdommer å utrydde, og det vil være forurensningsproblemer vi vil løse. Hvordan løser vi fattigdomsproblemene, grunnleggende sett? Hvordan skal flere få en verdig alderdom? Svaret ligger ofte i forskningen, selv om det noen ganger kan være brutalt.

Setter man seg inn i forskningen omkring klima, er følgende bibelsitat svært gyldig:

«Den som øker sin kunnskap, øker sin smerte.»

Mitt håp er også at svaret på klimautfordringene ligger i forskningen – ikke bare kunnskapen om de konsekvensene som vil komme av de menneskeskapte klimaendringene, men også svarene. Derfor øker vi også bevilgningene til klimaforskning med 47 mill. kr.

Dessuten når vi heller ikke i år målet om at forskningen skal utgjøre 3 pst. av bruttonasjonalproduktet, men hovedansvaret for dette ligger hos næringslivet. Det er deres andel på 2 pst. vi ikke når. Det forskes for lite i norsk næringsliv, og vi er ikke flinke nok til å skape synergier mellom forskning, utvikling, innovasjon, bedriftsutvikling og ny gründervirksomhet. Skal vi få til det, handler det vel så mye om andre tiltak enn om økte bevilgninger. I så måte blir den varslede forskningsmeldingen som kommer neste år, svært viktig.

Realfagsatsingen i Norge har pågått over tid, og vi ser nå heldigvis en tydelig økning i studenter som velger å studere realfag eller vil bli ingeniører. Realfag er mer populært i skolen, og flere jenter søker seg mot denne utdanningen – det er veldig bra. TIMSS viser oss at vi er på rett vei, men at vi fremdeles har en større jobb å gjøre med matematikken enn vi har med leseferdighetene. Det må vi ta på alvor ut fra de samfunnsbehov vi har, men også ut fra det å gjøre spennende fag som naturfag og matte, tilgjengelig for flere. Mange tiltak virker sammen. En av de budsjettsatsingene vi har, er 10 mill. kr mer til vitensentrene og Newton-rom. På disse sentrene rundt omkring i Norge trigges nysgjerrigheten til barn og unge på en måte som vi som nå er voksne, bare kunne drømme om. Å se busslaster av skolebarn storme inn mot INSPIRIA i Sarpsborg hver morgen når de kommer, er en sann glede for dem som har sett det. Når vi vet at de samme lokalene brukes av elever på videregående som går på forskerlinje, er jeg trygg på at dette er vel anvendte penger.

Det samme gjelder endringen vi gjør for freshman-studentene i Asia og Latin-Amerika. Nå vil Lånekassen gi lån og stipend til folk som studerer i land som Sør-Korea, Argentina, Japan m.fl., i tillegg til BRICS-landene, som vi åpnet opp for i fjor. Vi bør vurdere å gjøre det samme med studenter som velger å reise til USA i neste års budsjett. Vitenskap kjenner ingen grenser. Menneskelige nettverk er avgjørende for suksess i vår globale verden. Dette er derfor en treffsikker måte å sørge for at norske studenter lærer seg fag og kulturer i land vi ønsker enda mer kontakt med, og på den måten danner nettverk.

Når det gjelder kirkepolitikken, er jeg tilfreds med at vi har kommet godt i havn med kirkeforliket, eller – nær sagt – nesten helt i havn med kirkeforliket. Nå nettopp har Kirken utnevnt en ny biskop, Stein Reinertsen i Agder. Det er det første skrittet på veien etter kirkeforliket som viser at Kirken nå er selvstendig og styrer i eget hus. Kirken har store utfordringer, det er færre som definerer seg som kristne nå enn for få år tilbake, og det er viktig at Kirken tar den utfordringen på alvor, slik at man gjør seg relevant. Moderne mennesker trenger også å ha en rettesnor i livet, og skal Kirken ha den rollen som den har hatt før, er den nødt til å gjøre seg relevant for dagens mennesker og ikke bare for gårdsagens mennesker. Jeg er dessuten glad for at

vi fortsetter å trappe opp trosopplæringsreformen, og at vi i senere budsjetter må fylle den helt opp.

10. desember hvert år forflytter Stortinget seg til Oslo rådhus et par timer for å overvære utdelingen av Nobels fredspris. Da får vi rikelig anledning til å studere de nydelige freskene på veggene inne i rådhuset. Mange dramatiske historier og viktige verdier er malt på veggene der. Et av de tablåene jeg alltid hviler blikket på, er det som viser de lysende, vakre menneskene som med kunnskap og vitenskap bekjemper en av de styggeste skapningene på hele veggen. Hans navn er uvitenhet. Dagens budsjett bidrar til å bekjempe uvitenhet ved å satse på vitenskap, kunnskap, utdanning og forskning, og det med over 55 mrd. norske kroner.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bente Thorsen (FrP) [16:28:13]: Jeg registrerer og deler representanten Aasens ambisjoner og ønsker om bedre resultater i skolen, og da er det viktig å sette inn tiltak som man vet virker. Dette var også representanten inne på i sitt innlegg – representanten skrøt av at regjeringen hadde tilført skolen flere lærere. Problemet er at fordelingen er blitt gjort ut fra skolens resultater fra kun ett år.

Under budsjettøringen kom det fram et eksempel på at en kommune hadde fått tildelt lærere ved kommunens beste skole. Det var det ene året resultatet var dårlig, de ble tildelt disse. Andre skoler i kommunen har hatt dårligere resultater i en årrekke. Dette viser at tildelingen blir altfor tilfeldig.

Mitt spørsmål til representanten er derfor: Hvordan kan hun forsvare en slik prioritering når både skoleeier og ledelse uttrykker at dette er for lite målrettet og slår helt feil ut?

Marianne Aasen (A) [16:29:18]: Jeg er glad for at representanten fra Fremskrittspartiet, Bente Thorsen, tar opp dette med lærertetthet. Det er viktig at vi har nok lærere i skolen, derfor har vi også lagt fram det forslaget som det blir stemt over i dag, om at vi vil øke antall lærere i skolen. Det er ikke noe i veien for at alle norske kommuner tar ansvar for enda flere lærere. Vi har gitt et svært godt kommunebudsjett, og hvis den kommunen som representanten Bente Thorsen viser til, ønsker å ha flere lærere på andre skoler i kommunen, er vi helt åpne for det. Det denne ordningen er til for, er å målrette lærerne mot de kommunene som har dårligst score nasjonalt sett, og så rette det mot de skolene som man mener har mest behov for det. Så vil det alltid være slik at man på makronivåer ikke alltid treffer helt korrekt, men det tror jeg vi skal leve med når hele ordningen totalt sett er god.

Henning Warloe (H) [16:30:30]: Jeg er glad for at Marianne Aasen i sitt innlegg snakket mye om forskning, og jeg merket meg noe hun sa – hun sa vel omtrent følgende: Det forskes for lite i næringslivet. Den analysen er Høyre helt enig i. Spørsmålet er hva regjeringen gjør med det. Jeg lurer på om Marianne Aasen kan peke på ett eneste nytt

tiltak i budsjettet for 2013 som skal bidra til å løse dette problemet.

Marianne Aasen (A) [16:31:05]: Når det gjelder å øke forskningen i næringslivet, finnes det ingen enkel oppskrift på det. Man kan ikke bevilge offentlige midler og håpe på at næringslivet vil følge etter. Det er næringslivet som er nødt til å bevilge de pengene selv, hvis de ønsker å forske i sine bedrifter. Det å stimulere til det på et eller annet vis mener jeg er et svært viktig spørsmål, og det er også tatt opp. Jeg stilte det spørsmålet til næringslivet selv i høringen som vi hadde i forbindelse med budsjettet, uten at jeg fikk så veldig klare svar, fordi det er ganske vanskelig.

Komiteen var på en reise denne høsten til USA, til California, hvor vi møtte bedrifter og forskere som jobber mye tettere, på en helt annen måte. Det som var påfallende, var at vi ikke fikk presentert noen tilskuddordninger eller noen måter å gjøre det på hvor de gikk målrettet inn for å få næringslivet til å forske. De skapte arenaer. Det er det vi må gjøre, og det må vi komme tilbake til i forskningsmeldingen. Da tror jeg næringslivet vil forske mer.

Dagrun Eriksen (KrF) [16:32:14]: Representanten Aasen var i sitt innlegg inne på den flotte seansen som var nede i Oslo rådhus. Der fikk vi også høre norske musikere av høy kvalitet. Det å bli en musiker av høy kvalitet krever ofte at du har fått god undervisning i det. Derfor kom det litt som lyn fra klar himmel da regjeringen i inneværende års budsjett valgte å fjerne det ekstratilskuddet som Kongs- haug videregående skole har hatt, og som det har vært tverrpolitisk enighet om fra 2001. De har hatt det ekstratils- kuddet fordi de har hatt en ren musikklinje, som er dyre- re å ha enn en linje med musikk, dans og drama. Men for å likebehandle den med Oslo by steinerskole valgte man å fjerne det. Nå har man valgt å øke dette ut skoleåret, men mener representanten Aasen at den type skoler ikke skal kunne få drive med ren musikkundervisning?

Marianne Aasen (A) [16:31:17]: Jeg er tilfreds med at vi har klart å bevilge penger til neste halvår, sånn at det ikke får konsekvenser for inneværende skoleår.

I alle disse årene som Stortinget har bevilget penger, har det vært kun én skole. Det har ikke vært skoler; det har vært én skole vi har bevilget til.

Nå har den situasjonen oppstått at det er to skoler som vi da er nødt til å forholde oss til. Situasjonen er ny, og jeg tar meg den retten å kunne vurdere det på et senere tidspunkt.

Men det som er det vesentlige her, er jo de over 70 mill. kr vi bevilger til kulturskoler, og som jeg er forundret over at opposisjonen ikke støtter. Det er jo der alle norske barn etter hvert vil få et godt tilbud uansett hvor de bor – ikke bare noen veldig, veldig få som går på en privat kulturskole rettet inn mot ungdom som allerede er veldig, veldig flinke. Nå får vi et godt kulturskoletilbud som vil gjelde alle, og det jeg glad for.

Mette Hanekamhaug (FrP) [16:34:24]: Representan- ten Aasen var i sitt innlegg inne på viktigheten av interna-

sjonal erfaring og utveksling, og at det nå er åpnet for at flere studenter får muligheten til å ta litt av utdanningen i utlandet.

Videre nevnte representanten Aasen i sitt innlegg at man skulle vurdere, og se på, å åpne for at også USA ble implementert i denne ordningen fra og med neste år.

Mitt spørsmål er – all den tid tall faktisk viser at det vil være økonomisk fordelaktig å åpne for dette – hvorfor dette ikke er gjort i år, men først skal opp til vurdering neste år.

Marianne Aasen (A) [16:35:01]: Jeg er veldig glad for at det nå er kommet opp flere land hvor man kan ta freshman-året. I utgangspunktet, da den endringen ble gjort – lenge før denne komiteen satt på Stortinget, men av et langt tidligere storting – overskuet man ikke alle konsekvensene av at vi fikk færre studenter som fikk dette førsteåret. Det fantes argumenter for, og det finnes argumenter mot. Jeg håper at vi klarer å legge inn freshman-året neste år, slik det står i innstillingen, og at vi klarer å prioritere det opp. Det er mitt svar.

Presidenten: Replikskordskiftet er over.

Tord Lien (FrP) [16:35:57]: Kunnskap er viktigere enn noensinne. De siste dagene har vi hørt mange komiteer som har diskutert sine budsjettframlegg i denne sal. Mange av dem har handlet om velferdsstaten nå og i framtiden.

En vellykket deltakelse i framtidens kunnskapsøkonomi er en forutsetning for å opprettholde velferden. Derfor er det svært gledelig i dag å kunne gratulere lærere og elever med den innsatsen som er gjort i norske klasserom, slik resultatene fra TIMSS har vist oss denne uken. Det viser at Kunnskapsløftet som det har vært bred politisk oppslutning om, er i ferd med å fungere, og det viser at det har vært rett å prioritere matematikk i etter- og videreutdanningsprogrammet for lærerne.

Men nå er det viktig å se framover. Vi er bedre, og mye av det vi gjør, fungerer, men det er ikke godt nok. Vi er under nivået til Kasakhstan. Det er ikke et land vi normalt liker å sammenlikne oss med, og det er heller ikke i denne sammenheng et land som jeg synes vi skal være komfortable med å sammenlikne oss med.

Så har jeg hørt enkelte fra venstresiden si at mange av de landene som slår oss, er i Asia, og det er ikke så farlig. I et land med en ekstremt internasjonalt orientert økonomi – en av de mest internasjonalt orienterte økonomier i verden – vil jeg advare mot den tilnærmingen.

La oss ta verftsindustrien langs norskekysten, som bygger og utruster båter, som eksempel. Det gjør de ikke fordi de gjør det billigst, men fordi de gjør det best, fordi vi har de beste fagfolkene, de beste ingeniørene og de beste arkitektene i Norge. Skal denne og mange andre næringer overleve i framtiden, er vi nødt til å ha arbeidskraft som kan konkurrere også med Sørøst-Asia. Det som bekymrer meg kanskje aller mest, er at det er så få som får til de mest avanserte oppgavene.

Statsråden har sagt at vi løfter nedenfra. Det var helt nødvendig, og det ser ut til at det er i ferd med å få effekt.

Men nå må vi også løfte de flinkeste elevene. Det er ikke tvil om at bedre faglig kompetanse hos lærerne er nøkkelen for å få til dette. Skal man se, utfordre og gi læringsstøtte til de flinkeste elevene, så er økt satsing på etter- og videreutdanning av lærere – særlig realfagslærere – nøkkelen. Det er noe Fremskrittspartiet legger opp til i sitt budsjett – en kraftig økning av etter- og videreutdanning av lærerne.

Så må vi få til en ting til, som vi ikke kan gjøre med penger i Stortinget: Vi må lage en kultur for å stimulere de flinkeste elevene, noe jeg mener at vi kanskje i for liten grad har i Norge i dag.

Så har vi en annen stor utfordring, og det er frafallet i videregående skole. Elevene som faller fra, havner fort i en situasjon med svak eller ingen tilknytning til arbeidslivet i mange av årene som står foran dem. Vi har ikke råd til at dette fortsetter. Det er først og fremst guttene som slutter, og det er først og fremst de på yrkesfag som slutter.

Det er altså sånn, som jeg har sagt tidligere i denne salen, at vi legger avgift på alkohol og tobakk fordi vi ønsker mindre alkohol og tobakk i det norske samfunnet. Da lurer jeg: Når vi legger avgift på lærlingplasser, er det fordi vi ønsker færre lærlinger? Da viser jeg til Fremskrittspartiets forslag om å fjerne arbeidsgiveravgiften på lærlingplasser. Det ville sørget for at norsk næringsliv kunne ha stilt langt flere lærlingplasser til rådighet, og vi kunne ha redusert frafallet, for vi vet at det er en veldig sterk sammenheng mellom frafall og mangel på lærlingplasser.

Da den rød-grønne regjeringen kom til makten, mangelte man 5 000 teknologer i Norge. I dag mangler man 16 000 teknologer. Fortsetter denne trenden, vil vi ved utløpet av neste stortingsperiode mangle over 20 000 teknologer i Norge. Dette er en alvorlig trussel mot lønnsomheten i norsk industri og store deler av norsk næringsliv. En av grunnene til at vi utdanner altfor få teknologer, er at det er et stort frafall i høyere utdanning, ikke minst innen teknologi. Da kan man si at vi må heve studiekvaliteten – det er rimelig åpenbart en del av svaret. Men det er sånn at manglende basisfinansiering til universiteter og høyskoler har satt dem i en økonomisk svært presset situasjon som gjør at arbeidet med å utvikle studiekvalitet ikke får de nødvendige økonomiske ressursene som skal til.

Både når det gjelder næringslivets og kommunenes behov for teknologer og helsevesenets behov for sykepleiere, har man mens den rød-grønne regjeringen har styrt, i stadig økende grad basert arbeidslivet på import av utenlandsk kompetanse og arbeidskraft. Det funker så lenge vi har krisetider i resten av Europa, men det funker ikke på lang sikt.

Heltidsstudenten var en forutsetning for Kvalitetsreformen i sin tid. Kvalitetsreformen er innført og fungerer stort sett ganske greit, men heltidsstudenten er fortsatt savnet. Det er også i 2012 et like stort under, som det har vært tidligere, hvordan de tre rød-grønne partiene har klart å forhandle bort noe som alle tre var enige om i 2009. Komitelederen viser til at man har hatt en økning. Studentene har på åtte år fått 0,2 pst. økt kjøpekraft. Når lovnaden var 10 pst. økt kjøpekraft, og matematikk jo er viktig, så skal jeg ta et lite regnestykke: Hvis du har økt med 0,2 på åtte år, tar det 400 år å levere på løftet til samtlige av de tre rød-grønne

partiene. Jeg tror ikke jeg tar munnen for full hvis jeg sier at de aller fleste studentene i Norge nok ikke kan vente 400 år på at heltidsstudenten skal bli gjeninnført. Fremskrittspartiet foreslår en økning i kjøpekraften med 3 pst. på ett år. Det gjør vi ikke for å være snill med studentene – det gjør vi fordi det er en god investering. Det fører til mindre tid bak kassa på 7-Eleven og mer tid på lesesalen.

Så vil jeg, i likhet med min kollega Hanekamhaug, si at jeg er noe overrasket og småsjokkert over at man nå utvider studiestøtten for førsteåret på bachelor til en hel rekke land, mens man med SV i førersetet sier at i USA, det aller mest offensive og fremgangsrike høyere utdannings- og forskningslandet i verden, skal første år på bachelor fortsatt være forbeholdt barn av høyinntektsfamilier. Det synes jeg er noe overraskende.

Det er boligkrise i mange byer. Staten har ett viktig virkemiddel, og det er studentboliger. Flere studenter i studentbolig er bra for studentene, naturlig nok, men det er også bra for andre aktører i leiemarkedet fordi man demper prispresset. Fremskrittspartiet mener at Husbanken hadde vært bedre til å forvalte disse midlene. Vi foreslår å overlate ansvaret for studentboligbygging til Husbanken, og øke studentboligbyggingen fra 1 000 til 2 000 studentboliger i året. Vi mener at det største fokuset må være der boligpresset er størst, nemlig i og rundt de store byene.

Jeg har lest Forskerforum nå nettopp – og det er vel sikkert det hundrede oppslaget – om krisen for bygningsmassen i universitets- og høyskolesektoren. Det som opprører meg ganske kraftig med det jeg leste i Forskerforum denne måneden, er at det ifølge statsrådets eget utsagn skal foreligge en hemmelig liste over hvor ille situasjonen egentlig er i sektoren. Det mener jeg er svært betenkelig. Situasjonen er spesielt kritisk en plass, som vi alle vet om, og det er på Høgskolen i Sør-Trøndelag, HiST. Jeg skal selvfølgelig snakke om teknologibygget. Jeg siterer fra komiteens innstilling fra sist år:

«I den sammenhengen har komiteen mellom anna merka seg at planane for ei samlokalisering av HiST er klare, og understrekar særleg behovet for igangsetting av nytt teknologibygget for høgskulen.»

Det var altså en budsjettmerknad fra en enstemmig komité sist år. At vi nå i år igjen sitter og diskuterer akkurat samme sak, viser maktesløsheten i stortingsflertallet med en rød-grønn, maktarrogant regjering. HiST er den mest effektive høgskolen i Norge. Konsekvensene av utsettelse vil koste flere titalls millioner kroner. Det er meningsløs bruk av skattepenger.

La meg sitere fra Forkynneren, kapittel 5, vers 4:

«Det er bedre at du ikke gir ham noe løfte, enn å love og ikke holde det.»

Jeg kunne sagt mye av det samme om museumsbyggingen ved Universitetet i Bergen, og jeg kunne ha sagt det samme om Life Science-senteret ved Universitet i Oslo – bygg som burde vært på plass. Jeg er sjokkert over, i denne situasjonen hvor vi mangler bygg overalt, at det viktigste tiltaket til den rød-grønne regjeringen er å bruke 7 mrd. kr på å flytte Veterinærinstituttet og Veterinærhøgskolen fra Adamstuen til Ås. Det er meningsløst.

Jeg får komme tilbake til forskning senere.

Jeg fremmer forslaget som vi har i innstillingen og de forslagene som vi er medforlagsstillere til i dag.

Presidenten: Representanten Tord Lien har teke opp dei forslaga han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Marianne Aasen (A) [16:46:17]: Jeg er noe overrasket over at Kasakhstan ble trukket fram av en representant som Tord Lien, som jeg vet i og for seg er en kunnskapsrik mann. Kasakhstan har jo vært en del av det tidligere Sovjetunionen, og Russland er flinke i matematikk – det har de alltid vært, og da preges det landet naturligvis av en skolekultur hvor matematikk har vært viktig, bare så det er sagt. Å harselere over den type land synes jeg ikke er så kledelig, for å si det på den måten.

Det jeg har lyst til å rette oppmerksomheten mot, er et ferskt forslag fra Fremskrittspartiet, som vi nettopp har behandlet, om mer fysisk aktivitet i skolen. Det er et godt eksempel på Fremskrittspartiets tradisjon, hvor de kommer med fine, velformulerte og gode intensjoner og bra forslag som man ofte ikke finner igjen i budsjettforslaget. Da er det særlig bekymringsfullt når man bruker sterke ord i debatten, som representanten Mette Hanekamhaug gjorde. Det ble, som sagt, fremmet forslag om mer fysisk aktivitet i skolen, men jeg finner det ikke i årets budsjettforslag. Jeg lurar på om representanten Tord Lien (presidenten klubber) er imot at det skal realiseres?

Presidenten: Presidenten vil minne om at taletida i ei replikkordveksling er på inntil 1 minutt.

Tord Lien (FrP) [16:47:38]: Først til det med Asia og Kasakhstan: Jeg prøver faktisk å si at jeg er bekymret for at så mange land i Asia er så mye bedre enn oss. Det er mange grunner til det, og det er åpenbart at en sterk kultur for satsing på teknologi og realfag er en medvirkende årsak til at det er sånn. Den kulturen vil jeg gjerne ha mer av her også. Vi må satse tyngre på matematikk og realfag.

Når det gjelder kroppsøving, er det sånn at det må gå an å ha noen ambisjoner på lengre sikt. Vi forsøkte faktisk i den debatten som komitélederen selv viser til, å åpne opp for å få et bredt flertall til å si at vi har en målsetting om å få mer kroppsøving i skolen. Det har Fremskrittspartiet fortsatt. Så vet vi at Kunnskapsdepartementet i den anledning nok var bitte litt kreative – det kan hende at de tok dette med mattetreningen litt for langt, for de tallene som ble lagt på bordet i den debatten, var nok ikke helt i den størrelsesorden vi mener er rett. Men vi ønsker definitivt mer kroppsøving i skolen også i framtiden.

Snorre Serigstad Valen (SV) [16:48:51]: Både undertegnede og representanten Lien representerer Sør-Trøndelag på Stortinget. Den store debatten i vårt hjemfylke i 2004 var Kristin Clemets initiativ for å privatisere store deler av Skole-Norge. Det ville i vårt hjemfylke ført til ikke bare at en rekke distriktsskoler, videregående skoler, ville vært truet, men også at bredden i tilbudet ville gått ned, rett og slett fordi mange av studiespesialiseringsplas-

sene ville blitt privatisert. Da ville fylkeskommunen mistet stordriftsfordeler. Elevene ville riktignok fått en valgfrihet i form av ulike logoer, men færre fagtilbud å velge mellom.

Nå heter det riktignok i Bibelen at det gir en større lykke å gi enn å få. Men jeg spør meg om aksjeselskaper er de rette å gi penger som er ment for å bruke på skole. Mitt spørsmål til representanten Lien er: Stiller Lien seg bak utspillet til Fremskrittspartiets programkomité om at man i tillegg til å åpne for flere privatskoler også vil la dem ta utbytte av driften?

Tord Lien (FrP) [16:49:58]: La meg være klinkende klar først og fremst på at den viktigste jobben til en blå regjering vil være å få ordentlig system på og gode resultater i den offentlige skolen. Det må satses på den offentlige skolen, og der kommer Fremskrittspartiet, når vi kommer i regjering, til å sette inn hovedstøtet.

Jeg synes representanten Serigstad Valen legger noen forutsetninger til grunn som jeg ikke er sikker på at det på noen måte er dekning for. Det er sånn at den rød-grønne regjeringen mener at det er greit å ta ut utbytte hvis du driver med eldreomsorg. Og hvis du driver med barnehage og bortimot alle velferdstilbud som private bidrar til, mener de rød-grønne det er greit at man tar ut utbytte. Vi hadde en stor debatt om barnehager. Jeg klarer ikke å se den enorme forskjellen det skal være å ta ut utbytte fra skoler, men dette er en del av en programdebatt i Fremskrittspartiet.

Snorre Serigstad Valen (SV) [16:51:01]: Jeg fikk egentlig ikke svar på det jeg spurte om. Det jeg spurte om, var om representanten Lien var enig i at det bør åpnes for å ta ut utbytte fra videregående private skoler og private skoler i grunnskolen.

Da kan jeg følge opp med et spørsmål til: Hva slags motivasjon tror representanten Lien at aksjeselskaper fra utlandet måtte ha for å etablere skoler i Norge? Kan Tord Lien tenke seg at det bare dreier seg om et brennende engasjement for bedre måloppnåelse innenfor de planer for opplæring vi har i Norge, eller kan det tenkes at hovedformålet er å tjene penger på det som tidligere var den offentlige fellesskolen? Synes representanten Lien, som følge av det han svarer på dette, at det er en god idé å åpne for storstilt privatisering og kommersialisering av den norske skolen?

Tord Lien (FrP) [16:51:58]: Det er hyggelig at representanten Serigstad Valen er opptatt av hva jeg personlig mener. Jeg står på denne talerstolen som talsmann for et parti som er i en programprosess.

La meg si én ting som må være klinkende klart: Mangfold er bra. Den offentlige skolen er viktigst, også for Fremskrittspartiet, og sikkert også for resten av høyresiden. Mangfold er bra, og mangfold er et mål i seg selv.

Statsråd Halvorsen har selv vært veldig tydelig på at barnehageløftet ikke hadde vært mulig å få til uten hjelp av private. Jeg deler nok ikke representanten Serigstad Valens holdning om at absolutt alle folk som driver næringsvirksomhet, er kalde og kyniske kapitalister. Jeg tror det er et brennende engasjement i mange selskaper for å levere

best mulig på det de gjør, uansett om de leverer eldreomsorg, barnehager eller skoler. Og så lenge kvaliteten som leveres er bra, ser jeg ikke den prinsipielle forskjellen på å ta ut utbytte fra barnehage, eldreomsorg og skole.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [16:53:10]: Jeg vet at representanten Lien er spesielt opptatt av forskning og høyere utdanning, og da særlig knyttet til teknologifagene.

Det er sånn at det finnes flere slagkraftige innovasjonsmiljøer og forskningsmiljøer også utenfor de store byene. Jeg kan nevne Raufoss, Buskerud eller Sunnmøre. Og hvor gode disse miljøene blir, avhenger av samspillet mellom det lokale næringslivet, kunnskapsinstitusjonene og forskningsmiljøene.

De regionale forskningsfondene har vist seg å spille en viktig rolle. De skal følge opp den regional forankrede innovasjons- og utviklingspolitikken, og stimulere til samarbeid på tvers av fylkesgrensene og mellom næringsliv, utdanningsinstitusjoner og forskningsmiljøer.

Jeg lurar på om representanten Lien er enig med meg når jeg mener at Fremskrittspartiet er både litt sneversynt og litt gammeldags når de foreslår å fjerne de regionale forskningsfondene.

Tord Lien (FrP) [16:54:11]: Jeg kan avkrefte at Fremskrittspartiet er sneversynt eller korttenkt, så da har vi avklart det!

Jeg har lyst til å være veldig tydelig på at vi har etablert Norges forskningsråd for å sørge for at man har nasjonale konkurransearenaer nettopp for, som representanten Tingelstad Wøien sier, å gi støtte til slagkraftige miljøer. Å fragmentere dette ned til en hel haug med små programmer tror ikke Fremskrittspartiet er bærekraftig. Det fører i hvert fall ikke til å bygge sterke, slagkraftige forsknings- og innovasjonsmiljøer. Og når det gjelder næringslivet der ute, vil jeg minne representanten Tingelstad Wøien om at Fremskrittspartiets budsjettframlegg har en betydelig styrking av postene Brukerstyrt innovasjonsarena og Forny 2020, som kommer nettopp denne typen næringsliv til gode, og ikke minst også Skattefunn-ordningen, som er en av de ordningene som er enklest å forholde seg til.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Elisabeth Aspaker (H) [16:55:27]: Det må ha vært spesielt for kunnskapsministeren i dag å våkne opp til meldingen om at Sosialistisk Ungdom vil avskilte SV som skoleparti og finne andre hovedsaker som kan virke i valgkampen. Enda mer rammende må det være når SU-lederen begrunner bortvalg av skole med at SV har mistet oppslutning i hvert valg siden 2005 samtidig med at partiet har sittet med kunnskapsministeren.

En av Norges største utfordringer er å skape et klima hvor det er lov til å lykkes i skolen, og hvor det er en selvfølge at også flinke elever får mulighet til å klatre videre i kunnskapens tre uten at dette blir gjort til et problem i skolen.

Norge er mer realfagsavhengig enn noensinne. Norsk velferd bæres av næringer som er svært ingenjörintensi-

ve. Norsk konkurransekraft avhenger av at vi er smartere og mer innovative. Flere og bedre kvalifiserte rekrutter til ingeniørstudiene må derfor kunne betraktes som en viktig forsikringspremie for økt verdiskaping i Norge.

Å snakke om det er én ting, men å gjøre det noe annet. Gjennomføringskraft handler om å ta de riktige initiativene til riktig tid. I utdanningspolitikken etterlyser Høyre nye ideer og bedre løsninger. Etter syv år med rød-grønt styre kan det ikke komme som noen overraskelse for regjeringspartiene at de blir stilt til ansvar for sine prioriteringer.

Høyre satser i sitt alternative budsjett i overkant av 2 mrd. kr utover regjeringens budsjett på kunnskap og forskning. Det gjør vi fordi vi har tatt tungt inn over oss at det koster å bygge en skole og kunnskapsmiljøer i verdensklasse. Da er det jammen modig gjort av Arbeiderpartiet å angripe Høyre for å svekke satsingen på forskning.

Når en samlet opposisjon vil gjeninnføre et forskningsfond som skal sikre forutsigbarheten og en gaveforsterkningsordning som skal stimulere private bidrag, så er det verken gammeldags eller feilslått. Det er derimot regjeringens forskningspolitikk med innlagte hvileskjær, manglende rekrutteringsstillinger og manglende stimulanser til å få opp den private forskningsandelen.

For noen uker siden gjestet den berømte John Hattie Norge for å presentere hovedfunnene i sin omfattende internasjonale studie av skoleforskning. Høyre mener Hatties understreking av den faglig sterke læreren som den aller viktigste innsatsfaktoren, må ha konsekvenser for hvordan ansvarlige politikere på alle nivåer prioriterer.

Denne uken har vi fått presentert resultatene fra PIRLS- og TIMSS-undersøkelsene. Norsk skole er klokke inn til en bra mellomtid, og vi har tatt viktige steg oppover kunnskapsstigen fra et nokså ubehagelig lavt nivå. Vi skal glede oss over fremgangen og over at forskerne nå mener at den negative trenden i norske elevers prestasjoner er snudd. Det er også en god nyhet at skolen evner å løfte de svakes-te. Men vi må beholde bakkekontakten, og vi må erkjenne at skolen ikke greier å gi alle elever et større læringsutbytte.

Vi må strekke oss etter de beste landene. Og for å låne et vers fra Bibelen: Løft dine øyne og se deg omkring! Norge må lære av andre land. Vi kan se til Finland om lærerutdanning, og til Russland, Japan og Singapore når det gjelder realfag, der alle tre utmerker seg med toppresultater. Norske elever må arbeide mer med matematikk, og Høyre foreslår derfor en ny time i faget i barneskolen. Og vi foreslår at leksehjelpen flyttes til ungdomstrinnet, der behovet er langt større og mange foreldre må melde pass som leksehjelpere. Det er en prioritering også Foreldreutvalget for grunnopplæringen sterkt har understreket.

Høyre mener forskning er et viktig verktøy for politikkutvikling og for å løfte kvaliteten nye hakk i norsk utdanning. Vi må stimulere til mer forskning og bedre evne til å ta forskning til seg for å kunne omsette ny kunnskap til ny, forbedret praksis i skolen og på andre samfunnsområder.

Norge har Petter Northug, men som kunnskapsnasjon trenger vi også mange Petter Smart-er! Vi kommer ikke i mål med ambisjonene for Kunnskapsløftet uten en satsing på landets lærere, slik Høyre foreslår. Høyre sav-

ner et initiativ fra regjeringen for å innføre og forberede masterutdanning for alle lærerne. Piloten ved Universitetet i Tromsø opplever god søkning, også til barneskoleutdanningen, og vi må lære av de erfaringene man nå gjør seg i Tromsø.

Faren for lærerkrise er ifølge Statistisk sentralbyrå overhengende. Derfor må alle tiltak som kan gjøre lærerutdanningen bedre og læreryrket mer attraktivt, gis høy prioritet.

Det er bakgrunnen for at Høyre i sitt alternative budsjettforslag for 2013 foreslår en radikal opptrapping av etter- og videreutdanning for lærere med høyere statlig finansieringsandel og med mer desentraliserte og skolebaserte gjennomføringsmodeller. Vi mener dette er en forutsetning for å kunne lykkes med å gjøre rett og plikt til etter- og videreutdanning til en realitet.

I 2012 søkte 3 671 lærere om etter- og videreutdanning innenfor den statlige strategien, men bare halvparten ble prioritert av sine skoleeiere. Med Høyres opplegg mener vi at 4 000 lærere skal kunne få et tilbud.

Nytt i Høyres budsjettforslag for 2013 er at vi foreslår å bevilge 50 mill. kr til et kompetanseløft for lærerutdannerne. Mange lærerutdannere har et altfor fjernt forhold til den skolen de skal utdanne nye lærere til, og det er et problem at lærerutdanningene ikke godt nok svarer til det behovet nyutdannede lærere har. Samtidig er det viktig å sikre at lærerutdanningene holder høy kvalitet i sine mange etter- og videreutdanningstilbud til dagens lærere.

Høyre setter også av 10 mill. kr til arbeidet for nye karriereveier i skolen. Dette er et viktig tiltak for at stolte faglærere kan bli belønnet for faglig perfektjonering, og vi kan unngå at så mange hopper av skolen. Dette er særlig viktig innenfor realfagene, men f.eks. norskfaget er også under press når det gjelder tilgang på kvalifiserte lærere.

Høyre setter både bedre lærere og kvalifiserte lærere foran et løst prosjekt med 600 lærerstillinger fordelt på 170 av landets 3 000 skoler. Prosjektet gjennomføres over hodet på skoleeierne, og regjeringen binder 1,5 mrd. kr – eller fire ganger det som årlig brukes på kompetanseheving for resten av lærerne, og som kunne gitt 8 000–10 000 lærere etter- og videreutdanning, noe som igjen kunne ha kommet store deler av landets elevflokk til gode.

Dagens knapphet på lærere vil sannsynligvis bety 600 flere ufaglærte, og regjeringen er etter mitt skjønn på kollisjonskurs med Hatties konklusjon om at lærerens kvalifikasjoner er det avgjørende, ikke gruppestørrelsen.

Antall elever som trenger spesialundervisning, øker fortsatt i Norge. Samtidig viser forskning at kvaliteten og læringsutbyttet for disse elevene ikke er som det burde være. Det er bekymringsfullt.

Høyre mener vi trenger å se på nye løsninger for å lykkes bedre med tidlig innsats og for å motvirke ytterligere byråkratiserende saksbehandling om spesialundervisning. Her lykkes Finland med sine «special teachers», og Høyre har konkret foreslått at vi må få til ordninger der PP-tjenesten omorganiseres og blir mer skolenær. Ekspertisen må være der elevene og læreren er, for å kunne gi god veiledning og iverksette tiltak på et tidligst mulig stadium.

Høyre mener evalueringen av Ny GIV har gitt oss rett i at tiltak må settes inn tidligere på ungdomsskolen; man må ikke vente til etter jul i 10. klasse. I en ny SSB-rapport pekes det på sammenhengen mellom svake resultater på nasjonale prøver i 8. klasse og svake standpunktkarakterer i 10. klasse, noe som absolutt er tilfellet. Tydeligst var sammenhengen for faget matematikk. Med slik kunnskap mener Høyre det ikke lenger er mulig å forbeholde Ny GIV-tiltak til det siste halvåret på ungdomsskolen. Hjelpen må settes inn første året på ungdomsskolen, slik at elevene kan oppleve økt mestring gjennom hele ungdomsskolen, og oppnå faglige resultater som gjør det mulig å lykkes med å gjennomføre videregående opplæring.

Det bringer meg videre til videregående opplæring og behovet for ytterligere tiltak for å redusere frafallet. Flere læreplasser er helt avgjørende for at yrkesfagene skal kunne løse samfunnets behov for faglært arbeidskraft.

Høyre mener regjeringens måltall for 2015 er for defensive, og vi er svært utålmodige når det gjelder å få opp statens andel av læreplassene. 20 pst. økning for staten fra et svært lavt utgangspunkt monner ikke mye når vi vet at én av tre søkere ikke fikk læreplass per 1. november i år. Videre er det store regionale forskjeller, som også er et problem. Høyre mener vi må ha mer ambisiøse måltall for staten, og vi må trappe opp lærlingtilskuddet. Det er positivt at regjeringen vil opprette et opplæringskontor for statlig sektor, men dette kontoret bør ha hele landet som formidlingsområde.

Kunnskap skal være navet i nordområdesatsingen. Derfor foreslår Høyre nå 1 mill. kr til Murmanskolen, slik at det kan bli like mange norske og russiske elever. Den videregående skolen i Murmansk, som er et samarbeid mellom Troms fylkeskommune og Murmansk Oblast, er en suksess, og det er fremtidsrettet nordområdepolitikk.

Så helt til slutt: En annen viktig nordområdesatsing er opptrappingen av ingeniørstudieplasser ved Høgskolen i Narvik for å kunne forsyne særlig olje-, gass- og mineralnæringen med nok ingeniører, og her vet vi at potensialet for nye arbeidsplasser er stort. Min avsluttende appell til statsråden blir derfor at salget av studentboliger i Narvik for all del må forhindres. Flere studieplasser og færre studentboliger henger ikke sammen. Å selge 40 pst. av studentboligene vil undergrave regjeringens egen satsing på ingeniørutdanning i nord.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Truls Wickholm (A) [17:05:37]: Høyre har lenge hevdet at dette er en regjering som tar landet i gal retning. Representanten Aspaker hevder stadig at det går dårlig med norsk skole. Sannheten er at pilene nå peker oppover i matte, naturfag og lesing.

Representanten Aspaker hadde et solid mageplask på tirsdag. Om morgenen sa hun at hun regnet med at de internasjonale resultatene i matte og naturfag ville vise at vi ikke beveget oss i riktig retning. Sannheten er at representanten Aspaker tok feil. På kvelden rykket hun ut og prøvde å forklare hvorfor det var hun og Høyre som skulle takkes for disse resultatene – merkelig, når hun noen timer

tidligere var villig til å gi oss skylden for alt. Salige er de ydmyke, for de skal arve jorden.

Vi får resultater fordi vi prioriterer flere dyktige lærere og undervisningstimer. Det koster penger. Med Høyres kommuneopplegg kutter man i økonomien til 373 kommuner, kutter i bevilgninger til fylkeskommunen. Dette er skolekutt, og jeg spør Høyre: Hva er viktigst – kunnskap og læring eller skattegaver til de rikeste?

Elisabeth Aspaker (H) [17:06:32]: La det være helt klart: Det jeg fryktet, den frykten jeg hadde, ble gjort til skamme. Jeg er veldig glad for at de resultatene som kom, heldigvis viser at Norge er på rett vei.

Men jeg synes man nå skal være varsom med å friskmelde norsk skole, for alle forskerne som var involvert – enten det var i PIRLS eller i TIMSS – understreket at her er det åpenbart fortsatt en jobb å gjøre. Det er ingen tvil om at Høyre vil gi den jobben første og høyeste prioritet. Derfor har vi satt av historisk høye bevilgninger til etter- og videreutdanning, derfor er vi villige til å gå løs på en masterutdanning, derfor vil vi gå løs på nye karriereveier for lærerne – de tiltakene som skal bidra til å styrke norsk skole, og gjøre at de kan løfte alle elever videre.

Truls Wickholm (A) [17:07:24]: Dette høres veldig bra ut, og jeg er veldig glad for at representanten Aspaker nå er villig til å komme med noen innrømmelser om at regjeringens skolepolitikk faktisk funker – og funker godt – og tar Skole-Norge i riktig retning. Så håper jeg hun også ønsker at vi skal fortsette etter valget.

Men jeg er bekymret. Jeg husker sist Høyre var i regjering. Da var det kutt til kommunene. Det legger de opp til nå også. Vi har f.eks. sett hvordan det går i Bergen, der hvor skoleelevene er i lavvo, Høyre-lavvoen, som jeg liker å kalle den. Høyre greier ikke å prioritere skole når de er i regjering, de tar skolen i feil retning, og det er rett og slett fordi de prioriterer skattekutt til de rikeste framfor kunnskap til ungene våre. Kan representanten Aspaker garantere at hun ikke vil prioritere skattekutt til de rikeste hvis hun skulle komme i regjering?

Elisabeth Aspaker (H) [17:08:26]: En gal påstand om Høyres prioriteringer blir ikke mer sann av at den blir gjentatt flere ganger av representanten Truls Wickholm.

Hvis man skal begynne å se utover kongeriket på hvordan forskjellige kommuner evner å prioritere skolen, tror jeg Truls Wickholm bør gå ganske stille i dørene. Jeg har fulgt med i mitt eget hjemfylke, Troms. Der sitter altså kommunene nå og kutter i sine budsjetter, de kutter til skole, de kutter til pleie og omsorg – og det er under dagens regjering, som skulle fremstå som så mye mer fantastisk enn tidligere regjeringer har vært.

Nei, jeg synes man skal feie for egen dør, og så skal man innse at skole faktisk er et så viktig tema at det fortjener at staten legger mer penger på bordet til etter- og videreutdanning, at man tar et større nasjonalt ansvar for å få på plass en ny lærerutdanning, og at man faktisk gjør noen prioriteringer som på overordnet nivå skal bidra til og sikre at vi greier å løfte skolen i Norge.

Snorre Serigstad Valen (SV) [17:09:25]: Det er ikke bare ved skattekutt at Høyre prioriterer vekk både omsorg, offentlig velferd og skole. De har en omprioritering av skatteopplegget for kommunene som vil føre til at veldig mange fylker kommer skjevt ut. Mitt eget fylke, Sør-Trøndelag, vil miste 135 mill. kr i inntekter. De ulike kommunene kan jo spørre seg hva slags satsing på den offentlige fellesskolen man får av det.

I Bibelen heter det: Som epler av gull i skåler av sølv er ord som blir talt i rette tid. Representanten Aspaker var jo ikke så heldig med å leve opp til de ordene da hun i løpet av få timer gikk fra å berede grunnen for å gi de rød-grønne og Kristin Halvorsen skylden for nedgangen i våre internasjonale resultater til ydmykt og uselvisk påta seg æren for framgangen etterpå, etter at den rød-grønne regjeringen altså har sittet i mer enn sju år.

Så mitt spørsmål til representanten Aspaker er: Hvis resultatene i går hadde vist at pilen gikk rett ned, ville da Aspaker uselvisk kastet seg fram og på vegne av Høyre tatt på seg ansvaret for nedgangen i resultatene?

Elisabeth Aspaker (H) [17:10:36]: Ja, det hadde Aspaker kommet til å gjøre! Vi kan ikke ha skolereformer i dette landet som ikke virker, og jeg tror vi står oss på at vi erkjenner at Kunnskapsløftet som kom i 2004, vedtatt i denne salen med ganske bred tilslutning faktisk, nesten enstemmig, la noen nye brikker på plass når det gjelder grunnleggende ferdigheter, fokus på basisfag og viktigheten av at det er noen byggesteiner i elevenes skolehverdag som må plasseres for at man skal kunne bygge den videre kunnskapen på det.

Så har jeg lyst til å si til det som Snorre Serigstad Valen sa om kommuneøkonomien: Det at Senterpartiet har misbrukt sitt fagdepartement til å konstruere en kommuneøkonomimodell som ingen i Høyre kjenner seg igjen i, og som på en måte er basert på tilfeldige parametere osv., får Senterpartiet selv svare for, men det er i hvert fall ikke en politikk som Høyre kommer til å føre overfor kommunene.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [17:11:40]: Etter å ha hørt innlegget til representanten Aspaker er det nesten så jeg også må sitere Bibelen:

«Hvorfor ser du flisen i din brors øyne, men bjelken i ditt eget øye legger du ikke merke til?»

Man kan gjerne presentere store, gode forslag om det man ønsker å satse på, men når alt kommer til alt, skal det altså betales. Vi har nå fått greie på at med Høyres kommuneopplegg vil 373 kommuner over hele landet tape. 55 kommuner kommer til å tjene på det. I tillegg fjerner også Høyre 600 lærerstillinger i ungdomsskolen, som strever med å forbedre resultatene, kutter i støtte til studieforbund, kutter i frukt- og grøntordningen og kutter i støtte til leksehjelp for de minste.

Hvordan mener Høyre at vi skal få en bedre skole ved å kutte i kommuneøkonomien for dem som har lite fra før, og gi til dem som har mest fra før?

Presidenten: Med alle dei fine sitata frå ei viktig og

stor bok, skjønar eg no at komiteens namn startar med ordet «kirke».

Elisabeth Aspaker (H) [17:12:48]: Nå begår også representanten Tingelstad Wøien den urett mot Høyre at hun viser til en kommuneøkonomimodell som Senterpartiet har fått regnet ut i Kommunal- og regionaldepartementet, og som ikke er den kommuneøkonomimodellen vi kommer til å legge til grunn.

Jeg registrerer at rundt om i Norges land i dag, sitter ordførere og kommunestyrepolitikere fra alle partier og river seg i håret og spør hvor de kan kutte. Høyre har i sitt alternative budsjett på skoleområdet lagt på nærmere 2 mrd. kr. Det er mye penger, som skal komme flest mulig elever i den norske skolen til gode. Vi prioriterer etter- og videreutdanning til tusenvis av lærere i stedet for 600 stillinger som skal fordeles på 170 skoler, én skole i Finnmark, fem, seks i tre kommuner i Troms – dette henger ikke på greip hvis man virkelig mener at man vil styrke kvaliteten i skolen.

Presidenten: Replikskordskiftet er over.

Aksel Hagen (SV) [17:14:03]: Først beklager jeg at jeg ikke har sløyfe. Det har noe med dårlig internkommunikasjon i den rød-grønne fraksjonen å gjøre. Jeg kommer også til å sløyfe bibelsitat, men det har til gjengjeld Snorre Serigstad Valen hatt så mange av, så jeg regner med at SV har gjort jobben sin der, i hvert fall – men altså, jeg er uten sløyfe.

Så litt til debatten om kommuneøkonomisituasjonen. Jeg har sjølsagt vært med på budsjettdebatten i kommunalkomiteen. Der var Høyres budskap offensivt, ja, det er veldig viktig med en omfordeling i Kommune-Norge. Det må gis mer til store, sentrale vekstkommuner – Oslo 1,3 mrd. kr, Lillehammer minus 10 og Gjøvik minus 23. Og det var med stolthet Høyres representanter framførte det i den debatten, men det ble sagt at de kommunene som fikk røde tall med det opplegget, skulle gjennom en garantiordning ta det ned over flere år. Det var hovedbudskapet. Det var helt klart at det var en omfordeling, og den var Høyre stolt over i kommunalkomiteen.

Den norske skolen er god, og den er på veg til å bli enda bedre. Det burde glede oss alle. Disse internasjonale undersøkelsene – PISA, TIMSS og PIRLS – måler jo ikke alt og gir ikke et fullstendig bilde av hvordan det står til i norsk skole, men de kommer fram med noen viktige indikatorer på hvordan det står til i sentrale fag.

Så etter sju år med rød-grønn skolepolitikk er tendensen klinkende klar: Norsk skole er på rett veg, det faglige nivået er på veg opp, elevene lærer mer enn før – i lesing, matematikk og naturfag – og, det syns jeg er særlig gledelig, forskjellene mellom elevene reduseres. Stadig færre havner under den kritiske grensen for læringsnivået i viktige fag. Den sterkeste framgangen er nettopp på de laveste trinnene, noe som betyr at vi da er i ferd med å legge et godt grunnlag for at det nettopp skal gå bra videre i skoleløpet.

I tillegg er det også grunn til å tro – og det gjør dette bildet ekstra bra – at de områdene som slike undersøkelser

ikke måler, og som heller ikke kan måles eller undersøkes med slike metodeverktøy som blir brukt her, står det antakeligvis enda bedre til. På viktige områder som modenhet, kreativitet, demokratiforståelse, sosial og kulturell kompetanse, trivsel og læringslyst osv., blir våre elever vurdert til å ligge over gjennomsnittet jamt over når vi sammenlikner med andre land. Det burde også glede oss alle sammen.

Når Elisabeth Aspaker i innlegget sitt sier at det er for tidlig å «friskmelde» norsk skole, er det sterk retorikk. Mener virkelig Høyre at norsk skole er sjuk? Er det virkelig meldinga fra Høyre i debatten her i dag til lærere, til elever, til foreldre, at norsk skole fortsatt er sjuk? Ja vel, det går framover, men fortsatt kan vi ikke si at den er «frisk». Det er en sterk melding. Jeg håper at Høyre her var litt uheldig med formuleringa si.

Jeg overhørte for noen år siden en samtale mellom to av døtrene mine. Den ene hadde hatt muntlig eksamen tidligere på dagen og hadde nok ikke akkurat lyktes så voldsomt – jeg er fortsatt litt usikker på hva karakteren ble. Den andre spurte om hvordan det hadde gått, og da svarte hun som hadde hatt eksamen, at sensor hadde en dårlig dag på jobben.

Det er ikke tvil om at lærere og skoleledere ikke har hatt dårlige dager på jobben de siste åra i norsk skole når de kan vise til slik framgang – ikke elever heller, for den saks skyld – og kanskje vi også skal rose noen foreldre her, som har blitt mer fokusert og aktive de siste åra. Det er veldig bra.

Men det er jo først og fremst lærere og skoleledere som skal ha æren. Vi kappes jo litt alle sammen om å si at lærerne er viktige, og jeg syns vel at vi jamt over kan si at det er vi stort sett enige om. Forskjellen er ikke så stor. Så skal vi ikke gå helt til den andre ytterlighet og si at når forskning viser at læreren er viktigst, trenger vi ikke bruke noen penger eller oppmerksomhet på andre ting. Det er ingen forskere som mener det med budskapet sitt, men de sier at i denne prioriteringskampen, der de må ha mange tanker i hodet samtidig, er det viktig å løfte læreren og skoleledelsen opp, og det har virkelig den rød-grønne regjeringa gjort de siste åra.

Så den rød-grønne kunnskapspolitikken virker, den, sakte men sikkert. Og da vi tok over i si tid – det begynner å bli mange år siden, heldigvis – avlyste vi høyresidas privatiseringseksperiment, og det mener vi var veldig viktig. For nettopp dette fellesskolegrepet er en av årsakene til at vi lykkes så godt som vi gjør. Jeg syns jo vi politiske partier må være litt ryddige: Vi kan ikke både hylle den norske samfunnsmodellen, altså et samfunn og en modell som bidrar til små forskjeller, der vi er veldig opptatt av å utvikle evnen til å leve sammen på en tillitsfull og respektfull måte – og samtidig vri skolesystemet i motsatt retning, til et skolesystem der vi splitter elever og foreldre i offentlige og private, og der vi tidlig splitter elevene i såkalte flinke og mindre flinke elever. For skolen skal både utdanne og danne, og vi må lære og øve for å bli gode i matte, men jammen må vi også lære og øve for å leve sammen på tvers av klasser, etnisitet og kjønn osv. En lærer som en lever. Da må vi ha en fellesskole der vi må samles for nettopp å lære om og ikke minst lære sjøl, gjennom praksis, gjen-

nom å lære sammen, gjennom å gå på foreldremøte sammen, gjennom å drive fritidsaktiviteter sammen. Da lager vi et veldig godt grunnlag for at vi skal kunne ta vare på og foredle den norske samfunnsmodellen videre.

Det er mange positive ting som vi skal legge merke til – og for sikkerhets skyld, vi sier heller ikke at nå er alt såre vel. Det sier vi absolutt ikke. Det går veldig klart fram av det som har blitt skrevet i innstillinga her. Men det som er særlig interessant og viktig, er nettopp at det ser ut som om læreryrket er i ferd med å bli mer populært igjen. Det har fått økt status, økt interesse, og flere går inn igjen i lærerutdanningene våre. Dermed kan vi også få flere lærere inn i skolen vår, noe vi mener er veldig viktig. Vi mener ikke at det er riktig å si at forskning viser entydig at flere lærere er feil. Det er ikke det forskning viser. Da er vi inne på dette med å ha to tanker i hodet samtidig. Vi må se på hva som ligger bak denne forskninga, men sjølsagt er det en sammenheng mellom lærertetthet og det den enkelte elev og den enkelte forelder opplever av kvalitet i den skolen de går i, og som de har ungene sine i.

Det jeg liker veldig godt ved den rød-grønne skolesatsinga nå, er at vi nettopp legger til grunn dette med tidlig innsats. Det er jo derfor vi f.eks. har begynt med leksehjelpen tidlig. Det er ikke fordi vi er imot leksehjelp på ungdomsskolen. Sjølsagt har vi det som ambisjon å få det på plass i ungdomsskolen. Men det er viktig at vi nettopp tar tak i det veldig tidlig, at den gode opplevelsen begynner i barnehagen og i barneskolen. Dermed har vi lagt et godt grunnlag for den enkelte elev, og så skal vi nettopp videreutvikle vårt eget opplæringssystem, slik at det blir bra gjennom hele løpet. Og vi er i gang. Ungdomsskolesatsinga er jo veldig bra – trist da at det ikke er full oppslutning i denne salen om at det trengs 600 flere lærere for nettopp å leve ut den ungdomsskolesatsinga.

Så her er det lagt et godt grunnlag for videre arbeid, og jeg tror nesten alle partier, i hvert fall vi rød-grønne, gleder seg til å gå inn i valgkampen med dette temaet. Vi vet at her er det noe som siger i riktig retning. Her er det medvind, og da må vi ta det videre og dyrke videre det som fungerer. Og vi begynner etter hvert gjennom god forskning å vite ganske mye om hva slags sammenhenger som fungerer.

Jeg har så vidt vært inne på dette med privatisering, og tar det en gang til. Det er veldig rart, og jeg kan ikke skjønne annet enn at det må være ideologiske begrunnelser for at Høyre og Fremskrittspartiet så klart ønsker å ta tilbake igjen den gamle lovgivninga som var i ferd med virkelig å privatisere Skole-Norge. Det går ikke an å si på en troverdig måte at jo, vi skal satse på fellesskolen osv. Med en gang du gjeninnfører det lovverket, har du gjeninnført en rettighet for aktører til å søke om å starte skole, og dermed er det åpnet for den rettigheten. Da hjelper det ikke at du fortsatt politisk sier at du skal satse på fellesskolen. Når den rettigheten oppstår, er en nødt til å si ja til dem som kommer inn på den måten. Da har vi noe veldig uheldig på gang, som jeg undrer meg over at Høyre og Fremskrittspartiet tar sjansen på. Enn om vi kunne ha samlet oss om det prosjektet som nå er på gang, og som er så mangfoldig og så spennende, og som det egentlig på andre måter ser ut som høyrepartiene bare vil ha mer av.

Så kjære Høyre og Fremskrittspartiet: Glem privatiseringsambisjonene deres!

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tord Lien (FrP) [17:24:18]: Representanten Hagen er jo inne på det selv: rett til å søke, selv i det norske samfunnet, betyr ikke rett til å få noe. Jeg vil minne om det. Representanten sier også at det går rett vei. Det går rett vei på mange områder, definitivt.

Jeg blir litt bekymret hver gang SV begynner å snakke om demokratiforståelse og dannelse og prøver å si at det er greit, og da går det liksom bra med den norske skolen. Jeg tror jo ikke at det går an verken å oppnå dannelse eller demokratiforståelse uten å kunne lese. Det er fortsatt altfor mange som ikke kan lese, og dermed er ekskludert fra de arenaene.

Det snakkes så mye om flere lærere. Er det egentlig det vi vedtar i dag? Vi vet at kompetente lærere er viktig for skolen, og så snakker man om flere lærere. Nei, det er 9 000 for få lærere allerede i dag, og så skal det etableres 600 nye arbeidsplasser for lærere. Da får du 9 600 for få lærere. Eller tror representanten Hagen at med vedtaket i stortingsalen i dag står det plutselig 600 lærere rett utenfor her?

Aksel Hagen (SV) [17:25:24]: For det første vet Tord Lien at jeg ikke sa at hvis norske elever hadde god demokratiforståelse, så er alt såre vel. Jeg sa det stikk motsatte, jeg sa at det var så bra og viktig at vi nå kan se at de grunnleggende ferdighetene går framover. I tillegg er det viktig at f.eks. demokratiforståelse osv. er på plass. Er det noe vi virkelig trenger i samfunnet framover – både nasjonalt og ikke minst internasjonalt – er det nettopp å bli flinkere i demokratiforståelse, bli flinkere til i det hele tatt å leve og håndtere et mangekulturelt samfunn, som i hvert fall vi i SV ser at vi har, og fortsatt ønsker at vi skal ha.

Så var det dette med lærere enda en gang: Det går an å ha to tanker i hodet samtidig. Vi øker etterspørselen etter lærere, samtidig som vi øker utdanningskapasiteten og prøver å motivere flere til å bli lærere. Vi skal ikke minst satse på etter- og videreutdanning for dem som fortsatt ikke har den formelle utdannelsen mens de samtidig er lærere i skolen.

Svein Harberg (H) [17:26:37]: Jeg kan forsikre representanten Aksel Hagen om at vi har en felles ambisjon om å få en god offentlig skole. Og Ny GIV er et av de gode tiltakene som er på gang for å sørge for at flere skal fullføre videregående utdanning. Dette starter allerede siste halvår i 10. klasse.

Nå har det de siste ukene kommet fram klare resultater av dette arbeidet. For det første kommer det fram at dette hjelper litt for noen, men det hjelper lite for de svakeste. Det er altså for sent og for lite. Det andre som har kommet fram, er at det er en klar sammenheng mellom de elevene som i 8. klasse har dårligere resultater, og de som i 10. klasse er på samme nivå.

Høyre er for Ny GIV, men vi har vært veldig tydelige

på at vi vil sette det inn allerede på 8. trinn. Dette har konsekvent blitt avvist av SV, med statsråden i spissen. Nå var representanten tydelig på å gripe fatt i ting tidlig. Er SV nå klar for å sette inn Ny GIV i 8. klasse på bakgrunn av det vi nå vet?

Aksel Hagen (SV) [17:27:42]: Både regjeringa og SV er klar for det. Her var tankegangen at det gjaldt å gå inn og redde/hjelpe dem som var i ferd med å avslutte ungdomsskolen og skulle over i et videregående løp. Det ble satt inn tiltak, og det fungerte på mange måter bra. Så går vi til 9. klasse, og så går vi til 8. klasse, for å bygge ut dette. Vi begynner med å hjelpe dem som trenger det mest der og da, og så bygger vi det ut, slik at det blir et mer helhetlig tilbud.

Dette er noe omdiskutert – for å si det mildt – og det var et stort oppslag i Aftenposten, som Aftenposten selv beklaget dagen etter, etter at forskerne sto fram og sa at de hadde blitt oppfattet på feil måte. Alt det departementet sa om dette, var helt rett og riktig, men det var muligens en pressemelding som kunne misforstås noe.

Evalueringen viste at både elever og lærere var veldig fornøyd med det, og de svakeste elevene, i motsetning til det Svein Harberg sier, ble hjulpet. Blant dem som lå på karakter 1-nivå, kunne vi se positive resultater.

Dagrun Eriksen (KrF) [17:28:58]: Representanten var opptatt av å være på rett vei. Og som Forkynneren sier: «Den vises hjerte fører på rett vei, men dårens tanke fører galt av sted.»

La meg ta opp et lite punkt hvor jeg føler at man her kanskje har vært på ville veier. Det har vært tverrpolitisk enighet om at vi skal ha et ekstra tilskudd til Kongshaug Musikkgymsnas, fordi de har drevet en ren musikklinje, som er dyrere enn en dans/drama-linje. Men da det oppsto en situasjon hvor også Oslo by steinerskole ønsket å drive en ren musikklinje og mente at de trengte likebehandling her, bestemte regjeringen seg for at likebehandlingen er å frata Kongshaug det tilskuddet som de har hatt for å drive denne ekstra musikklinjen. Mener SV at det er den riktigste likebehandlingen, at vi fratar dem som allerede har? Det er vel også et kjent begrep fra Bibelen, som heter Matteuseffekten.

Aksel Hagen (SV) [17:30:01]: Det er dårlig gjort å stille spørsmål på den måten til en humanetiker. Jeg inngår jo heldigvis i et regjeringssamarbeid med Senterpartiet og Arbeiderpartiet, så jeg vil anbefale Dagrun Eriksen å lete fram det svaret som Marianne Aasen ga på et tilsvarende spørsmål tidligere i denne debatten.

Det jeg har oppfattet av denne debatten – jeg har ikke fulgt så nøye med på den – er at det som er normalsituasjonen, er at en har en sammensatt linje som en finansierer på en bestemt måte. Så oppstår det ekstra utfordringer når en plukker ut den aktiviteten, nettopp musikk, som koster mest, men så vidt jeg har oversikt over, er det dansen som koster minst.

Det kan godt hende det er riktig å dele opp de tre ulike aktivitetene og gi spesialtilbud. Da må en se igjennom

finansieringsmodellen eller kostnadsnøkkelen på nytt, og det er jeg overbevist om at den gode regjeringa vår kommer til å gjøre.

Trine Skei Grande (V) [17:31:20]: Jeg hadde egentlig tenkt å spørre om forskning, for SVs hovedinnlegg inneholdt ikke noe om det. Men jeg syns kanskje at svaret på Kristelig Folkepartis spørsmål var så underlig at jeg har lyst til å utdype det.

Hvis Aksel Hagen hadde tatt seg tid til å besøke en slik skole, som ifølge SV er forferdelig og privat, ville han sett at han antakeligvis hadde veldig mange valgeregder der. Det er nok veldig mange skuffede SV-ere som går på disse linjene. Da skolen ble opprettet, stemte Oslo SV imot i bystyret. Da hadde jeg to gamle SV-ere som satt på kontoret mitt og gråt, for de kunne ikke forstå hvorfor det partiet med det de sto for, kunne være så imot at de skulle få lov til å utvikle disse skoleideene.

Har representanten ingen forståelse for at dette faktisk er fantastiske skoletilbud som mange mennesker syns at de får godt utbytte av å gå på? Dette er gode skoler.

A k h t a r C h a u d h r y hadde her overtatt presidentplassen.

Aksel Hagen (SV) [17:32:22]: For det første: Det kommer minst to forskningsinnlegg fra SV senere i debatten, som er inkludert.

For det andre: Nei, den konkrete skolen har jeg ikke besøkt. Jeg har besøkt mange andre skoler.

For det tredje: Jeg prøvde i hvert fall i innlegget mitt å si at jeg var åpen. Her var det en utfordring. Jeg kjenner ikke detaljene i saken, og det beklager jeg. Så konkret jobber jeg ikke med skoletemaer akkurat nå, men jeg sa nettopp at dette måtte vi se på. Jeg sa til og med at jeg regner med at regjeringa vil finne løsninger, for det er ikke riktig at verken regjeringa eller SV i utgangspunktet har noe angstbiterske forhold til slike skoler – tvert imot.

Presidenten: Replikskiftet er dermed omme.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [17:33:25]: På tross av hva en kan ha fått inntrykk av de seinere åra, vil jeg vel si, gjøres det altså en god jobb i norsk skole nå. Seinst tirsdag fikk vi et bevis på det. Norske elever har blitt bedre både i lesing, matematikk og naturfag. De lavest presterende leserne har forbedret seg med ett år i utvikling.

Jeg skal ta litt til: Vi har tilrettelagt for en mer helhetlig skoledag, som ikke betyr heldagsskole. En helhetlig skoledag betyr en bedre sammenheng i skoledagen. Der får barna mer undervisning og bedre og mer variert undervisning. De har fått mer fysisk aktivitet, de får frukt og grønt og leksehjelp. Basisfagene norsk, matte og engelsk er styrket, og det er innført en lovfestet plikt til tidlig innsats. Vi har tilrettelagt ungdomsskolen slik at den skal bli mer praktisk, variert og relevant for elevene. Vi har innført valgfag, vi har innført praktisk arbeidslivsfag, og vi har innført faget utdanningsvalg. Vurderingsforskriftene er endret, og det vurderes nå godt for læring. Ny GIV har fak-

tisk virket positivt for den målgruppa som er de svakest presterende elevene, og vi har innført både mattestrategi og lesestrategi for å bedre resultatene i norsk og realfag.

Det er flere som ikke dropper ut av Vg1 og Vg2, og det er flere som gjennomfører videregående opplæring. Det er også flere som får læreplasser ettersom denne regjeringa har, som den første, fått til en samarbeidsavtale med partene i arbeidslivet. Det er en fordobling av antall søkere til lærerskolene, og vi har rekruttert flere til ingeniør- og teknologifag enn tidligere.

Flere lærere får etter- og videreutdanning nå, og kompensasjonsordningen er også bedret. Det er flere studenter enn noen gang tidligere, og det er bevilget penger til bygging av dobbelt så mange studentboliger som før.

Til tross for opposisjonens febrilske forsøk på svartmaling har også forskningsbudsjettet hatt en økning på 6,7 mrd. kr kroner fra 2005 til 2013. Det vil si en realvekst på 32 pst.

Det går rett og slett ikke så verst i Utdannings-Norge med rød-grønn skolepolitikk. Ved framleggelsen av TIMSS og PIRLS tirsdag ble det vektlagt fra forskeren at positiv innstilling til læring, positiv innstilling til lesing, positiv innstilling til læreren, til elevene og til skolen generelt ga bedre resultater. Positivt fokus bidrar altså til at elevene gjør det bedre. Jeg antar at det gjelder for oss voksne også.

Derfor er jeg nødt til å si til opposisjonen og returnere til representanten Aspaker, som Esekiel sa:

«Løft eders øyne mot det høye og se.»

Jeg skal legge til noe fra Salomos ordspråk:

«Glede i hjertet gir god helse. Mismot tærer på marg og bein.»

Så skal vi ikke slå oss til ro med et godt regnskap så langt? Tvert imot, Senterpartiet er glad for at vi er på rett vei. Vi har fått gjennomslag for mye god senterpartiskolepolitikk med våre samarbeidspartnere. Det motiverer til videre arbeid og flere år i regjering.

Det er fortsatt mye som skal gjøres for at både grunnopplæring og høyere utdanning blir enda bedre både for utdanning og dannelse av hele mennesket. Jeg regner med at både regjeringas stortingsmelding om Kunnskapsløftet og den nye forskningsmeldinga vil legge gode føringer for det videre arbeidet med dette framover. Som Paulus sa i sitt brev til Galaterne:

«Så la oss gjøre godt mot alle så lenge det er tid.»

Vår største utfordring er å sørge for at de ungene som begynner i den offentlige fellesskolen, når de læringsmål som er satt, og kommer ut motiverte og fulle av kunnskap etter ti år. Det er derfor en stor utfordring når tallene viser at motivasjonen går ned mot slutten av 10. klasse – og ikke opp. Derfor er det viktig at elevenes skoledager er motive-rende og lærende. Det er ikke bare antall timer som teller, men faglig innhold i timene og ikke minst trivsel og mestring. Det er viktig at vi forstår at trivsel er en grunnleggende forutsetning for å lykkes.

Muligheten for å lære gjennom hele livet gir oss motivasjon og glede. Vi må ikke glemme at det fortsatt er mennesker i vårt land som mangler helt grunnleggende ferdigheter, som det å lese, skrive og regne.

For Senterpartiet er det viktig at vi legger til rette for læring gjennom hele livet og gir denne gruppa et tilpasset tilbud, gjerne i kombinasjon med arbeid, slik BKA-ordninga legger til rette for. Studiene må også kunne tas desentralisert, også gjennom nettbaserte studier rundt om i landet.

Senterpartiet er opptatt av et utdanningssystem som tar vare på og bærer videre vår kultur og dermed vår identitet. I den sammenheng spiller spesielt studieforbundene en sentral rolle. Overføring av gammel kunnskap og ikke-formell læring er svært viktig for å styrke vår kulturelle identitet. Skal læringsresultatene bli bedre og skal flere få økt kompetanse, mener Senterpartiet at utdanningssystemet må være fleksibelt, mer praktisk fra grunnskole til høyere utdanning og bedre tilpasset elevenes, arbeidslivets og den enkeltes behov.

Forskning engasjerer alltid og er alltid aktuelt. Økningen i verdens befolkning utfordrer samfunnet på stadig nye områder. Vi skal ha mer mat og trygg mat. Vi trenger ny teknologi, vi trenger mer energi, og vi trenger nye velferdsløsninger. Vi utfordrer klimaet vårt, og vi utfordrer økonomien. I dette bildet vet vi at norsk forskning kan bidra på flere områder, både alene og i samarbeid internasjonalt. Da må norske institusjoner i samarbeid med myndighetene være i stand til å møte de utfordringene. Vi vet det er mange institusjoner som er gode, men vi kan bli bedre. Vi må ha som mål å komme oss høyere opp på den internasjonale rankinga. Nytenking blir viktig på alle hold.

Distriktshøgskolene var i sin tid et viktig bidrag til å få mulighet for å ta høyere utdanning i distriktene. I dag er vi mer mobile, men høyskolene spiller fortsatt en stor rolle i sitt distrikt. En høyskoleinstitusjon i nærheten trekker til seg studenter, men den kan også bidra til innovasjon, forskning og utvikling i sitt distrikt. Et samarbeid mellom høyskole og næringsliv, lokalt eller regionalpolitisk, har stor betydning for utviklinga av landet vårt. Jeg kan ta et eksempel fra mitt eget hjemfylke: Høgskolen i Gjøvik, enten i samarbeid med forskermiljøet til Forsvaret på Jørstadmoen eller i samarbeid med forskermiljøet på Raufoss, er en veldig viktig drivkraft for Oppland-samfunnet. Men det er en forutsetning at kvaliteten på høyskolene holdes høy. Vi skal ha høye krav og ambisjoner for dem, som vi skal ha til våre universiteter, om de er aldri så gamle.

Høyskolene har altså en unik og veldig viktig posisjon i samfunnet vårt. Ved at det delegeres mer til den enkelte institusjon, gis det også et enda større ansvar for å styre sin virksomhet i tråd med de strategier institusjonen prioriterer.

Når det er sagt, vet vi at vi i framtida vil få stort behov for flere med utdanning innenfor helsefagene. Å bli ingeniør ved å gå Y-veien har vist seg veldig vellykket, og jeg ser fram til at vi også får gode resultater med de institusjonene som kommer til å legge til rette for Y-vei innenfor helsefag. Det blir spennende å se hvordan de studentene som velger en slik vei, gjør det.

Skolene, universitetene og høyskolene er ikke til for seg sjøl, men for å gi elever og studenter kunnskap og danelse. Det er derfor viktig at det er en balanse i forvent-

ningene mellom institusjonene, elevene, studentene og arbeids- og næringslivet. Utdanningsinstitusjonene må møte enkeltmennesket, og som politikere må vi sørge for at systemet ivaretar at vi har ulike interesser og lærer på forskjellige måter, og at det alltid finnes dører som er åpne for de mål en strekker seg etter.

Jeg mener dette budsjettet og tiltakene Senterpartiet og denne regjeringa har gjennomført disse åra, viser at vi er på rett vei mot å sørge for at alle skal få mest mulig ut av sin skolegang.

For ungdomstida, livets vår, svinner som et pust, står det i Forkynneren. Da er det svært viktig at vi bidrar til at ungdomstida fylles med godt og meningsfullt innhold.

Presidenten: Presidenten har lært en god del om Bibelen i dag.

Det blir replikkordskifte.

Mette Hanekamhaug (FrP) [17:42:36]: Fremskrittspartiet har lenge vært den tydeligste stemmen når det kommer til viktigheten av realfagsatsing, men hver eneste gang vi har fremmet forslag som går ut på å styrke realfagsatsingen, eller forsøkt å fremme debatt om dette, har regjeringa effektivt satt en stopper for enhver debatt ved å vise til at dette tilbys som valgfag. Men de nyeste tallene som har blitt publisert de siste ukene, viser at svært få skoler faktisk har valgt å tilby realfag som valgfag, men heller har valgt å prioritere andre fag, som musikk, dans, teater e.l.

Mitt spørsmål er derfor om representanten Tingelstad Wøien likevel mener at regjeringens satsing på realfag er god nok, eller om man ser viktigheten av å innføre flere av tiltakene Fremskrittspartiet har fremmet for å styrke disse fagenes status i skolen.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [17:43:25]: Jeg velger å tolke representanten Hanekamhaug dithen at hun snakker om valgfagene i ungdomsskolen. Realfagsatsinga til regjeringa er mye breiere enn som så. Det er ikke bare det ene valgfaget du kan velge i ungdomsskolen som skal være vår realfagsatsing. Det har gjennom flere år blitt drevet en tematikkstrategi, som er et av tiltakene som har blitt satt i gang, i tillegg til mange andre tiltak.

Valgfagene i ungdomsskolen skal være en mulighet til f.eks. å ta matematikk på et høyere nivå. Jeg tror det kommer til å bli flere og flere skoler som kommer til å tilby f.eks. realfag også innenfor valgfagene slik de er i dag. Vi får nye valgfag allerede neste år, noe som gir økte muligheter for det.

Elisabeth Aspaker (H) [17:44:27]: «Den som ører har, hører.»

To kommuner i Aust-Agder, tre kommuner i Oppland, som representanten Tingelstad Wøien kommer fra, tre kommuner i Troms og én kommune i Finnmark – disse fire fylkene sliter med stort frafall i videregående opplæring og trenger sårt et løft på lærerkompetansen, for de har også svært svake elevresultater ut av grunnskolen.

Regjeringen vil altså bruke 1,5 mrd. kr på 600 lærere i 170 skoler i Norge. De samme pengene kunne ha gitt etter- og videreutdanning til 8 000–10 000 lærere, som kunne kommet alle landets 3 000 skoler til gode.

Hvordan kan representanten fra Senterpartiet forsvare en slik prioritering, når det er åpenbart at behovet der ute er et helt annet enn det som dekkes ved at man plukker ut 170 tilfeldige skoler, som liksom har vunnet i et eller annet regjeringslotteri?

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [17:45:31]: Først vil jeg si at jeg ikke er enig med representanten Aspaker når hun sier at alle disse fylkene sliter med stort frafall i videregående opplæring. I Oppland er det faktisk en veldig bra gjennomføringsprosent i videregående opplæring. – Så er det sagt.

Når det gjelder de 600 stillingene, er ikke det som å vinne i et lotteri. De har egentlig hatt et tap i de innledende rundene, i og med at de har lave grunnskolepoeng. Jeg tror det kommer til å bli en bra ordning, som vi nå skal teste ut over fire år, og så får vi se om det har en effekt at man har en høyere lærertetthet på de skolene der man har hatt lave grunnskolepoeng.

Trine Skei Grande (V) [17:46:29]: Jeg har lyst å spørre fra en litt annen vinkel, for jeg kjenner Senterpartiet som et lokaldemokratiparti – sammen med Venstre. Vi har kjempet hardt, med de to hakkene lengre resonnementer det kreves for å ha troa på lokaldemokratiet.

Jeg kjenner politikere som har drevet valgkamp for å få opp lærertettheten, og som har ønsket å bli valgt bare på grunn av det. De har fått støtte fra de lokale velgerne for at det er den viktigste saken, disse politikerne stemmer de på. De klarer å presse noen ekstra lærere inn i budsjettene, noe som gjør at de akkurat har for mange lærere til å få støtte fra denne ordninga.

Politikerne i nabokommunen derimot, som ikke har prioritert lærere, og som ikke syns det er så viktig med lærertetthet, og som faktisk har sørget for at man har sakket akterut på dette – de får premie fra regjeringa ved at de får noen ekstra lærere.

Ser ikke Tingelstad Wøien at dette bryter fundamentalt med vårt syn på lokaldemokratiet og det som Venstre og Senterpartiet har stått sammen om, nemlig at det å velge lokalpolitikere skal få noen følger, og at man skal høre på dem?

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [17:47:36]: Jo, jeg ser at det kan få slike konsekvenser. Du sier at du egentlig skulle ønske at alle kommunepolitikere var Venstre- og Senterparti-representanter, slik at man kunne prioritere skolen. Det hadde vært veldig bra.

Jeg tror at den viktigste forutsetninga som må ligge til grunn hvis vi skal greie å få til høyere lærertetthet i en kommune, er en god kommuneøkonomi. Vi har de seneste dagene, også i debatten i kommunalkomiteen, fått eksempler på at en eventuell blå-grønn regjering vil få store konsekvenser for kommuneøkonomien. Det betyr at det blir enda vanskeligere å prioritere lærere framover.

Elisabeth Aspaker (H) [17:48:40]: Representanten Tingelstad Wøien var innom Ny GIV i sitt hovedinnlegg. Vi har nå fått en evaluering av Ny GIV, som viser at dette tiltaket har hatt effekt for 10 pst. av de 10 pst. svakeste. Det er 1-er-kandidatene man greier å løfte i norsk, mens effekten i matematikk ikke engang er til stede for disse elevene.

Jeg er lærer selv, og hvis jeg skal være helt ærlig, er det å la elever gå 2,5 år i ungdomsskolen uten å greie noe særlig, for så å sette dem på et intensivkurs etter jul i 10.-klasse og forvente mirakler på det tidspunktet, lite realistisk.

Er representanten Tingelstad Wøien nå villig til å revurdere tidspunktet for når man skal sette inn Ny GIV-tiltak i ungdomsskolen?

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [17:49:34]: Etter mine begreper er Ny GIV et overgangsprosjekt som egentlig skal klare å overflødiggjøre seg sjøl når vi i den rød-grønne regjeringa får lov til å sitte noen flere år i lokalene.

Hele tenkninga med den rød-grønne skolepolitikken har vært å løfte fra bunnen, og det betyr fra 1. klasse og oppover. Alle tiltakene som opposisjonen nå kutter, skal være en forskyvning oppover til ungdomsskolen og ut av 10. klasse. De tiltakene som nå er satt inn i ungdomsskolen, med valgfag og med arbeidslivsfag – alt dette skal være en oppbygging mot at vi skal slippe å ha Ny GIV på slutten.

Så må jeg bare si at den effekten som Ny GIV nå har hatt, har ført til at det har blitt utdannet flere lærere som har blitt kurset i Ny GIV, og det vil jo også spre seg til resten av ungdomsskoletrinnet, sånn at hele trinnet vil kunne ta del i en annen måte å undervise på som skal komme alle elever til gode.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Dagrun Eriksen (KrF) [17:50:59]: Som flere av mine medrepresentanter har vært inne på, fikk vi tirsdag denne uken nyheter om oppgang i resultatene fra TIMSS og PIRLS. Det er positivt, og jeg tenker at representanten Wickholm ikke skal være så lei seg for at representanten Aspaker snudde, for som Jakob sier:

«Den som får en synder til å vende om fra sine ville veier, berger sjelen hans fra døden og skjuler en mengde synder.»

Og som også Johannes skriver i sitt tredje brev:

«Ikke noe gleder meg mer enn å høre at mine barn lever i sannheten.»

Men det er jo først og fremst lærerne som i dag fortjener honnør for å ha snudd dette i skolen. Jeg er glad for det kunnskapsløftet som ble satt i gang av Bondevik II, og at det nå ser ut til å gi gode resultater. Kunnskapsløftet er basert på en bred erkjennelse av at vi aldri har lov til å ta hvileskjær og slå oss til ro med at elevene har svake basiskunnskaper og ferdigheter i lesing, skriving og regning. Samtidig mener jeg at resultatene i PISA og andre tester i altfor stor grad får lov til å legge hovedpremissene for de utdanningspolitiske prioriteringene vi gjør. Problemet er at læreplanens brede samfunnsmandat ikke legges til grunn

for testene, men at det blir OECDs snevre økonomiske tilnærming til hva som er viktig, som blir gjeldende.

Jeg mener at skolen trenger et bredere kunnskapssyn. Vi i Kristelig Folkeparti har løftet fram UNESCOs «Pillars of Education» for å demme opp mot et smalt og ensidig økonomisk basert kunnskapssyn. All utdanning må hvile på fire bæresøyler:

- «learning to know» – kunnskap og viten
- «learning to do» – ferdigheter og praktisk handling
- «learning to live together» – fellesskap og sosial kompetanse
- «learning to be» – personlighets- og karakterutvikling

Hvis vi slurver med en av de søylene, svekker vi likevekten og gjør at den norske skolen blir til forveksling lik det skeive tårn i Pisa.

Kristelig Folkeparti støtter ikke et ensidig skolepolitisk fokus på målstyring og kunnskap, krav og kontroll. Vi vil påpeke at skolen er et veksthus, ikke kun en kunnskapsproduserende bedrift. Vi vil ha en skole som tar sitt brede dannelsesmandat på alvor og gir barn og unge både utdanning og personlig danning.

Derfor mener jeg at Kunnskapsløftet trenger å støttes opp av et verdiløft. På samme måte som de grunnleggende ferdighetene, må kjerneverdier, nedfelt i skolens formålsparagraf, inngå i den lokale skoles store og forpliktende fellesprosjekt: respekt for menneskeverdet og naturen, åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet.

Skolens kvalitetsoppdrag er å gi alle barn og unge gylne øyeblikk hver eneste dag. Fordi hvert barn er unikt og kommer til skolen med hele sin livsfortelling, er mangfoldet skolens største utfordring. Derfor er den så viktig som arena for dialog og brobygging, der vi som enkeltmennesker og grupper er, og vil være, forskjellige. Derfor må kampen mot mobbing hver dag vinnes på nytt, gjennom systematisk arbeid. Derfor trenger vi større variasjon mellom teori og praktiske læringsformer. Derfor trenger skolen ikke bare flere og enda bedre lærere, men også miljøterapeuter og helsesøstre. Skolens fremste oppgave er til syvende og sist å gjøre alle barn og unge til vinnere i sitt liv.

Dette er det siste statsbudsjettet vi behandler i denne perioden. Kristelig Folkeparti har vært gjenkjennelig hele veien med hensyn til hvordan vi har forholdt oss til regjeringens forslag. Vår argumentasjon og våre standpunkt er de samme. Vi mener regjeringens grunnleggende problem i skolepolitikken er at de har prioritert feil gjennom å bruke milliarder på flere timer. Vi ønsker oss en ny kurs i skolepolitikken, hvor vi i stedet for flere timer satser på flere og enda bedre lærere, en bedre ungdomsskole og kampen mot frafallet i videregående. Som det står i Jobs bok:

«Så la oss velge det som er rett, og sammen finne ut hva som er godt.»

En god skole er helt avhengig av gode og mange nok lærere. Læreren er skolens viktigste ressurs, og vi ønsker derfor å bruke de store pengene på lærerne. Relasjonen mellom lærer og elev er mye mer avgjørende for en god skole enn det dagens regjering legger opp til. I Kristelig Folkepartis alternative budsjett foreslår vi å øke lærertettheten

gjennom å bevilge 250 mill. kr til flere lærere. Vi ønsker også en mer ambisiøs satsing på etter- og videreutdanning for lærere og foreslår 260 mill. kr til dette. I tillegg har vi i vårt alternative budsjett bevilgninger til vår obligatoriske mentorordning, som er knallgod, og som flere burde ha gått inn for.

Manglende mestring og motivasjon får ekstra store utslag på ungdomsskoletrinnet. Derfor foreslår vi å bevilge 20 mill. kr mer gjennom prosjektet Ny GIV til kvalitetsutvikling i ungdomsskolen. Det skal brukes til en mer praktisk rettet undervisning samt å få flere yrkesgrupper inn i ungdomsskolen.

Mobbing i skolen er et omfattende problem. Mobbing er komplisert og følelsesladet, det er veldig krevende for alle involverte parter, og det er vanskelig å løse situasjonen. Når foreldre og elever opplever at de ikke blir tatt på alvor, er det viktig å ha et sted å henvende seg til for å få hjelp. Derfor mener vi i Kristelig Folkeparti at det bør innføres et mobbeombud i hvert fylke, slik Kristelig Folkeparti har fått gjennomført i Buskerud. Det vil være et sted hvor det på et tidlig tidspunkt er lett for foreldre å henvende seg for å få hjelp til hvordan det skal bli slutt på mobbingen.

Det er store ulikheter i det kommunale kulturskoletilbudet. Mange står i kø, og det er langt fram til målet om et godt kulturskoletilbud for alle som ønsker det.

Regjeringens løsning på dette, og første gang de fikk fart på kulturskolesakene i denne regjeringeperioden, var da de kunne innlemme det i heldagsskoletenkningen, med å la det bli et kulturskoletilbud i skole- og SFO-tiden på barnetrinnet, 1.–4. trinn. Jeg mener at én time gratis kulturskole i skoletiden ikke løser problemet. I stedet bør det være en opptrapping gjennom øremerkede statlige midler til kulturskolene på kulturskolenes egne premisser.

Jeg har vært innom Kongshaug i to av replikkene mine og går ikke veldig mye mer inn på situasjonen der, men det er en uløst situasjon for neste skoleår, og man kommer i en veldig vanskelig situasjon. Jeg vil avslutte den saken med å sitere fra Paulus' første brev til korinterne, hvor han sier:

«På samme måte er det med livløse instrumenter som fløyte eller harpe. Hvis det ikke er forskjell på tonene deres, hvordan kan en da oppfatte hva som blir spilt?»

Vi må satse på kunnskap, utdanning og forskning. Det er bekymringsfullt at dagens regjering i løpet av sine budsjetter systematisk har nedprioritert universitets- og høyskolesektoren eller ikke klart å satse på forskning på en god nok måte. Vi mener at hvis vi skal få forskningen i næringslivet opp på et akseptabelt nivå, må vi legge til rette for stimuleringsordninger som SkatteFUNN, andre ordninger og BIA-midler, som gjør at vi får den finansieringen opp.

En skulle tro ti minutter er mye, men det blir alltid litt for liten tid! La meg bruke de siste minuttene på kirkebudsjettet.

Vi har nå fått den første kirkeutnevnte biskopen i Den norske kirke. Men finansieringsansvaret har dette Stortinget gjennom stat-kirke-forliket sagt at det fortsatt står for.

Vi har fastsatt en trosopplæringsreform som skulle

være et 5-årig prosjekt, som skulle løpe fra 1. januar 2004, og at reformen så skulle trappes opp de neste fem årene til 250 mill. kr i 2003-kroner. Veldig mange menigheter har ennå ikke fått ta del i den reformen fordi regjeringen ikke har fulgt den opptrappingsplanen som vi var enige om. Vi ønsker hurtig å komme i havn med det som Stortinget lovte den gangen. Det ville være å ta hele stat–kirke-forliket på alvor.

Det er viktig også at Kirken har tilgang til nye verktøy og virkemidler for å ivareta sitt samfunnsoppdrag. Kirkerådet og KA har i mer enn to år forberedt en felles plattform for Kirkens digitale kommunikasjon. Anskaffelsen har vært ute på anbud, og valg av leverandør er nå inne i slutfasen. Men planene for en enhetlig nettsatsing for Den norske kirke står nå i fare for å stoppe helt opp i og med at det ikke ble foreslått bevilgninger i neste års budsjett. Dermed er det en stor fare for at viktig kompetanse og investeringer som allerede er gjort, kan gå tapt. Dette ønsker Kristelig Folkeparti å endre, og det gjorde vi i vårt alternative budsjett – som for øvrig hadde vært et mye bedre budsjett enn det som ligger til grunn for dagens budsjettdebatt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Svein Gjelseth (A) [18:01:13]: Representanten Eriksen nemnde sjølv resultata frå dei internasjonale undersøkingane i lesing, matematikk og naturfag, som vart presenterte sist tysdag. Dei viser ein gleden framgang for norske elevar.

Denne framgangen skuldast systematisk og godt arbeid frå lærarar over heile landet samt at dei tiltaka vi set inn i norsk skule, gir resultat. Vi har bl.a. styrkt barnetrinnet med fem timar i norsk, matematikk og engelsk. Vi veit at denne styrkte innsatsen på barnetrinnet har gjort norske elevar endå flinkare.

Då er det med undring eg registrerer at Kristeleg Folkeparti ønskjer å kutte desse timane. Så spørsmålet mitt til representanten Dagrun Eriksen vert: Korleis kan representanten forsvare desse kutta?

Dagrun Eriksen (KrF) [18:02:10]: Jeg tror ikke det vil finnes noe belegg for å si at det faktisk er det økte timetallet som har gitt dette resultatet. Det er – som representanten sa i sitt spørsmål – innsatsen fra lærerne som har gjort, men det er også den grunnleggende endringen som ble gjort da Kunnskapsløftet ble innført i den norske skolen, hvor det faktisk ble satt mye større krav til basiskompetanse, og hvor man fikk verktøyet som gjorde det.

Så har jeg også lyst til å gi honnør til de rød-grønne for at man har fulgt opp Kunnskapsløftet på en god nok måte. Men det finnes ingen belegg for at det er de økte timene som har gitt denne store framgangen. Det er lærerne som er den viktige faktoren.

Vi mener fortsatt at det har vært en feil prioritering – og der vet vi at forskerne støtter oss – å bruke så mange milliarder. Tenk hvilke resultater vi kunne ha fått hvis vi hadde brukt det på etter- og videreutdanning, eller på å få enda flere lærere i den norske skolen.

Aksel Hagen (SV) [18:03:24]: Én ros og ett spørsmål: Rosen går på presentasjonen av kunnskapssynet til Kristelig Folkeparti. Det var veldig vakkert å høre på. Jeg kan ikke skjønne annet enn at Kristelig Folkeparti er enig, uten sjøl å være klar over det, i vår skolevisjon når det gjelder den helhetlige skolen.

Spørsmålet går på dette med å åpne opp igjen retten til å etablere offentlig finansierte, kommersielle privatskoler med muligheter for utbytte osv. – et ledende spørsmål. Det kler ikke Kristelig Folkeparti å bli med på noe slikt, hvis Kristelig Folkeparti er med på noe slikt?

Når vi går på andre tjenesteområder, er Kristelig Folkeparti nettopp opptatt av at det er viktig å skille mellom kommersielle aktører og tredje sektor-aktører – for å si det på den måten – der de kommersielle nærmest blir en trussel der hvor den frivillige sektoren, den tredje sektoren, står bak. Noe av kjernen i privatskoleforliket vårt var jo nettopp at det skulle være en mulighet for f.eks. kristne å etablere og drive skoler. Ser ikke Kristelig Folkeparti her at dette kan bli en trussel mot nettopp den type skoler som Kristelig Folkeparti er så glad i, hvis vi slipper til kommersielle aktører?

Dagrun Eriksen (KrF) [18:04:38]: Jeg takker for rosen, og jeg tror det er utrolig viktig at vi som politikere klarer å bredde ut kunnskapssynet vårt for den norske skole. Jeg tror ikke det er her SV og Kristelig Folkeparti er mest uenige.

Representanten sa i sitt spørsmål at det «kler ikke» oss – altså Kristelig Folkeparti – å være i et fellesskap med noen som ønsker bare en ren rettighetsbasert lov med utbyttmuligheter.

Det var mange som også sa at det ikke kledde oss å gå inn i et samarbeid med de rød-grønne, hvor spesielt SV var til stede, for å lage en friskolelov og en privatskolelov. Men der klarte Kristelig Folkeparti med sitt primære syn å være med på å bygge bro over et krigsområde som har vært i norsk skole i mange, mange år, mellom en veldig høyredreining og en veldig SV-dreining på privatskoleområdet. Nå har vi fått til en god lov. Det vil være viktig for Kristelig Folkeparti å fortsette å ha en lov som sikrer en legitimitet til annerledes skoler. Det kommer vi også til å gjøre hvis vi kommer i andre samarbeidskonstellasjoner etter valget.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [18:05:55]: Jeg tror Eriksen og Kristelig Folkeparti vil komme til å få bruk for sine brobyggeregenskaper i tida framover også.

Representanten Gjelseth spurte om hvordan en kunne forsvare et timetallskutt. Men det er ikke bare det som forbauser meg litt med Kristelig Folkeparti i denne budsjettinnstillinga. Kristelig Folkeparti fjerner også forslaget om en time gratis kulturskole for alle og fjerner gratis SFO. Men ikke nok med det, Kristelig Folkeparti fjerner også ordninga med gratis frukt og grønt i skolen, ei ordning som kanskje treffer akkurat dem som ikke har noen til å kjøpe frukt og grønt til seg. Det synes jeg harmonerer veldig dårlig med Kristelig Folkepartis prat nå om de små, om sosial utvelging, tidlig innsats og et bredt kunnskapssyn.

Dagrun Eriksen (KrF) [18:06:44]: Vi har valgt i vårt alternative budsjett å bruke penger på det som vi tror er viktigst for den norske skole. Det vi mener har vært viktigst, og som vi mener at forskningen også støtter veldig opp om, er ikke økte timer i den norske skolen, men det er bedre lærere, det er bedre etter- og videreutdanning for lærere. Også de andre sakene som representanten tar opp her, går inn under den samme kategorien. Istedenfor å ha frukt og grønt til alle – som ikke ble til alle – mener vi at det kan være bedre å ha en abonnementsordning på det.

Så til kulturskolene. Nå har vi gjennom min tid her på Stortinget og så lenge de rød-grønne har sittet, prøvd å fremme forslag etter forslag for å styrke kulturskoletilbudet. Det har vært null respons fra denne regjeringen. Men når de endelig kunne legge det inn under en heldagsskoleparaply, var det plutselig både riktig og viktig. Man setter mange store uløste utfordringer ut til skolene fordi man ikke løser utfordringene med skyss og andre ting, sånn som man gjorde med leksehjelp. Så Kristelig Folkeparti står godt innenfor at vi støtter kulturskolene.

Marianne Aasen (A) [18:08:06]: Jeg mistenker representanten Dagrun Eriksen for at hun er inspirert av Paulus, som har sagt at alt er tillatt, men ikke alt gavner, når hun er imot disse timetallene som vi har – og som i og for seg resten av stortingssalen her er enig om, med unntak av Kristelig Folkeparti. I så fall er både de andre partiene og undertegnede uenig med både Paulus og representanten Dagrun Eriksen.

Vet representanten hvor få timer norske barn egentlig hadde sammenlignet med alle andre OECD-land? Det var færrest av nesten alle i norsk og matematikk. Og har representanten Dagrun Eriksen tenkt over hvor viktig det faktisk er både når det gjelder lesing og regning, at man har jevn trening og nok påfyll gjennom hele skoleuken for at man skal få resultater?

Dagrun Eriksen (KrF) [18:08:59]: Jeg vet i hvert fall at finnene hadde færre timer enn det som denne regjeringen nå foreslår, og allikevel klarte å levere gode resultater.

Det som forundrer meg i denne diskusjonen, er at det kommer så entydige signaler fra forskere på topp nivå, med f.eks. Utdanning 2020, på at dette er en feil prioritering hvis man virkelig ønsker resultater i norsk skole. Så jeg er litt stolt, jeg, av Kristelig Folkeparti, som tør å ta en sentrumsposisjon sammen med Venstre, og si at det er ikke økt antall timer som er svaret. Det er svaret hvis man ønsker en heldagsskole, men hvis man ønsker en god skole, er det bedre lærere, kompetente lærere, som er viktig, det å få andre yrkesgrupper inn i skolen og få et mye større dannelsesperspektiv i skolen. Det ville vært med å gi en god skole.

Her tør vi å tale hele Stortinget, og Roma, midt imot – jeg tror Paulus var innom der. Vi kommer til å fortsette å jobbe for at vi ikke går for den ensidige timefokuseringen i norsk skole.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Trine Skei Grande (V) [18:10:38]: På vei opp hørte jeg statsråden nevne den barmhjertige samaritan. Den barmhjertige samaritan hadde ikke bare barmhjertighet, han hadde penger også. Han betalte faktisk for de tjenestene han fikk. Det ligner litt på Venstre i dette budsjettet.

En av de store satsingene i vårt budsjett, der vi omdisponerer hele 3,2 mrd. kr, er på kunnskapsfeltet. Vi har en satsing på både forskning og skole. Jeg har valgt meg et ordspråk: Med visdom ble huset bygd, men med kunnskap ble det reist.

Kunnskap, vitenskap og respekten for kunnskap er en av de grunnleggende drivkreftene i et samfunn. Jeg mener at man kan skille mellom gode og dårlige samfunn – samfunn det har gått godt med, og samfunn det har gått dårlig med i historien. De som har respekt for kunnskap, de som strekker seg etter ny kunnskap og prøver å finne nye løsninger, er alltid de samfunnene og kulturene som har kommet lengst. De som tuller seg inn med at de kan alt, og som driver gjøn med dem som faktisk finner på noe nytt, er de kulturene det har gått dårlig med.

Det står også i et av ordspråkene: Med kunnskap ble rommet fylt av kostbare, vakre skatter. Det er de skattene vi har å bygge videre på. Det er derfor kunnskap og skole er de viktigste satsingene i Venstres alternative statsbudsjett.

Vi ser nå at Europas økonomi sliter. Vi ser at de europeiske landene sliter. Men når vi snakker med europeiske statsledere, og i hvert fall mine søsterpartier, er det forskning, kunnskap og ny miljøteknologi de alle sammen snakker om. Da er det viktig at vi i Norge bruker de mulighetene vi har, bruker det enorme handlingsrommet vi har i dag, til å satse på de tingene vi skal leve av i framtida.

Venstre vil gjeninnføre Forskningsfondet, vi ønsker å gjeninnføre Gaveforsterkningsfondet, og vi vil styrke SkatteFUNN-ordninga. Vi vil innføre skattefritak for alle forskningsinstitusjoner som mottar statlige bevilgninger. Vi vil satse mer på den næringsrettede forskninga, og ressursforskning – vi har satt inn 220 mill. kr til det – og til miljø- og klimaforskning.

I tillegg er det viktig å satse på de feltene som vi tror og vet at vi skal bli gode på, sånn som miljø- og klimaforskning. Det er viktig at vi også styrker Forskningsrådets pott med frie midler med 50 mill. kr. Vi bevilger mer til forskningsutstyr og 50 nye PhD-er.

Vi vil styrke basisfinansieringa i UH-sektoren, som har med studiekvalitet å gjøre, men det har også med forskning å gjøre. Vi har lagt inn 500 nye stipendiatstillinger, 100 ny post doc.-er, og oppstarts- og prosjektbevilgninger til noen universitetsbygg.

Det er viktig når man skal bygge et samfunn på kunnskap, at man også har respekt for dem som prøver å tilegne seg den kunnskapen. Derfor innfører vi elleve måneders studiestøtte. Vi indeksregulerer studiestøtten, fra 2005. Vi utvider Lånekassens sykelønnsordning til tolv måneder og legger inn 1 000 nye studentboliger årlig. I tillegg har vi lagt inn 2 000 nye studieplasser – ikke bare fordi mange står i kø i dag, men fordi vi må gjøre utdanningsinstitusjonene våre klare til å ta imot den bølgen av kunnskaps-hungrige unge som vi vet kommer framover. Det er ikke sånn at universitetene våre kan skrus av eller skrus på, de

må bygges opp over tid for å kunne gi den kompetente undervisninga som man faktisk trenger.

Så har mange snakket om TIMSS, og de nye kunnskapsundersøkelsene. Jeg syns bare at vi skal glede oss over at vi går i riktig retning. Så skal vi skryte av de lærerne som gjør at vi går i riktig retning. Så skal vi finne ut hvordan vi skal gjøre det bedre, sånn at vi kan bevege oss videre i samme retning. Det er sånn at vi fortsatt ligger litt for langt nedpå, og vi har et stort potensial til å bli mye dyktigere. Vi har mange dyktige lærere og elever i norsk skole – og som vi må klare å få ut potensialet til. Da må vi som politikere finne ut hva vi kan legge i potten for faktisk å få ut potensialet blant dem som jobber i norsk skole, og blant de elevene vi har. Derfor vil Venstre satse på flere kloke, gode lærere i norsk skole. Det mener jeg er en av de viktigste tingene vi kan gjøre.

Vi har satt av over 400 mill. kr til ulike tiltak innenfor etter- og videreutdanning. Vi har lagt inn 75 mill. kr til rekrutteringstiltak for å få flere til å fortsette i læreryrket og å rekruttere nye grupper inn i skolen. Jeg tror at vi må øke statusen til læreryrket, og det må vi gjøre gjennom mange tiltak knyttet til kompetanse. I gamle dager, da det var stor respekt for læreryrket, var respekten knyttet til at lærerne satt med en bestemt kompetanse. Det er den kompetansen og respekten vi må være med å bygge opp videre, hvis vi skal klare å gjøre noe med læreryrket.

Så syns jeg det er viktig at lærerne får tid til å være lærere, at de ikke skal ha alle de andre rollene i en ungdoms liv. Hvis man er en kjempegod mattelærer, betyr det ikke nødvendigvis at du er den beste i verden for den som er 16 år og sliter med sjølskading, eller man er 16 år og mammaen og pappaen din vil at du skal gifte deg med en som du ikke vil gifte deg med. Det gjelder alle de problemene og utfordringene som er i en tenårings liv, og det gjelder alle de utfordringene der man som lærer føler at man kanskje ikke har fått nok oppbakking for å bli god. Derfor mener vi at vi bør ha en satsing på minst 250 nye helsesøstre, kuratorer eller psykologer i norsk skole, som kan avlaste lærerne, sånn at lærerne får tid til å være lærere. Så har vi gode fagfolk som tar seg av alle de utrolig mange utfordringene som er knyttet til det å være tenåring i dag. Jeg tror at det er mye tøffere å være tenåring i dag enn da jeg var tenåring. Det er mange flere utfordringer de står overfor nå enn det var da vi var unge en eller annen gang på 1980-tallet.

Samtidig mener vi det er viktig å styrke rådgivningstjenesten. Det har vi gjort i vårt alternative budsjett. Vi tror at gode råd er med på å hindre frafall, og det sørger for at ungdom kommer inn på de sporene og de fagene som de virkelig har lyst til, når de har tenkt seg ordentlig om.

Så vil vi ha leksehjelpa bort fra en obligatorisk ordning fra 1.–4. trinn til en mer fleksibel ordning. Vi tror at kloke, gode lærere rundt omkring i de enkelte kommunene vet hvor leksehjelp bør settes inn, og hvilken type ressurser som bør settes inn. Jeg tror at man da klarer å finne ordninger som når akkurat dem vi skal hjelpe. Jeg tror ikke at 1.–4. trinn er den beste gruppa, i hvert fall ikke overalt. Med en sånn fleksibilitet ville man ha fått utnyttet det lokale potensialet.

Vi utvider også rammen for rentekompensasjon når det

gjelder vedlikehold av skolebygg, og legger inn mer penger til universell utforming, sånn at vi kan nå målet om at vi innen ti år skal ha universelt utformede skoler.

Vi legger også inn pilotprosjekt til dem med skrivevaner, og vi legger inn egne samarbeidstiltak mellom skole og barnevern. Jeg tror det er viktig at vi framover har en skole som samarbeider godt med de kommunale og statlige institusjonene, sånn at vi har gode nettverk rundt ungene – og at læreren ikke skal ha alle de rollene som man kan tenke seg.

Jeg prøvde, da jeg var skolebyråd i Oslo, å få til at alle skoler skulle ha en barnevernsansatt som sin kontaktperson, og én politimann som sin kontaktperson. Jeg tror jeg har fortalt det før, men det tok bare noen få uker å få én politimann dedikert til hver skole. Det tok meg ett år med beinhardt arbeid å få barnevernet til å gjøre det samme. Det er så store skott. Jeg satt på kommunal side, det var en kommunal etat, og jeg skulle få et telefonnummer til hver skole, og det var helt umulig. Mens en statlig etat, som politiet er, hadde stor forståelse for å ha en politimann som hørte til på hver skole, som kunne svinge innom et langfriminutt og snakke litt med elevene, og gå gjennom lærerrommet og være til stede for lærerne. Det er faktisk ganske lure grep – og veldig billig. Det kan det være veldig avlastende og veldig nyttig den dagen det virkelig trengs. I en hvilken som helst skolegård kunne det vært morsomt å snakke med en politimann og spørre litt – gjerne en politimann som kjenner ungdomsmiljøene godt.

Mitt siste ordspråk er:

«En mann som er vis, har styrke, den som har kunnskap, er full av kraft.»

Jeg mener at vårt alternative statsbudsjett viser at vi satser på de tingene som er både visdom og kraft.

Stine Renate Håheim (A) [18:20:44]: Representanten Skei Grande viser til at Venstre har omdisponert 2,3 mrd. kr i sitt alternative statsbudsjett, og representanten er kjent for å være glad i forskning. Det er vi i Arbeiderpartiet også, men vi velger også å lytte til forskningen. Forskningen forteller oss blant annet at frukt og grønt gjør at elevene lærer mer. Allikevel går Venstre inn for å fjerne den ordningen og erstatte den med en, teoretisk sett kanskje, litt-billigere-frukt-på-butikken-ordning. Venstre vil reversere timetallsutvidelser, avskaffe leksehjelpordningen og er imot innføring av gratis kulturskoletime.

Vi er enig med Venstre i at læreren er viktig, men i rapporten som omtaler resultatene fra TIMSS 2011, understreker forskerne nettopp det faktum at det er både læreren og den generelle trivselen hos elever og lærere som bidrar til læring.

Arbeiderpartiet er tilhenger av et helhetlig syn på læring, fordi det også har hold i forskning, så jeg lurar på om representanten Skei Grande kan forklare meg sammenhengen mellom den skolepolitiske forskningen vi har, og kuttene i Venstres budsjett.

Trine Skei Grande (V) [18:21:51]: Jeg er veldig for at regjeringen bruker penger på forskning, også på skoleforskning. Jeg tror vi har et stort potensial der. Men hvis

regjeringa virkelig har foretatt forskning som viser at barn lærer mer hvis de spiser, synes jeg kanskje det er litt bortkastet. Selvfølgelig lærer man mer hvis man har en hjerne som har energi å gå på – selvfølgelig gjør man det. Spørsmålet er om det kanskje er et ansvar vi bør legge på foreldrene. Jeg mener vi legger mye ansvar på foreldrene knyttet til lekser og sånt. Kanskje burde vi lettet på det trykket, men heller si at matpakke bør man faktisk kunne sørge for.

Det vi gjør med moms i vårt alternative statsbudsjett, er ikke teoretisk. Vi gjør det mye billigere å kjøpe de sunne varene som gjør det mulig også for foreldre med dårlig råd å lage en sunn matpakke til ungene sine – slik at det ikke alltid er de usunne varene som er de billigste.

Jeg synes at det var en forskning man kunne ha spart seg, for det er ganske åpenbart.

Aksel Hagen (SV) [18:23:06]: Jeg ser ikke bort fra at SV og regjeringa ville ha vært enige med Venstre i hva en kunne bruke ekstra penger til. Venstre har jo ekstra penger å bruke her, som Trine Skei Grande sjøl viser i innlegget sitt.

Problemet vårt er at vi ønsker ikke å svekke sykelønnsordningen, øke egenandelstaket, redusere tiltaksplasser, heve fagforeningskontingent osv. Det er det som gjør at vi har mindre penger til rådighet.

Spørsmålet handler om Forskningsfondet, og nå skal jeg prøve å stille med et åpent sinn. Jeg regner med at begrundelsen for å ta det over i fond igjen, er at en skal løfte forskningen ut og vekk fra det årlige budsjettspillet. Slik jeg har forstått det, skal man ta en viss pengesum, 100 mrd. kr, og løfte det ut. Det gir en fast avkastning på 4 mrd. kr. Men den avkastningen på 4 mrd. kr er for det første ikke pris- og lønnsjustert – så vidt jeg har skjønt. For det andre: Tenk om regjering og storting ønsker å satse mer på forskning et år, enn de gjorde året før? Viser ikke det at en må diskutere dette temaet i hver budsjettdebatt?

Trine Skei Grande (V) [18:24:16]: Jeg tror aldri Venstre kommer til å sette seg imot at man skal gi mer enn et sånt fond kan kaste av seg.

Poenget er at forskning trenger langsiktighet. Vi har skjønt at vi trenger langsiktighet når det gjelder transport – vi lager en nasjonal transportplan som er langsiktig. Forskninga trenger også den langsiktigheten. Forskning er ikke noe man kan skru av og på. Kompetansemiljø er ikke noe man kan skru av og på. Det å ha langsiktighet innenfor forskning er ganske viktig. Det var derfor fondsordninga ble laget. Det var derfor man laget seg mål når det gjaldt prosenter osv.

Men nå skal jeg være såpass at jeg skal invitere med meg utdanningsministeren – hvis hun har lyst til å være med – til å besøke vår utdanningsminister i Sverige, som har laget en langsiktig plan også innenfor meldingsstrukturen. Jeg skal dit i februar og få se hvordan de har laget en langsiktighet innenfor meldingsstrukturen. Hun må gjerne stjele den svenske modellen også.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [18:25:22]: Jeg synes vi så langt i denne runden har fått i alle fall én avklaring fra opposisjonen, og mitt inntrykk er at opposisjonen ønsker å

ta fra de små – de minste og de fattige – og gi til de store og de vise, som representanten Skei Grande var inne på.

Venstre har også tydelig prioritert de voksne framfor de små, de som kanskje trenger det aller mest.

Hvis det var så åpenbart som representanten svarte representanten Håheim i stad, er det ekstra trist at man velger å fjerne frukt- og grøntordninga. I tillegg kuttes antall timer til de små og gratis kulturskole. Det har gått meg hus forbi at det er forskere som har sagt at det er rett å kutte disse timene og kutte ut frukt og grønt. Jeg kunne godt tenke meg å høre hvem de forskerne er.

Så er det slik at Høyre vil ha flere timer og færre lærere, mens Kristelig Folkeparti og Venstre vil ha akkurat motsatt. Det er veldig uklart for meg hvordan skolepolitikken vil bli med en blå-grønn regjering. Det er veldig klart med en rød-grønn.

Trine Skei Grande (V) [18:26:31]: Nå var det veldig mange uparlamentariske uttrykk som gikk gjennom mitt hode, men dette er da virkelig bare usannheter. Venstre har en enorm satsing når det gjelder fattige barn. Det å påstå at vi ikke satser på fattige barn i dette budsjettet, det er feil. Da burde man ha fulgt med i den debatten som handlet om barnefattigdom som gikk tidligere her. Det er de to store satsingene som er i Venstres alternative budsjett: Det er til fattige barn og det er til kunnskap. Man kan ikke vri det på noen annen måte.

Jeg sa heller ikke at det var forskning som tilsa at man skulle kutte i frukt og grønt. Jeg sa at det er åpenbart at man trenger mat. Det er derfor vi sørger for at fattige familier får bedre råd, det er derfor vi sørger for at moms på frukt og grønt faktisk blir lavere slik at familier kan kjøpe det – ikke bare få det utdelt fra staten.

Presidenten: Replikskiftet er avsluttet.

Presidenten lover å gå tilbake til referatet for å høre om det virkelig var noe som gikk igjennom uten at det burde gått.

Statsråd Kristin Halvorsen [18:27:31]: Jeg satt og tenkte at her holdes det mange gode innlegg. Det er faktisk sånn at jeg synes at alle partier har gode poenger og gode taler. Det er veldig bra, for vi trenger ikke å lage mer konflikt om kunnskap, utdanning og forskning enn det er grunnlag for. At det er bred enighet i komiteen om en del viktige spørsmål innen kunnskap og høyere utdanning, er veldig viktig og riktig.

Det eneste jeg beklager, er at til tross for mine mange år på søndagsskolen, har jeg nå gått tom for bibelsitater (munterhet i salen), men jeg må vel antakelig gjøre den lekse mi litt bedre neste gang.

Vi har prioritert satsing på forskning høyt i vår regjering, og en realvekst på 32 pst. fra 2005 er en klar satsing. Det er også en veldig klar satsing når vi har sørget for nye studieplasser som vil, når den fulle effekten er på plass, gi ca. 23 000 nye studieplasser i 2017. Det har vært veldig viktig at vi har bygd 1 000 nye studentboliger og doblet i forhold til den forrige regjeringens ambisjoner, fordi vi vet at boligsituasjonen for studenter, både når det gjel-

der tilgang og pris, er en utfordring og viktig for lik rett til utdanning.

Vi har store behov innenfor infrastruktur og bygningsmasse når det gjelder høyere utdanning. Jeg er veldig glad for at vi nå er i gang med Urbygningen på Ås. Hvis representanten Tord Lien visste hvor prekær situasjonen er når det gjelder Veterinærhøgskolen med hensyn til smitte og dyrevelferd, ville han umiddelbart trukket forslaget sitt om å utsette byggingen av det nye universitetet på Ås.

Det er helt avgjørende at vi har et internasjonalt perspektiv når vi driver med forskning og høyere utdanning. Det er en veldig viktig bit for å sikre kvalitet, og vi må hele tiden ha «drive» for å dra oss framover. Derfor mener jeg at det er en stor utfordring for oss å få opp andelen norske forskere som henter ut finansiering gjennom EU-programmet. Det er det nemlig bare 8 pst. av norske forskere som gjør, og vi har et mye større potensial for det. Jeg mener også at vi skal ta diskusjonen om hvordan vi kan spisse innsatsen vår mer innenfor forskning, sånn at vi får bedre kvalitetsmiljøer på flere eller utvalgte områder.

Jeg ser det går en liten diskusjon om hvorvidt norske studenter velger høyere utdanning i hytt og pine og bare etter lystprinsippet. Men norske studenter er faktisk meget fornuftige studenter, og de søker seg i stor grad til de områdene der vi vet vi kommer til å trenge kompetanse framover. Derfor har vi 55 pst. økning på ingeniør- og sivilingeniørutdanningene fra 2005, 50 pst. flere søkere til lærerutdanningene fra 2008, og 18 pst. økning på førskolelærerutdanningen bare i fjor. Det betyr at norske studenter, norsk ungdom, er veldig klar over hva samfunnet har behov for, og styrer sine ønsker i stor grad inn mot det. Slutt derfor og snakk om at norske studenter bare flyter rundt og ikke tenker på hva samfunnet har bruk for. Dessuten skal vi være veldig forsiktige med å være sikre på at vi vet nøyaktig hva samfunnet har bruk for om 20, 30, 40 eller 50 år, så jeg tror vi har en god orden på det.

Vi er blant de landene som bruker mest på forskning per innbygger når det gjelder den statlig finansierte forskningen, men vi har en betydelig utfordring med hensyn til næringslivsforskning, noe som først og fremst må bety at næringslivet selv må ta ansvar for å tenke framover og investere.

Skole-Norge har fått en veldig stor oppmuntring gjennom de resultatene som nå er presentert i TIMSS og PIRLS. Norske 4.-klassinger er verdensmestre i framgang i matematikk. Våre 4.-klassinger er ett år yngre enn 4.-klassingene i resten av Norden, derfor er hovedundersøkelsen en sammenligning mellom norske niåringer og finske, danske, svenske og mange andre lands tiåringer. Derfor har man også med et utvalg av 5.-klassinger, dvs. norske tiåringer, som bedre kan si noe om hvordan vi gjør det i forhold til andre land. De viser at norske tiåringer har bedre matematikkunnskaper enn de andre landene i Norden, også Finland. Det viser også at mens Finlands tendens på matematikk går nedover, går vår klart oppover, og at Sverige har store utfordringer når det gjelder sin skolepolitikk, for deres resultater fortsetter videre nedover – det viste også PISA. Dette viser at vi har løftet særlig de svakeste leserne veldig mye.

Jeg synes det er herlig når opposisjonen må ta noen skikkelige snurrepiperier og starte dagen med en slags yndlingsreprise på hvordan man virkelig kan anklage SV for å være imot kunnskapsskolen, for så å se at resultatene er veldig bra, veldig oppmuntrende. Dermed må man raskt starte konkurransen om hvem som har mest ære for det – en herlig start på dagen. Det som gleder meg mest, er at de som gjør jobben der ute, ser at vi nå er på riktig vei, for vi har fremdeles noen utfordringer. Jeg tror vi har noen utfordringer når det gjelder mellomtrinnet, fordi forbedringene våre er bedre når vi ser på 4. og 5. trinn enn på 8. trinn. Vi har også noen utfordringer når det gjelder de høyt presterende elevene, for vi har absolutt et større potensial blant en del av de høyt presterende elevene enn det vi får utnyttet.

Diskusjonen om hvem som har ære og ikke ære, kan vi helt sikkert ta opp og ned i mente, og jeg er helt sikker på at valgkampen kommer til å dreie seg om det også. Jeg er opptatt av følgende: Vi har tatt noen veldig viktige og vesentlige grep i Kunnskapsløftet, og det mest vesentlige er at vi i Skole-Norge nå fokuserer annerledes: fra å være opptatt av aktiviteter og hva man skulle gjøre, til å fokusere på læringsutbytte og læring. Det andre er at konsentrasjonen på grunnleggende ferdigheter har hatt gjennomslag – avgjørende viktig. Det tredje er lærernes kompetanse til å gjøre den jobben, og hvor viktig det har vært med omfattende satsing på etter- og videreutdanning. Det fjerde er at vi har vært opptatt av å gi Skole-Norge verktøy og hele veien justere Kunnskapsløftet med hensyn til hvordan vi backer opp f.eks. kartleggingsprøver i lesing på 1. og 2. trinn, innført i 2009, på 3. trinn i 2010, og i tallforståelse på 2. trinn i 2009. Dette er også virkemidler og verktøy som har vært viktige å bruke.

Det er mange skolereformer som Skole-Norge aldri har sett snurten av. De har levd sitt eget liv i Kunnskapsdepartementet og i stortingssalen, og så har man tenkt at nå sender vi disse gode ønskene ut til Skole-Norge, og så blir det sånn. Men det gjør det ikke. Og mange lærere har nok tenkt at de godt kan sitte der inne i Oslo og holde på med det de holder på med, men lærerne har snudd bunken og fortsatt å gjøre det de har pleid å gjøre. Derfor er ikke den største kunsten Stortinget kan gjøre, å vedta en stortingsmelding og en reform. Det viktigste er at man gjennomfører og har trøkk på gjennomføring, sånn at den reformen merkes hos den siste elev på det ytterste nes og av en oppglødd lærer med nytt faglig påfyll. Derfor er syv og et halvt års gjennomføring av Kunnskapsløftet, med de rød-grønne og SV-statsråder i spissen, helt avgjørende for om vi skal kunne lykkes med dette.

Gjennomføring er min overskrift på alt det andre vi også holder på med når det gjelder kunnskap. Ny GIV er et helt konkret samarbeidsprosjekt for at flere elever skal gjennomføre videregående opplæring. Jeg kommer gjerne tilbake til noe av den forskningen som vi nå har underveis når det gjelder deler av dette prosjektet. Det er nemlig viktig at vi får kunnskap underveis slik at vi kan justere noe av det vi holder på med. Det er akkurat det samme vi holder på med når vi yrkesretter yrkesopplæringen. Vi samarbeider fram en samfunnskontrakt mellom partene sånn

at vi får flere lærlingplasser, og vi sørger for at vi har god kontakt med de ulike yrkesområdene når vi skal lage en ny stortingsmelding med oppsummering av Kunnskapsløftet, ikke minst der vi ser nærmere på yrkesopplæring.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tord Lien (FrP) [18:38:08]: Riksrevisjonen la nettopp fram en rapport som beskriver en til dels dyster situasjon for bygningsmassen i universitets- og høyskolesektoren. En av disse bygningene er Veterinærhøgskolen, som ligger på Adamstuen i Oslo. Jeg har aldri sagt at ikke den må opprustes, men jeg har sagt at den kan opprustes på Adamstuen til en helt annen pris enn det en flytting 30 km unna faktisk kommer til å medføre av kostnader.

Jeg kunne nevnt museumsbygningen i Bergen, som ikke kommer til å bli åpnet til 200-årsjubileet for Grunnloven, men jeg skal snakke om teknologibygget til Høgskolen i Sør-Trøndelag, den mest effektive høgskolen i Norge. Den kommer nå til å bli utsatt for kortsiktige husleiekontrakter, som koster veldig mye penger, og et forholdsvis mye dyrere prosjekt. Er statsråden fornøyd med situasjonen, og synes hun at det er god bruk av skattepenger å bruke titalls millioner kroner på husleie?

Statsråd Kristin Halvorsen [18:39:12]: Teknologibygget på Høgskolen i Sør-Trøndelag er høyt prioritert, og jeg skal stå på til det bygget er i ferd med å nå himmelen. De fortjener et teknologibygget, og det er et viktig prosjekt. Men som representanten Lien sier, er det mange utfordringer når det gjelder bygningsmassen innenfor universitet- og høyskolesektoren. Her er det bare én ting å gjøre, og det er å holde trykket oppe og overbevise alle man kan ha bruk for, slik at man får de bevilgningene som skal til for å realisere et så viktig bygg.

Tord Lien (FrP) [18:39:59]: Jeg noterer meg at statsråden har lært av sin forgjenger. Jeg trodde at det var denne statsråden som hadde ansvaret for det budsjettet vi diskuterer i dag. Å skyldte på Sigbjørn Johnsen tenkte jeg var vår rolle, men det er nå greit.

En annen ting som har kommet fram i løpet av både budsjettprosessen og dagen i dag, er at man nå har innført støtte til første år på bachelorstudiet i veldig mange land, men ikke med hensyn til USA. Det mistenker jeg er ideologisk betinget, må jeg si. Men så sier man at det skal man vurdere og utrede til neste år. Hva er det man skal vurdere og utrede det neste året som man ikke vet i dag når det gjelder muligheten for å innføre støtte til det første året på bachelorstudiet i USA?

Statsråd Kristin Halvorsen [18:40:56]: For det første er det 60 institusjoner i USA man får støtte til, og det er dem med høyest kvalitet, som det er vanskeligst å komme inn på. Så er diskusjonen dels selvfølgelig en budsjettprioritering og dels en diskusjon om det som er kjernen i dette, nemlig at vi mener at det første året på et fireårig bachelorstudium ved mange institusjoner i USA tilsvarer et videregående nivå i Norge. Det kan det være gode argumen-

ter for, men det løser jo ikke den problemstillingen som mange norske studenter har når de ikke får det studielånet. Så vi må, hva skal en si, finne en pragmatisk løsning på det.

Elisabeth Aspaker (H) [18:41:59]: TIMSS-undersøkelsen viser at vi har en vei å gå, og at vi bl.a. på ungdomstrinnet har betydelige utfordringer fortsatt. Ny GIV er nettopp evaluert, og jeg lurar på om ikke statsråden tok litt mye Möller's Tran da hun skulle kommentere den, og nærmest bombastisk fastslo hvor stor suksess Ny GIV hadde vært. Hvis man går bak tallene, ser man at 10 pst. av de 10 pst. svakeste, altså 1-elevene, har greid å forbedre seg i norsk – en kan ikke se særlig klare resultater i matematikk, og så har de altså gått i lag med en god del flere elever som praktisk talt ikke har noen endring i sine prestasjoner. Jeg tror man er enige om at både enere og toere er et veldig svakt grunnlag for å komme seg videre og greie videregående opplæring. Så spørsmålet mitt til statsråden nå er: Er man villig til å revurdere tidspunktet for å sette inn Ny GIV, for å gi disse elevene en reell sjanse til å kunne bygge bedre kunnskap og komme seg videre.

Statsråd Kristin Halvorsen [18:43:01]: Representanten Aspaker har misforstått hva denne forskningen viser. Vi har fire ulike forskningsmiljøer som følger Ny GIV og gir oss underveisrapportering, nettopp fordi vi skal ha muligheten til å justere opplegget. Det NIFUs rapport viser, er at ca. 40 pst. av dem som tilbys Ny GIV i dag, har karakterer fra 3 og oppover, mens målgruppa for Ny GIV er de 10 pst. lavest presterende. Det betyr at opplegget og det faglige innholdet er innrettet for å løfte dem som virkelig har faglige utfordringer. Derfor er det viktigste vi nå kan trekke ut av denne veldig interessante rapporten, at vi oppfordrer kommunene til ikke å velge ut elever som har et, hva skal en si, middels faglig grunnlag, for de kan få for små utfordringer gjennom Ny GIV. Det er nettopp det som er dilemmaet vårt når vi driver med nivådifferensiering, som vi for så vidt gjør i Ny GIV. Erfaringene fra Ny GIV tar vi med oss nå som vi skal endre arbeidsmåtene i hele ungdomsskolen.

Elisabeth Aspaker (H) [18:44:09]: Jeg skal stille spørsmålet på en annen måte. SSB har denne høsten lagt fram en rapport hvor de påviser at det er en klar sammenheng mellom resultatet elevene oppnår på nasjonale prøver i 8. klasse og svært svake og lave standpunktkarakterer i 10. klasse. Ergo vet vi i 8. klasse hva slags elever som trenger hjelp. Da spør jeg på nytt: Er det ikke sånn at vi nå bør lære av forskningen og evalueringen og sette inn hjelpen på riktig tidspunkt? Hvis vi mener alvor med tidlig innsats, må vi sette inn hjelpen når vi avdekker hva slags elever som trenger hjelp, og ikke overlate dem til seg selv gjennom store deler av ungdomsskolen, for så å sette inn en liten brannnøvelse etter jul i 10. klasse og håpe at vi skal berge dem med karakterer slik at de kommer seg gjennom videregående.

Statsråd Kristin Halvorsen [18:45:00]: Det er mange ting vi må sørge for å gjøre raskt. Det vi først og fremst

må gjøre raskt, er å ikke tilby Ny GIV til elever som egentlig har potensial til å prestere mye høyere. De får for lite faglige utfordringer. Punkt 2: Jeg driver nå med et omfattende opplegg for å endre arbeidsmåtene på hele ungdomstrinnet, og det er nettopp fordi vi ønsker å dra erfaringene med Ny GI,V sånn at elever kan møte første dag, 8. klasse. Det gjør vi nå i utprøving med 22 kommuner dette året, og så skal vi starte med en klar opplæring av alle lærere – på skolenivå, i klasseledelse, lesing, skriving og regning – fordi vi vet at det etterutdanningsopplegget vi har tilbudt gjennom Ny GIV, får veldig positive tilbakemeldinger. Ja, det er noe av det som virkelig får positive tilbakemeldinger, også fra lærere og elever. Poenget med Ny GIV sånn som den er nå, er ikke et intensivt kurs bare for å heve karakterene, det er å få opp motivasjonen for lavt presterende elever, sånn at de kan gjennomføre videregående opplæring.

Trine Skei Grande (V) [18:46:25]: Det er mye det hadde vært spennende å spørre statsråden om, men fordi jeg har så få skriftlige spørsmål før jul, har jeg lyst til å spørre om et oppslag i Aftenposten i dag, om godkjenning av utdanninger. Jeg snakket i mitt innlegg om å ha respekt for kunnskap, men det er ikke alltid norske myndigheter har respekt for den kunnskapen folk tar med seg fra andre land og til Norge. Det er utrolig bortkastet, det ligger mange muligheter i mange som kommer hit med utdanning fra andre land, utdanning som de bruker år etter år – og mange penger – på å få godkjent. Det er å kaste bort mye ressurser. Så jeg lurar på om statsråden har sett det oppslaget, og om hun har sett alle de gangene vi har vedtatt i denne sal – apropos det statsråden sa tidligere – at dette skal vi gjøre noe med. Men vi klarer ikke å gjøre noe med det. Er statsråden bekymret for all den kompetansen som forsvinner i byråkratiet og i mangelen på godkjenning av utdannelsen til folk som kommer fra andre land, med andre CV-er?

Statsråd Kristin Halvorsen [18:47:26]: Jeg så umiddelbart, da jeg leste den saken, at dette er noe jeg skal følge opp. NOKUT er et av de organene som får økte bevilgninger gjennom dette budsjettet, men det er en stor utfordring å holde kapasiteten oppe, og det dreier seg bl.a. om å ha kapasitet til å godkjenne utenlandske utdanninger. Dette må vi få en orden på, for dels dreier det seg om at det sitter enkeltpersoner der som ikke får beskjed om hva de trenger for å få en godkjent utdanning i Norge, men vi må jo også regne med at vi lever i et stadig mer internasjonalt samfunn, og det er mange nå som kan kaste sine øyne på Norge fordi det er dårlige utsikter på deres egne arbeidsmarkeder. Hvis ikke vi klarer å innrette oss på en sånn måte at deres kompetanse er velkommen hos oss, og vi kan gjøre oss nytte av den, har vi stilt oss dårlig, rett og slett. Så jeg skal følge opp.

Dagrun Eriksen (KrF) [18:48:35]: Statsråden skal ikke være så engstelig for det med hvem som får ære, for Mesteren sier selv i evangeliet etter Johannes: «Hvis jeg ærer meg selv, er min ære ingenting verdt.» I Ordspråkene

kan vi lese: «En elskelig kvinne vinner ære, de flittige vinner rikdom.» Så her har statsråden mye hun kan hente når det gjelder rikdom i tiden framover.

Vi har ikke vært uenig i regjeringens øremerking av midler når det gjelder lærere. Vi tror det er måten å gå fram på, og også å styrke skoler med svake resultater. Vi har likevel valgt å viderebringe en kritikk av noe av innretningen på dette. Det ene er at man tar utgangspunkt bare i resultatene for ett år, sånn at hvis en skole tidligere år, altså i fjor, hadde gode resultater, ville de likevel i år plutselig få en lærer. Den andre kritikken er at skoleeiere, altså kommunen, er blitt overkjørt. Ser statsråden at en ved å gå i dialog med skoleeier om hvor de virkelige behovene er, kanskje kunne truffet enda bedre med øremerkingen?

Statsråd Kristin Halvorsen [18:49:46]: Dette er først og fremst en prøveordning for å høste erfaringer med hva økt lærertetthet vil bety. Der har vi hatt forslag til en ressursnorm på høring. Det mest offensive i det forslaget, nemlig 20 elever på ungdomstrinnet per lærer i snitt, men på skolenivå, ville ha medført i underkant av 700 nye lærere, men veldig mange og veldig små stillingsbrøker. Det tror vi ikke noen hadde kjent igjen. Derfor har vi nå prøvd å se hvordan vi gjennom en fireårsperiode kan høste erfaringer. Da har vi valgt ut dem som i utgangspunktet lå under snittet i grunnskolepoeng. Det betyr: Fra før av er det 70 pst. av ungdomsskolene som har færre enn 20 elever i snitt per lærer. Nå tar vi 15 pst. av de 30 gjenstående – altså halvparten av dem – og så skal vi vinne erfaring med det som lærere etterlyser mest, nemlig mer tid til å følge opp elevene.

Presidenten: Replikskordskiftet er slutt.

Truls Wickholm (A) [18:51:20]: I Esekiel står det:

«Jeg vil ta stor hevn over dem og tukte dem i min vrede, og de skal kjenne at jeg er Herren, når jeg fullbyrder min hevn på dem.»

Jeg vet ikke om de resultatene som kom på skoleundersøkelser på tirsdag, oppleves som tukting i vrede, men det er i hvert fall en liten hevn over alle de partiene som har hevdet at denne regjeringen fører en dårlig og lite offensiv skolepolitikk. Og om ikke Kristin Halvorsen er opptatt av å gi seg selv ære, skal i hvert fall jeg gi Kristin Halvorsen noe av æren for at det går godt i Skole-Norge. Men det er selvfølgelig lærerne, skolene og elevene som gjør den tyngste jobben.

Det er gledelig at ting går i riktig retning. Vi så det på PISA-resultatene, og nå ser vi også i PIRLS at fjerdeklassingene leser bedre, i likhet med 15-åringene. TIMSS viser at vi gjør det bedre i matte og naturfag. Det er gledelig for framtiden. Og norske femteklassinger er nå også bedre i matte enn jevnaldrende i Finland, altså har vi, i motsetning til det Aspaker sa, kanskje også lært noe av dem og gjør noe som de ikke klarer.

Det er gledelig at man løfter i bønn. Det er gledelig at gapet blir mindre. Men jeg synes at det kunne vært noe mer glede fra høyresiden over dette. Da vil jeg si: «Som moren trøster sin sønn, slik vil jeg trøste dere» – eller slik vil jeg

kanskje trøste Høyre. For det må gå an nå å ta inn over seg at denne regjeringen leverer på en måte Høyre ikke klarer.

Jeg tror det handler noe om hvordan vi jobber med skolen. Vi har satset på barnehager. Der får man språk og sosial kompetanse. Vi har «Tidlig innsats» i skolen, vi har flere timer i norsk, matte og engelsk, 600 nye lærere til ungdomsskolen og en ungdomsskolemelding som sikrer en mer praktisk måte å jobbe på. Gjennom å snakke skolen og læreryrket opp har vi også fått en økt søkning til lærerskolen, som gir oss flere og også bedre lærerstudenter.

I tillegg har vi hatt fokus på å prøve å samarbeide med aktørene i skolen. Vi har brukt tiden på å skape ro, vi har vist skolen tillit, og vi har vist lærerne tillit. Høyre brukte sist de satt i dette departementet, veldig mye tid på å krangle med lærere og med elever og brukte det meste av tiden på å prøve å privatisere.

Jeg er enig med Hagen: Vi kan ha to tanker i hodet på en gang. Vi kan også ha flere. Jeg tror noe av det som er viktig med regjeringens kunnskapspolitikk, er at vi jobber langs hele linjen. Noe er langsiktige tiltak, annet er kort-siktige tiltak, som på en måte skal rette opp feil og mangler nå. Vi setter altså flere elever i stand til å tilegne seg mer kunnskap. Det er vanvittig viktig for å kunne sikre at færre av morgendagens elever faller ut av videregående skole.

Jeg nevnte innledningsvis i replikkene her at jeg er bekymret for hva som vil skje hvis Høyre tar over med det kommuneopplegget de har. Elisabeth Aspaker synes at det er dårlig stilt i mange kommuner. Svaret fra Høyre er å gjøre det enda verre i 80 pst. av dem. Det synes jeg er et dårlig svar.

Jeg er bekymret for en storstilt privatisering, som vi vet kan komme med Høyre og Fremskrittspartiet. Hvis vi ser til Sverige, har det ført til økt segregering i skolen. Det har ført til at de har fått en karakterinflasjon. Når svenske skoler gjør det dårlig på internasjonale tester, får de samtidig gode karakterer hjemme i Sverige, fordi hovedsalgswaren for svenske skoler og måten å tiltrekke seg elever på, er nettopp gode karakterer.

Når da Tord Lien i tillegg ønsker å kommersialisere disse privatskolene, blir bildet komplett. Jeg synes det tegner seg et bilde av et Utdannings-Norge hvor igjen struktur, ideologi og privatisering skal bli viktigere enn innhold, resultater og læring for barna.

Bente Thorsen (FrP) [18:56:28]: Dette er det siste budsjettet i denne stortingsperioden, og dermed er det siste mulighet for regjeringen til å innfri løftene fra Soria Moria II. Der lovte de bl.a. å øke tallet på preste- og diakonstillinger i Den norske kirke.

Komiteen skriver i en fellesmerknad at

«Den norske kirke som en landsomfattende åpen folkekirke er avhengig av en prestatjeneste som er nærværende i alle lokalsamfunn».

Men det blir ikke flere prester og diakoner av fagre ord. Det må penger til for å innfri løftene om flere stillinger i Kirken. Realiteten er at det kuttes 14 prekestillinger i løpet av dette året og neste år. Det er heller ikke opprettet en eneste diakonstilling. Men regjeringspartiene har

en mulighet til å rette opp dette i forbindelse med revidert budsjett.

Kirken er avhengig av oppdaterte IKT-løsninger for å få effektiv drift. Det er omsider innført elektronisk kirkebokføring, og de aller fleste av oss trodde at dette ville bety en effektivisering. Men systemet Kirken må bruke, er gammelt og har vært til mer frustrasjon enn glede, meldes det om.

Fremskrittspartiet vil gi Kirken trygghet, frihet og handlekraft til fortsatt å være en åpen og aktiv folkekirke. Vi vil derfor styrke prestatjenesten med 30 mill. kr. Vi har også bevilget 20 mill. kr til å dekke Kirkens IKT-behov og til elektronisk kirkebokføring.

Sjømannskirken er en stor ressurs for nordmenn i utlandet. Blant annet gjør sjømannskirken i Spania, gjennom Familieveiviseren, en formidabel jobb for barn i akutt krise. Vi vil at det viktige tilbudet skal fortsette og bevilger 1,5 mill. kr til dette.

I et stadig mer flerkulturelt samfunn med mange ulike trossamfunn er det viktig at den enkelte har god kjennskap til egen tro og identitet. Opplæring i vår kristne tro og kristne verdier er viktig for å opprettholde en engasjert folkekirke. I evangeliet etter Matteus 19,14, står det:

«Da sa Jesus: La de små barna være, og hindre dem ikke i å komme til meg! For himmelriket tilhører slike som dem.»

For at flere barn og unge skal få delta nettopp i trosopplæring, øker Fremskrittspartiet posten med 16 mill. kr utover regjeringens forslag.

Kirkebyggene er av de viktigste og eldste kulturbygg vi har. Stadig kan vi lese om hvilken dårlig forfatning kirke- ne er i. For eksempel står Kvikne kirke og forfaller. Et utett tak gjør at fuktighet tærer på den unike kirken fra 1600-tallet. I Riksrevisjonens og KAs rapporter kommer det tydelig fram at vår kirkelige kulturhistorie er i ferd med å råtne på rot.

Dette vil ikke Fremskrittspartiet sitte og se på. I evangeliet etter Johannes 14,2, sies det:

«I min Fars hus er det mange rom. Var det ikke slik, hadde jeg da sagt dere at jeg går og vil gjøre i stand et sted for dere?»

For at det fremdeles skal være mange rom i Guds hus, bevilger Fremskrittspartiet 100 mill. kr til opprustning og brannsikring av kirker. I tillegg gjenoppretter vi rentefrie lån til kirkebygg.

Formidling av historie er viktig, ikke minst i tider som disse, da antisemittisme og annen rasisme blir mer og mer utbredt. Oppslutningen om ekstreme politiske og religiøse bevegelser er økende, og da er det livsviktig for demokratiet at kunnskapen om annen verdenskrig holdes levende. Fremskrittspartiet bevilger derfor mer penger til både Narviksenteret og Stiftelsen Arkivet. Dette er fagmiljøer som gjør en viktig jobb på hver sine områder innen krigshistorien.

Fremskrittspartiet satser i budsjettet på utdanning og forskning. Livs- og læring blir stadig viktigere, siden mange kommer til å skifte arbeid langt oftere enn det som har vært vanlig til nå. Det innebærer at vi må ha en godt utbygd voksenutdanning, med oversiktlige og fleksible til-

bud tilpasset arbeidsmarkedet. I dag er voksenutdanningen fragmentert og lite oversiktlig. Fremskrittspartiet foreslår å bevilge 10 mill. kr til en felles nasjonal strategi, som vil gi fleksibilitet og en helhetlig politikk for voksnes læring innen alle utdanninger.

Jeg må få lov til å komme med en oppklaring. Komiteen var svært opptatt av at det i merknadene om nettskolene, side 65, andre spalte helt nederst, skal stå «styrke nettskolene» osv. Ved en inkurie er ikke dette rettet opp, slik at det fremdeles står «studieforbundene» der det altså skal stå «nettskolene». Det er det ganske viktig for komiteen å understreke.

Nettskoler har lang erfaring i å nå ut til voksne over hele landet, og i mange tilfeller oppnår nettstudenter like gode, og ofte bedre, resultater enn ordinære studenter. Nettbasert utdanning har et stort ubenyttet potensial, som må brukes langt mer innen alle utdanningsnivåer.

Flere kommuner har opprettet nettbasert etter- og videreutdanning til sine lærere. Resultatene herfra er gode, og lærerne, som slipper å reise bort i flere uker, er veldig fornøyd. Et ekstra pluss er det at kommunen har råd til å la langt flere ta del i utdanningen.

Regjeringen satser på etter- og videreutdanning for lærerne og bør lytte til det som står i Job 34,16:

«Har du forstand, så hør dette! Lytt til det jeg sier!»

Jeg satser på at dette når fram til rette vedkommende, slik at nettbasert etter- og videreutdanning av lærerne blir tatt i bruk i regjeringens satsing.

Undersøkelsene TIMSS og PIRLS viser at de svakeste elevene gjør det bedre i både lesing, matematikk og naturfag, og det er vi selvsagt glad for. Disse resultatene viser samme tendens som i regjeringens satsing Ny GIV. Men det viser seg også at det bare er de svakeste elevene som oppnår bedre karakterer. De som har karakteren 3 og høyere, får dårligere uttelling enn dem som er i den ordinære skolen.

Fremskrittspartiet er skeptisk til skippertaksmetoden som Ny GIV representerer. Den må settes inn mye tidligere i utdanningsløpet, i tillegg til at kontinuerlig tilbakemelding og repetisjon er det som gir best resultater for elevene. Derfor mener vi at dette må innarbeides og gjøres til rutine. Gode rutiner og vekt på basisfag, ikke minst realfag, må på plass. Vi må huske på at hele Norges velstand er bygget på realfagskunnskap. Olje, prosessindustri, oppdrett – alt dette er umulig uten dyktige realister. Det må derfor satses sterkere på realfag på alle nivåer i skolen.

Vi skal glede oss sammen med lærere og elever over framgang, men det er mye å gjøre før vi når det nivået vi skal være på i realfagene. Fremskrittspartiet mener at de flinkeste elevene må få oppgaver som ivaretar deres faglige nivå, slik at de utfordres til å bli enda bedre.

Norge trenger langt flere kompetente fagfolk, særlig sykepleiere og ingeniører. Fremskrittspartiet har både finansiert og økt antallet studieplasser for ingeniører og sykepleiere i sitt budsjett.

Fremskrittspartiet har lenge sett ingeniørpotensialet som mange fagarbeidere besitter, og har derfor gjentatte ganger bedt om at Y-veien blir gjort søkbar og mer forutsigbar, på lik linje med andre studier. Dette har vi nå fått

gehør for hos statsråden, og det er vi sammen med arbeidslivet og utdanningsinstitusjonene veldig glad for. Vi har store forventninger til at det allerede fra våren av blir gjort gjeldende.

Fremskrittspartiet er enig i Salomos ordspråk 8,11, der det står:

«For Visdommen er bedre enn perler, av alle skatter er ingen som hun.»

Da må det legges til rette for at flest mulig får ta del i visdommen.

Fremskrittspartiets budsjett gir trygghet, frihet og handlekraft både for utdanningssektoren og for Kirken.

M a r i t N y b a c k hadde her overtatt presidentplassen.

Svein Harberg (H) [19:05:31]: Vi behandler i denne debatten en av de viktigste delene av budsjettet for neste år. Akkurat det er det sikkert flere komiteer og fraksjoner som vil påstå, men jeg har tenkt å stå på mitt.

Budsjettet for utdanning og forskning er ekstra viktig, fordi dette er selve grunnsteinen i et samfunn i stadig utvikling, et samfunn som har og fortsatt vil ha en internasjonalt sentral posisjon gjennom å kunne utdanne de beste hodene. Kunnskap og kompetanse er selve grunnlaget for nytenkning og innovasjon. Det passer godt sammen med Høyres nye ideer og bedre løsninger.

I 2010 leverte regjeringens handlingsromutvalg for høyere utdanning sin rapport, der de påpekte et redusert handlingsrom i sektoren. Dette lovet daværende statsråd Tora Aasland å ta på alvor, og hun lovet tett dialog med sektoren. Ingen av tilbakemeldingene fra utdanningsinstitusjonene tilsier at dette er fulgt opp. Det ikke å rette opp det reduserte handlingsrommet og øke den grunnleggende finansieringen til universiteter og høyskoler er en utilgivelig unnfallenhet fra den sittende regjeringen. I syv år har de styrt departementet, holdt mange festtaler og lovet mangt og mye, men lite har skjedd. Et felles ønske fra Stortinget om å styrke kvaliteten i utdanningen er ikke fulgt opp. Handlingsrommet må rettes opp, og utdanningsinstitusjonene må ha en finansiering som både sikrer de grunnleggende investeringene og gir dem belønning for utført arbeid.

Publikasjonspoengene er en del av den resultatbaserte finansieringen for universitetene. Flere universiteter enn før er nå med i ordningen, og forskerne publiserer mer, men alle belønnes fra en lukket sekk. Flere av dem opplevde i fjor at økt aktivitet ga mindre betaling. Det er ikke særlig inspirerende! Resultatbaserte finansieringsordninger må være en reell gulrot. Høyre vil styrke grunnfinansieringen, vi setter inn ekstra midler til å løfte videre de beste kompetansemiljøene, og vi vil ha en skikkelig gjennomgang av den resultatbaserte finansieringen, slik at den virker som den skal: Den skal inspirere til høyere kvalitet, og den skal belønne godt utført arbeid.

Regjeringen skryter av å ha opprettet en rekke nye studieplasser. Det er riktig at de viderefører de studieplassene de har startet opp, og det må de gjerne skryte av. Det blir derimot ikke riktig når dette skrytet benyttes som svar

på utfordringen med de store ungdomskullene som de nærmeste årene skal starte sin utdanning. Da er det antall plasser til førsteårsstudenter som gjelder. Det er utfordringen, og den må løses.

Det er mange unge som vil ta høyere utdanning, og vi har stort behov for utdannede arbeidere til mange yrker. Vi har for få lærere, ingeniører og helsearbeidere med relevant og god utdanning. Det er en alvorlig utfordring. Høyre etterlyser derfor regjeringens plan for å rette opp i dette. Vi etterlyser et budsjett med konkrete og tydelige grep for å sikre den viktigste kompetansen – et budsjett som gir tydelige signaler og forutsigbarhet, et budsjett som satser på kompetansebygging, økt konkurransekraft og verdiskaping.

Det har slått meg at kampene om rett og galt i dag og de samme kampene helt tilbake til Jesu tid er ganske like. «Og når en blind leder en blind, faller begge i grøfta», var hans svar på kritikk fra de skriftlærde. Jeg skal ikke her antyde hvem som leder hvem, eller komme med påstander om blinde politiske motstandere – det ville være å gå altfor langt – men for oss virker det som om statsråden nå i sin mangel på plan og tydelige bestillinger er farlig nær grøftekanten. Høyre vil være tydelig i bestillingen til sektoren, og vi vil være tydelige på at Norge skal ha universitetsmiljøer i verdensklasse. Det styrer vår innsats på dette feltet.

To grupper kommer ekstra dårlig ut i den politikken regjeringen viderefører i budsjettet. De nye universitetene får heller ikke i dette budsjettet den tiltenkte drahjelp gjennom tilføring av rekrutteringsstillinger. Mangelen på rekrutteringsstillinger vil gi store utfordringer, ikke bare for de nye universitetene, men for hele sektoren. Dette har Universitets- og høyskolerådet vært tydelige på og advart om, og Høyre har derfor lagt inn 50 mill. kr til dette i sitt alternative budsjett.

Den andre gruppen som kommer dårlig ut, er studenter ved private høyskoler, som kommer økonomisk dårligere ut etter fullførte studier, både gjennom at disse høyskolene ikke får tilskudd i samsvar den infrastruktur de må ha på plass, og at studiefinansieringen ikke bidrar til å utjevne den forskjellen i kostnader dette medfører for disse studentene.

Mette Hanekamhaug (FrP) [19:10:25]: Denne uken kom TIMSS-undersøkelsen, som viste framgang siden sist. Det er positivt. Vi har observert Høyre og regjeringa krige om hvem som har æren for disse resultatene, men dessverre har Norge fremdeles altfor få elever i den høyest presterende gruppen. En gjennomsnittlig skole som ikke evner å dyrke fram potensialet i flere faglig sterke elever, er lite å juble over. Jeg gleder meg mer til dagen da Fremskrittspartiet presenterer sine resultater, med en skole i verdensklasse.

For å få til dette må vi se på tiltak for å styrke grunnutdanningen. Vi vil aldri klare å henge med eller hevde oss i den internasjonale konkurransen dersom vi har så store mangler i basisferdigheter som det vi ser i dag. Det er svært mange enkelttiltak en kan og bør gjøre for å styrke grunnopplæringen. Den hellige treenighet for Fremskrittspartiet

er trygghet, frihet og handlekraft. Får vi disse på plass, vil vi også få en langt bedre skole.

Formålet med undervisningen i skolen kan vi finne i Salomos ordspråk første samling kapittel 1 vers 4, nemlig «å gi uvitende vett og den unge kunnskap og omtanke». Dette grunnprinsippet er det viktig at foreldrene er trygge på blir oppfylt. Foreldre og foresatte fortjener å være trygge på at deres barn blir gitt mulighet til og hjulpet med å til egne seg den kunnskapen som faktisk kreves for å fungere i samfunnet framover.

Den viktigste faktoren for en god undervisning er lærerne. Som det står skrevet i Johannes 13,15:

«For jeg har gitt dere et forbilde, for at dere også skal gjøre slik som jeg har gjort for dere.»

Dette aspektet er viktig å få fram, aspektet om hvor viktig lærerne er som rollemodeller for våre barn, for våre elever og for motivasjon og læringsvilje i skolen. De er forbilder og skal stimulere til lærelyst. Dessverre har vi en regjering som ikke prioriterer å øke kunnskaps- og kompetansenivået hos dagens lærere. Satsingen på videre- og etterutdanning er altfor dårlig og møter på langt nær det behovet vi ser foreligger.

Det gir jo ikke foreldre trygghet når «krafttiltaket» regjeringa gjør i forbindelse med å øke antall ungdomsskolelærere, gjøres med en fordeling som samtlige innenfor skolesektoren sier slår tilfeldig – og i flere tilfeller feil – ut.

Også elevene fortjener trygghet – trygghet i skolehverdagen, trygghet til å gå på en skole der de ikke blir utsatt for vold og trakassering. Det er fra regjeringas side forbausende lite satsing på forebygging av vold i skolen.

Frihet er en annen grunnverdi for oss, frihet for foresatte og for elever til selv å velge hvilken skole de ønsker å gå på, gjennom fritt skolevalg. Det er forunderlig hvordan regjeringa ikke engang ønsker å ta stilling til eller være med i diskusjonen om innføring av fritt skolevalg. Vi lever i et samfunn hvor valgfrihet er en selvfølge på mange områder – alt fra strømleverandør, tele, bank og sykehus til andre ting. Men skole, våre barns arbeidsplass, der grunnlaget for hele deres framtid blir lagt, er det ikke lov å velge.

Også elevene fortjener større frihet, frihet til selv å bestemme over større deler av egen skolehverdag. Ta f.eks. sidemålsundervisningen: Vi er i en situasjon hvor manglende lese- og skriveferdigheter er utbredt, og hvor nesten en femtedel av guttene har store kunnskapshull. I Paulus' andre brev til korinterne sier han det godt:

«For det ligger ikke noe annet i det vi skriver, enn det dere selv kan lese og forstå. Jeg håper dere kan forstå fullt ut ...»

Han presiserer dermed viktigheten av gode lese- og skriveferdigheter, både for å kunne uttrykke seg og for å ha forståelse for det skrevne ord. Tidlig innsats på dette området er avgjørende, samtidig som vi må sørge for at elevene får mulighet til å konsentrere seg om å lære ett skriftspråk bra og ikke to middelmådig.

En annen frihet er å velge flere av fagene selv. Regjeringa har innført valgfag i ungdomsskolen, noe vi i Fremskrittspartiet mener er bra. Men dette gjelder bare 8. og 9. trinn, ikke 10., der vi ser at de største motivasjonsutfordringene ligger.

Fremskrittspartiet er et parti med handlekraft, handlekraft til både å fatte vedtak og å iverksette dem, tiltak vi vet vil fungere for bedre læring.

For det første har vi en utfordring med rådgivningen i ungdomsskolen. Tradisjonen tro blir fremdeles «teoristerke» elever rådet til å velge studiespesialisering, mens de med mindre gode resultater i typiske teorifag blir anbefalt å velge yrkesfag. Dette er alt annet enn å anerkjenne viktigheten av yrkesfagene. Det skaper et inntrykk av at yrkesfaglig studieretning er mindre teoretisk krevende, men det er jo ikke det det er snakk om! Det er snakk om at abstraksjonsnivået i teorien det undervises i, er lavere, men det fordrer jo ikke mindre kognitiv kapasitet. Elevene blir dermed forespeilet en skolehverdag og en skoleretning som ikke samsvarer med virkeligheten. Flere opplever at hinderet er for stort, og faller dermed fra.

Samtidig er det for få læreplaner. Fremskrittspartiet har handlekraft. Vi er derfor opptatt av å gjennomføre tiltak som gjør at vi får flere lærlingplasser i samfunnet. For det første fjerner vi arbeidsgiveravgiften for lærlinger, slik at bedriftene får økonomiske incentiver til å ta dem inn. For det andre må vi sørge for at lærlingtilskuddet blir økt, slik at de faktiske kostnadene knyttet til lærlinger blir møtt. Deretter må vi se på muligheten for f.eks. starttilskudd til bedrifter som ønsker å gjøres om til lærebedrifter.

En observasjon som kanskje er like fascinerende som det synet av en brennende busk vil være, er regjeringas imponerende evne til å forhandle bort seg imellom tiltak samtlige uttaler å være for. Jeg tenker ikke bare på den elleve måneders understøtten, men også på tiltaket for økt fysisk aktivitet i skolen. Det er ikke lenge siden vi behandlet Fremskrittspartiets forslag om fysisk aktivitet. I debatten skroto samtlige regjeringspartier av hvor bra forslaget var, og av hvor viktig det var å få det implementert, men de stemte selvfølgelig imot.

Begrunnelsen vi fikk, var at tiltaket ville koste 5,3 mrd. kr. Fredag fikk vi i Fremskrittspartiet svar på vårt skriftlige spørsmål om bakgrunnen for dette regnestykket. Resultatet vi fikk, var ikke overraskende. Det viste at tallgrunnlaget og forutsetningene for det regnestykket vi ble presentert for, var urealistisk og så fjernt fra virkeligheten som det er mulig å komme. Hele grunnlaget for utregningen de hadde gjort, var feil. Dermed ble også tallene for kostnaden ved dette forslaget feil. Jeg håper folk ser at forsøket på bukkespranget over vårt forslag endte med et totalt pladask, og at fornektelse av sannheten lik den vi ser i Matteus 26,34, ikke blir bedre selv om den presenteres tre ganger.

Fremskrittspartiets treenighet er trygghet, frihet og handlekraft, tre momenter som vi må sørge for å få implementert i skolehverdagen for å få en bedre skole. Vi er opptatt av å skape en god skole for alle – en god skole for de teorisvake elevene, en god skole for de gjennomsnittlig presterende elevene og en god skole for å heve de sterkeste elevene. Dessverre er vi skuffet over at disse målsettingene ikke vil bli nådd med det framlagte budsjettet. En kan vel bare be til høyere makter om at også regjeringspartiene ser disse manglene og ønsker å omprioritere. Og det er jo nettopp i disse juletider mirakler kan skje.

Henning Warloe (H) [19:18:52]: Her blir det ingen bibelsitater, for forskningspolitikk er spennende nok som den er (munterhet i salen), først og fremst fordi forskning handler om ny kunnskap, nye ideer og ny innsikt. Forskning handler om å finne veien inn i ukjent terreng og å skape noe nytt. Forskning har faktisk mye til felles med kunst på denne måten. Men forskning er, til forskjell fra kunsten, også et møysommelig og metodisk arbeid, der mange små skritt tas av en mengde ulike individer og grupper, som gjennom å dele resultatene bygger stein på stein for å løse gåter og finne svar. Ofte vet ikke forskerne hvor svarene finnes, eller hvordan det kommer til å skje. Veien blir til mens man går, eller – mer presist – mens man forsker. Og det tar tid, ofte svært lang tid.

Forskningspolitikk blir derfor en krevende øvelse. Ulik mye annen politikk handler det ikke mest om å styre. Det handler mer om å tilrettelegge, stimulere og gi frihet. Mye av Høyres kritikk mot regjeringens rød-grønne forskningspolitikk ligger nettopp her. Regjeringen har for mange mål som skal nås, det blir for mye detaljstyring og øremerking. Og resultatene skal helst kunne rapporteres og målene nås før neste valg. Vi får det vi kan kalle en instrumentell forskningspolitikk. På samme måte som den instrumentelle kulturpolitikken til regjeringen blir sektorpolitikken og sektoren selv ofte redusert til verktøy for å nå andre og større politiske mål, enten det gjelder distriktspolitikk, utjevning av sosiale forskjeller eller mer likestilling. Eller som kunnskapsministeren etterlyste på Forskerforbundets konferanse i november: «mer grensesprengende forskning». Jeg må si at kunnskapsministeren må være svært klarsynt hvis hun tror det går an å vite på forhånd hvilken forskning eller hvilke prosjekter som kommer til å bli grensesprengende. Jeg håper ikke regjeringen satser på å lage noe så selvmotsigende som en plan for mer grensesprengende forskning.

Men en ny forskningsmelding kommer snart, og den ser vi i Høyre frem til. Da kan vi ta den mer overordnede debatten om forsknings- og kunnskapspolitikk som jeg så vidt berørte i starten av mitt innlegg. Jeg skal derfor nå ta for meg de konkrete tiltakene Høyre er opptatt av i budsjettet for 2013, og de utfordringene vi er opptatt av å løse i dette mer kortsiktige perspektivet.

Vi står i en situasjon hvor Norge har solid økonomi, høy sysselsetting og store inntekter basert i stor grad på olje- og gasssektoren. I motsetning til hva mange tror, handler ikke det norske oljeeventyret bare om en råvare, men også svært mye om kunnskap og teknologi. Utfordringen for Norge er at mange andre deler av næringslivet ikke er så kunnskapsintensivt og innovativt som det som trengs for å kunne konkurrere internasjonalt fra høykostlandet Norge. Etter hvert som olje- og gasseventyret kommer til å nærme seg slutten, må vi derfor i mellomtiden ha investert i forskning, utvikling og innovasjon i et bredt spekter av næringer for å finne «det vi skal leve av etter oljen», som det heter. Og vi må sikre at spissteknologi fra olje- og gassutvinning kan nyttiggjøres også på andre områder.

Vi vet at Norge investerer mindre enn f.eks. våre naboland i forskning og utvikling. Og vi vet at det først og fremst er i næringslivet denne store forskjellen fin-

nes. Svenske bedrifter bruker f.eks. nesten det firedobbelte på forskning regnet i prosent av BNP sammenlignet med norske bedrifter. Derfor satser Høyre tungt i sitt alternative budsjett på støtte til kommersialisering av forskningsresultater, på forbedring av SkatteFUNN og styrking av Brukerstyrt innovasjonsarena for å stimulere til mer forskning i næringslivet. Jeg vet etter flere debatter her i Stortinget at regjeringen er enig i at Norges utfordring på forskningsfeltet er at det forskes for lite i næringslivet. Marianne Aasen sa det samme i sitt innlegg tidligere i dag. Da er det merkelig at regjeringen ikke tar sterkere grep for å bedre situasjonen.

Men Høyre vil mer. Vi må ruste opp Norge som kunnskapsnasjon. Vi må bli mer opptatt av kvalitet enn av kvantitet. Vi må være så kompromissløse når det gjelder kvalitet, at vi ikke lar andre mål som dem jeg tidligere nevnte, og andre, komme i veien for dette. Og vi må bli mer internasjonale. Distriktsmesterskap og norgesmesterskap er ikke interessant i forskningens verden. I forskningens verden er det best i verden som teller. Norge har muligheter til en kraftigere satsing på sine beste folk, miljøer og institusjoner. Derfor har Høyre i budsjettet for 2013 satsset på midler til både verdensledende forskningsmiljøer, generelle stimuleringsmidler for internasjonalt forskningssamarbeid og satsing på et såkalt Global Center of Expertise.

Helt til slutt: Det satses på forskning i Norge, og da særlig i form av offentlige midler over statsbudsjettet. Men siden vi vet at rekrutteringen av nye talenter til forskningen er så viktig, blir det ikke bare merkelig, men nesten mystisk at ikke regjeringen gjør noe på dette området i 2013, og heller ikke gjorde noe i 2012, i 2011 eller i 2010. Fire år uten noen nye stipendiater eller postdoktor-stillinger til universitets- og høyskolesektoren finansiert over statsbudsjettet er utrolig lite ambisiøst. Høyre har hatt dette inne hvert av de siste årene som jeg nevnte, med til sammen 200 mill. kr over fire år.

Statsråd Rigmor Aasrud [19:24:12]: Det er vel en historisk dag i dag, for sjelden har Bibelen vært brukt så ofte i denne salen for å illustrere egen politikk, og det gleder jo en kirkeminister.

Men også sist fredag var en historisk dag. Da ble Stein Reinertsen tilsatt som ny biskop i Agder og Telemark bispedømme. Det var første gangen siden reformasjonen at en ny biskop i Den norske kirke ikke ble utnevnt av enten Kongen selv eller Kongen i statsråd.

At ansvaret for tilsetting av biskoper og proster nå er overført fra kirkelig statsråd til kirkelige rådsorganer, er en direkte konsekvens av det brede kirkeforliket som alle de politiske partiene på Stortinget sto samlet om i 2008. Forliket var grunnlaget for de omfattende endringene i Grunnloven som ble vedtatt her i stortingssalen i mai i år. Grunnlovsendringene var resultat av en lang historisk prosess, der stadig flere oppgaver og mer ansvar er overført fra stat og kommune til Kirkens egne organer. Gjennom endringene i Grunnloven som nå er gjennomført, er det lagt et nytt grunnlag for videre selvstendiggjøring av Den norske kirke.

Selv om noe er forandret, er fortsatt mye det samme.

Det innebærer bl.a. at dagens finansieringsordning for Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn skal videreføres. Staten vil fremdeles ha ansvar for at Kirken har rettslige, organisatoriske og økonomiske rammer som kan underbygge og videreutvikle Den norske kirke som folkekirke.

Kirkens framtid hviler i stor grad på hvordan den er i stand til å ivareta kontakten med barn og unge. Gjennom trosopplæringsreformen er det nå lagt til rette for at nye generasjoner kan få kjennskap til egen tro og oppleve tilhørighet til Kirken. Komitéinnstillingen viser at denne reformen fortsatt har bred oppslutning i Stortinget. Med årets budsjettøkning på 31 mill. kr er bevilgningene til trosopplæringsreformen kommet opp i 234 mill. kr. Det betyr at en rekke nye menigheter nå blir med i reformen, og at vi stadig nærmer oss målet om at dette viktige tilbudet kan være på plass i alle landets menigheter.

Kirken betyr mye for lokalsamfunnene våre og for svært mange mennesker. Den samler oss i glede og i sorg, ved markering av høytider og familiære begivenheter, og den er til hjelp og støtte for mennesker i krise. Derfor er det også en viktig samfunnsoppgave å sørge for at menighetene i Den norske kirke har gode rammebetingelser. Under vår regjering har det vært en betydelig økning i innsatsen for å ta vare på og vedlikeholde kirkebyggene. Mens de samlede utgiftene til vedlikehold og rehabilitering av kirkebygg i 2005 utgjorde 285 mill. kr på landsbasis, har kommunene og de kirkelige fellesrådene fra 2008 og fram til i dag i gjennomsnitt benyttet ca. 700 mill. kr årlig til samme formål. Det vil si at den årlige innsatsen på dette området er langt mer enn fordoblet under denne regjeringen, og at et stort antall kirker er satt i stand.

Foruten økningen i bevilgningene til trosopplæringsreformen og styrkingen av den lokale kirkeøkonomien, er det under vår regjering gjennomført flere tiltak som vil ha stor betydning for Kirkens videre utvikling. Vi har – i tråd med kirkeforlikets forutsetninger – gjennomført demokratireformen i Den norske kirke. Vi vil også i fortsettelsen holde fast ved målet for reformen, som er å engasjere og inkludere bredden av kirkemedlemmene i den videre utviklingen av Kirken.

Bevilgningene til prestatjenesten har økt det siste tiåret som følge av at prestene har fått nye tjenesteordninger. De nye tjenesteordningene har lagt til rette for mer samarbeid og bedre tjenestefordeling mellom prestene, samtidig som prestene har fått en bedre regulert arbeidstid og fritid. Dette har vært et nødvendig arbeid for å fornye og tilpasse prestatjenesten til de krav dagens samfunn stiller.

Jeg har merket meg at det i komitéinnstillingen er pekt på flere områder som krever økt innsats innenfor kirkeforvaltningen. Komiteen viser bl.a. til betydningen av at Kirken tar i bruk moderne teknologi og styrker sin tilstedeværelse på Internett. Jeg deler dette engasjementet med komiteen og vil sammen med Kirken arbeide videre for å finne løsninger for å realisere flere av de felles IT-strategiene som menighetene og Den norske kirke har. Da må vi være tydelige på forpliktelsene som også fellesrådene har for å bidra i en slik fellesløsning.

Helt til slutt må jeg skuffe representanten Thorsen, som sa at dette var det siste budsjettet som denne regjeringen la fram. Vi har tenkt å legge fram et statsbudsjett til neste år og i mange år framover.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bente Thorsen (FrP) [19:29:26]: Jeg tror vi lar det siste ligge.

I Soria Moria-erklæringen II står det at regjeringen vil øke tallet på prester- og diakonstillinger.

Senest i dag leste jeg i avisen at Møre bispedømme må kutte fire prestestillinger for å holde budsjettet sitt. Med unntak av en bevilgning på 5 mill. kr til prester i denne fireårsperioden har prestebudsjettet de siste årene knapt dekket lønnsstigningen. Med andre ord har regjeringen underbudsjettet lønnsbudsjettet til prestene. Det blir det kun færre prester av dersom budsjettet skal overholdes, og det skal det jo. Spørsmålet blir da: Mener statsråden at løftet om å øke tallet på preste- og diakonstillinger er innfridd?

Statsråd Rigmor Aasrud [19:30:21]: Vi har hatt en betydelig økning i bevilgningen til Den norske kirke. Fra 2005 og fram til i dag har bevilgningene økt med 47 pst. Når vi går inn i Statens sentrale tjenestemannsregister, er antall årsverk økt fra 1 345 til 1 385 når det gjelder prestestillinger. Det har vært en økning, men det er – som på mange områder – også behov for å ha fokus på den arbeidsbelastningen som er i Den norske kirke. Det er viktig at vi har gode arbeidsvilkår for dem som jobber, men når vi skal se på den belastningen, er det også viktig å se hvilke tjenester prestene utøver. I samme periode har det blitt nesten 1 600 færre vigsler og over 3 000 færre barnedåper. Det betyr at en må se bemanningen i Den norske kirke i sammenheng med de oppgaver som skal utøves.

Bente Thorsen (FrP) [19:31:20]: Jeg vil bare understreke at ca. 80 av de stillingene som statsråden viser til, blir finansiert av andre enn staten. Jeg skjønner at vi ikke kommer videre med denne problemstillingen her.

Rapporter viser at flere av landets kirker mangler nødvendig brannsikring og er i ferd med å råtne på rot. Kirkene våre er noen av de viktigste kulturminnene vi har, og et tap av disse er et tap av en viktig del av vår felles historie. I Soria Moria II sier regjeringen at viktige kulturminner skal sikres varig vern:

«Nasjonalt viktige kulturminner skal settes i stand og sikres et varig vern.»

I budsjettframlegget er rentefrie lån til kirkebruk nulltet ut. Dersom regjeringen faktisk ønsker vern av kirkebygg, hvorfor i all verden velger de da å fjerne en ordning som de selv skryter av og sier har vært så velfungerende og effektiv?

Statsråd Rigmor Aasrud [19:32:26]: Svaret på det er at det per 10. desember ikke var noen søknader fra norske kommuner om å sette i stand flere kirker, men det var igjen penger på posten.

Svein Harberg (H) [19:32:51]: Jeg er sikker på at Presteforeningens representant på galleriet har fått mange nye tolkninger og mye inspirasjon av debatten her i dag. Jeg er ikke sikker på om budsjettet er like inspirerende.

Det er riktig som statsråden sier, at kirken er inne i en periode som er preget av kirkeforliket – som vi har vært sammen om her på Stortinget – og det har vært mange utfordringer for Kirken. Dem har de tatt. De har også fått beskjed om omstillinger, og på bestilling fra departementet har de jobbet med effektivisering og plan for ny IKT-strategi. Nå var dette klart til realisering. Jeg regner med at når statsråden har vært med og bevilget penger til dette gjennom flere år og forberedt dette, var det meningen at også investeringene skulle skje. Nå lurer jeg på hva som fikk statsråden til å ombestemme seg når det gjaldt disse investeringene?

Statsråd Rigmor Aasrud [19:33:46]: Det er riktig at vi har vært med på å bevilge midler til et forprosjekt for å se hvordan man kunne organisere og drifte IKT i Den norske kirke. Som representanten Svein Harberg er godt kjent med, er det mange forskjellige aktører. Det er Kirkerådet, lokale menighetsråd, lokale felleråd, Kirkelig arbeidsgiverforening – det er mange aktører inne i Den norske kirke. Derfor har det vært viktig for oss å bidra til en utredning om hvordan vi kan organisere et felles IKT-system for Den norske kirke. Det har vi fått presentert noen løsninger på, og jeg tror vi har funnet en god en, men det er viktig for meg – før vi går videre med det – at vi har en forsikring om at også de lokale leddene blir med og tar sin del av finansieringen, hvis ikke lager vi bare et nytt IKT-selskap som vil dekke bare deler av Den norske kirke. Det trenger vi noen forsikringer om før vi går videre og ser på hvordan vi kan få til nye IKT-løsninger.

Svein Harberg (H) [19:34:50]: Det er jo nettopp det dette forprosjektet har vært med og legge til rette for, og jeg kan ikke se hva som skulle være usikkerheten. Det er ingen tvil om at her må det gjøres noe. Det vil vel tvert imot være uforsvarlig ikke å bruke det som en nå har kommet fram til. Signalene er klare på at hvis ikke dette gjøres nå, må det gjøres en fornyet jobb når dette skal realiseres, for her skjer det ting hos leverandørene hele tiden. Dette kan tas i bruk nå – hvis en venter for lenge, må en gjøre jobben på nytt.

Jeg hører statsråden antyder at hun forventer at andre bidrar. Kirken driver nøkternt og nøysomt, de driver aktivt og godt. Hvis de nå skal gjøre dette på egen hånd, uten statsrådens hjelp, hva tenker statsråden at de da skal kutte i – er det prestestillinger, trosopplæringen eller arbeidet til de kirkelige organer, som nå skal ta alle avgjørelser i Kirken?

Statsråd Rigmor Aasrud [19:35:55]: Man er avhengig av at også de lokale fellerådene er med på å finansiere. Mange av fellerådene har sine IKT-løsninger – bl.a. liggende i kommunene – uten at det er synlig i de enkelte fellerådernes budsjett. Vi må ha en forsikring om at de er med.

Det nye selskapet som skal drive IKT for Den norske kirke, blir rigget som et aksjeselskap. I dag er også finansiering fra Opplysningsvesenets fond inne i det aksjeselskapet. Jeg tror det nå er viktig at vi ser på hele finansierungsordningen for hvordan man kan komme fram til en god IKT-løsning. Det er bl.a. allerede planlagt at en del av investeringene skal skje via lånefinansiering. Det er viktig at vi får på plass en helhetlig løsning som vi er sikre på er bærekraftig også i tiden framover, sånn at vi ikke rigger et selskap som ikke får heftet alle kirkens deler inn i det. Det er vi nødt til å forsikre oss om.

Dagrun Eriksen (KrF) [19:37:03]: Til det siste: Jeg er redd for at statsråden nå lar Den norske kirke gå ut på en ørkenvandring. Det har jo lyktes å nå fram før, men det tar veldig lang tid, og jeg lurer på om beskjeden til Den norske kirke nå egentlig blir den samme som Herren ga Moses:

«Hugg to steintavler, lik de første, og kom opp på fjellet til meg.»

Dette haster. Vi trenger å få denne IKT-løsningen på plass, og jeg håper statsråden ikke sitter og venter på forsikringer for lenge.

La meg ta det jeg også har vært litt opptatt av både i budsjettinnstillingen og i flere debatter her: trosopplæringsreformen i Den norske kirke. Vi ligger langt etter det som var forventningen skapt gjennom trosopplæringsreformen. Ser statsråden at det er stor skuffelse og mismot i alle de menighetene som ikke har fått lov til å komme inn, og at vi kanskje ikke oppfyller «la de små barn komme til meg» på en god nok måte gjennom den bevilgningen vi her har på bordet?

Statsråd Rigmor Aasrud [19:38:08]: Jeg skjønner at det er forventninger til å få på plass trosopplæringsreformen i de menighetene som fortsatt ikke har fått ta del i den. Derfor mener jeg den bevilgningen vi har nå, er bra. Den er på 31 mill. kr, og er den største bevilgningen som har vært i ett enkelt år siden reformen ble innført. Det er helt riktig at vi hadde et år – i fjor – da vi ikke hadde bevilgninger, og at vi derfor må bruke noe lengre tid før vi får fullfinansiert reformen. Vi står fast ved at vi skal fullfinansiere reformen og sørge for at alle får ta del i det gode tilbudet som jeg tror trosopplæringsreformen er. Det er viktig at vi holder fast ved den kompetansen som nå finnes ute i bispedømmerådene, og som kan bidra til å motivere til fortsatt innsats. Jeg tror også det er viktig at man på et tidspunkt ser på hele organiseringen, hvor mye penger som skal ligge sentralt, og hvor mye penger som skal legges ut lokalt, når det gjelder trosopplæringsreformen. Det er viktig for meg at pengene kommer ungene til gode.

Svein Harberg (H) [19:39:18]: Jeg har ikke helt lyst å slippe saken vi diskuterte i sted. Jeg skjønner at statsråden har behov for å klarere alle ting omkring det å lage et eget selskap som skal ta seg av IKT-satsingene. Det å få de avklaringene kan jo godt gjøres selv om en legger inn en bevilgning i budsjettet. Det er ingenting som hindrer det. Det er jo det som bekymrer, at det ikke er lagt inn penger i budsjettet nå, slik at hvis en finner ut at dette er en grei måte å

gjøre det på, og alle deltar slik de skal, så er pengene klare. Nå har en altså satt det på vent, og det er jo heller ikke særlig drivende med tanke på prosessen med å få alle de andre med. Det som forundrer meg, er at statsråden – mens hun skal avklare dette – egentlig setter dette på vent et helt år. Hun har selvfølgelig en sjanse til våren – vi får håpe den blir brukt.

Statsråd Rigmor Aasrud [19:40:10]: Det er viktig når man lager IKT-systemer – jeg har jo noen andre IKT-systemer som jeg også jobber med, i andre deler av sektoren – at det er godt gjennomtenkte prosjekter. Jeg er enig i at man ikke skal la det gå for lang tid fra man har etablert et forprosjekt, til man er over i en fase der man kan ta løsningene i bruk, men allikevel tror jeg det er viktig at man får gått ordentlig inn i problemstillingene.

Det er ikke sånn at man ikke bruker penger på IKT-løsninger i Den norske kirke per i dag. Men så lenge man rigger et aksjeselskap som dels skal være lånefinansiert, er det et spørsmål hvor mye av dagens driftsmidler som skal legges inn og eventuelt finansiere driften, hvor mye man bruker av lånemidler, og hvor mye man kan bidra med fra Opplysningsvesenets fond. Det er vi nødt til å jobbe litt mer med, men jeg er innstilt på at vi skal bidra til å finne løsninger som gjør at vi kommer videre med den IKT-satsingen som er planlagt.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [19:41:36]: Regjeringens visjon er at Norge skal være verdens fremste sjømatnasjon. Det er en visjon som er godt forankret i våre naturlige forutsetninger. Men jeg er litt i tvil om hvorvidt vi har så gode forutsetninger som vi kan lese om i Matteusevan-geliet, kapittel 14, der Jesus metter 5 000 mann med fem brød og bare to fisker.

Men det er lovende framtidsutsikter som kommer fram, ikke i Bibelen, men i rapporten «Verdiskaping basert på produktive hav i 2050», utgitt av Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab og Norges Tekniske Vitenskapsakademi. Rapporten anslår at omsetningen fra fiskeri- og havbruksnæringen vil kunne nå mer enn 500 mrd. kr årlig i 2050. Det innebærer en seksdobling av omsetningen i sjømatnæringen.

Skal vi realisere dette potensialet, må vi fortsette å investere tungt i marin forskning. En stor del – i overkant av en tredjedel – av Fiskeri- og kystdepartementets budsjett går derfor til forskning og innovasjon. Mitt mål er at vi skal være fremst i verden også på hav- og sjømatforskning for å kunne drive bærekraftig høsting av de fornybare marine ressursene, for å utnytte potensialet for økt matproduksjon fra havbruk og for å videreutvikle næringsvirksomhet basert på marine ressurser og ny marin vekst.

Forvaltet riktig er ressursene i havet en evig fornybar kilde til mat og verdiskaping. Men det forutsetter at forvaltningen baseres på gode og vitenskapelige råd.

Vi har en havforskning og en havforvaltning vi kan være stolte av. Havforskningsinstituttet, Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning og Veterinærinstituttet

er sentrale rådgivere for vår forvaltning av sjømatressurserne. Havforskningsinstituttet og NIFES er nylig evaluert, og de har fått gode skussmål.

Komiteens påpekning av det viktige arbeidet Havforskningsinstituttet gjør vedrørende olje/fisk-problematikken, er et eksempel på nytten av solide, troverdige fagmiljøer på områder som er viktige både for forvaltningen og for det norske samfunnet.

Forskning og kunnskapsutvikling er en forutsetning for videre vekst i havbruksnæringen, så oppfølging av bærekraftstrategien og kunnskapsoppbygging prioriteres høyt for å sikre at en bærekraftig og miljøtilpasset utvikling vil finne sted. Forskning på lakselus, på genetiske påvirkninger mellom rømt oppdrettslaks og ville bestander, på miljøvennlig havbruksteknologi og på sykdom og helse er viktig framover.

Og forskning nytter: I kampen mot lakselusen er det nå kommet lovende resultater i et prosjekt ledet av Akvaplan-niva, der enkeltindivider av rognkjeks har vist en enorm appetitt på lakselus, selv ved lave temperaturer. Dette lover godt for avlusing i nord.

Arktis og Antarktis spiller en nøkkelrolle for det globale klimaet. At vi nå får et nytt isgående fartøy, er viktig for ressurs- og klimaforskningen i nord. Et isgående forskningsfartøy vil styrke Norges evne til å bidra med viktig kunnskap i det internasjonale klimaarbeidet.

For å nå målene for sjømatnæringen er det viktig at vi bruker forskningsmidlene våre optimalt. Høsten 2011 etablerte derfor Fiskeri- og kystdepartementet, i lag med sju andre departementer, strategigruppen Hav21.

Hav21 vil også være viktig for arbeidet med den kommende sjømatmeldingen. Meldingen vil rette oppmerksomheten mot hvordan Norge kan utvikle sin posisjon som sjømatnasjon, og et marint kunnskapsløft i hele den marine sektor vil være et sentralt element.

Vi må tenke langsiktig i forvaltningen av havet, og vi må tenke klokt – like klokt som et kinesisk ordtak sier: «Gi en mann en fisk, og han har mat en dag. Lær en mann å fiske, og han har mat hele livet.» Derfor er kunnskap og forskning viktig.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tord Lien (FrP) [19:46:21]: La meg begynne med å gi uttrykk for at jeg synes det er veldig hyggelig og konstruktivt at statsråden tar seg tid også i år til å delta i denne debatten. Det er et veldig viktig felt statsråden forvalter – også for oss.

Men vi har sett i år at bevilgningene til næringsrettet forskning i statsbudsjettet er noe redusert. Vi vet at Norge ikke satser like mye på forskning som mange av de landene vi konkurrerer med. I Fiskeri- og kystdepartementets budsjettframlegg står det at 1 kr til Brukerstyrt innovasjonsarena gir 2,2 kr i næringsfinansiert forskning. Når vi vet at mange av de store, viktige sjømatsekskapene i Norge er internasjonalt orientert, og sannsynligvis allokterer forskningsmidlene dit de får best utbytte av dem, burde man ikke ha satset enda mer på Brukerstyrt innovasjonsarena, SkatteFUNN osv.?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [19:47:22]: Forskningsfinansieringen og forskningsinnretningen er fordelt på flere budsjettområder, og deler av det som blir lansert, ligger under andre statsråder. Men jeg er veldig opptatt av å få næringslivet til å bidra til forskning. SkatteFUNN er en ordning som sjømatnæringen har benyttet seg godt av, og jeg er helt sikker på at den vil fortsette å gjøre det.

Representanten Lien nevner de store internasjonale selskapene. I går sendte jeg ut en pressemelding om at regjeringen åpner for at de faktisk skal få lov til å bli større – dvs.: Vil en bli større og ha en andel større enn 15 pst. av total biomasse i Norge, må en bidra til forskning på en skala som går oppover, og som jeg registrerer at i hvert fall ett av de store selskapene også synes er en fornuftig innretning.

Tord Lien (FrP) [19:48:27]: La meg si at det ikke bare er Marine Harvest som synes det er en fornuftig innretning, det gjør også Tord Lien i første omgang.

Jeg er klar over at det ikke er på statsrådens felt alt jeg spurte om i sted. Det er fjerde gangen fiskeri- og kystministeren er til stede, mens nærings- og handelsministeren aldri har vært til stede i disse debattene, og da er det også vanskelig å sette ham til veggs på det.

Mindretallet har en merknad på statsrådens rammeområde som går på å gi Havforskningsinstituttet en større rolle enn i dag når det gjelder nasjonal koordinering av de forskjellige statlige forskningsfartøylene. Det er grunn til å peke på at Havforskningsinstituttet nesten klarer å lage underverker. De har 250–300 seilingsdøgn og store avanserte fartøyer – det er en enorm prestasjon. Det er de som har mest kompetanse på dette, og for å sikre størst mulig utbytte av skattepengene synes jeg det hadde vært naturlig å gi Havforskningsinstituttet en enda større og tryggere rolle enn i dag.

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [19:49:33]: Når det gjelder dette med å prioritere å delta i en forskningsdebatt, er jeg veldig enig i at dette er et ekstremt viktig område. Det er derfor jeg bruker av tiden min på å prøve å få i gang en diskusjon også med denne komiteen, og så får andre vurdere hvorvidt jeg lykkes i å få en stor og engasjert debatt i dag. Jeg har om ikke annet lært masse bibelord i dag, og det er jo alltid nyttig!

Til Liens replikk knyttet til det jeg oppfattet handlet om samordning av forskningsfartøydrift: Allerede i dag foregår det en stor grad av samordning. Havforskningsinstituttet har en viktig rolle i å samordne og benytte det totale fartøytilfanget. Jeg ser etter alle muligheter for å gjøre det enda bedre, for det koster å ha stål liggende til kai, og dette er ekstremt kostbare båter, som vi må utnytte så godt som mulig. Så vi vil selvfølgelig se på hvordan vi kan utvikle dette samarbeidet enda bedre framover.

Henning Warloe (H) [19:50:53]: Jeg tror vi alle sammen skal være glade for at det miraklet det fortelles om i Bibelen – disse to fiskene osv. som mettet så mange mennesker – ikke lar seg gjenskape i dag. Det ville jo ha redusert etterspørselen og markedspotensialet betydelig for

den sektoren og den næringen som fiskeriministeren bestyrer.

Jeg vil, som Tord Lien, si at det er kanskje oppsiktsvekkende at næringsministeren aldri har vært til stede her under våre debatter om dette temaet, men det er desto hyggeligere at fiskeriministeren er her.

Så vil jeg være ubeskjeden nok til å spørre om noe på vegne av Bergen. Bergen har tunge forskningsmiljøer knyttet til hav-, klima- og marin sektor. Det er noen utfordringer, bl.a. å få profilert disse miljøene sterkere og få samordnet dem bedre. Ser fiskeriministeren for seg at hun kan bidra på noen måte til å styrke Bergens posisjon som europeisk marin hovedstad?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [19:52:00]: La meg først si at jeg er helt enig med representanten Warloe – jeg er glad for at de to fiskene ikke finnes i dag. Det ville vært krevende. Jeg har i stille stunder spekulert på om Genesaretsjøen kunne vært fantastisk egnet til oppdrettsaktivitet, eller kanskje dette er en art som er utdødd, og som vi så langt ikke har hørt om!

Jeg reiser ofte til Bergen, for der har vi tunge forskningsmiljøer, både Havforskningsinstituttet, NIFES og andre. Universitetet i Bergen bidrar stort innenfor marin forskning. Det er klart at det å utvikle disse miljøene og få utviklet det fellesskapet i fortsettelsen, er helt opplagt viktig. Når jeg har besøk av kolleger fra utlandet, er det fint å kunne ta dem med til Bergen for å vise nettopp hva Bergen bidrar med, både innen marin ressursforvaltning, ernæringsforskning og annet. Det er helt opplagt at der er det et potensial for enda mer.

Henning Warloe (H) [19:52:59]: Det var godt å høre disse ordene fra statsråden, og jeg skal fortsette litt langs samme linje for å gi statsråden anledning til å si enda mer pent om Bergen! Så vidt jeg husker, er ca. halvparten av Bergens 4 000 forskere – altså ca. 2 000 forskere – involvert i arbeid innenfor disse sektorene vi her nevnte, og som er ganske tett sammenvevd, altså klima-, hav- og marin sektor. I havet ligger, som det sies, svaret på verdens store utfordringer, både når det gjelder helse, når det gjelder mat, og kanskje også når det gjelder klima – iallfall når det gjelder å vite mer om klimaet.

Det er en debatt på gang angående å få samlokalisert flere aktører, bl.a. Havforskningsinstituttet, på det som heter Marineholmen. Spørsmålet mitt er om statsråden ser positivt på den type samlokalisering, og om det vil være mulig å bidra til det?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [19:54:01]: Det som gledet meg mest med den replikken, er at representanten Warloe har registrert at her er det 2 000 forskere som har nær tilknytning til marin sektor. Mange av disse er finansiert gjennom offentlige budsjetter, så jeg tolker det dit hen at representanten Warloe har fått med seg den sterke satsingen den rød-grønne regjeringen har hatt på forskning generelt og på marin forskning spesielt.

Når det gjelder diskusjonen om samlokalisering på Marineholmen, er det ikke til å legge skjul på at dette er en de-

batt som jeg tror kan ha noe for seg, men som det er ekstremt viktig at de miljøene vi her snakker om, får ha en førende rolle i. Mye fint kan sies om Bergen, men Bergen er jo ikke en forskrekkelig stor by, så jeg tror ikke at antall meter mellom byggene og hvor de forskjellige byggene er lokalisert, er det viktigste. Det viktigste er at vi greier å få ut det beste i alle miljøene, og ikke minst at miljøene i Bergen samarbeider godt. Det gjør de allerede i dag, men jeg tror også det er et potensial for å få enda større synergier ut av det som skjer i Bergen.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Tor Bremer (A) [19:55:26]: Eg vil ha ei humanistisk og slik sett verdinøytral tilnærming til debatten. Dei siste tiåra har det vore ein formidabel fokus og vekst innanfor den globale og nasjonale forskinga og høgare utdanninga, men satsinga har vore ujamnt fordelt frå land til land. Medan dei minst utvikla u-landa berre har 4,5 forskarar per million innbyggjarar, er det i dei utvikla landa i snitt 33 000 forskarar per million innbyggjarar. No høyrer me at representanten Warloe seier at Bergen åleine har 4 000 forskarar. Det kan nok stemma, for i Noreg har me formidable 14 000 forskarar per million innbyggjarar. Det er ein auke frå 11 000 i 2001.

Det er slik at tilgangen til høgare utdanning og forskning styrer mykje av utviklinga globalt. Me behøver ikkje å gå lenger enn til vår eiga norske historie for å sjå det same. I fjor feira Universitetet i Oslo 200-årsjubileum, og historia til Universitetet i Oslo er altså historia om utviklinga av Noreg i den same tida.

Den naturvitskaplege forskinga gav i si tid startskotet til eit formidabelt norsk industrieventyr. Kristian Birkeland la mykje av grunnlaget for Noreg si sterke rolle i dagens nordlysforsking. Birkeland dreiv òg som kjent med forskning sikta inn mot industriell produksjon, og saman med Sam Eyde utvikla han metoden for framstilling av nitrogenoksid, som igjen la grunnlaget for Norsk Hydro. Historieforskinga vår har medverka til å skapa ein sterk norsk identitet for positiv utvikling. Sterke og stolte universitet over heile verda har gong på gong vist seg å gå i bresjen for tankar om menneskerettar, likeverd og demokrati. Skinn-demokrati og korrupte regime, derimot, er velta – ikkje nødvendigvis av militærkupp, men av frie meiningsytringar. Også likestillinga er blitt styrkt gjennom press frå universiteta.

Noreg si sterke utvikling og høge velferdsnivå kjem også av ei tydeleg ideologisk satsing – spesielt frå Arbeiderpartiet, men òg frå sentrumspartia – på at alle samfunnslag skal ha ein lik rett til høgare utdanning. Det skal ikkje vera noko eksklusivt for dei privilegerte i samfunnet. Difor ligg Noreg i dag, saman med Finland, heilt i toppen internasjonalt når det gjeld kor mange prosent av befolkninga som tek høgare utdanning. 37 pst. av befolkninga vår tek i dag høgare utdanning – vi er heilt på topp globalt. Og dette vil auka sterkt i tida framover etter kvart som nye kull med ungdommar strøymar inn i universiteta våre, og det er bra.

Statsbudsjettet for 2013 vidarefører og løftar den histo-

risk viktige rolla som forskning og universiteta våre har hatt. Universitets- og høgskulesektoren får auka overføringane sine med om lag 1,5 mrd. kr, som m.a. skal finansiera og styrkja den nye grunnskulelærarutdanninga og opptak av nye studentkull.

Eit av regjeringa sine viktigaste og nyaste verkemiddel for å stimulera til auka kvalitet i høgare utdanning og forskning er ordninga med «sentre for fremragende utdanning». Denne ordninga skal bidra til større likestilling mellom utdanning og forskning ved universiteta og høgskulane våre og til å redusera fråfallet blant studentane våre. Regjeringa foreslår vidare at dersom kvaliteten er tilfredsstillande, så bør eitt av dei tre nye sentra bli retta inn mot oppfølging av St. meld. nr. 13 for 2011–2012, Utdanning for velferd.

Eg må gje ros til heile komiteen, unnateke Høgre. Heile komiteen – igjen unnateke Høgre – peikar på kor viktig det er å heva kvaliteten på undervisninga og forskinga ved å gå i retning av meir samarbeid, meir arbeidsdeling og meir konsentrasjon i universitets- og høgskulesektoren. Det vil gje meir robuste og profilerte fagmiljø, som igjen hevar kvaliteten.

Heile komiteen – igjen unnateke Høgre – peikar på at dette alt no gjev resultat, og at arbeidet bør fortsetja i eit høge tempo. Det er i tråd med kva sektoren sjølv meiner.

Arbeiderpartiet er på si side klar til å ta ei sterkare styring for å få ei god utvikling og heva kvaliteten på utdanninga vår.

Karin Yrvin (A) [20:00:52]: Forskning er viktig fordi det kan gi ny viten. Det handler om jakten på nye ideer, nye løsninger, på hvordan verden skal gå framover. Forestillingen om at mennesket kan påvirke sin egen hverdag og styre samfunnsutviklingen, er grunnlaget for vårt moderne samfunn. Det er opplysningstidens idé og modernitetens grunntanke.

For Arbeiderpartiet har troen på ny viten og vitenskapsbaserte beslutninger basert på folkemakten vært helt grunnleggende. Derfor satser vi på forskning. Veksten i statsbudsjettet til forskning har siden den rød-grønne regjeringen overtok i 2005, vært 2,5 ganger større enn for budsjettet som helhet. Realveksten i statsbudsjettet er på 12,5 pst., mens forskningsinnsatsen har økt med hele 32 pst. siden vi tok over. Dessuten har det offentliges forskningsinnsats økt fra 0,8 pst. i 2005 til 0,92 pst. i dag. Vi er dermed på god vei til å nå målet om at det offentlige skal bruke 1 pst. av BNP på forskning. Vi tar Norge videre, med reell satsing. Slik satsing har gitt og vil gi ny viten og samfunnsmessige gevinster.

Høyre sier de har nye ideer og nye løsninger, men man må forundre seg over noe. Deres svar virker tvert imot å være gårdsdagens løsninger på morgendagens utfordringer. Når de sier de skal satse på forskning, har de to hovedtiltak. Det ene handler om å gjeninnføre gaveforsterkningsordningen. Det andre handler om å gjeninnføre Forskningsfondet. Så hva er det som er nytt i dette? Det de foreslår, styrker ikke forskningen. Det er ordninger som av gode grunner er avviklet.

Den største ulempen med deres forskningsfond er at

den eneste måten avkastningen kan øke på, er ved at man stadig øker andelen av avkastningen av Statens pensjonsfond utland som er øremerket forskning. Med Høyres forslag vil det dermed måtte være en diskusjon i regjering og storting hvert år om hvor mye større andel av Statens pensjonsfond som skal øremerkes forskning bare for å holde seg på en reell videreføring. Det er lite forutsigbart.

Regjeringen har isteden valgt å videreføre avkastningen fra Forskningsfondet som ordinære bevilgninger som automatisk blir pris- og lønnsjustert hvert år. På den måten er man sikret at midlene ikke mister verdi som følge av lønns- og prisstigning.

Gaveforsterkningsordningen framstilles ofte som et sentralt virkemiddel for å øke næringslivets forskningsinnsats, men det er helt galt. Gaveforsterkningsordningen forsterker gaver fra private med offentlige midler. Regjeringen ønsker at private skal gi gaver til forskning, og det gjør de også, men regjeringen mener det er mer fornuftig at bruken av offentlige midler til forskning skal være basert på faglige prioriteringer – ikke ut fra hvilke institusjoner som får gaver fra privatpersoner – og det er det vi har gått inn for. Vi satser bedre, bl.a. ved å ha økt budsjettene for fri prosjektstøtte.

Satsingen på forskning gir resultater. Flerfaseteknologien har spart oljebransjen for flere hundre milliarder kroner og er tatt i bruk av oljeselskaper over hele verden. Den gjør at man istedenfor å bygge en ny plattform for hvert felt kan føre olje og gass i samme rør i havbunnen og fram til nærmeste plattform. Norge er ledende i verdenssammenheng på forskning innen seneffekter etter kreftbehandling, og Senter for molekylærbiologi og nevrovitenskap har som mål å ta en ledende rolle i utforskningen av hvilken betydning mekanismer for DNA-reparasjon og genomvedlikehold har for å forhindre nevrologisk sykdom og aldring i hjernen. Det er bare smakebiter på hva som skjer i forskningsverdenen.

Arbeiderpartiet har som mål at Norge skal være blant verdens sterkeste når det gjelder kunnskap, med bedrifter og forskning i verdensledende posisjoner på de områdene vi har folk og fortrinn. Vi vil gjøre som det står i Salmenes bok:

«Jeg vil vende mitt øre til visdomsord, tyde min gåte til klangen fra lyren.»

Det har vi gode forutsetninger for å få til gjennom en robust økonomi, gjennom konkurransedyktig, innovativ arbeidskraft og gjennom den satsingen på forskning vi ser i budsjettet. Kunnskap tar Norge videre.

Svein Gjelseth (A) [20:05:17]: Grunnlovsendringane i mai 2012 medførte endringar for Den norske kyrkja. Dette manifesterte seg sist fredag ved at Kyrkja for første gong sidan reformasjonen i 1537 sjølv valde ny biskop i Agder og Telemark bispedøme. Det er historisk.

Endra relasjonar mellom stat og kyrkje var og er eit ønske Kyrkja sjølv arbeider for, og er samstundes ein naturleg konsekvens av eit større, mangfaldig Noreg. Sjølv om relasjonane er endra, er det framleis eit offentlig ansvar å syte for at Kyrkja også i framtida kan vere ei landsdekkjande folkekyrkje som er til stades i alle lokalsamfunn.

Kyrkja er ein viktig institusjon i samfunnet vårt. Medlemstalet held seg stabilt, og brukarundersøkingar viser at Kyrkja leverer tenester med god kompetanse og høg kvalitet. Særleg kjem dette til uttrykk når kriser og død råkar einskildmenneske og samfunn.

Føresetnaden for dette er på mange måtar ei god og stabil presteteneste. Budsjettet gjev grunnlag for å vidareføre prestetenesta på om lag same nivå som i dag. Prestetenesta er i stadig omstilling for å møte endringar i busetnads-mønsteret.

Eg trur at ein i framtida må ha ei høgare bemanning for å kunne oppretthalde ei god teneste i distrikta og samstundes yte gode tenester i vekstregionane. Presteskapet har høg gjennomsnittsalder; det tek lang tid å utdanne gode prestar. For å kunne oppretthalde prestetenesta må vi difor fokusere særskilt på rekruttering til yrket og til studiet i tida framover.

Vi må også syte for at arbeidsvilkåra gjer yrket attraktivt, og at ei god etter- og vidareutdanning sikrar motiverte prestar som vil stå i ei livslang teneste til gagn for kyrkje og samfunn. Ei vidareutvikling av relasjonen mellom stat og kyrkje må heile tida ha for auga at kontinuiteten vert sikra gjennom ei stabil og god presteteneste.

I budsjettinnstillinga for 2013 tek regjeringa initiativ til ei evaluering av kyrkjelova. Dette arbeidet er i gang, og når den evalueringa ligg føre, vil det kunne gje eit godt grunnlag for vidareutvikling av relasjonen mellom stat og kyrkje og eventuelle endringar i kyrkjelova.

Det er viktig at Kyrkja har tilgang til gode administrative verkøy. Slike verkøy kan setje Kyrkja betre i stand til å nytte meir av ressursane til samfunnsbyggjande verksemd og redusere kostnadane med administrasjon og byråkrati. Det har over tid vore arbeidd med ein eigen IKT-strategi i Kyrkja. Denne satsinga er i tråd med regjeringa sin kommunikasjons- og IKT-politikk.

Vårt fleirkulturelle samfunn fordrar dialog og sameksistens mellom menneske med ulik tru og religiøs overtyding. Føresetnaden for dette er kunnskap om eiga tru og identitet. Trusopplæringsreforma er eit viktig bidrag til dette. Ei god trusopplæring er også ein føresetnad for å halde oppe ei brei, engasjert og landsdekkjande folkekyrkje. 406 kyrkjelydar er enno ikkje omfatta av reforma, og St.meld. nr. 7 for 2002–2003 sette eit budsjettmål for dette på 250 mill. kr i 2003-kroner. Vi er glade for at budsjettet for 2013 vidarefører opptrappinga av trusopplæringsreforma.

Trusopplæring, evaluering av kyrkjelova og ikkje minst ei solid presteteneste er viktige tiltak for å styrkje Kyrkja. Dette er gode, men også heilt nødvendige føresetnader for vidare utvikling i relasjonen mellom stat og kyrkje. Det er umåteleg viktig at vi ikkje svekkjer Kyrkja sine føresetnader for også i framtida å kunne fylle ei viktig oppgåve i samfunnet vårt.

Heilt til slutt vil eg også sitere eit bibelord:

«Be, så skal dere få. Let, så skal dere finne. Bank på, så skal det lukkes opp for dere.»

Stine Renate Håheim (A) [20:10:18]: Arbeiderpartiet har store ambisjoner for alle elever, og derfor har også

de rød-grønne drevet en storstilt kunnskapsopprustning av fellesskolen de siste sju årene. Det er innført nye timer i kjernefagene og leksehjelp for de minste. Vi har jobbet systematisk med tidlig innsats og tilpasset opplæring. Ungdomsskolen er blitt mer praktisk og variert med nytt valgfag og mer fysisk aktivitet. Vi har innført nye lærerutdanninger, satt i gang en storstilt satsing på etter- og videreutdanning og lagt til rette for at 1 300 skolebygg er blitt pusset opp. Ny GIV er innført for å bekjempe frafall, og samfunnskontrakten for flere lærlingplasser er på plass.

Nå ser vi resultatene. De internasjonale undersøkelsene bekrefter gang på gang en positiv utvikling. Norske elever presterer bedre i matte, lesing og naturfag. Trenden i norsk skole har snudd, vi er på rett vei.

Tirsdag var en gladdag for norsk skole, og det er god grunn til å gratulere landets elever, lærere og foreldre med en formidabel innsats. Det var bra at representanten Aspakers dommedagsprofetier ble gjort til skamme. Vi andre lyttet heller til Sletteprekenen, som sa:

«Gled dere på den dagen og hopp av fryd.»

Alt er ikke perfekt i norsk skole, men det er noen grunnleggende ting som heldigvis er på plass. For da Bondevik II-regjeringen fikk lærerne mot seg og elever til å streike, har den rød-grønne regjeringen bidratt til ro i skolen. Og der høyresiden fremdeles er opptatt av ideologiske eksperimenter som privatisering og karakterer fra 5. klasse, jobber vi systematisk med tiltak som vi vet virker.

Landets velgere vet hva de får med vår skolepolitikk, fordi det er en rød-grønn tråd gjennom vårt budsjett. I opposisjonen finnes ikke engang en eneste blå tråd, budsjettinnstillingen spriker over nesten hele linjen. Det står i Salomos ordspråk:

«Den som starter en kangel, åpner for en flom. Hold opp før tretten bryter løs!»

For det er store uenigheter. Høyre vil ha flere timer, Venstre og Kristelig Folkeparti vil ha færre. Noen er for timer til leksehjelp, andre mener det kan løses av frivillige. Det snakkes om viktigheten av tidlig innsats, mens høyrekameratene nede i gaten i Oslo rådhus kutter i barnehager. Det er bra å lese Bibelen, men noen har kanskje tolket den litt vel bokstavelig da de leste at Adam og Eva fikk beskjed om at de kom til å dø hvis de spiste epler. Det er visse partier her som har laget et korstog mot frukt og grønt. Jeg kan avsløre at det har gått noe tid siden den gang, forskning viser at frukt og grønt gjør at elevene lærer mer, derfor er vi villige til å bruke penger på det.

Det snakkes om gjennomføringskraft på høyresiden, men i denne budsjettinnstillingen kan det virke som om en av de få tingene som de kanskje evner å gjennomføre, er å åpne for et frislipp av private skoler.

Jeg er stolt av at vi i 2005 stoppet den borgerlige regjeringens massive privatiseringsplaner. Arbeiderpartiet vil heller styrke og forbedre fellesskolen, fordi den danner grunnlaget for at alle barn og unge skal få de samme mulighetene, for sosial utjevning og små forskjeller. I Sverige har de prøvd ut høyresidens drøm med skoleprivatisering. Der går skoleresultatene nedover og forskjellene øker.

I Norge har vi styrket fellesskolen. Vi er på rett vei, men vi skal videre. Det er for mange som ikke mestrer grunn-

leggende ferdigheter, det er for mange elever som faller fra, og det er ingen tvil om at vi er nødt til å jobbe mer systematisk for å løfte mattekunnskapene. Men vi vet at kvalitet koster. Derfor kommer vi heller ikke med løfter om skattekutt i milliardklassen til dem som har mest fra før.

Vi velger å styrke kommuneøkonomien med 5 mrd. kr i frie inntekter neste år. Vi prioriterer å ansette 600 nye lærere. Vi styrker Newton-rom og vitensentre, slik at flere skal få oppleve realfagsglede. Vi innfører en gratis kulturskoletime. Vi fortsetter med innføring av valgfag for 9. trinn. Og vi bevilger 30 mill. kr til etterutdanning av lærere i klasseledelse og grunnleggende ferdigheter.

Det spiller en rolle om vi har et flertall som vil bruke de store pengene på de store oppgavene og kunnskap til alle, eller om vi har et flertall som vil bruke de store pengene på skattekutt for de få. Når høyrepolitikere i Bergen feirer skattekutt med champagne, samtidig som elevene i Bergen-skolen får undervisning i lavvoer, ja, da er det jammen meg grunn til å frykte hva høyresiden vil prioritere hvis de noen gang skulle få flertall også i denne sal.

Øyvind Korsberg hadde her overtatt presidentplassen.

Ingrid Heggø (A) [20:15:17]: For å skapa grunnlag for framtidig verdiskaping og velferd er det avgjerande viktig at bedriftene våre tek i bruk ny kunnskap og satsar på næringsretta forskning. Dette er vi nok einige om alle saman her i denne salen i dag. Vi burde òg vera einige i at realveksten i løyvingane til forskning er på 32 pst. sidan vi overtok. Dette er ein formidabel auke.

I næringsdebatten diskuterte vi SkatteFUNN, ei ordning det er stor semje om er både ubyråkratisk og ei veldig god ordning. Regjeringa har betra SkatteFUNN-ordninga, m.a. heva taka for årlege prosjektkostnader for eigenutført FoU frå 4 mill. kr til 5,5 mill. kr, og frå 8 mill. kr til 11 mill. kr for innkjøpt FoU. Regelverket er òg oppdatert, og SkatteFUNN-ordninga er no relevant for føretak som utviklar teknologiar der det krevst investeringar i demo- og pilotanlegg. SkatteFUNN aukar nominelt med 1,4 mrd. kr frå 2012 – dette er mykje pengar.

Så må vi ha med oss at SkatteFUNN er ei ordning basert på rettar, og vi raud-grøne er opptekne av å bruka skattepengane til å utløysa prosjekt som elles ikkje hadde sett dagens lys, ikkje utløysa prosjekt som uansett hadde kome.

Denne regjeringa satsar verkeleg på forskning. Det er sett i verk ei rekkje ordningar for å styrkja samarbeidet mellom universitet og næringsliv, forskning i og for næringslivet og kommersialisering av forskingsresultat. Sentre for forskningsdrevet innovasjon og Forskningsssentre for miljøvennlig energi, Norwegian Centre of Expertise, Nærings-ph.d.-ordninga, verkemiddel for regional FoU og innovasjon, VRI, FORNY 2020 og miljøteknologiordninga – dette er gode ting for næringslivet.

Ordninga med regionale forskingsfond har eg òg lyst til å nemna. Brukarstyrt forskning, der bedrifter er prosjektleiarar for forskingsprosjekta, er styrkt. Her er den forventede utløysande effekten på bedrifta sin eigen FoU-aktivitet

eit kriterium for tildelinga. Det er bra. Det triggar meir forskning.

Systemet for løyvingane til kommersialisering av forskingsresultat frå universitet, høgskular, institutt og helseføretak har òg vorte styrkt i dei seinare åra. Men eg vil alltid stilla spørsmålet: Brukar vi dei ressursane vi har, rett? Kva slags kunnskap treng vi faktisk i åra framover? Og finst det område der vi treng å styrkja innsatsen vår? Bør vi kanskje spissa meir?

Alt dette og meir til vert nok grundig omtala i forskingsmeldinga som kjem, og den ser vi fram til.

Sylvi Graham (H) [20:18:21]: En god del av de debattene vi har i denne salen, og de ansvarsområdene som er fordelt i Stortingets fagkomiteer, er debatter og områder som griper inn i neste debatt og neste fagområde. Et tydelig eksempel er nettopp sektoren som er på blokka akkurat nå. En god utdanning har betydning for hele det kommende livet til hvert enkelt lite menneske som vandrer gjennom våre utdanningsinstitusjoner.

Utfordringen er at ikke alle vandrer igjennom. Noen halter igjennom, noen snubler igjennom, noen sleper seg igjennom, og noen kommer ikke igjennom.

De av våre unge som har størst utfordringer i så måte, er nok de som har en eller annen funksjonsnedsettelse. Jeg fikk for ikke så lenge siden en mail fra en far. Den begynte slik:

«Jeg er far til en funksjonshemmet datter (CP), og har kjempet hele hennes liv for at hun skal få det best mulig. (...) Opp gjennom årene har vi kjempet for transporttilbud og skolegang med tilrettelegging. For videre utdanning og nå jobb.»

Det er forbudt å diskriminere noen på bakgrunn av nedsatt funksjonsevne, og nå er Norge på randen av å ratifisere FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne. I det lys skulle den kampen som denne faren beskrev, ikke være nødvendig i vårt samfunn. Sist uke var jeg på årskonferansen til organisasjonen Unge funksjonshemmede. Det skulle heller ikke være nødvendig for dem å fortelle oss i salen det som var resultatet av deres nylige undersøkelser, nemlig at

- det er vanskeligere for funksjonshemmede enn for andre å gjennomføre videregående utdanning
- skolen er gjennomgående for dårlig til å håndtere informasjon om tilrettelegging
- når det er høy konkurransene om lærlingplassene, risikerer elevene med funksjonshemming å ende opp bakerst i køen
- det er stor forskjell på hvordan norske universiteter og høyskoler tilrettelegger for elever med nedsatt funksjonsevne
- en stor del av studentene med nedsatt funksjonsevne har vurdert å avslutte studiene grunnet dårlig tilrettelegging.

Når vi da vet hvor viktig det er – uansett funksjonsevne – å fullføre et utdanningsløp for å få en god overgang til arbeidslivet og deretter rett og slett et meningsfylt liv, blir det viktig å poengtere fra denne talerstolen at hver enkelt av våre utdanningsinstitusjoner har et stort ansvar for

å tilrettelegge for unge funksjonshemmede uavhengig av type funksjonshemming.

Jeg er ikke sikker på hvor mye statsråden fokuserer på dette.

Behovet for kvalifisert arbeidskraft tilsier at det vil være en gevinst, både for den enkelte og for samfunnet, om flere funksjonshemmede kan ta høyere utdanning. Dette må statsråden også fokusere mer på.

Alf Egil Holmelid (SV) [20:21:41]: I næringslivsdebatten i går snakka eg om kor viktig skulen er for norsk næringsliv. Det har eg tenkt å gjere i dag òg.

Når eg er ute og snakkar med folk i arbeidslivet, tek dei nesten alltid opp spørsmål som gjeld skule, og utfordringar med å få kompetent arbeidskraft til eit krevjande arbeidsliv.

Eit av konkurransefortrinna i norsk næringsliv er kompetente og sjølvstendige arbeidrarar på alle nivå i organisasjonen. Norske arbeidstakarar er òg flinke til å jobbe sjølvstendig og til å ta initiativ på tvers av fagområde. Eg var nyleg på eit seminar med oljeteknologibedriftene. Dei peika på at i tillegg til spisskompetanse har norske arbeidrarar den eigenskapen at dei er sjølvstendige og har eit breitt grunnlag, noko som er veldig viktig for å klare seg i hard konkurranse.

Den offettelege fellesskulen er basis for denne verdfulle kompetansen. Det er derfor gledeleg at resultata i skulen har vorte betre under denne regjeringa. Ein god skule legg grunnlaget for å utvikle eit kompetansebasert næringsliv som kan skape arbeidsplassar med perspektiv utover oljealderen.

Samspelet mellom kunnskapsmiljø og næringslivet er ein viktig føresetnad for eit dynamisk og innovativt næringsliv. Klyngjesamarbeid mellom store og små bedrifter og forskingsmiljø har vist seg å vere svært verdfullt og effektivt. Det er ei form for samarbeid som tener både næringslivet og utdanningsinstitusjonane. Bedriftene får kontakt med forskingsfronten, og studentane kan få relevante og spennande oppgåver og kontakt med det arbeidslivet som dei skal ut i etter at dei er ferdige med utdanningane og forskingsprosjekta sine.

Regjeringa har også sett i gang eit forsøk med eit breiare samarbeid mellom akademia, arbeidsliv og næringsliv. Universitetet i Tromsø er pilot for eit slikt samarbeid, ein samfunnskontrakt. Det blir spennande å sjå korleis dette samarbeidet utviklar seg, og korleis dei klarar å fange opp dei nye straumdraga i vårt moderne samfunn. For i dag er det ikkje lenger sånn at vi finn opp kunnskap på universiteta og så flytter han ut i næringslivet etterpå. Det er faktisk sånn i dag at ein stor del av kunnskapsgenereringa går føre seg ute i næringslivet, som er svært spissa og svært høgkompetent på sine spesialområde. Så er dei i tett kontakt med næringslivet, som kan få den vitskapelege basisen for det arbeidet og lage eit godt cluster rundt det.

Eg er ikkje spesielt flink i bibelsitat, men eg tenkte eg kunne sitere Einstein sidan eg er realist. Det vert følgjande: Ikkje alt som kan teljast, tel, og ikkje alt som tel, kan teljast. Det synest eg kan vere eit godt motto for eit utvida kunnskapsomgrep.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [20:24:55]: Det slo meg i stad. NRK har fått mye kritikk nå i førjulstida for at det har vært for lite kristent innhold i programmene deres. Jeg tror denne debatten har tatt godt igjen for det.

Så er det sånn at jeg kan ikke gå fra denne salen uten å ha nevnt noe om Kirken.

Den 21. mai i år gjorde Stortinget vedtak i kirkeloven og i Grunnloven med stor historisk betydning. Etter 500 år ble båndene mellom kirke og stat løsnet. Bøndene var historisk sett de som sørget for kirkebygg, og Kongen var den som kom med biskoper og prester. Den 21. mai i 2012 møttes tilfeldigvis, men også litt symbolsk, bønder og prester på Løvebakken. De var ikke akkurat for det vedtaket som da ble gjort i Stortinget, men likevel.

Fra denne dagen fikk Kirken sjøl ansvar for å tilsette biskoper og proster, og Kirken har nå tilsatt sin første biskop i Agder og Telemark. I tillegg har Kirken ansvaret for sine egne kirkebygg. Jeg synes det er viktig å nevne disse endringene før vi lukker boka for 2012.

Så skal folkekirken fortsatt bestå. Forutsetningen for det er et godt kirkedemokrati. Det har vært bred enighet om at oppslutningen om det kirkelige demokratiet har vært for dårlig. Lav oppslutning ved valg til menighetsråd og bispedømmeråd har vært en utfordring, sjøl ved ny organisering.

De store utfordringene når det gjelder å få valget til bispedømmeråd og Kirkemøtet til å fungere, blir derfor en svært viktig oppgave å finne løsning på i året som kommer. Det er helt nødvendig at Kirkemøtet, og senere Stortinget, finner fram til en ordning som sikrer en sterkere demokratisk legitimitet og forankring hos kirkemedlemmene enn det som var tilfellet ved de to foregående kirkevalgene.

Så til sjølve budsjettforslaget for 2013. Tall fra Den norske kirke viser at i underkant av 80 pst. av fødte her til lands blir døpt og tatt opp som medlemmer i Den norske kirke. Siden trosopplæringen ikke lenger hører hjemme i skolen, er det viktig at Kirken gir sine medlemmer dette tilbudet. Jeg er derfor glad for at regjeringa i år har økt budsjettet til trosopplæringsreformen med 31,2 mill. kr, noe som er den største opptappingen siden reformen ble igangsatt. Jeg satser på at Kirkerådet foretar en god fordeling av midlene, og at vi kan komme tilbake til fullfinansiering etter hvert.

Til slutt vil jeg si at jeg er glad for at Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SV fant rom for å øke bevilgningen til Sjømannskirkens virksomhet i Spania for å kunne fange opp de ungene som bor der, og som er i en sårbar og vanskelig livssituasjon. Sjøl om det strengt tatt ikke burde være Kirkens oppgave, har de sett et stort og voksende behov for å hjelpe barn som lider under omsorgssvikt i norske familier som oppholder seg i utlandet.

Så var det mye mer jeg skulle sagt, men jeg vil avslutte med å takke alle som gjør en stor innsats på vegne av Kirken i alle livets faser, og ønske god jul til dem som går inn i det som kanskje er den travleste arbeidstida i året.

Aksel Hagen (SV) [20:28:16]: Forskning trenger langsiktighet, sa Venstres Trine Skei Grande i et tidligere inn-

legg i dag. Det er vi alle enige om, og det er også derfor regjeringa nå arbeider med en forskningsmelding.

Det er skrevet mye klokt i dagens tekster, både proposisjon og innstilling, som er verdt å ta med seg inn i denne meldinga. Jeg syns mange av opposisjonens merknader er gode i så måte, blant annet dette med økt basisfinansiering og dette med å åpne publiseringspotten igjen. Det er sikkert flere andre gode refleksjoner der også.

Men også her syns vi i SV at Høyre og Fremskrittspartiet har et for trangt forskningsbegrep, akkurat som de har det når det gjelder det smale, litt instrumentelle kunnskapssynet som vi har diskutert her litt tidligere i dag. Med dette kunnskapssynet blir trivsel, ernæring og demokratiforståelse nærmest forstyrrende elementer i skolen og ikke forutsetninger for effektiv læring, slik vi mener de er.

Høyres Henning Warloe sier nemlig i innlegget sitt at forskning ikke trenger distriktsmesterskap, men er en aktivitet som liksom fullt og helt skal delta i den globale konkurransen. Forskning som ikke når opp i den konkurransen, har da ikke livets rett. Det er jeg veldig uenig i. Vi trenger forskning og forskere som skal delta oppe på det globale nivå og delta i og lykkes i den globale konkurransen. Men vi trenger absolutt også forskning – Alf Holmelid var inne på det i innlegget sitt – som foregår i og moter det behovet som er i lokale og regionale samfunn. Forskere skal delta i den globale kunnskapsutviklinga, men forskere skal også delta i den lokale og den regionale samfunnsutviklinga. Den skal være nyttig for hele samfunnet på alle nivåer. Forskning må også foregå blant oss som bor i samfunn der det vekker oppsikt at noen leser bøker frivillig, jf. Kjell Aukrust, eller der det virkelig gjør oss litt mismodige når vi oppdager at vi har et søskenbarn som klarer å lese før det er fem, jf. Alf Prøysen.

Det er viktig at det foregår forskning ute i slike samfunn. Når vi ser på den forskningsaktiviteten, er den nettopp mye preget av at den inngår i nasjonale og internasjonale nettverk. I det som etter hvert forhåpentligvis vil bli innlandsuniversitetet, er den campusen med størst forskningsaktivitet den minste campusen, nemlig Evenstad nord for Elverum og Rena. Det er viktig at forskning hele tida er påkoblet samfunnet og er kontekstuell, og da trenger vi forskning som både er globalt, nasjonalt, regionalt og lokalt kontekstuell.

Så gode Høyre: Utvid forskningsbegrepet deres, så blir vi veldig enig når forskningsmeldingsdiskusjonen kommer.

Frank Bakke-Jensen (H) [20:31:38]: Finnmark fylke markedsfører seg med rette som mulighetenes fylke. Sett fra et næringsperspektiv, er det ikke vanskelig å se at fylket står foran en positiv utvikling: olje, gass, mineral, fiskeri, reiseliv osv. De unge i Finnmark kan med rette se på framtiden med optimisme. Og det gjør de. De er optimistiske fordi det utvilsomt vil være mange flere jobber tilgjengelig enn på mange, mange tiår. Flere og mer spennende jobber, stillinger som krever kunnskap – mange av disse er stillinger som krever ny kompetanse. Finnmark med sine mange muligheter er som skapt for nye ideer og bedre løsninger.

Derfor er den debatten som går i salen i dag, viktig å ta på vegne av de unge i Finnmark.

Finnmark er nok dessverre det fylket hvor avstanden mellom den kompetansen vi innehar, og den kompetansen vi vil trenge, er størst, både fordi utdanningsnivået er lavt, og fordi mange må endre sin kompetanse i framtiden. Statistikken forteller oss dessverre at vi presterer dårligere faglig, og får for få gjennom utdanningsløpet. Denne statistikken forteller oss kort og godt at mange av finnmarsungdommene står i fare for å miste de mulighetene de så optimistisk ser fram mot.

Regjeringen har heldigvis over år gjort to viktige erkjennelser: Kunnskap kan måles, og måleresultatet forteller noe viktig om menneskenes muligheter videre i livet. Regjeringen har også innsett at kompetente lærere er en særdeles viktig del av løsningen for å få bedre resultater i skolen, noe jeg synes er meget bra. Derfor er det med beklagelse jeg registrerer at man i videreutdanningsprogrammet for lærere er såpass sentralstyrt at det av og til blir vanskelig for mange, og gjerne små kommuner, å delta. Her synes jeg heller man bør la de gode ideene yngle, slik at man får fram de beste løsningene sett fra kommunenes, skolenes og lærernes ståsted. Sentraltmakt blir dessverre altfor ofte overmakt, som igjen dreper gode lokale initiativer.

Min kommune, Båtsfjord, kunne med litt fleksibilitet fått seks lærere gjennom videreutdanningsprogrammet for de samme pengene vi brukte på å få to stykker gjennom i regjeringens opplegg. Vi måtte bruke høgskolene i Trondheim og Tromsø i stedet for vår egen i Alta. Vi kunne ha benyttet desentraliserte løsninger, som vi er veldig gode på, men måtte dessverre reise til fast oppsatte samlinger.

Jeg betviler ikke de gode intensjonene, men registrerer dessverre at regjeringen ikke evner å avle fram gode ideer eller nye løsninger, ikke evner å se mangfold som en verdi, men gjennom gammel tenkning skal presse alle inn i det samme programmet. Da passer det bare nesten for alle, og ikke veldig godt for noen.

Regjeringens siste skolepolitiske symbolhandling, som tar mål av seg å øke lærertettheten, der man skal bruke 1,5 mrd. kr over fire år og etter fattig evne skal prikke inn hvor i havet disse dråpene skal treffe, kan ikke møtes med annet enn hoderisting. Som ordfører var jeg med på å innføre et makstall på 15 elever i basisfagene på en ungdomsskole i Båtsfjord. Dette ble veldig godt mottatt, og en av de viktigste erfaringene vi trakk, var denne: Klassene er så forskjellige at der den ene klassen trengte tiltaket, kunne det være helt unødvendig i parallellklassen. Dette fant lærerne ut helt uten å spørre departementet. Tenk hva kommunene kunne ha gjort innenfor videreutdanning for 1,5 mrd. kr over fire år.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [20:35:00]: I politikken er det mange som snakker om forebygging, og det er veldig vanlig å understreke i alle politiske sammenhenger hvor viktig det er å bruke penger på forebygging istedenfor å bruke penger på å reparere.

Det er vel veldig vanskelig å se for seg noen bedre forebygging enn skolesystemet. Vi vet at en av de tingene som ligger bak nyfattigdomsproblemene i Norge, er svikt

i skolesystemet. Hvis du går ut av skolen uten å ha fått med deg helt grunnleggende basisferdigheter, er sjansen stor for at det går dårlig med deg resten av livet. Den er i hvert fall større enn hvis du har lært det du skal på skolen. Vi vet at det også gir grunnlag for høye drop-out-tall på videregående skole – høyest på mange yrkesfagslinjer. En del steder er det opp mot halvparten som dropper ut og avslutter videregående utdanning uten å ha fått videregående utdanning.

Så er spørsmålet: Hva er det som skjer da? Litt av problemet er at vi har mange systemer i Norge hvor hvert system enkeltvis kanskje fungerer greit, men de klarer ikke å snakke sammen. Mange av dem som utdanningskomiteen ser forsvinne ut av skoleløpet, dukker opp i en annen komité – arbeids- og sosialkomiteen. De dukker opp på Nav-kontorene i stedet. Noen av dem er skoleleie, noen av dem er teoritrøtte, og noen er i ferd med å utvikle eller har fått lettere psykiske lidelser, som hvis man går år etter år uten å gjøre noe med det, kommer til å bli alvorlige psykiske lidelser. Så får de tilbud fra forskjellige deler av systemet enkeltvis. Man får kanskje etter en stund i kø en psykologtime én gang i uken, og etter en stund kommer kanskje tiltaksapparatet inn for å gi dem en mulighet til å gå tilbake til skolen, eller forsøke å få dem tilbake til skolen. Hvis de går ordentlig lenge og virkelig kommer til Nav og må begynne å spørre om penger for å klare seg, trår også Nav-systemet inn.

Problemet er at altfor mange steder er disse forskjellige delene for lite koordinert. Det er et generelt problem i den store velferdsstaten i Norge at man ikke klarer å få de forskjellige delene til å henge sammen. Man klarer ikke å sette inn tiltakene der det trengs. Noe av det aller viktigste for å få til det, er at man har et Nav-system som fungerer. Da må det være et Nav-system som stiller krav til folk, som ikke lar folk gå passive, og som ikke godtar at unge og friske ungdommer blir gående i ukesvis, månedsvise, kanskje til og med opp mot et halvt år eller ett år, uten å få tilbud eller uten å bli pålagt aktivitet. Man er også nødt til å sette inn tiltakene tidlig. Det har vært en av Høyres viktigste kritikker mot Ny GIV-programmet, som i og for seg har mye for seg, at man setter i verk tiltakene for sent. Det holder ikke å komme inn i tiende trinn. Man burde få muligheten til å gjøre det også tidligere.

Så mener jeg at man nasjonalt kan lære av det man har gjort bl.a. i Rogaland fylkeskommune, under kyndig blå-blått styre, hvor man har klart å få ned drop-out-tallene nettopp ved å se på hvordan de forskjellige delene av offentlig sektor kan samarbeide.

Tord Lien (FrP) [20:38:25]: Jeg har ikke sagt noe om krigsminneerindring i dagens debatt, men jeg har en pins med general Fleischer på meg, så jeg tror jeg lar det være med det. De som har fulgt disse debattene, vet hvor jeg står i den saken.

Det har vært snakk om forskning. Det er mye lek med tall også der, og det har vi jo stor glede av, alle sammen. Men det er nå engang sånn at hvis vi ser på den offentlig finansierte og drevne forskningen, kommer vi helt middels ut. Det er i hvert fall ikke grunn til å ringe veldig hardt med

varselbjellene. Men hvis vi tar med næringslivsfinansiert forskning, kommer Norge veldig dårlig ut. Man kan selvfølgelig ta utgangspunkt i at det har ikke nasjonale myndigheter, altså Stortinget, noe ansvar for å gjøre noe med. Det kan godt hende at det for så vidt er et moralsk riktig standpunkt å ta, men det hjelper ikke. Dette er det næringslivet vi skal leve av i framtiden som vi skal utvikle. Det er her vi skal modernisere offentlig sektor og skape nye verdier i samfunnet. Når da næringslivet ikke forsker, må vi ta grep. Da synes jeg det nærmest er litt surrealistisk at vi for fjerde gang i denne stortingsperioden har en debatt om kirke-, utdannings- og forskningskomiteens budsjettområde uten at nærings- og handelsministeren er til stede. Det er også det året Nærings- og handelsdepartementet legger fram et budsjett som er i nominell nullvekst og en til dels kraftig realnedgang – i et år hvor vi har et historisk handlingsrom. Aldri har noen regjering i Norge hatt så mye penger, og aldri har det vært så mange arbeidsledige akademikere ute i resten av Europa. Det handlingsrommet velger vi å ikke benytte oss av. Det er trist.

Fremskrittspartiet går i sitt budsjettforslag inn for å styrke mange av ordningene: SkatteFUNN betydelig utover regjeringens forslag, Brukerstyrt innovasjonsarena og Forny 2020. Dette er alle programmer som direkte vil stimulere til mer forskning i næringslivet. Dette er måten å løse det på, ikke ved å si at nei, vi har ikke noe ansvar for dette. Mange av de store og toneangivende bedriftene i Norge er deler av internasjonale konserner, og de forsker der de får mest for pengene. Da må også Norge være med på å dra det lasset.

Der gikk taletiden ut, men jeg har lyst til å takke for debatten, og jeg vil sitere Salomos ordspråk, som vi skal ta med oss videre alle sammen. I andre kapittel står det:

«Visdom skal komme inn i ditt hjerte, kunnskap skal gi deg glede.»

Så håper vi at vi får mer av det etter dagens debatt.

Elisabeth Aspaker (H) [20:41:50]: Jeg vil også takke for det jeg oppfatter har vært en bra debatt, selv om vi er uenige på en del punkter om hva slags prioriteringer som vil være de rette å foreta framover.

Nå nærmer det seg den tiden hvor engler skal dale ned i skjul, og vi skal synge halleluja antakelig opptil flere ganger. Jeg kan ikke fri meg for å si at jeg synes kanskje det har vært vel mye halleluja her i kveld og litt lite edrue-lighet, for vi har en vei å gå før vi kan si at vi er helt i mål.

Jeg tror det er en ganske viktig beskjed til norske elever at når juleferien er over, forventer vi at man går tilbake på skolen og yter full innsats. Det er helt nødvendig for når neste meldepost er når det gjelder disse internasjonale undersøkelsene, at for å fortsette den fremgangen vi nå kan spore, er vi nødt til å heve oss nye hakk.

Medisinen mot manglende matematikkforståelse er mer matematikk, ikke mindre matematikk. Jeg tror det er utrolig viktig med mer og bedre etter- og videreutdanning for landets matematikklærere, og jeg tror det er viktig at den etter- og videreutdanningen ikke konsentrerer seg om ungdomsskolen, men at det er minst like viktig å

satse på etter- og videreutdanning av matematikklærere på barneskolen.

Denne høsten har det vært en viktig diskusjon blant fremtredende matematikere om hvordan lærerutdanningen bør endres, og om hvordan opplæringen av elevene må gi rom for mer trening i de fire regneartene. Det er også tatt veldig tydelig til orde for at algebra, hvor Norge skårer veldig dårlig, må introduseres på barneskolen og ikke i åttende klasse som i dag. Det så jeg selv et veldig vellykket eksempel på da jeg besøkte Smeaheia barneskole i Sandnes for et par år siden. De hadde adoptert et russisk matematikkopplegg og satt allerede i første klasse med ligninger med to ukjente, storkoste seg med x og y og forsket på hvordan disse sammenhengene faktisk var. Så matematikkfaget trenger et bredere fundament hos elevene, og det er utrolig viktig for de øvrige realfagene at matematikkforståelsen blir god tidlig for at man skal få mest mulig ut av det faget oppover i skolen.

Min utfordring til statsråden er om den matematikdiskusjonen som har vært i høst, blir tatt tak i på noen måte, og om vi kan forvente at vi får den fornyelse av matematikkfaget som kan gjøre at vi lykkes bedre med det. Tittelen på denne TIMSS forskningsrapporten var Framgang, men langt fram. Det tror jeg vi skal merke oss.

Så vil jeg også gjerne at statsråden til slutt skal svare på den utfordringen jeg hadde i mitt første innlegg, om hun fortsatt akter å gjennomføre det salget av studentboliger i Narvik, eller om hun faktisk har tenkt at de studentene på ingeniørstudieplassene som er opprettet der, også skal ha boliger.

Dagrun Eriksen (KrF) [20:44:56]: Siden det er min siste ordinære budsjettdebatt, vil jeg sitere fra Johannes 7: «Ennå en liten stund er jeg hos dere.»

Og når det har gått en stund etter valget, vil jeg si videre med Johannes 7:

«Dere skal lete etter meg, men ikke finne meg.»

(Munterhet i salen)

La meg få gi noen avsluttende kommentarer i denne budsjettdebatten:

Husk at teoristerke og praktisk sterke elever har evner som er viktige for oss som nasjon og som vi trenger. Husk at foreldres betydning og deres interesse for utdanning er avgjørende for at barn skal lykkes med sin skolegang. Husk at skolen skal, i samarbeid og forståelse med hjemmen, utruste barna våre for livet. Husk at barn trenger forankring, at den trosopplæringen som drives av alle tros- og livssynssamfunn, er av avgjørende betydning for å gi barn seilekraft. Husk at studenter lever ikke av bøker alene, men også trenger klingende mynt og brød. Husk at studentforeldre trenger ordninger som sikrer dem en god start sammen med familien. Og husk at dette huset er til for å tjene dem som er utenfor huset, og ikke først og fremst oss selv. Husk å gi lærerne mulighet til å gi barna gylne øyeblikk. Følger dere disse rådene skal det blir fred, og da skal dere få leve lenge i landet!

Presidenten: Takk, det høres bra ut! (Munterhet i salen)

Marianne Aasen (A) [20:47:02]: I løpet av denne debatten er det naturlig nok veldig mange som i og for seg har gjentatt hverandre, fordi vi har hele tiden vist til PIRLS og TIMSS-undersøkelsene, som har preget denne ukens nyheter. Jeg kan i og for seg være enig i det mange av oss har sagt, og som Elisabeth Aspaker tok opp nå nettopp, om at det fortsatt må jobbes hardt i norsk skole. Det tror jeg heller ikke det er så mange som er i tvil om egentlig, men samtidig vil jeg si at jeg synes elever og lærere skal ta seg en velfortjent juleferie, i likhet med Stortinget. Det kan de gjøre med god samvittighet. Jeg er helt sikker på at de kommer til å gå tilbake igjen til skolen og glede seg til å ta fatt på nye dager, hvor de skal lære og trives sammen. Det er klart det skal jobbes, men som i Stortinget i kveld, hjelper det med latter og trivsel. Da har man det bedre både på jobb og på skolen. Derfor må vi ikke glemme den biten, heller.

Når det gjelder TIMSS og PIRLS-undersøkelsene, var det egentlig fire hovedfunn. Det ene var at for fjerdeklassingene står det bra til i norsk og matematikk. Særlig i norsk gjør vi det veldig bra, og i matematikk har vi stor framgang. Når det gjelder åttende trinn, står det også bra til med leseferdighetene, men det gjør det ikke i matematikk.

Når vi vet hvordan tilstanden er når det gjelder matematikk hos lærerstudentene – det kom fram i en annen rapport som kom i mars – er det ingen tvil om at dette må bli et tema når Stortinget skal gå inn og evaluere Kunnskapsløftet, at vi kanskje i større grad må ha et blikk på lærerplanene enn det vi normalt har. Jeg må si jeg forundrer meg litt over de faglige miljøene på universitetene og høyskolene og dem som lager lærerplaner, at det er helt tyst fra disse miljøene. Man kan ikke forvente at vi som er politikere, skal gå inn og være mattefaglige eller norskfaglige rådgivere, eller faglige rådgivere i ulike fag. Noen ganger blir vi utfordret på ting i skolen som er av mer faglig karakter. Noen ganger skulle jeg også ønske at den debatten som foregår mellom ulike fagfolk, kom mer fram i lyset. Der vil jeg være enig i det som er sagt, og vi håper at Kunnskapsdepartementet også er med oss på å dra den diskusjonen mer fram og gjøre den tydelig.

Til slutt vil jeg rose representanten Dagrun Eriksen både for henne siste innlegg, men også for hovedinnlegget hennes, hvor hun minnet oss alle på hvor viktig det er å ha et bredt kunnskapssyn. Alle disse små barna og ungdommene strever med livene sine, de også. De har mange forskjellige ting inni seg. Så hvis en tenker for stereotypet, og tror at alle disse testene er det eneste saliggjørende, mister vi en veldig viktig dimensjon.

Tor Bremer (A) [20:50:20]: Det er hyggelege tider for Noreg. Dei fleste i Noreg og langt utover dei norske landegrensene gleder seg over at det går godt her.

Det er slik at sysselsettinga og verdiskapinga er på topp, er rekordhøg. Økonomiske måleparametarar, som vekst i BNP og handelsbalansen, viser ei eintydig positiv utvikling. Det er all grunn til å glede seg, og det gjer dei fleste – dei fleste utanfor denne salen og dei fleste parti i denne salen, med unntak av Høgre.

Først var det forskinga som svikta, trass i ein realvekst, som me har høyrte, på 32 pst. – 2,5 gonger handlingsrom-

met i budsjettet. Knappt nokon annan sektor har hatt ein så formidabel vekst.

På tysdag var det skuleresultata Høgre klaga på, trass i at alle gode indikatorar igjen peika på ei god utvikling. Innimellom alt saman er det innovasjonskrafta i norsk næringsliv som sviktar. Det har slått meg at Høgre slår om seg med stor skråsikkerheit om manglande innovasjonskraft i norsk næringsliv. Det beste ein kan seia om det, er at skråsikkerheita er omvendt proporsjonal med innsikta – òg i denne saka.

Høgre refererer stadig vekk til Innovation Union Scoreboard, der Noreg rett nok plasserer seg på ein beskjeden 17. plass av i alt 34 land. Men Høgre hoppa galant over f.eks. World Competitiveness Scoreboard, der Noreg har ein pen 8. plass av i alt 59 land, og med vektning frå langt fleire og meir relevante indikatorar.

Så vil eg kort nemna ein annan indikator, den tyske innovasjonsindikatoren, der Noreg har gått opp frå ein 14. plass i 1995 til ein 7. plass i 2010 – mykje nettopp på grunn av direkte og indirekte støtte til FoU i næringslivet, til produktivitet og til rammevilkår for innovasjon.

Eg vil òg nytta anledninga til å referera til kva Forskingsrådet seier i sin siste indikatorrapport. Der står det:

«Det hevdes ofte at Norge kommer dårlig ut i internasjonale rangeringer av innovasjonsevne. Det er en sannhet med store modifikasjoner.»

Analysen av norsk innovasjonsevne bør så avgjort byggja på eit meir nyansert grunnlag enn vår plassering i ulike scoreboards.

Det er òg slik at i den siste presentasjonen av Forskingsbarometeret, vart omgrepet «høgtrykk» brukt om den offentleg finansierte forskinga, der Noreg ligg heilt i toppen, medan uttrykket «lågtrykk» blei brukt om tilsvarende situasjon i næringslivet. Det skuldast mest strukturen vår, det skuldast mest eit råvareproduserande næringsliv, og at småbedrifter med mindre enn ti tilsette, utgjør heile 36 pst.

Statsråd Kristin Halvorsen [20:53:41]: Først vil jeg svare helt konkret på spørsmålet fra representanten Aspaer når det gjelder Narvik og studentboliger: Jeg har gitt beskjed til den nye samskipnaden at de i forbindelse med fusjonen får 2 mill. kr ekstra i tilskudd, 20 mill. kr ekstra i tilskudd til Narvik til rehabilitering av studentboliger i Narvik – det er på toppen av 17,9 mill. kr de tidligere har fått til rehabilitering av studentboliger i Narvik – og det skal gis tilsagn om bygging av 150 nye studentboliger i Bodø, fordi der er det et stort behov. Så har jeg gitt styret i studentsamskipnaden i oppdrag å gå igjennom den økonomiske situasjonen for samskipnadene og legge fram en plan, en strategiplan, innenfor de rammene de nå har, innen 1. oktober. Hvis styret i samskipnaden i Nordland kommer fram til at de har et bærekraftig opplegg for hvordan de kan videreføre det antallet studentboliger de nå har, vedlikeholde dem og holde velferdstilbudet til studentene i stand, er det et veldig godt utgangspunkt for at boliger ikke skal selges. Så nå er det opp til styret, med nye rammebetingelser, å gjøre den jobben. Jeg er rimelig sikker på at hele Stortinget vil mene at man må ha studentsam-

skipnader som drives godt og fornuftig økonomisk, og nå har vi lagt til rette for at det skal være mulig å gjøre den jobben.

Så noen kommentarer på slutten av debatten. Det som er veldig bra med disse resultatene vi nå får fra TIMSS og PIRLS, og som kommer på toppen av de PISA-resultatene vi fikk fra 2009, er at forskerne sier at det er helt klart en endring i trend, og at norsk skole er i framgang. Men det betyr ikke at vi nå skal si at nå er jobben gjort, for vi har betydelige utfordringer på mellomtrinnet. Det er mye mindre framgang på 8. trinn enn det er på 4. trinn. Det gir oss en utfordring.

Vi har en betydelig utfordring når det gjelder de høyest presterende elevene. Der bør vi ha høyere ambisjoner. I det hele tatt har norske elever – antakelig alle sammen – en mye større mulighet til å løfte seg. Men det som er veldig bra, er at vi nå ser at lærerne kan rette ryggen og ha selvtillit. Det må være slutt på å rakke ned på norsk skole. Norsk skole er i meget god framgang, i så god framgang at det vi har gjort, vekker internasjonal interesse. Og husk på dette: Finland er på vei ned – dårlig trend for matematikk – og Sveriges resultater er absolutt veldig urovekkende for Sverige.

Så la oss ta med oss den tryggheten videre og samtidig også den vissheten at trivsel og prestasjoner henger nøye sammen (presidenten klubber). Vi må slutte å snakke om koseskole og kunnskapskole (presidenten klubber igjen) – det er faktisk to sider av samme sak.

Presidenten: Da må statsråden slutte å snakke, for taletiden er over.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 6.

Sak nr. 7 [20:57:03]

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om endringer i statsbudsjettet 2012 under Kunnskapsdepartementet (Innst. 111 S (2012–2013), jf. Prop. 37 S (2012–2013), unntatt kap. 231)

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 8 [20:57:29]

Innstilling fra kyrkje-, utdannings- og forskningskomiteen om endringer i statsbudsjettet 2012 under Fiskeri- og kystdepartementet (Innst. 112 S (2012–2013), jf. Prop. 32 S (2012–2013), kap. 1020, 1021 og 1022)

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 9 [20:57:59]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Hans Olav Syversen, Dagrun Eriksen og Geir Jørgen Bekkevold

om å iverksette en handlingsplan mot jødehat (Innst. 133 S (2012–2013), jf. Dokument 8:145 S (2011–2012))

Presidenten: Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til tre replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Hilde Magnusson (A) [20:58:52] (ordfører for saken): Forslagsstillerne fra Kristelig Folkeparti belyser med sitt forslag et viktig og alvorlig tema. Forslagene er likelydende de syv forslagene vi debatterte i salen den 16. juni 2011, jf. Dokument 8:95 S for 2010–2011.

En samlet komité deler forslagsstillernes syn på menneskerett og arbeidet med å bekjempe enhver form for diskriminering. Komiteen mener også det er alvorlig at det er en voksende antisemittisme i Norge.

Vi registrerer at politiet og andre mener omfanget av hatkriminalitet er større enn det som i dag registreres, og det er en viktig oppgave å sikre riktig registrering og bidra til å senke terskelen for å anmelde kriminalitet.

Siden vi debatterte disse forslagene sist, har vi fått mer kunnskap gjennom flere rapporter og håndfaste tall og fakta som kan hjelpe regjeringen med å finne målrettede tiltak.

De ulike departementene som arbeider med å fremme likestilling og hindre diskriminering på ulike diskrimineringsgrunnlag, må sette inn relevante tiltak for å motvirke fordommer mot minoriteter, herunder jøder.

Skolen har en viktig rolle i dette arbeidet. Noe av det regjeringen har gjort, er å bevilge penger til organisasjoner som jobber for bedre dialog mellom unge jøder og unge muslimer. Åpenhet og samtale fremmer gjensidig forståelse og bidrar til respekt for både ulikheter og de felles verdiene som samfunnet skal bygges på.

Jeg synes det er bra at vi i Norge har et godt klima for dialog på tvers av religion og livssyn. Men jeg ser likevel at vi har en jobb å gjøre etter de oppslagene vi har sett om jødehets i norsk skole og andre steder. Dette er alvorlig.

Flertallet vil ikke stemme for Kristelig Folkepartis sju forslag i dag. Flertallet i komiteen viser til regjeringens svar på de sju konkrete forslagene i brev til komiteen av 1. november 2012.

Jeg vil peke på at Kunnskapsdepartementet ser behovet for å styrke kompetansen innenfor disse områdene i skolen, og de vil se ytterligere på hva som kan være aktuelt å gjøre i oppfølgingen av Eidsvåg-rapporten. Det kan skje igjen. De erkjenner at det kan være behov for å styrke lærernes kompetanse, og de er derfor i gang med å utvikle et helhetlig opplegg for skolens arbeid mot antisemittisme og rasisme.

Jeg vil også påpeke at det strafferettslige vernet mot

hatkriminalitet er blitt skjerpet, at Justisdepartementet vil følge med i utviklingen i rettspraksis og i lys av denne vurdere om det bør foreslås ytterligere endringer. Det er også viktig at PST følger med på de ulike nettstedene og de ekstremistiske miljøene hvor jødehat er utbredt.

Når det gjelder en egen handlingsplan for jøder, ønsker ikke komiteens flertall det. Vi mener at det ikke er naturlig å ha en plan for én gruppe, men heller se helheten når det gjelder diskriminering av ulike religioner og livssyn.

Regjeringen har en handlingsplan for å fremme likestilling og hindre etnisk diskriminering. Denne planen er nå forlenget og utløper først i 2013.

Oppsummeringen og sluttevalueringen av handlingsplanarbeidet vil gi oss et bedre grunnlag for vurdering av hvordan det videre arbeidet skal systematiseres, og vi vil kunne vurdere hvor målrettede de tiltakene vi har satt i gang, har vært, og vurdere å videreføre dem som har fungert godt.

Historien må ikke glemmes, og det er viktig at det i skolen blir gjentatt og gjentatt hva holocaust er. Dette gjelder for etnisk norske barn og foreldre, men også for innvandrerbarn og deres foreldre. Da er det svært viktig å få fram hva som skjedde med jødene under den andre verdenskrig i Europa, men kanskje særlig viktig hva som skjedde i Norge.

Vi ber om at Dokument 8:145 S vedlegges protokollen.

Dag Terje Andersen hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [21:03:07]: Antisemittismen lever i beste velgående i dagens demokratiske Norge. Jødene har gjennom historien vært utsatt for forfølgelse og trakassering av meget alvorlig grad. Det er knapt en folkegruppe som har blitt utsatt for det samme som jødene.

Man skulle tro at det som historien har fortalt, skulle ha bidratt til at det som har blitt begått, skulle ta slutt. Men dessverre er det slik at på tross av alt det jødene har vært igjennom, er det fortsatt slik at jødehatet ikke har avtatt blant enkelte – snarere tvert imot.

Fremskrittspartiet mener at ingen skal diskrimineres på grunn av verken etnisitet eller religion. Alle mennesker er like mye verdt, og jødene har heller ikke som folkeslag eller religion gjort noe som på noen måter kan forsvare den urett som er gjort, og den trakassering og forfølgelse som de har vært utsatt for, og til dels er utsatt for.

Det er skremmende å lese rapporten Kartlegging av kunnskaper og holdninger på området rasisme og antisemittisme. Der kommer det fram at jødiske skoleelever i langt større grad enn andre utsettes for det som kalles ubehagelige hendelser. Dette er alvorlig og må tas på det største alvor.

At stortingspartiene under debatten av Innst. 406 S for 2010–2011 ikke tok alvoret til denne rapporten innover seg og ikke ville tillegge den vekt, burde egentlig være et varsko. Grunnene til funnene i rapporten kan være mange og sammensatte. Historieløshet er selvsagt en grunn, generell mangel på medmenneskelighet kan være en annen grunn.

Men det virker som enkelte kan ha den holdning at noen grupper kan utsettes for litt mer enn andre. Dette er holdninger som må nedkjempes og endres. Dette er holdninger som er farlige om de får utvikle seg.

Det er derfor viktig at vi i denne sal gir klart uttrykk for at alle er like mye verdt, og at hvis noen utsettes for forfølgelse og trakassering pga. etnisitet eller religion, skal ikke dette aksepteres. Jo tidligere og tydeligere man får holdninger, jo lettere blir de grunnleggende for den enkelte. At skolen må ta sin rolle, er det ingen tvil om. At skoleelever lærer om hvordan forfølgelsen av jøder utviklet seg, og hva som kan gjøres for å forhindre dette, er god kunnskap som bør vektlegges i mye større grad enn i dag. De holdninger man får med seg som unge, vil ofte være rettesnorer videre i livet. Det samme gjelder holdninger som man ikke får.

Våre holdninger påvirker oss selvsagt gjennom hele livet. En av de store påvirkningsfaktorene i dagens samfunn er media. Det er derfor lov til å bli noe betenkt når man ser enkelte mediers framstilling av konflikten i Midt-østen, der det for det meste framstilles som om jøder er de offensive, som på mange måter er skyld i at man har en konflikt. Dette påvirker mennesker, både unge og voksne. Det er derfor viktig at også media har balanserte, saklige og faktabaserte framstillinger om det som skjer i slike konflikter. En skjev framstilling kan føre til skjeve holdninger.

I forslag nr. 2 i saken står det:

«Stortinget ber regjeringen sikre at lærerundervisningen får en sterkere vektlegging av kunnskap om antisemittisme og holocaust.»

Når en i svarbrevet fra statsråden til komiteen om dette forslaget kan lese at høyere utdanningsinstitusjoner etter universitets- og høyskoleloven har frihet til selv å bestemme læreinnholdet i undervisningen innenfor fastsatte rammer, og derfor ikke kan gis pålegg eller instruksjoner utover dette, kan man også bli noe betenkt. Holdninger kan endres, og påvirkning kan endre dem.

Som nasjonalforsamling og lovmakere kan vi bidra til dette. Å bruke loven som en form for unnskyldning for ikke å bidra, kan virke noe defensivt. Man skal være forsiktig med for mye detaljstyring av læreinstusjoner, men man skal heller ikke la være å gjøre noe fordi det kan krenke noens selvfølelse.

Til slutt vil jeg ta opp de forslagene som Fremskrittspartiet, enten alene eller sammen med andre, har fremmet i saken.

Presidenten: Representanten Morten Ørsal Johansen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Michael Tetzschner (H) [21:07:42]: Høyre deler forslagsstillerens syn på menneskeverdet og arbeidet med å bekjempe enhver form for diskriminering. Vi deler også den situasjonsbeskrivelsen som går ut på å konstatere at det er en økende grad av antisemittiske holdninger enkelte steder i vårt samfunn.

Så ser vi at det strafferettslige vernet er blitt skjerpet de siste årene, men dette er ikke nok. Kretser som fremfører ytterliggående ytringer som er av en slik art at de

kan følges av vold eller trusler om vold, må følges opp av politimyndighetene.

Vi har også registrert at Holocaustsenteret i perioden august 2010 til mai 2012 har gjennomført en kvantitativ undersøkelse om den norske befolkningens holdning til jøder og andre minoriteter, og at det både i europeisk og norsk sammenheng er relativt liten utbredelse av antisemittiske forestillinger, men at enkelte forestillinger er på fremmarsj.

Det kommer også alarmerende beskjeder fra norske skolegårder, hvor mobbing på dette grunnlaget har vært fremme. Så arbeidet for å motvirke mobbing må skje på et bredest mulig grunnlag. Vi har vektlagt at dette må være en del av det oppdragelses- og dannelsesoppdrag som skolen har i samarbeid med de foresatte. Skolen skal i tillegg bidra med kunnskapsbasert tilnærming til alle de samfunnsområder der samfunnets kvalitet står og faller med individenes evne til selvstendig tenkning, til å ta informerte valg og til å ta etisk forsvarlige valg. Grunnleggende er det et spørsmål om hvilke omgangsformer vi finner sosialt akseptable i et opplyst og sivilisert samfunn.

Mange av forslagsstillerens anliggende er formelt dekket gjennom de undervisningsplaner og andre aktiviteter som skjer i regi av skoleverket. Like fullt kan det være grunn til å styrke de humanistiske fag for å utvikle en sterkere bevissthet om etiske spørsmål. Skolen bør ikke være så tilbakeholdende med å formidle en større grad av normative holdninger og å veilede om hva som er rett og galt, på grunnlag av de universelle menneskerettighetene og vår kristne og humanistiske kulturarv. I tillegg må elevenes konkrete adferd i hverdagen være bygget på respekt for medelever og skolens voksenpersoner.

Ut fra slike grunnprinsipper vil et målbevisst arbeid kunne redusere både mobbing og annen uakseptabel adferd i den konkrete skolehverdagen. Men minst like viktig: Det vil fremme livsholdninger som er verdifulle senere i livet.

Vi har begrenset tro på å regelfeste detaljerte statlige initiativ mot forskjellige diskrimineringsgrunnlag i den tro at dette kan gjøres uttømmende og en gang for alle.

All mobbing og plaging er uakseptabel, uansett hvilke forestillinger mobberne har. Det vi derimot har tro på, er at ansvarlige skoleeiere løpende kan tilpasse undervisningen og annen oppfølging til de problemer som måtte oppstå som følge av hensynsløs adferd mot medelever, uansett påskudd. Kommunene, de viktigste skoleeierne, må følge utviklingen gjennom undersøkelser og løpende vurderinger av elevklimaet i de skolene de har ansvaret for, og sammen med skoleledelsen sette inn tiltak av faglig, pedagogisk eller disiplinær karakter for å bekjempe alle former for plaging og hets.

I en slik sammenheng er det også vesentlig at kommunenes skoleadministrasjon og ledelsen på den enkelte skole holder seg orientert om forskning og undersøkelser som gir løpende kunnskaper om hvilke grupper som til enhver tid kan være utsatt.

Det er ikke mulig å ha en bred tilnærming, som beskrevet i det jeg har vært inne på nå, uten at man også behandler holocaust og jødeforfølgelsene meget dyptgående. Dette

er bakgrunnen for at vi har fremmet et alternativt forslag, som favner noe videre og mer generelt i sin ordlyd:

«Alle skoleeiere oppfordres til jevnlig å kartlegge forekomsten av uakseptabel adferd mot medelever ved skolene de har ansvar for, og sammen med skolene utvikle tiltak som bevisstgjør elevene ved å vektlegge denne delen av undervisningen, og ved å stille enkeltelever som opptrer uakseptabelt, til personlig ansvar.»

Da jeg for første gang i mitt liv besøkte en synagoge den 26. november i år, og tilbrakte dagen der, ble jeg veldig klar over at dette er for viktig til at man overlater til én gruppe å minnes og helligholde disse datoene. Det er et ansvar for hele samfunnet, fordi angrep på én minoritet i virkeligheten er et angrep mot oss alle, fordi vi alle i en eller annen sammenheng tilhører en minoritet.

Presidenten: Da har representanten Michael Tetzschner tatt opp det forslaget han refererte til.

Aksel Hagen (SV) [21:13:20]: For å ta konklusjonen først: Jeg syns Michael Tetzschner har veldig gode refleksjoner og konklusjoner om dette temaet.

Vi støtter ikke forslaget Høyre kommer med, og begrunnelsen for det syns jeg på mange måter at Tetzschner sjøl ga i innlegget sitt. Dette er et ansvar som allerede påhviler skoleeier mer generelt, og vi trenger ikke direkte å pålegge dem en slik spesialkartlegging for å fange opp denne viktige problemstillinga.

I budsjettdebatten som vi hadde i kommunal- og forvaltningskomiteen, syns jeg innlegget fra hovedtalspersonen til Fremskrittspartiet om temaet asyl og innvandring var trist og nesten skremmende. Det var et innlegg der jeg syns representanten Morten Ørsal Johansen i stor grad viste en grunnleggende mangelfull respekt for alt som ikke er ikke etnisk norsk, hva nå det måtte være, jf. kulturstatsråd Hadia Tajiks gode refleksjoner omkring det temaet i går.

Desto mer gledelig er det at Fremskrittspartiet i dag står sammen med Kristelig Folkeparti om mange, viktige forslag, og at Fremskrittspartiet i dag, ved Morten Ørsal Johansen, holdt et veldig godt innlegg som handlet om hvor problematisk denne formen for diskriminering, trakassering og rasistiske ytringer som jøder blir utsatt for, er.

Min bønn er da: Måtte Fremskrittspartiet ta det engasjementet og de kloke betraktningene omkring dette med til å gjelde alle ulike folkegrupper, etnisiteter, enkeltpersoner og ulike kulturer som vi har i landet vårt. Det vil Fremskrittspartiet tjene godt på i det lange løp – det er jeg overbevist om.

En annen refleksjon som en gjør seg etter at vi har hatt en budsjettdebatt i kunnskapskomiteen, som jeg var så heldig å få være med på, er diskusjonen om hva skolen skal bry seg om og være opptatt av. Kristelig Folkepartis Dagrun Eriksen hadde da et veldig flott innlegg om kunnskapsynet som hun mente burde prege skolen. Det var et innlegg som jeg mener at mange av oss prøvde å støtte godt oppunder, ved å si: Nettopp, det er det skolen skal dreie

seg om. Vi skal være veldig gode på lesing, skriving og matte, men det er også en del andre ting skolen skal være veldig opptatt av. Det kan vi bruke ulike begreper om. Vi bruker dette litt kunstige dannelsbegrepet, som fungerer blant oss i denne salen, men som kanskje ikke fungerer så godt ute i samfunnet når vi prater om det. Men det er virkelig det vi prater om her i dag: Skolen og andre arenaer må ikke minst i dag, i det spennende samfunnet vi lever i, være opptatt av de utfordringer, men også de gleder og alt det positive som ligger i at vi lever i et samfunn preget av et så stort mangfold. Vi må være veldig oppmerksomme på all form for diskriminering, trakassering, og at man ser ned på andre, antakeligvis med utgangspunkt i en misforstått form for sjølgodhet knyttet til det en sjøl måtte stå for.

Debatten vi har her i dag, skulle vi koblet mer direkte til den kunnskapsdebatten, for det ville gjort den noe rikere.

Det har vært flott å høre at Høyres representant, Michael Tetzschner her og nå i denne debatten sier at det viktig å styrke de humanistiske fagene. I den forrige debatten var det stort sett lesing, skriving og ikke minst matte som var veldig i hovedfokus når det gjelder hva skolen skal være opptatt av, for det var grunnleggende ferdigheter og kompetanse. Det vi her snakker om, er en like grunnleggende kompetanse som vi må utvikle. Da dreier det seg om kunnskap, og det ligger i den teksten som er skrevet her, og innleggene som allerede er holdt. Det dreier seg også om at vi må sette av tid til det, og vi må også prate om det i skolen, for at vi nettopp skal utvikle den kompetansen som gjør at vi alle i større grad opptrer på en anstendig måte overfor våre medmennesker – i skolen, utenfor skolen og på alle andre arenaer i samfunnet.

I og med at jeg sjøl er så aktiv i Palestina-spørsmålet, bl.a. gjennom Ship to Gaza, ser jeg den særlige utfordringen som er knyttet til Midtøsten-konflikten. Det er lett å skjønne at det her dessverre kan bli en slags sammenblanding av det en mener om hva de israelske styresmakterne for tida gjør, og det som israelere står for og mener. Her har vi som er aktive på «den riktige sida» i Palestina-konflikten et særlig ansvar.

Heidi Greni (Sp) [21:18:46]: Representantforslaget fra Kristelig Folkeparti tar opp et tema som det er særdeles viktig at vi som samfunn tar på største alvor. Jødehat er ikke akseptabelt og må bekjempes. Å kjempe mot enhver form for diskriminering må være fundamentalt i alle demokratiske land. Vern av minoriteters rettigheter har vært og skal fortsatt være en helt sentral del av vårt styresett. Europeiske land, inkludert Norge, har et særlig ansvar for å ta godt vare på og beskytte den jødiske minoriteten, fordi holocaust skjedde nettopp her i Europa. Det er derfor alarmerende at jødehat fortsatt er et problem også her i Norge.

Landet vårt er i dag hjem for borgere med røtter i talløse kulturer, med mange ulike religioner og livssyn. Det gjør Norge til et rikere samfunn. Kunnskapen om dette mangfoldet må få en større plass i skolen. Senterpartiet ønsker mer fokus på tros- og livssynsdialog på tvers av trosretninger, og at alle elever i grunnskolen skal få mer kunnskap om religiøse minoriteter i Norge, historien deres, grunnverdiene og religionsutøvelsen. Vi ønsker også en styrking

av arbeidet mot diskriminering på grunnlag av kjønn, seksuell orientering og etnisk eller religiøs bakgrunn blant religiøse minoriteter i Norge.

Jødene har en historisk og langvarig tilknytning til Norge og regnes derfor som en av Norges fem nasjonale minoriteter. Gjennom undersøkelser gjennomført av Holocaustsenteret og Det Mosaiske Trossamfund har vi fått oppdatert kunnskap om utbredelsen av jødehat. Det er heller ikke lenge siden vi gjennom media fikk rystende eksempler på konkrete trusler mot norske jøder. Det er et tydelig behov for tiltak mot negative holdninger til minoriteter generelt og til jødene spesielt. Det er viktig at vi bruker det kunnskapsgrunnlaget vi nå har, i det videre arbeidet for å bekjempe negative holdninger. Jeg legger til grunn at ulike departementer og andre statlige myndigheter setter inn relevante tiltak for å motvirke fordommer mot minoriteter i Norge.

Et av forslagene fra Kristelig Folkeparti er at regjeringen bes gjennomføre målrettede tiltak mot mobbing av jødiske elever. Senterpartiet mener de mest målrettede tiltakene er de som utformes lokalt, og som er tilpasset utfordringene på den lokale skole eller i hver enkelt kommune.

Regjeringen, KS, Utdanningsforbundet, Fagforbundet, Norsk Skolelederforbund og Skolenes Landsforbund har undertegnet Manifest mot mobbing. Gjennom lokale manifestasjoner mot mobbing har skolene lokalt forpliktet seg til å gjennomføre målrettede og lokalt tilpassede tiltak mot all form for mobbing, uansett hva slags grupperinger det går ut over.

Forslagsstillerne etterlyser en handlingsplan. Jeg er enig i at det må handles, men mener at det ikke forutsetter en egen handlingsplan. Det kan lett bli slik at fokuset da blir på selve planen snarere enn på det arbeidet som allerede er i gang, og på gjennomføring av de planene som allerede foreligger. Jeg viser da spesielt til Handlingsplan for å fremme likestilling og hindre etnisk diskriminering. Den planen er nå forlenget og er etter mitt syn et godt grunnlag for å styrke arbeidet mot antisemittisme. Jeg slutter meg for øvrig til vurderingene i brevet fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet til komiteen og til komiteens innstilling.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [21:23:05]: Siden Kristelig Folkeparti fremmet forslag om en handlingsplan mot jødehat første gang for nesten to år siden, har det kommet rapport etter rapport som bekrefter behovet for nettopp handling.

Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa, OSSE, kritiserte nylig norske myndigheter for ikke å gjøre nok for å kartlegge og bekjempe hatkriminalitet, og for ikke å gi de jødiske miljøene nødvendig støtte til sikkerhetstiltak. Jeg kunne ikke vært mer enig. OSSEs forslag om tiltak mot hatkriminalitet og sikkerhetstiltak for jødiske institusjoner har vært fremmet av Kristelig Folkeparti før, og vi fremmer det altså på nytt i dag.

Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter har presentert en undersøkelse som viser at hele én av fem nordmenn støtter påstanden «verdens jøder arbeider i det

skjulte for å fremme jødiske interesser». Én av fire mener det er riktig at jøder ser på seg selv som bedre enn andre. Saklig kritikk av staten Israels politikk er selvsagt berettiget i et fritt og demokratisk samfunn, men når man omtaler jøder som slik og sånn, kun ut fra det faktum at de er av jødisk opphav, slik disse påstandene gjør, er man over i rasisme og antisemittisme. Nesten 40 pst. av de spurte i undersøkelsen likestiller Israels behandling av palestinerne med nazistenes behandling av jødene under andre verdenskrig. Dette er grenseløst historieløst og krenkende for holocaustofrene.

Mye tyder på at stadig flere opplever jødehat. I en undersøkelse som Det Mosaiske Trossamfund har utført blant sine egne medlemmer, er det ingen av de spurte som mener at omfanget av antisemittisme har blitt redusert de siste ti årene. Mange forteller også at de har opplevd antisemittisme på skolen, og aller mest alarmerende: Unge opplever dette i sterkere grad enn eldre. Mens 3,5 pst. av elevene i Oslos ungdomsskoler opplever negative hendelser minst to–tre ganger månedlig på grunn av sin religiøse bakgrunn, er andelen blant jødiske barn hele 33, 3 pst. – ti ganger så høy.

Disse ferske undersøkelsene bekrefter et jødehat som dessverre har vært kjent en stund. Og det er ingen formildende omstendighet at Norge ikke er alene om jødehatet, eller at situasjonen er langt verre i muslimske land, tvert imot. Dessverre ser vi også at dette er holdninger som noen av innvandrerne fra disse landene ikke nødvendigvis legger fra seg når de kommer til Norge.

Behovet for tiltak mot jødehat er med andre ord stort, og skolen må være den fremste arena for å motvirke den latente antisemittismen som vi ser i vårt land. Bare halvparten av elevene i Oslo forbinder Auschwitz og holocaust med jødeforfølgelse. Det viser behovet for at holocaustdagen blir en obligatorisk minnedag som markeres årlig på alle skoler.

Kristelig Folkeparti foreslår også å bedre undervisningen i skolen med obligatorisk undervisning om holocaust i relevante fag, bedre læremateriell og bedre økonomiske støtteordninger, slik at skoleklasser kan få muligheten til å dra på studietur til konsentrasjonsleirene.

Det handler ikke lenger om hvis eller om, jødehatet er en realitet. Det er dokumentert, og nå er det på tide at også regjeringen tar dette på alvor. Vi ser at Oslo kommune faktisk tar tak i dette, og vi har den samme forventningen til regjeringen.

Jeg tar opp dette forslaget som Kristelig Folkeparti står alene om i denne saken.

Presidenten: Representanten Geir Jørgen Bekkevold har tatt opp det forslaget han refererte til.

Trine Skei Grande (V) [21:28:19]: Det er mange typer fordommer og mange holdninger til grupperinger som kan komme opp, og som vi merker kommer opp i ulike debatter. Det var debatten om romfolket i sommer, eller debatten om samer som man har sett tilsnitt av andre steder i landet det siste året. Og slik er det også veldig mye når det gjelder jøder.

Jeg mener at det gode, gamle, liberale uttrykket om at fordommer fordommer, også må danne grunnlaget for hvordan man skal bekjempe det. Man bekjemper fordommer mot grupper med kunnskap. Jeg skulle gjerne hatt undervisningsministeren her, for jeg tror at mye av utfordringa ligger i historiefaget vårt, hvordan vi underviser i historiefaget, hvordan historiekunnskapene er hos lærere som underviser i faget, og hvor mye kunnskap ungdom i dag egentlig får om forfølgelse av gruppa opp igjennom historien.

Jøder er en av de gruppene som har vært forfulgt mest. Dette ligger så latent, ikke bare ved at det er noen som kommer fra kulturer der de nærmest har blitt opplært i det, men dette fins også hos lærere i Oslo.

Jeg har snakket med jødiske barn som er med i en vennegruppe i klassen, der man besøker hverandre. Da gruppa skulle besøke en palestinsk familie, syntes skolen det var helt greit at den jødiske eleven ikke ble invitert, for man måtte forvente at en palestinsk familie ikke kunne invitere et jødisk barn. Nei, det kan man ikke forvente. Lærere som forfekter noe sånt, og en skole som syns at det er greit – kan vi faktisk ikke ha. Eller f.eks. Jødisk Museum, som opplevde at under det forrige bomberaidet mot Gaza, avlyste skoler besøk på Jødisk Museum fordi det føltes feil å besøke et jødisk museum mens Gaza ble bombet. Det sier noe om holdninger – ikke hos unger. Det sier noe om holdninger – ikke hos innvandrerbefolkninga. Dette er lærere i norske skole som syns det er greit at man ikke vil lære om jødisk kultur når bombene faller over Gaza. Vi ville ikke ha gjort det overfor andre.

Dette er ting som må tas veldig alvorlig. Dette er et ganske grunnleggende problem i samfunnet vårt. Det er ikke bare knyttet til jøder. Du skal bare pirke litt i den norske mentaliteten før du finner akkurat det samme når det gjelder f.eks. romfolket. Når vi ser på land som Ungarn, som nå bygger opp mye av nasjonalismen rundt akkurat disse gruppene, så ser vi at romfolk og jøder er veldig nær i sammenheng for hvordan nasjonalismen bygger opp hatet sitt knyttet til dem.

Dette er fordommer som vi må bekjempe hele tida. Vi gjør det med kunnskap, og vi gjør det ved å se individer i stedet for å se grupper. Vi gjør det ikke bare med religionsdialog, for dette handler ikke om religionsdialog. Dette handler om hat mot kulturelle grupper. Det kan være basert både på etnisitet og på religion.

Venstre kommer til å støtte Høyres forslag i saken. Vi syns kanskje noen av de andre er veldig spesifikke – mange av dem passer godt i et kommunestyre, men ikke i Stortinget.

Jeg mener at vi har en stor jobb å gjøre, og jeg håper at diskrimineringsministeren, i dette tilfellet, tar med seg dette til utdanningsministeren, for det er hun som sitter med de beste virkemidlene for få dette nedkjempet.

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [21:32:38]: La meg starte med å gi ros til foregående taler Skei Grande, men også til de andre som har vært på talerstolen her. Jeg syns det har vært sagt mye klokt.

Siden skolen er nevnt mye, har jeg lyst til å starte med

å fortelle hva som skal skje fra Kunnskapsdepartementets side. Det er jo ikke det departementet jeg bestyrer, men sentralt i det arbeidet de nå gjør – bl.a. på bakgrunn av den kunnskapen vi har fått om hvordan situasjonen er i norske skole – er de i ferd med å utvikle et helhetlig opplegg for skolens arbeid mot antisemittisme og rasisme.

HL-senteret, Det europeiske Wergelandsenteret og Institutt for lærerutdanning og skoleforskning ved Universitetet i Oslo har på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet utviklet et treårig opplæringstilbud for lærere, skoleledere og elever på ungdomstrinnet, nettopp for å forebygge antisemittisme, rasisme og udemokratiske holdninger. Opplæringstilbudet heter Demokratisk beredskap mot rasisme, antisemittisme og udemokratiske holdninger i skolen – DEMBRA. Det skal starte opp i januar 2013, og det blir spennende å følge. Jeg er enig i det representanten Skei Grande sa om at en beredskap mot dette må bygges opp bl.a. gjennom kunnskap om individer. Dette handler ikke bare om religionsdialog, men det handler også om diskriminering og om holdninger til andre.

Jeg ser med stor bekymring på de rapportene om antisemittisme eller jødehat jeg har fått, og kan forsikre om at vi tar det på største alvor. Vi må alle sammen ta ansvar ved å ta aktivt avstand fra disse holdningene, enten det nå er fordommer eller diskriminering eller reinspikka antisemittiske holdninger. Det er maktpåliggende for meg å si at ingen minoriteter skal leve i frykt i dette landet.

I 2012 har det blitt lagt fram to ulike rapporter om norske jøder. Det er rapporten Antisemittisme i Norge, som er utarbeidet av Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter. Undersøkelsen viser at rundt 12 pst. av befolkninga i Norge har negative holdninger til jøder. Undersøkelsen viser også negative holdninger til andre minoritetsgrupper i Norge, bl.a. til muslimer og rom. Det Mosaiske Trossamfunds rapport, Fortsatt aktivt jødisk liv i Norge, er laget på bakgrunn av en spørreundersøkelse blant deres medlemmer og intervjuer med jødiske barn og unge. Rapporten viser at om lag halvparten av medlemmene har opplevd antisemittiske holdninger i skole- og undervisningssituasjoner, i jobbsammenheng og på andre arenaer. 20 av 21 barn og unge som ble intervjuet, oppga at de hadde vært utsatt for antijødisk trakassering – både enkelthendelser og trakassering over år. Dette er en forferdelig situasjon.

Så har OSSE også, som det har vært sagt, nylig advart mot antijødiske holdninger i Norge, og bl.a. pekt på at antiisraelske holdninger kan utvikle seg til en form for antisemittisme. Jeg hadde selv et møte med denne delegasjonen, og det var et interessant møte. Vi går nå igjennom de anbefalingene de kommer med, og har dem til vurdering når vi nå skal vurdere hvordan det siste året av handlingsplanen for å fremme likestilling og hindre diskriminering skal følges opp.

Jeg vil understreke at HL-studien viser at de som har sterkest antisemittiske holdninger, også er mest avvisende mot andre personer med ikke-norsk etnisitet eller kultur. 76 pst. av dem som viser såkalt sosial distanse til jøder, avviser også muslimer. Videre viser en kunnskapsstatus fra NOVA at barn og unge som lever og bor i Norge, opple-

ver å bli utsatt for etnisk diskriminering. All denne kunnskapen tilsier at antisemittisme og andre former for diskriminering pga. etnisitet eller religion, ofte opptrer samtidig. Det er viktig å angripe diskriminering som helhet, slik at de tiltakene som iverksettes, treffer bredt.

Jeg har tidligere sagt at spørsmålet om en egen handlingsplan mot jødehat må ses i sammenheng med den eksisterende handlingsplanen for å fremme likestilling og hindre etnisk diskriminering. Etnisk diskriminering brukes i den eksisterende handlingsplanen som et samlebegrep for den diskrimineringen som særlig innvandrere og deres barn, samer og nasjonale minoriteter opplever pga. etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamming, hudfarge, språk, religion og livssyn.

Vi skal være klar over at jødernes situasjon er spesiell i lys av pogromene, med holocaust som det aller mest bestialske. Jødeforfølgelsene er et svart kapittel i norsk historie, og vi har et særskilt ansvar. Kunnskapen vi har innhentet, viser at det er behov for tiltak spesifikt mot jødehat. Jeg mener at antisemittisme bør være et sentralt tema i regjeringas videre arbeid mot diskriminering.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [21:37:39]: Jeg er glad for det siste statsråden sa om at antisemittisme vil være en viktig del av arbeidet til regjeringen framover. Det håper jeg det blir, og at vi har fokus på det.

I brevet til komiteen fra statsråden står det at holocaustmarkeringen den 27. januar allerede er implementert i undervisningen på en del skoler. Samtidig står det at Kunnskapsdepartementet ikke vil pålegge skolen dette som en obligatorisk ordning. Jeg går selvfølgelig ut fra at statsråden er enig med Kunnskapsdepartementet, men jeg ønsker å høre statsrådens begrunnelse for at vi ikke skal pålegge skolen dette som en obligatorisk ordning.

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [21:38:26]: Dette er ikke mitt bord. Dette er Kunnskapsdepartementets og kunnskapsministerens bord. Vi har innhentet deres synspunkter, og det er de synspunktene jeg videreformidler. Når vi f.eks. utarbeider handlingsplaner, eller i vårt arbeid fra BLDs side som pådriver i ikke-diskriminerings- og likestillingsarbeidet, jobber vi opp mot de ulike departementene og ber om deres syn på saker som de har et konstitusjonelt ansvar for. Kunnskapsdepartementet begrunner sitt syn med at mange skoler allerede har integrert denne dagen som en dag de markerer spesielt, og man er tilbakeholden generelt med å påtvinge skolene særskilte markeringer eller måter å jobbe på – jf. debatten som har vært tidligere i dag om Kunnskapsdepartementets budsjett. Det er bare slik det nå er.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [21:39:41]: Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa har nylig kritisert norske myndigheter for ikke å gjøre nok for å kartlegge og bekjempe hatkriminalitet og for ikke å gi de jødiske miljøene i Norge nødvendig støtte til sikkerhetstiltak.

Mitt spørsmål er: Har denne kritikken gjort inntrykk på

regjeringen? Hvis denne kritikken har gjort inntrykk på regjeringen, hva slags tiltak kan vi forvente at regjeringen tar initiativ til for å kunne motarbeide antisemittisme og jødehat i Norge?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [21:40:23]: Det er klart at det har gjort inntrykk. Kunnskapen som vi har fått, bl.a. fordi det vel har vært med på å finansiere rapporten som har vært utarbeidet for å se på status med hensyn til antisemittisme og rasisme i Norge, har gjort inntrykk og har ført til at vi har gjort en rekke tiltak allerede og er i gang med nye tiltak.

Som jeg sa i mitt innlegg, ønsker jeg å vurdere nye tiltak på bakgrunn av OSSE-delegasjonens rapport. Jeg hadde som sagt møte med denne delegasjonen. Det var et veldig konstruktivt møte.

Vi er klar over at vi ikke gjør nok for å bekjempe diskriminering i vårt land. Det handler om mye forskjellig, men vi er alle sammen nødt til å ta et ansvar for å beskytte minoriteter og mennesker som utsettes for diskriminering. Vi må ha et effektivt diskrimineringsvern. Jeg går nå igjennom de lovene som vi har mot diskriminering og for likestilling, og tar sikte på å få et bedre diskrimineringsvern framover.

Hans Olav Syversen (KrF) [21:41:37]: Statsråden viste til den handlingsplanen man har hatt mot etnisk diskriminering. Den første planen man hadde om det, knyttet til det vi diskuterer her, var at det var nevnt i et vedlegg til selve planen. Når man nå ikke ønsker å lage en egen handlingsplan mot antisemittisme, håper jeg at man iallfall spanderer noe mer tid og krefter på dette området enn man tidligere har gjort.

I 2005 bestemte FN at 27. januar skal være en internasjonal minnedag tilegnet ofrene for nazistenes utryddelsesleire. Det var som kjent den dagen Auschwitz ble befridd. Tror statsråden at det vil styrke kampen mot antisemittisme eller svekke den hvis vi også markerte den på alle skoler i Norge?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [21:42:36]: Jeg tror at det er en styrke hvis skolene markerer den dagen, 27. januar – det er for øvrig også den dagen Benjamin Hermansen ble drept – og jeg vil oppfordre skolene til å gjøre det. Jeg vil også oppfordre skolene til å besøke Holocaustsenteret. Etter jul skal jeg på mitt tredje besøk dit etter at jeg tiltrådte i mars. Jeg skal dit sammen med kunnskapsminister Kristin Halvorsen, og planen er at vi skal være der samtidig med skoleklasser for å se hva som egentlig er kunnskapsnivået blant norske elever.

Sjøl fikk jeg gleden av å reise til Auschwitz med Sosialistisk Ungdom i sin tid. Det var så sterkt at jeg kommer aldri til å glemme det. Det hadde vært det aller beste, selv sagt, hvis alle kunne reist dit, men jeg er veldig opptatt av at skolene må se sitt samfunnsmandat i å bygge et vern i norske skoleelever mot holdninger som i ytterste konsekvens kan gjøre at mennesker er villig til å begå overgrep mot andre.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Håkon Haugli (A) [21:43:52]: Det er et alvorlig og voksende problem forslagsstillerne tar opp.

Jeg vil begynne med å sitere to lærere i Oslo skolen, som nylig ble intervjuet av NRK. Den ene sa det sånn:

«Det er en notorisk uthenging av jøder. Alt fra vitser til drapstrusler. «Jøder skal drepes hvis de kommer til skolen,» er det elever som sier. Å rose Hitler for det han gjorde er en gjenganger ved min skole.»

En annen brukte disse ordene:

«Flere elever hånflirer når jeg snakker om Holocaust. En gutt reiste seg og kommanderte meg til å stoppe og snakke om jøder og Holocaust. (...) Jeg synes det er sjokkerende at det går an å vokse opp her med slike holdninger.»

I Norge i 2012 brukes «jøde» som skjellsord i mange norske skolegårder. Jødehetsen er godt dokumentert, bl.a. gjennom en undersøkelse som ble gjennomført i Oslo skolen i fjor. Ett av tre jødiske barn opplevde negative hendelser i løpet av en måned.

I en demonstrasjon i Oslo mot Israels angrep på Gaza i 2010 ble det ropt «Død over jødene». Nylig viste NRK en dokumentar om en jødisk familie fra Malmø, som flyktet fra progromene i Øst-Europa til trygghet i Sverige i 1890. Nå flykter familien fra Sverige av frykt for sin egen sikkerhet.

Vi må ikke la innsatsen mot hat og ekstremisme bli en konkurranse om hvem som er mest for den ene eller den andre minoritetsgruppen. Det er ikke ok at representanten Bekkevold antyder fra denne talerstolen at regjeringspartiene ikke tar jødehat på alvor.

Alle mennesker har krav på vern mot hets og diskriminering. Å hetse samer, romfolk, muslimer, homofile eller andre er ikke mindre alvorlig, men den jødiske befolkningen i Norge står i en særstilling.

Den 26. november var det 70 år siden «Donau» tok 532 norske jøder til utryddelsesleire. Halvparten av de jødene som bodde i Norge før annen verdenskrig, ble drept. I Danmark var tallet under 1 pst. Hvorfor var det så mye verre her?

Jødehets og intoleranse i norske skoler må bekjempes i undervisningen og gjennom tiltak mot mobbing. Holdninger blant voksne må bekjempes bl.a. gjennom forebyggende innsats mot alle former for ekstremisme.

Hatkriminalitet må tas på alvor, for hatkriminalitet er angrep på retten til å være og tenke annerledes og sånn sett angrep på grunnvollene i demokratiet og – som representanten Tetzschner påpekte – et angrep på oss alle.

I møte med hat og ekstremisme er det én strategi som ikke er et alternativ: likegyldighet.

Dagrun Eriksen (KrF) [21:46:54]: Samuel Steinmann har sett mer lidelse og flere lik enn et menneske kan bære. Hans øyne gråter fremdeles. Sammy Steinmann overlevde konsentrasjonsleirene, men kan aldri glemme.

På venstrearmen har han nummeret som for alltid vil

minne ham om årene i fangenskapet: 79 231 – tall han fikk fordi han var jøde.

Steinmann så venner, slektninger og ukjente bli drept. Storebroren Harry var en av dem. Han selv skulle også drepes, men klamret seg til livsviljen: «Jeg ville overleve. Jeg måtte fortelle verden om det vi opplevde. Det er min forpliktelse overfor dem som døde,» sier Samuel Steinmann.

Samuel Steinmann forteller gjennom sin historie historien om deportasjonen av jøder fra Norge til Tyskland under annen verdenskrig. For 70 år siden, 26. november 1942, ble 767 jøder fraktet med «M/S Donau» for å bli plassert i Auschwitz.

Holocaust startet ikke med gasskamrene i Auschwitz. Det startet mye før, som fremmedfrykt og som fordommer – også i vårt eget land. Vår grunnlov som vi ellers er så stolte av, av 1814 – som vi feirer hver 17. mai – hadde en paragraf som utestengte jøder fra riket.

Skepsisen til jøder før den annen verdenskrig var ikke bare et særtysk eller nazistisk fenomen, eller en idé som Hitler hadde alene, men den var utbredt også i store deler av det norske samfunnet. Jødene ble latterliggjort og mistenkeliggjort gjennom karikaturtegninger og i avisartikler, og mange nærte en generell mistro overfor jøder i Norge.

En skulle tro at den vanvittige historien om hva som skjedde med jødene under krigen, skulle stå som en garanti mot at slikt kan skje igjen. Sånn er det dessverre ikke.

Som flere har vært inne på i denne debatten: Det avdekkes at også i dag står vi overfor noen av de samme holdningene som ledet an til at det som skjedde i Auschwitz, kunne skje midt i Europa. Dette er en utvikling som vi må ta på det dypeste alvor. Historien har vist oss at kampen for menneskeverd, mot rasisme og antisemittisme må føres hele tiden. Har vi ikke et bevisst forhold til dette, kan det skje igjen.

Jeg mener vi ville vært tjent med å markere vår egen historie – obligatorisk på skolene – for vår historie er ikke bare den historien som skjedde ute i Europa, men vi som nordmenn har også et stort ansvar.

Hans Olav Syversen (KrF) [21:50:16]: Jeg har faktisk lyst til å gi ros til statsråden. Jeg synes både innlegget og svarene i replikkordskiftet viser en statsråd som er engasjert i denne ganske utfordrende saken for det norske samfunn, og hun har uttrykt betydelig vilje til å følge opp på ulike måter. Det skal statsråden vite: Det er det mange som kommer til å verdsette, ikke minst norske jøder, som er en liten nasjonal minoritet – vi snakker kanskje om 1 500–2 500 mennesker i hele dette landet. Det er mennesker som – hvis vi lytter til hva forstanderen ved det mosaiske trossamfunn har sagt – i større grad enn tidligere velger å skjule sin identitet på grunn av de reaksjoner man møter i Norge i 2012 når man sier eller viser at man er jøde.

Vi har siden forrige runde med et representantforslag knyttet til det samme fått flere rapporter som ikke bare underbygger, men forsterker behovet for at vi alle tar antisemittismen på alvor.

Vi har nok – for så vidt – med holdninger i vårt eget land, men det er ganske betegnende at det nå går en un-

derskriftskampanje blant Europas parlamentarikere fordi et parti i den ungarske nasjonalforsamling har tatt opp forslag om å registrere landets jøder. Det er ganske oppsiktsvekkende i 2012.

Representanten Aksel Hagen var innom det som ofte blir en veldig utfordrende debatt knyttet til landet Israel, den israelske regjering og jøder som minoritet, som ofte har en annen nasjonalitet enn den israelske. Det kan være grunn til å minne om at 20 pst. av israelerne faktisk er arabere.

Vi har en jobb å gjøre. Det er ganske sterkt når en tidligere statsminister – jeg må si det – sier at fred i Midtøsten kan stoppe antisemittismen i hele verden. Det viser – for meg – en grunnleggende misforståelse av hva antisemittisme er. Hvis vi ikke makter å få den historiske konteksten inn i denne debatten, tror jeg vi heller ikke makter å gjøre noe med fenomenet antisemittisme.

Jeg ønsker statsråden og regjeringen lykke til i arbeidet. Vi vil selvfølgelig følge opp. Vi får ikke flertall for våre forslag, men like fullt: Jeg er takknemlig for innlegget som statsråden holdt.

Presidenten: Dermed er debatten i sak nr. 9 avsluttet.

Sak nr. 10 [21:53:50]

Stortingets vedtak til midlertidig lov om rett til forlengelse av feste til bolighus og fritidshus (Lovvedtak 18 (2012–2013), jf. Innst. 115 L (2012–2013) og Prop. 148 L (2011–2012))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 11 [21:53:50]

Stortingets vedtak til lov om endringer i forsinkelsesrenteloven mv. (gjennomføring av direktiv 2011/7/EU om kamp mot forseinka betaling i handelshøve) (Lovvedtak 19 (2012–2013), jf. Innst. 100 L (2012–2013) og Prop. 150 L (2011–2012))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 12 [21:53:50]

Stortingets vedtak til lov om endringer i jordskifteloven (Lovvedtak 20 (2012–2013), jf. Innst. 83 L (2012–2013) og Prop. 3 L (2012–2013))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 13 [21:53:50]

Stortingets vedtak til lov om gjennomføring i norsk rett av EØS-avtalen vedlegg V punkt 2 (forordning (EU) nr. 492/2011) om fri rørsle av arbeidstakarar innan-

for EØS-området (EØS-arbeidstakarlova) (Lovvedtak 21 (2012–2013), jf. Innst. 82 L (2012–2013) og Prop. 152 L (2011–2012))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 14 [21:53:50]

Stortingets vedtak til lov om Statens innkrevingssentral (SI-loven) (Lovvedtak 22 (2012–2013), jf. Innst. 108 L (2012–2013) og Prop. 127 L (2011–2012))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 15 [21:53:50]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov om Folketrygdfondet (endringer i styreordningen) (Lovvedtak 23 (2012–2013), jf. Innst. 109 L (2012–2013) og Prop. 19 L (2012–2013))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 16 [21:53:50]

Stortingets vedtak til lov om endringer i finansstilsynsloven, banksikringsloven og foretakspensjonsloven (Lovvedtak 24 (2012–2013), jf. Innst. 113 L (2012–2013) og Prop. 11 L (2012–2013))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 17 [21:53:50]

Stortingets vedtak til lov om endringer i film- og videogramlova (filmkontrollgebyret) (Lovvedtak 25 (2012–2013), jf. Innst. 140 L (2012–2013) og Prop. 18 L (2012–2013))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 18 [21:53:50]

Stortingets vedtak til lov om endringer i pengespilloven (endring av tippenøkkelen) (Lovvedtak 26 (2012–2013), jf. Innst. 122 L (2012–2013) og Prop. 20 L (2012–2013))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 19 [21:53:50]

Stortingets vedtak til lov om endringer i kringkastingsloven, åndsverkloven og film- og videogramlova (gjennom-

føring av direktiv 2010/13/EU om audiovisuelle medietjenester mv.) (Lovvedtak 27 (2012–2013), jf. Innst. 143 L (2012–2013) og Prop. 9 L (2012–2013))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 20 [21:53:50]

Stortingets vedtak til lov om endringer i likestillingsloven (tydeliggjøring av rettigheter ved foreldrepermisjon) (Lovvedtak 28 (2012–2013), jf. Innst. 55 L (2012–2013) og Prop. 126 L (2011–2012))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 21 [21:53:50]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov om offentlige anskaffelser m.m. (offentlig tilsyn med forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter) (Lovvedtak 29 (2012–2013), jf. Innst. 125 L (2012–2013) og Prop. 5 L (2012–2013))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 22 [21:53:50]

Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover (Lovvedtak 30 (2012–2013), jf. Innst. 127 L (2012–2013) og Prop. 13 L (2012–2013))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 23 [21:53:50]

Stortingets vedtak til lov om endringer i rettsgebyrloven (reduksjon av tinglysingsgebyrene) (Lovvedtak 31 (2012–2013), jf. Innst. 119 L (2012–2013) og Prop. 43 L (2012–2013))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Stortinget er klar til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 36 forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 8–11, fra Ib Thomsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 2, 3 og 12–14, fra Ib Thomsen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre

- forslagene nr. 4, 5 og 15–32, fra Ib Thomsen på vegne av Fremskrittspartiet
 - forslag nr. 6, fra Olemic Thommessen på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti
 - forslag nr. 7, fra Øyvind Håbrekke på vegne av Kristelig Folkeparti
 - forslagene nr. 33–36, fra Trine Skei Grande på vegne av Venstre
- Forslagene nr. 33–36 er omdelt på representantenes plasser i salen.

Det votes over forslagene nr. 35 og 36, fra Venstre

Forslag nr. 35 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en melding til Stortinget om ensliges situasjon og levkår.»

Forslag nr. 36 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med konkrete opptrappingsplaner knyttet til et investeringsprogram for biblioteklokaler.»

Votering:

Forslagene fra Venstre ble med 95 mot 1 stemme ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.02.26)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 33, fra Venstre.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med sak om andre og mer tidsriktige måter å finansiere en allmennkringkaster på enn dagens lisens.»

Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil støtte forslaget.

Votering:

Forslaget fra Venstre ble med 72 mot 26 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.02.44)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 34, fra Venstre.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en konkret opptrappingsplan knyttet til infrastruktur og samlingsforvaltning ved norske museer.»

Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil støtte forslaget.

Votering:

Forslaget fra Venstre ble med 56 mot 41 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.03.02)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 7, fra Kristelig Folkeparti.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en vurdering av engangsstønaden med utgangspunkt i Likestillingsutvalgets forslag.»

Votering:

Forslaget fra Kristelig Folkeparti ble med 93 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.03.18)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 6, fra Høyre og Kristelig Folkeparti.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen bidra til at det iverksettes forskning om norsk adopsjonshistorie i etterkrigstiden.»

Venstre har varslet at de støtter forslaget.

Votering:

Forslaget fra Høyre og Kristelig Folkeparti ble med 73 mot 25 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.03.38)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 4, 5, og 15–32, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme sak om å opprette et uavhengig tilsyn for barnehagene.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om avvikling av Likestillings- og diskrimineringsombudet og endring av likestillingsloven, slik at andre instanser, herunder domstolene og Arbeidstilsynet, får i oppgave å håndheve de sentrale bestemmelser i loven.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å opprette en tilskuddsordning for frivillig virksomhet, hvor formålet er å stimulere til aktiviteter for barn og ungdom.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem sak om alternative fremtidige driftsformer for nasjonale kulturinstitusjoner, med sikte på en ytterligere bedring av disses publikumstilgang, markedsretting, effektivitet m.m.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem tall for de totale kostnadene forbundet med oppussing og vedlikeholdsetterslepet ved våre nasjonale kulturinstitusjoner.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en forpliktende vedlikeholdsplan for nasjonale kulturinstitusjoner.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avvikle ordningen med statsstipendiater innen kunst.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avvikle ordningen med stipend til kunstnere.»

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å ikke erstatte garantiinntekter med nye stipendordninger.»

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i større grad enn tidligere bruke kunst som allerede er i statens eie til å utsmykke offentlige bygg.»

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem sak om vurdering av alternative fremtidige driftsformer for Den Norske Opera & Ballett, med sikte på reduksjon av det offentlige bidrag.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i revidert nasjonalbudsjett for 2013 legge frem en finansieringsplan for ny scenerigg ved Rogaland Teater.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber regjeringen bidra til etablering av et moderne nordområdemuseum i Tromsø sentrum.»

Forslag nr. 26 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem sak om å fase ut pressestøtten.»

Forslag nr. 27 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i neste års statsbudsjett fremme forslag om vanlige forretningsmessige innkreivingsrutiner for NRK-lisensen.»

Forslag nr. 28 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om oppvikling og utfasing av ordningen med fjernsynslisens.»

Forslag nr. 29 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om oppsplitting og nedslag av NRK på en slik måte at virksom konkurranse oppnås og kulturpolitiske mål ivaretas.»

Forslag nr. 30 lyder:

«Stortinget ber regjeringen påse at NRK betaler dansere osv. etter gjeldende tariffavtaler også når NRK benytter eksterne produksjonsselskaper.»

Forslag nr. 31 lyder:

«Stortinget ber regjeringen bidra til at NRK ikke oppretter en nasjonal nettportal for trafikkinformasjon.»

Forslag nr. 32 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å tillate utenlandske og andre spillskapskaper å etablere seg i Norge.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 78 mot 21 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.03.55)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 3 og 12, fra Fremskrittspartiet og Høyre.

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til ny foreldrepermisjonsordning som likestiller mors og fars rettigheter og sikrer den enkelte familie rett til å bestemme fordelingen av permisjonen.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte, og senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2013, komme tilbake til Stortinget med en sak om hvordan sykkelrittet Arctic Race of Norway kan realiseres.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 60 mot 39 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.04.14)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 2, 13 og 14, fra Fremskrittspartiet og Høyre.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med sak om rekruttering av forskolelærere til barnehagene i likhet med satsingen Gnist for lærere.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak om å endre øvre aldersgrense innen kickboksing i tråd med idrettens egne ønsker.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om en gjennomgang av merverdiavgiften for digitalt materiale som brukes i bibliotekene.»

Venstre har varslet at de støtter forslagene.

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 59 mot 40 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.04.38)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 1 og 8–11, fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen åpne for at kommuner kan ta et helhetlig ansvar for barnevernstjenesten.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2013 komme tilbake til Stortinget med en rapport om regjeringens arbeid for å forenkle samhandlingen mellom frivillig sektor og det offentlige. Rapporten skal oppsummere iverksatte tiltak, samt inneholde vurderinger og forslag til nye tiltak.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen medvirke til at det etableres en særlig finansieringsordning for overføringer av scenekunst- og musikkproduksjoner til kinoer, stor-skjermer og andre digitale medier.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen igangsette en kompetansereform gjennom et kompetanseutviklingsprogram for biblioteksektoren. Satsingen på et kompetanseutviklingsprogram skal tydeliggjøres gjennom en forplikten-de opptrappingsplan.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvorledes inn-tekten til de filmkulturelle tiltakene som i dag ligger under Film og Kino best kan ivaretas, og senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett legge frem forslag som ivaretar finansieringen for disse virksomhetene på kort og lengre sikt.»

Venstre har varslet at de støtter forslagene.

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti ble med 53 mot 46 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.04.58)

Komiteen hadde innstilt:

A

Rammeområde 2 (Familie og forbruker)

I

På statsbudsjettet for 2013 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
231		Barnehager		
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 51	166 148 000	
	50	Tilskudd til samiske barnehage tilbud	14 647 000	
	51	Forskning, kan nyttes under post 21	8 006 000	
	61	Investeringsstilskudd, overslagsbevilgning	10 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	63	Tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder	126 015 000	
	64	Tilskudd til midlertidige lokaler, <i>overslagsbevilgning</i>	6 500 000	
800		Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	156 459 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	12 173 000	
840		Krisetiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter	3 408 000	
	61	Tilskudd til incest- og voldtektssentre, <i>overslagsbevilgning</i> ...	72 240 000	
	70	Tilskudd til voldsforebyggende tiltak mv., <i>kan nyttes under kap. 858 post 1</i>	35 058 000	
841		Samliv og konfliktløsning		
	21	Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjørelse, <i>overslagsbevilgning</i>	12 332 000	
	22	Opplæring, forskning, utvikling mv.	4 861 000	
	23	Refusjon av utgifter til DNA-analyser, <i>overslagsbevilgning</i> ...	6 856 000	
	70	Tilskudd til samlivstiltak, <i>kan nyttes under kap. 858 post 1</i> ...	3 627 000	
842		Familievern		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	214 938 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	16 403 000	
	70	Tilskudd til kirkens familieverntjeneste mv., <i>kan nyttes under post 1</i>	138 404 000	
843		Likestillings- og diskrimineringsnemnda		
	1	Driftsutgifter	4 519 000	
844		Kontantstøtte		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	878 000 000	
845		Barnetrygd		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	14 985 000 000	
846		Forsknings- og utredningsvirksomhet, tilskudd mv.		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 50</i>	32 135 000	
	50	Forskning, <i>kan nyttes under post 21</i>	2 923 000	
	60	Tilskudd til likestillingsarbeid i kommunal sektor	1 900 000	
	70	Tilskudd	20 980 000	
	72	Tiltak for lesbiske og homofile	10 059 000	
	73	Tilskudd til likestillingssentre	5 824 000	
	79	Tilskudd til internasjonalt familie- og likestillingsarbeid, <i>kan overføres</i>	7 966 000	
849		Likestillings- og diskrimineringsombudet		
	50	Basisbevilgning	54 140 000	
850		Barneombudet		
	1	Driftsutgifter	13 625 000	
852		Adopsjonsstøtte		
	70	Tilskudd til foreldre som adopterer barn fra utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	15 865 000	
853		Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker		
	1	Driftsutgifter	162 500 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	70 773 000	
	50	Forskning og utvikling	25 274 000	
	60	Kommunalt barnevern	464 755 000	
	61	Utvikling i kommunene	26 446 000	
	65	Refusjon av kommunale utgifter til barneverntiltak knyttet til enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 100 000 000	
	71	Utvikling og opplysningsarbeid mv., <i>kan nyttes under post 21</i>	31 555 000	
	72	Tilskudd til forskning og utvikling i barnevernet	57 444 000	
855		Statlig forvaltning av barnevernet		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 22 og post 60</i>	3 685 960 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	19 113 000	
	22	Kjøp av private barnevernstjenester, <i>kan nyttes under post 1</i> ..	1 666 047 000	
	60	Tilskudd til kommunene, <i>kan nyttes under post 1</i>	186 067 000	
856		Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere		
	1	Driftsutgifter	197 703 000	
857		Barne- og ungdomstiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	7 556 000	
	60	Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn, <i>kan overføres</i> ..	64 333 000	
	70	Barne- og ungdomsorganisasjoner	112 328 000	
	71	Utviklingsarbeid, <i>kan nyttes under post 21</i>	3 809 000	
	79	Tilskudd til internasjonalt ungdomssamarbeid mv., <i>kan overføres</i>	34 499 000	
858		Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 855 post 1</i>	224 474 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	19 082 000	
	22	Reguleringspremie til KLP og fylkeskommunale pensjonskasser	32 059 000	
859		EUs ungdomsprogram		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	7 702 000	
860		Forbrukerrådet		
	50	Basisbevilgning	105 653 000	
	51	Markedsportaler	12 244 000	
862		Positiv miljømerking		
	70	Driftstilskudd til offentlig stiftelse for positiv miljømerking ..	6 200 000	
865		Forbrukerpolitiske tiltak og internasjonalt samarbeid		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	7 571 000	
	70	Tilskudd	2 000 000	
	79	EUs rammeprogram for forbrukerpolitikk, <i>kan overføres</i>	4 814 000	
866		Statens institutt for forbruksforskning		
	50	Basisbevilgning	28 799 000	
867		Sekretariatet for Forbrukertvistutvalget og Markedsrådet		
	1	Driftsutgifter	8 199 000	
868		Forbrukerombudet		
	1	Driftsutgifter	23 703 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
2530		Foreldrepenger		
	70	Foreldrepenger ved fødsel, <i>overslagsbevilgning</i>	17 200 000 000	
	71	Engangsstønad ved fødsel og adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i> .	358 200 000	
	72	Feriepenger av foreldrepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	420 000 000	
	73	Foreldrepenger ved adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	85 000 000	
		Totale utgifter		43 502 873 000

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Inntekter				
3842		Familievern		
	1	Diverse inntekter	615 000	
3846		Familie- og likestillingspolitisk forskning, opplysningsarbeid mv.		
	1	Prosjektinntekter	517 000	
3855		Statlig forvaltning av barnevernet		
	1	Diverse inntekter	13 404 000	
	2	Barnetrygd	3 703 000	
	60	Kommunale egenandeler	928 136 000	
3856		Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	104 874 000	
3858		Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet		
	1	Diverse inntekter	433 000	
3859		EUs ungdomsprogram		
	1	Tilskudd fra Europakommisjonen	2 300 000	
		Totale inntekter		1 053 982 000

II

Maksimalgrense for foreldrebetaling

Stortinget samtykker i at maksimalgrensen for foreldrebetaling for et heldags ordinært barnehagetilbud blir

fastsatt til 2 330 kroner per måned og 25 630 kroner per år fra 1. januar 2013, jf. forskrift 16. desember 2005 nr. 1478 om foreldrebetaling i barnehager § 1.

III

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet i 2013 kan:

Overskride bevilgningen på	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 842 post 1	kap. 3842 post 1
kap. 855 post 1	kap. 3855 postene 1, 2 og 60
kap. 856 post 1	kap. 3856 post 1
kap. 858 post 1	kap. 3858 post 1
kap. 859 post 1	kap. 3859 post 1
kap. 868 post 1	kap. 3868 post 1

IV

Satser for barnetrygd

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2013 i medhold av lov av 8. mars 2002 nr. 4 om barnetrygd § 10 kan utbetale barnetrygd med 11 640 kroner per barn per år.

Enslige forsørgere som fyller vilkårene for rett til utvidet stønad etter barnetrygdloven og full overgangsstonad etter folketrygdloven, og som har barn i alderen 0–3 år, har rett til et småbarnstillegg på 7 920 kroner per år. Dette tillegget gis per enslig forsørger, uavhengig av hvor mange barn i alderen 0–3 år vedkommende faktisk forsørger.

Stønadsmottakere bosatt i Finnmark og Nord-Troms (Karlsøy, Kvæningen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord) får et tillegg i barnetrygden på 3 840 kroner per barn per år, det såkalte finnmarkstillegget.

Finnmarkstillegget skal også utbetales for barn i fosterhjem eller barnevernsinstitusjon i de aktuelle kommunene.

Stønadsmottakere bosatt på Svalbard får et tillegg i barnetrygden på 3 840 kroner per barn per år, det såkalte svalbardtillegget.

V

Satser for kontantstøtte

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2013 i medhold av lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre § 7 kan utbetale kontantstøtte med følgende beløp:

Avtalt oppholdstid i barnehage per uke	Kontantstøtte i prosent av full sats	Kontantstøtte per barn i alderen 13–18 måneder i kroner per måned	Kontantstøtte per barn i alderen 19–23 måneder i kroner per måned
Ikke bruk av barnehageplass	100	5 000	3 303
Til og med 19 timer	50	2 500	1 652
20 timer eller mer	0	0	0

For adopterte barn kan det utbetales kontantstøtte med høy sats de første seks månedene etter at stønadsperioden for fulle foreldrepenger er utløpt, jf. kontantstøtteloven § 10. De neste fem månedene kan det utbetales kontantstøtte med lav sats.

VI

Sats for engangsstønad ved fødsel og adopsjon

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2013 i medhold av lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd § 14-17 kan utbetale:

Engangsstønad ved fødsel og adopsjon	35 263 kroner per barn
--------------------------------------	------------------------

Presidenten: Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

Voter ing:

Komiteens innstilling ble bifalt med 54 mot 45 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 22.05.27)

Komiteen hadde innstilt:

B

**Rammeområde 3
(Kultur)**

I

På statsbudsjettet for 2013 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
300		Kulturdepartementet		
	1	Driftsutgifter	115 600 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	4 434 000	
314		Kultur og samfunn		
	60	Tilskudd til livssynsnøytrale sermonirom	10 000 000	
	71	Kultur og næringsprosjekter	8 798 000	
	72	Kultursamarbeid i nordområdene	3 433 000	
	78	Ymse faste tiltak	35 932 000	
	79	Til disposisjon	3 423 000	
315		Frivillighetsformål		
	21	Forskning og utredning	9 449 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	70	Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner	948 208 000	
	71	Tilskudd til frivilligsentraler	114 468 000	
	72	Tilskudd til frivillig virksomhet for barn og unge	51 933 000	
	74	Frivillighetsregister, <i>kan overføres</i>	3 104 000	
	78	Ymse faste tiltak	5 039 000	
	82	Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg	63 891 000	
	84	Ungdoms-OL	25 600 000	
	85	Sjakk-OL	10 000 000	
320		Allmenne kulturformål		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 77</i>	129 412 000	
	21	Forskning og utredning, <i>kan overføres</i>	5 682 000	
	51	Fond for lyd og bilde	31 537 000	
	52	Norges forskningsråd	5 072 000	
	53	Sametinget	72 702 000	
	55	Norsk kulturfond – ettårig prosjekttilskudd, <i>kan nyttes under post 56</i>	46 375 000	
	56	Norsk kulturfond – flerårig prosjekttilskudd, <i>kan nyttes under post 55</i>	23 087 000	
	60	Kulturkort for ungdom	3 900 000	
	73	Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	195 500 000	
	74	Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd, <i>kan overføres</i>	228 716 000	
	75	Kulturprogram, <i>kan overføres</i>	11 339 000	
	77	Prosjekt- og utviklingstiltak på museums- og arkivfeltet, <i>kan nyttes under post 1</i>	36 027 000	
	78	Ymse faste tiltak	27 444 000	
	79	Til disposisjon, <i>kan nyttes under post 1</i>	6 534 000	
	82	Nobels fredssenter	28 538 000	
	84	Pilegrimssatsing	5 490 000	
321		Kunstnerformål		
	1	Driftsutgifter	15 385 000	
	72	Stipend basert på gjennomført kunstutdanning, <i>overslagsbevilgning</i>	13 374 000	
	73	Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	137 145 000	
	74	Garantiinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	109 946 000	
	75	Vederlagsordninger	155 232 000	
322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom		
	1	Driftsutgifter	15 253 000	
	50	Kunst i offentlige rom	27 382 000	
	55	Norsk kulturfond	33 852 000	
	72	Knutepunktinstitusjoner	6 125 000	
	73	Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design	272 827 000	
	75	Offentlig rom, arkitektur og design	36 485 000	
	78	Ymse faste tiltak	43 491 000	
323		Musikkformål		
	1	Driftsutgifter	159 965 000	
	55	Norsk kulturfond – ettårig prosjekttilskudd, <i>kan nyttes under post 56</i>	155 367 000	
	56	Norsk kulturfond – flerårig prosjekttilskudd, <i>kan nyttes under post 55</i>	31 429 000	
	70	Nasjonale institusjoner	253 675 000	
	71	Region-/landsdelsinstitusjoner	216 684 000	
	72	Knutepunktinstitusjoner	76 917 000	
	74	Landsdelsmusikere i Nord-Norge	18 846 000	
	78	Ymse faste tiltak	103 799 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
324		Scenekunstformål		
	1	Driftsutgifter	73 687 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	60 446 000	
	55	Norsk kulturfond - ettårig prosjekttilskudd, <i>kan nyttes under post 56</i>	96 417 000	
	56	Norsk kulturfond - flerårig prosjekttilskudd, <i>kan nyttes under post 55</i>	16 176 000	
	70	Nasjonale institusjoner	997 270 000	
	71	Region-/landsdelsinstitusjoner	433 489 000	
	72	Knutepunktinstitusjoner	3 856 000	
	73	Region- og distriktsopera	48 862 000	
	78	Ymse faste tiltak	141 948 000	
326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 77</i>	513 614 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	24 710 000	
	55	Norsk kulturfond	164 316 000	
	72	Knutepunktinstitusjoner	2 715 000	
	73	Noregs Mållag	3 861 000	
	74	Det Norske Samlaget	12 914 000	
	75	Språkteknologi og Det Norske Akademis store ordbok	20 473 000	
	76	Ibsenpris m.m.	5 403 000	
	77	Prosjekt- og utviklingstiltak, <i>kan nyttes under post 1</i>	16 902 000	
	78	Ymse faste tiltak	58 555 000	
	80	Tilskudd til tiltak under Nasjonalbiblioteket	49 838 000	
328		Museums- og andre kulturvernformål		
	55	Norsk kulturfond	10 224 000	
	70	Det nasjonale museumsnettverket	959 294 000	
	78	Ymse faste tiltak	34 382 000	
329		Arkivformål		
	1	Driftsutgifter	322 025 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	17 593 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	10 102 000	
	78	Ymse faste tiltak	9 582 000	
334		Film- og medieformål		
	1	Driftsutgifter	153 304 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 282 000	
	50	Filmfondet, <i>kan nyttes under post 71</i>	436 501 000	
	51	Audiovisuelle produksjoner	10 333 000	
	71	Filmtiltak m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	27 900 000	
	73	Regional filmsatsing	53 451 000	
	75	Medieprogram, <i>kan overføres</i>	25 427 000	
	78	Ymse faste tiltak	28 421 000	
	79	Til disposisjon	1 000 000	
335		Mediestøtte		
	71	Produksjonstilskudd	307 946 000	
	73	Medieforskning og etterutdanning	13 350 000	
	75	Tilskudd til samiske aviser	24 138 000	
	76	Tilskudd til minoritetsspråklige publikasjoner	845 000	
	77	Distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark	1 916 000	
337		Kompensasjon for kopiering til privat bruk		
	70	Kompensasjon	43 823 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
339		Lotteri- og stiftelsestilsynet		
	1	Driftsutgifter	62 915 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	7 389 000	
		Totale utgifter		9 469 441 000

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Inntekter				
3300		Kulturdepartementet		
	1	Ymse inntekter	72 000	
3320		Allmenne kulturformål		
	1	Ymse inntekter	1 416 000	
3322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom		
	1	Ymse inntekter	113 000	
3323		Musikkformål		
	1	Ymse inntekter	28 678 000	
3324		Scenekunstformål		
	1	Ymse inntekter	113 000	
	2	Billett- og salgsinntekter m.m.	24 100 000	
3326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål		
	1	Ymse inntekter	8 630 000	
3329		Arkivformål		
	1	Ymse inntekter	5 545 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	17 593 000	
3334		Film- og medieformål		
	1	Ymse inntekter	10 116 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	8 282 000	
	70	Gebyr	10 000 000	
3339		Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser		
	1	Spilleoverskudd fra Norsk Tipping AS	604 500 000	
	2	Gebyr – lotterier	6 821 000	
	4	Gebyr – stiftelser	264 000	
	7	Inntekter ved oppdrag	7 389 000	
		Totale inntekter		733 632 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2013 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 300 post 1	kap. 3300 post 1
kap. 320 post 1	kap. 3320 postene 1 og 3
kap. 322 post 1	kap. 3322 post 1

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 323 post 1	kap. 3323 post 1
kap. 324 post 1	kap. 3324 post 1
kap. 326 post 1	kap. 3326 post 1
kap. 329 post 1	kap. 3329 post 1
kap. 334 post 1	kap. 3334 post 1
kap. 339 post 1	kap. 5568 post 73

2. overskride bevilgningen under kap. 324 Scenekunstformål, post 21 Spesielle driftsutgifter med et beløp som tilsvare alle merinntektene på kap. 3324, post 2 Billett- og salgsinntekter. Ubrukte merinntekter kan regnes med ved utregning av overførbart beløp på post 21.

3. overskride bevilgningene under post 21 Spesielle driftsutgifter under kap. 329, kap. 334, og kap. 339 med et beløp som tilsvare alle merinntektene på hhv. kap. 3329, post 2 Inntekter ved oppdrag, kap. 3334,

post 2 Inntekter ved oppdrag og kap. 3339, post 7 Inntekter ved oppdrag. Ubrukte merinntekter kan regnes med ved utregning av overførbart beløp på post 21.

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2013 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
320		Allmenne kulturformål	
	73	Nasjonale kulturbygg	475,3 mill. kroner
322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	
	50	Kunst i offentlige rom	40,2 mill. kroner
328		Museums- og andre kulturvernformål	
	78	Ymse faste tiltak	7,4 mill. kroner

IV

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2013 kan inngå avtaler om forsikringsansvar i forbindelse med større utstillinger i Norge av kunstverk både i utenlandsk og norsk eie innenfor en samlet ramme for nytt og gammelt ansvar som til enhver tid ikke må overstige 4 000 mill. kroner.

V

Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd

Stortinget fastsetter følgende fordelingsnøkler for 2013:

1. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til region-/landsdelsinstitusjoner fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 323 Musikkformål, post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner og kap. 324 Scenekunstformål, post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner.
2. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til de nordnorske knutepunktinstitusjonene med unntak av Nordnorsk Kunstmuseum, fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom, post 72 Knutepunktinstitusjoner og kap. 323 Musikkformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner.
3. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til de øvrige

knutepunktinstitusjonene fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 60 pst. på staten og 40 pst. på regionen, jf. kap. 323 Musikkformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner, kap. 324 Scenekunstformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner, kap. 326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner og kap. 328 Museums- og andre kulturvernformål, post 70 Det nasjonale museumsnettverket.

4. Det offentlige driftstilskuddet til region- og distriktsoperatiltak fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 324 Scenekunstformål, post 73 Region- og distriktsopera.

VI

Fastsetting av gebyrer og avgifter m.m.

Stortinget samtykker i at for 2013 skal:

1. gebyret for merking og registrering av hver kopi av et videogram for utleie eller salg være 0,60 kroner. Kulturdepartementet kan sette ned eller frita for gebyr i visse tilfelle.
2. avgiften pr. videogram for omsetning i næring til Norsk kino- og filmfond være 3,50 kroner.
3. kringkastingsavgiften for fjernsynsmottakere være 2 482 kroner ekskl. merverdiavgift. Tilleggsavgiften ved forsinket betaling av kringkastingsavgiften og når melding ikke blir gitt etter reglene i lov av 4. desem-

ber 1992 nr. 127 om kringkasting § 8-1 andre ledd, skal være 15 pst. av kringkastingsavgiften.

VII

Fordeling av Norsk Tipping AS' overskudd

Stortinget samtykker i at fordelingen av Norsk Tipping AS' overskudd fra og med 2015 endres slik at 64 pst. skal fordeles til idrettsformål, 18 pst. til kulturformål og 18 pst. til samfunnsnyttige eller humanitære organisasjoner som ikke er tilknyttet Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité. Midlene til kulturformål skal fordeles av Kongen.

Presidenten: Fremskrittspartiet og Høyre har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 59 mot 40 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 22.05.56)

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Presidenten vil gjøre oppmerksom på at ved en inkurie er inntektskapitlet 3856, Barnevernets omsorgssenter for einslege mindreårige asylsøkarar, post 04 Refusjon av ODA-godkjente utgifter, falt ut av innstillingen. Det vil bli berikket.

Komiteen hadde innstilt:

I statsbudsjettet for 2012 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
840		Krisetiltak	
	61	Tilskot til incest- og valdtektssenter, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 70 000 000 til kr 70 700 000	700 000
841		Samliv og konfliktløsning	
	21	Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjersle, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 14 261 000 til kr 12 369 000	1 892 000
844		Kontantstøtte	
	70	Tilskot, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 1 200 000 000 til kr 1 235 000 000	35 000 000
845		Barnetrygd	
	70	Tilskot, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 14 960 000 000 til kr 15 050 000 000	90 000 000
846		Forsknings- og utgreiingsverksemd, tilskot mv.	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttast under</i> post 50, blir redusert med frå kr 26 535 000 til kr 24 235 000	2 300 000
	70	Tilskot, blir auka med frå kr 15 501 000 til kr 17 801 000	2 300 000
852		Adopsjonsstønad	
	70	Tilskot til foreldre som adopterer barn frå utlandet, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 15 358 000 til kr 12 358 000	3 000 000
854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttast under</i> post 71, blir redusert med frå kr 82 648 000 til kr 73 248 000	9 400 000
	65	Refusjon av kommunale utgifter til barnevernstiltak knytte til einslege mindreårige asylsøkarar og flyktningar, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 920 000 000 til kr 1 060 000 000	140 000 000
	72	Tilskot til forskning og utvikling i barnevernet, blir redusert med frå kr 51 828 000 til kr 47 028 000	4 800 000
855		Statleg forvalting av barnevernet	
	22	Kjøp av private barnevernstenester, <i>kan nyttast under</i> post 1, blir auka med frå kr 1 612 824 000 til kr 1 703 624 000	90 800 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	45	Større nyanskaffingar og vedlikehald, <i>kan overførast</i> , blir redusert med	47 400 000
		frå kr 67 955 000 til kr 20 555 000	
	60	Tilskot til kommunane, <i>kan nyttast under</i> post 1, blir auka med	45 000 000
		frå kr 180 297 000 til kr 225 297 000	
858		Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	
	22	Reguleringspremie til KLP og fylkeskommunale pensjonskassar, blir auka med	19 200 000
		frå kr 31 035 000 til kr 50 235 000	
2530		Foreldrepengar	
	70	Foreldrepengar ved fødsel, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med	555 300 000
		frå kr 16 335 300 000 til kr 15 780 000 000	
	71	Eingongsstønad ved fødsel og adopsjon, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med	300 000
		frå kr 354 700 000 til kr 355 000 000	
	72	Feriepengar av foreldrepengar, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med	10 000 000
		frå kr 420 000 000 til kr 410 000 000	
	73	Foreldrepengar ved adopsjon, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med	25 000 000
		frå kr 115 000 000 til kr 90 000 000	
3856		Barnevernets omsorgssenter for einslege mindreårige asylsøkarar	
	04	Refusjon av ODA-godkjende utgifter, blir redusert med	14 430 000
		frå 115 440 000 kr til 101 010 000 kr	

Votering:

Komiteens innstilling ble med den foretatte rettelse
enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstilt:

I

I statsbudsjettet for 2012 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
300		Kulturdepartementet	
	1	Driftsutgifter, reduseres med	270 000
		fra kr 117 001 000 til kr 116 731 000	
314		Kultur og samfunn	
	1	Driftsutgifter, økes med	800 000
		fra kr 17 500 000 til kr 18 300 000	
	71	Kultur og næringsprosjekter, reduseres med	500 000
		fra kr 8 033 000 til kr 7 533 000	
320		Allmenne kulturformål	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 77</i> , økes med	1 100 000
		fra kr 114 568 000 til kr 115 668 000	
	79	Til disposisjon, <i>kan nyttes under post 1</i> , reduseres med	100 000
		fra kr 3 933 000 til kr 3 833 000	
321		Kunstnerformål	
	1	Driftsutgifter, reduseres med	1 000 000
		fra kr 15 224 000 til kr 14 224 000	
323		Musikkformål	
	1	Driftsutgifter, reduseres med	1 800 000
		fra kr 162 192 000 til kr 160 392 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
324		Scenekunstformål	
	1	Driftsutgifter, økes med fra kr 64 581 000 til kr 70 581 000	6 000 000
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, reduseres med fra kr 71 568 000 til kr 63 568 000	8 000 000
326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål	
	1	Driftsutgifter, kan nyttes under post 77, økes med fra kr 505 548 000 til kr 508 948 000	3 400 000
	78	Ymse faste tiltak, reduseres med fra kr 102 339 000 til kr 100 339 000	2 000 000
329		Arkivformål	
	1	Driftsutgifter, økes med fra kr 301 515 000 til kr 304 615 000	3 100 000
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, økes med fra kr 17 334 000 til kr 34 334 000	17 000 000
Inntekter			
3323		Musikkformål	
	1	Ymse inntekter, reduseres med fra kr 29 312 000 til kr 27 512 000	1 800 000
3324		Scenekunstformål	
	2	Billett- og salgsinntekter m.m., reduseres med fra kr 27 531 000 til kr 25 531 000	2 000 000
3326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål	
	1	Ymse inntekter, økes med fra kr 8 354 000 til kr 9 754 000	1 400 000
3329		Arkivformål	
	1	Ymse inntekter, økes med fra kr 5 368 000 til kr 8 468 000	3 100 000
	2	Inntekter ved oppdrag, økes med fra kr 17 334 000 til kr 34 334 000	17 000 000

II

Tilføydelse av stikkord

Stortinget samtykker i at stikkordet «kan overføres» tilføyes bevilgningen under kap. 320 Allmenne kulturformål, post 21 Forskning og utredning, i statsbudsjettet for 2012.

en samlet ramme for nytt og gammelt ansvar som til enhver tid ikke må overstige 6 000 mill. kroner.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

III

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i forbindelse med Munch-jubileet i 2013 kan inngå avtaler om forsikringsansvar av kunstverk både i utenlandsk og norsk eie innenfor

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde innstilt:

I statsbudsjettet for 2012 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
231		Barnehager	
	60	Driftstilskudd til barnehager, overslagsbevilgning, nedsettes med fra kr 10 000 000 til kr 1 500 000	8 500 000
	64	Tilskudd til midlertidige lokaler, overslagsbevilgning, nedsettes med fra kr 19 400 000 til kr 16 400 000	3 000 000

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Under debatten har Trine Skei Grande satt fram et forslag på vegne av Venstre.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre inntektsgradering av barnetrygden slik at husstander med lav inntekt får høyere barnetrygd enn husstander med høy inntekt.»

Forslaget er omdelt på representantenes plasser i salen.

Det votes over alternativt mellom dette forslaget og innstillingen fra komiteen.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:9 S (2012–2013) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om omfordeling av barnetrygden – bifalles ikke.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Venstre ble innstillingen bifalt med 94 mot 1 stemme.

(Voteringsutskrift kl. 22.07.53)

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt elleve forslag. Det er

- forslagene nr. 1–6, fra Tord Lien på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslag nr. 7, fra Tord Lien på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre
- forslagene nr. 8 og 9, fra Tord Lien på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre
- forslag nr. 10, fra Tord Lien på vegne av Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslag nr. 11, fra Tord Lien på vegne av Fremskrittspartiet

Det votes først over forslag nr. 11, fra Fremskrittspartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen tilrettelegge for utarbeidelse av en nasjonal strategi for en helhetlig og fleksibel politikk for voksnes læring på alle utdanningsnivåer.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 77 mot 21 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.08.32)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 10, fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en egen sak om å utvide studiestøtten til 11 måneder fra og med høsten 2013.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 71 mot 28 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.08.49)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 8 og 9, fra Fremskrittspartiet og Høyre.

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremlegge sak for Stortinget om å styrke foreldres rett til å velge skole for sine barn gjennom fritt skolevalg i grunnskolen.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen evaluere finansieringen av de statlige høyskoler og universiteter generelt og i forbindelse med statsbudsjettet for 2014 legge frem forslag til hvordan forsknings- og utdanningsresultater samt strategiske vurderinger og politiske prioriteringer kan erstatte «historiske bevilgninger» som parameter for finansiering av UH-sektoren.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 60 mot 39 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.09.08)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 7, fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere endringer i studiestøttesystemet for studenter ved private institusjoner slik at en del av tilleggslånet til studieavgifter kan gjøres om til stipend dersom eksamen er bestått innen normert tid.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre ble med 59 mot 40 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.09.27)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 1–6, fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med sak om hvordan en kan sikre at alle elever og deres foresatte har tilgang til de digitale læreplattformene som blir benyttet av skolene.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen, i samråd med institusjonene, finne en rimelig ramme for tilskudd til private høyskoler med henblikk på etablering av nye studie-plasser og tilskudd til infrastruktur i private høyskoler.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avstå fra å kreve salg av studentboliger i Narvik, bl.a. for å legge til rette for flere ingeniørstudenter som ledd i nordområdesatsingen.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre regelverket slik at det er netto kapitalinntekt som tas med i inntektsberegningen som danner grunnlaget for studiestøtte.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen, senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett, vurdere nærmere om tilskuddet pr. kvadratmeter til private kirkebygg i tilstrekkelig grad tar høyde for økningen i byggekostnader de senere år.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2013 legge fram en helhetlig plan for statlige tiltak for brann- og innbruddssikring av fredede og verneverdige kirker. Planen bør beskrive de største utfordringene på feltet, gjennomgå gjeldende lov- og regelverk, og inneholde forslag om hensiktsmessige statlige tiltak.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 53 mot 46 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 22.09.45)

Komiteen hadde innstilt:

Rammeområde 16 (Kirke, utdanning og forskning)

I

På statsbudsjettet for 2013 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
Utgifter				
200		Kunnskapsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	250 674 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	11 152 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 624 000	
220		Utdanningsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	264 874 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	3 988 000	
	70	Tilskudd til læremidler mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	51 890 000	
221		Foreldreutvalgene for grunnsopplæringen og barnehagene		
	1	Driftsutgifter	14 322 000	
222		Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat		
	1	Driftsutgifter	88 090 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 378 000	
223		Sametinget		
	50	Tilskudd til Sametinget	37 723 000	
224		Senter for IKT i utdanningen		
	1	Driftsutgifter	52 207 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	37 358 000	
225		Tiltak i grunnsopplæringen		
	1	Driftsutgifter	157 002 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	60	Tilskudd til landslinjer	184 495 000	
	62	Tilskudd til de kommunale sameskolene i Snåsa og Målselv ...	21 578 000	
	63	Tilskudd til samisk i grunnopplæringen, <i>kan overføres</i>	52 919 000	
	64	Tilskudd til opplæring av unge asylsøkere og barn av asylsøkere	125 316 000	
	66	Tilskudd til leirskoleopplæring	43 982 000	
	67	Tilskudd til opplæring i finsk	7 958 000	
	68	Tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen	238 984 000	
	69	Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskolereformen	231 297 000	
	70	Tilskudd til opplæring av lærlinger og lærekandidater med spesielle behov	37 486 000	
	71	Tilskudd til utvikling av musikk- og kulturskolene	10 336 000	
	72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogram og organisasjoner	5 296 000	
	73	Tilskudd til studieopphold i utlandet	10 363 000	
	74	Tilskudd til organisasjoner	29 669 000	
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	1 154 640 000	
	50	Nasjonale sentre i grunnopplæringen	62 236 000	
	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner	37 204 000	
	62	Tilskudd for økt lærertetthet	157 000 000	
	70	Tilskudd til NAROM	7 409 000	
	71	Tilskudd til vitensentre	35 353 000	
	72	Tilskudd til utviklingsprosjekter i grunnopplæringen	2 000 000	
227		Tilskudd til særskilte skoler		
	60	Tilskudd til Moskvaskolen og Murmanskskolen	2 044 000	
	61	Tilskudd til voksenopplæring i Andebu kommune	4 644 000	
	62	Tilskudd til Fjellheimen leirskole	5 533 000	
	70	Tilskudd til Den franske skolen i Oslo	6 880 000	
	71	Tilskudd til internatdriften ved Krokeide videregående skole ...	23 783 000	
	72	Tilskudd til Røde Kors Nordisk United World College	29 995 000	
	73	Tilskudd til opplæring i Kenya	1 186 000	
	74	Tilskudd til Signo og Briskeby	40 009 000	
228		Tilskudd til private skoler mv.		
	70	Private grunnskoler, <i>overslagsbevilgning</i>	1 397 510 000	
	71	Private videregående skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	1 299 125 000	
	72	Private skoler godkjent etter kap. 4 i voksenopplæringsloven, <i>overslagsbevilgning</i>	133 667 000	
	73	Private grunnskoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	97 338 000	
	74	Private videregående skoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	23 619 000	
	75	Private skoler for funksjonshemmede elever, <i>overslagsbevilgning</i>	207 412 000	
	76	Andre private skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	43 457 000	
	77	Den tyske skolen i Oslo, <i>overslagsbevilgning</i>	12 137 000	
	78	Kompletterende undervisning	41 894 000	
	79	Toppidrett	27 228 000	
	80	Privatskoleorganisasjoner	668 000	
	81	Elevutveksling til utlandet	1 720 000	
229		Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører		
	1	Driftsutgifter	22 458 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 070 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
230		Statlig spesialpedagogisk støttesystem		
	1	Driftsutgifter	622 509 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	56 435 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	8 203 000	
252		EUs program for livslang læring		
	70	Tilskudd	242 402 000	
253		Folkehøyskoler		
	70	Tilskudd til folkehøyskoler	712 579 000	
	71	Tilskudd til Folkehøyskolerådet	4 380 000	
	72	Tilskudd til nordiske folkehøyskoler	1 247 000	
254		Tilskudd til voksenopplæring		
	70	Tilskudd til studieforbund	189 054 000	
	71	Tilskudd til nettskoler	15 169 000	
	72	Tilskudd til studiesentre	6 128 000	
	73	Tilskudd til voksenopplæringsorganisasjoner	11 600 000	
255		Tilskudd til freds- og menneskerettssentre		
	70	Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter	27 604 000	
	71	Falstadsenteret	16 487 000	
	72	Stiftelsen Arkivet	6 600 000	
	73	Nansen Fredssenter	5 490 000	
	74	Narviksenteret	2 180 000	
	75	Det europeiske Wergelandsenteret	7 365 000	
	76	Raftostiftelsen	2 130 000	
256		Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk		
	1	Driftsutgifter	49 384 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	15 962 000	
257		Program for basiskompetanse i arbeidslivet		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	5 325 000	
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	86 563 000	
258		Tiltak for livslang læring		
	1	Driftsutgifter	5 376 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 1</i>	47 592 000	
260		Universiteter og høyskoler		
	50	Statlige universiteter og høyskoler	26 451 926 000	
	70	Private høyskoler	1 087 015 000	
270		Internasjonal mobilitet og sosiale formål for studenter		
	71	Tilrettelegging for internasjonal mobilitet	15 627 000	
	74	Tilskudd til velferdsarbeid	74 817 000	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	250 223 000	
276		Fagskoleutdanning		
	72	Annen fagskoleutdanning	71 236 000	
280		Felles enheter		
	1	Driftsutgifter	69 296 000	
	50	Senter for internasjonalisering av utdanning	55 088 000	
	51	Drift av nasjonale fellesoppgaver	107 337 000	
	71	Tilskudd til UNIS	112 217 000	
	72	Tilskudd til UNINETT	24 759 000	
	73	Tilskudd til NORDUnet, <i>kan overføres</i>	23 097 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
281		Felles tiltak for universiteter og høyskoler		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	146 050 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	11 253 000	
	50	Tilskudd til Norges forskningsråd	79 258 000	
	70	Andre overføringer, <i>kan nyttes under post 1</i>	91 432 000	
	73	Tilskudd til internasjonale programmer	18 296 000	
	78	Tilskudd til Universitets- og høyskolerådet	15 222 000	
283		Meteorologiformål		
	50	Meteorologisk institutt	280 801 000	
	72	Internasjonale samarbeidsprosjekter	55 662 000	
284		De nasjonale forskningsetiske komiteene		
	1	Driftsutgifter	16 300 000	
285		Norges forskningsråd		
	52	Forskningsformål	1 311 868 000	
	53	Overordnede forskningspolitiske prioriteringer	897 203 000	
	54	Forskningsinfrastruktur av nasjonal, strategisk interesse	289 240 000	
	55	Administrasjon	275 300 000	
287		Forskningsinstitutter og andre tiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	11 114 000	
	53	NUPI	4 342 000	
	56	Ludvig Holbergs forskningspris	9 400 000	
	57	Basisbevilgning til samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutter	185 003 000	
	60	Regionale forskningsfond, tilskudd til forskning	219 000 000	
	71	Tilskudd til andre private institusjoner	34 752 000	
	73	Niels Henrik Abels matematikkpris	13 206 000	
288		Internasjonale samarbeidstiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter	7 060 000	
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	201 765 000	
	73	EUs rammeprogram for forskning, <i>kan overføres</i>	1 694 267 000	
	74	Det europeiske instituttet for innovasjon og teknologi, <i>kan overføres</i>	21 760 000	
	75	UNESCO-kontingent	18 141 000	
	76	UNESCO-formål	3 000 000	
310		Tilskudd til trossamfunn m.m.		
	70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	230 100 000	
	75	Tilskudd til private kirkebygg, <i>kan overføres</i>	9 297 000	
	78	Ymse faste tiltak	5 723 000	
920		Norges forskningsråd		
	50	Tilskudd	1 413 900 000	
1020		Havforskningsinstituttet		
	1	Driftsutgifter	343 760 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	365 650 000	
	70	Erstatningsutbetaling	6 000 000	
1021		Drift av forskningsfartøylene		
	1	Driftsutgifter	130 350 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	74 150 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	75 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
1022		NIFES		
	1	Driftsutgifter	61 910 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	88 720 000	
1023		Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU		
	50	Tilskudd Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	207 200 000	
	51	Tilskudd Veterinærinstituttet	43 600 000	
	52	Basisbevilgning forskningsinstitutter	122 600 000	
	70	Tilskudd til sjømat- og rekrutteringstiltak, <i>kan overføres</i>	10 000 000	
	71	Tilskudd til utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	5 700 000	
	72	Tilskudd Nofima, <i>kan overføres</i>	77 870 000	
	74	Tilskudd marin bioteknologi mv., <i>kan overføres</i>	32 800 000	
	75	Tilskudd Akvariet i Bergen	3 730 000	
1137		Forskning og innovasjon		
	50	Forskningsaktivitet, Norges forskningsråd	233 893 000	
	51	Basisbevilgninger m.m., Norges forskningsråd	187 774 000	
	53	Omstillingsmidler instituttsektoren mv.	4 231 000	
1590		Kirkelig administrasjon		
	1	Driftsutgifter	215 374 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	29 412 000	
	71	Tilskudd til kirkelige formål	233 538 000	
	75	Trosopplæring, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	213 936 000	
	79	Til disposisjon, <i>kan overføres</i>	500 000	
1591		Presteskapet		
	1	Driftsutgifter	905 344 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	6 404 000	
1592		Nidaros domkirke m.m.		
	1	Driftsutgifter	54 064 000	
2410		Statens lånekasse for utdanning		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 45</i>	311 764 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	203 027 000	
	50	Avsetning til utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	5 411 262 000	
	70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	2 969 578 000	
	71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	660 184 000	
	72	Rentestøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	846 018 000	
	73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	440 520 000	
	74	Tap på utlån	322 500 000	
	76	Startstipend for kvotestudenter, <i>overslagsbevilgning</i>	8 056 000	
		Totalte utgifter		59 818 716 000

Inntekter

3220		Utdanningsdirektoratet		
	1	Inntekter ved oppdrag	3 715 000	
	2	Salgsinntekter mv.	1 090 000	
3222		Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat		
	2	Salgsinntekter mv.	4 732 000	
3224		Senter for IKT i utdanningen		
	1	Inntekter fra oppdrag mv.	1 500 000	
3225		Tiltak i grunnopplæringen		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	42 858 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
3229		Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører		
	2	Salgsinntekter mv.	1 582 000	
	61	Refusjon fra fylkeskommuner	1 035 000	
3230		Statlig spesialpedagogisk støttesystem		
	1	Inntekter ved oppdrag	56 435 000	
	2	Salgsinntekter mv.	14 146 000	
3256		Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk		
	1	Inntekter ved oppdrag	10 336 000	
	2	Salgsinntekter mv.	318 000	
3280		Felles enheter		
	2	Salgsinntekter mv.	1 211 000	
3281		Felles tiltak for universiteter og høyskoler		
	2	Salgsinntekter mv.	10 000	
3287		Forskningsinstitutter og andre tiltak		
	87	Avkastning – Regionale forskningsfond	219 000 000	
3288		Internasjonale samarbeidstiltak		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	4 492 000	
4020		Havforskningsinstituttet		
	3	Oppdragsinntekter	365 650 000	
4021		Drift av forskningsfartøylene		
	1	Oppdragsinntekter	74 150 000	
4022		NIFES		
	1	Oppdragsinntekter	88 720 000	
4590		Kirkelig administrasjon		
	2	Ymse inntekter	12 169 000	
	3	Inntekter ved oppdrag	29 412 000	
4591		Presteskapet		
	2	Ymse inntekter	14 879 000	
	3	Inntekter ved oppdrag	6 404 000	
4592		Nidaros domkirke m.m.		
	2	Ymse inntekter	16 876 000	
	3	Leieinntekter m.m.	3 343 000	
5310		Statens lånekasse for utdanning		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	24 000 000	
	29	Termingebyr	25 616 000	
	89	Purregebyrer	88 850 000	
5610		Renter av lån til Nofima AS		
	80	Renter	1 034 000	
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning		
	80	Renter	3 377 934 000	
		Totale inntekter		4 491 497 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2013 kan:

1.

overskride bevilgningen på	mot tilsvarende merinntekt under
Kap. 200 post 1	Kap. 3200 post 2
Kap. 220 post 1	Kap. 3220 post 2
Kap. 222 post 1	Kap. 3222 post 2
Kap. 224 post 1	Kap. 3224 post 1
Kap. 229 post 1	Kap. 3229 postene 2 og 61
Kap. 230 post 1	Kap. 3230 post 2
Kap. 256 post 1	Kap. 3256 post 2
Kap. 280 post 1	Kap. 3280 post 2
Kap. 281 post 1	Kap. 3281 post 2
Kap. 287 post 60	Kap. 3287 post 87
Kap. 2410 post 1	Kap. 5310 post 3

2. overskride bevilgningene til oppdragsvirksomhet på postene 21 mot tilsvarende merinntekter.
3. bruke inntekter fra salg av eiendommer ved universitetene til kjøp, vedlikehold og bygging av andre lokaler til undervisnings- og forskningsformål ved den samme virksomheten.
4. gi Norges forskningsråd fullmakt til å kjøpe og avhende eiendommer. Salgsinntekter blir ført til eiendomsfondet til Forskningsrådet.

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2013 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme (i mill. kroner)
220		Utdanningsdirektoratet	
	70	Tilskudd til læremidler mv.	30
226		Kvalitetsutvikling i grunnsopplæringen	
	21	Spesielle driftsutgifter	20
270		Internasjonal mobilitet og sosiale formål for studenter	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger	184

IV

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

2. gi tilsagn om å utbetale utdanningsstøtte for første halvår 2014 (andre halvdel av undervisningsåret 2013–2014) etter de satsene som blir fastsatt andre halvår 2013 (første halvdel av undervisningsåret 2013–2014), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, postene 70 Utdanningsstipend, 71 Andre stipend, 72 Rentestøtte og 90 Økt lån og rentegjeld, samt kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning post 80 Renter.
3. gi tilsagn om å omgjøre lån til stipend første halvår 2014 (andre halvdel av undervisningsåret 2013–2014) etter de satsene som blir fastsatt for andre halvår 2013 (første halvdel av undervisningsåret 2013–2014), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning post 50 Avsetning til utdanningsstipend.
1. privatister som melder seg opp til eksamen, og kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter opplæringsloven § 3-5, skal betale et gebyr per prøve. Gebyret skal betales til fylkeskommunen. Privatister som melder seg opp til eksamen skal betale 390 kroner dersom privatisten ikke har prøvd seg i faget tidligere som privatist eller elev, og 800 kroner ved forbedringsprøver. Kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter opplæringsloven § 3-5, skal betale 800 kroner per prøve dersom kandidaten ikke har gått opp tidligere, og 1 600 kroner ved senere forsøk.
2. Kunnskapsdepartementet i 2013 kan gi universiteter og høyskoler fullmakt til å:

- a) opprette nye selskap og delta i selskap som er av faglig interesse for virksomheten
 - b) bruke overskudd av oppdragsvirksomhet til kapitalinnskudd ved opprettelse av nye selskap eller ved deltagelse i selskap som er av faglig interesse for virksomheten
 - c) bruke utbytte fra selskap som virksomheten har kjøpt aksjer i eller etter fullmakt forvalter, til drift av virksomheten eller til kapitalinnskudd
 - d) bruke inntekt fra salg av aksjer i selskap som virksomheten har ervervet med overskudd fra oppdragsvirksomhet eller etter fullmakt forvalter, til drift av virksomheten eller til kapitalinnskudd.
3. Kunnskapsdepartementet i 2013 kan gi Statens lånekasse for utdanning fullmakt til å inngå avtaler om

leveranser til å gjennomføre moderniseringen i Statens lånekasse for utdanning, jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 45 Større utstyrsinnkjøp og vedlikehold. Fullmakten gjelder innenfor en samlet kostnadsramme for prosjektet på 851,9 mill. kroner, jf. Budsjett-innst. S. nr. 12 (2007–2008) og St.prp. nr. 1 (2007–2008) for Kunnskapsdepartementet.

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2013 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
920	50	Norges forskningsråd Tilskudd	37,5 mill. kroner

VI

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fiskeri- og kystdepartementet i 2013 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 1020 post 21	kap. 4020 post 3
kap. 1021 post 21	kap. 4021 post 1
kap. 1022 post 21	kap. 4022 post 1
kap. 1022 post 21	kap. 4022 post 1

VII

Fullmakt til overskridelse mot etterfølgende inntekter

Stortinget samtykker i at Fiskeri- og kystdepartementet i 2013 kan overskride bevilgningen under kap. 1020 post 21, kap. 1021 post 21 og kap. 1022 post 21 i forbindelse med gjennomføringen av bestemte oppdragsprosjekter, mot tilsvarende kontraktsfestede innbetalinger til disse prosjektene i 2014 under henholdsvis kap. 4020 post 3, kap. 4021 post 1 og kap. 4022, post 1. Ved beregning av

beløp som kan overføres til 2014 under de nevnte utgiftsbevilgninger, skal regnes med alle ubrukte merinntekter og mindreinntekter, samt eventuell inndekning av foregående års overskridelse på posten.

VIII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet i 2013 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1590 post 1	kap. 4590 post 2
kap. 1590 post 21	kap. 4590 post 3
kap. 1591 post 1	kap. 4591 post 2
kap. 1591 post 21	kap. 4591 post 3
kap. 1592 post 1	kap. 4592 postene 2 og 3

Presidenten: Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har varslet at de ønsker å stemme imot.

Voteri ng :

Komiteens innstilling ble bifalt med 53 mot 46 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 22.10.17)

Votering i sak nr. 7

Komiteen hadde innstilt:

I statsbudsjettet for 2012 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
200		Kunnskapsdepartementet	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>nedsettes</i> med fra kr 21 110 000 til kr 21 060 000	50 000
222		Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat	
	1	Driftsutgifter, <i>forhøyes</i> med fra kr 86 721 000 til kr 90 221 000	3 500 000
225		Tiltak i grunnopplæringen	
	1	Driftsutgifter, <i>forhøyes</i> med fra kr 154 532 000 til kr 168 932 000	14 400 000
	63	Tilskudd til samisk i grunnopplæringen, <i>kan overføres, nedsettes</i> med fra kr 52 487 000 til kr 47 855 000	4 632 000
	64	Tilskudd til opplæring av unge asylsøkere og barn av asylsøkere, <i>nedsettes</i> med fra kr 133 498 000 til kr 131 130 000	2 368 000
	67	Tilskudd til opplæring i finsk, <i>nedsettes</i> med fra kr 8 160 000 til kr 7 223 000	937 000
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, nedsettes</i> med fra kr 1 113 946 000 til kr 1 112 365 000	1 581 000
227		Tilskudd til særskilte skoler	
	73	Tilskudd til opplæring i Kenya og Etiopia, <i>nedsettes</i> med fra kr 2 659 000 til kr 698 000	1 961 000
	74	Tilskudd til Signo og Briskeby, <i>nedsettes</i> med fra kr 17 453 000 til kr 12 374 000	5 079 000
228		Tilskudd til private skoler mv.	
	70	Private grunnskoler, <i>overslagsbevilgning, forhøyes</i> med fra kr 1 294 934 000 til kr 1 344 763 000	49 829 000
	71	Private videregående skoler, <i>overslagsbevilgning, forhøyes</i> med fra kr 1 230 504 000 til kr 1 241 180 000	10 676 000
	72	Private skoler godkjent etter kap. 4 i voksenopplæringsloven, <i>overslagsbevilgning, nedsettes</i> med fra kr 154 962 000 til kr 153 083 000	1 879 000
	73	Private grunnskoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning, forhøyes</i> med fra kr 88 877 000 til kr 93 139 000	4 262 000
	74	Private videregående skoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning, forhøyes</i> med fra kr 21 565 000 til kr 22 141 000	576 000
	75	Private skoler for funksjonshemmede elever, <i>overslagsbevilgning,</i> <i>nedsettes</i> med fra kr 195 034 000 til kr 193 793 000	1 241 000
	76	Andre private skoler, <i>overslagsbevilgning, nedsettes</i> med fra kr 41 755 000 til kr 41 699 000	56 000
	77	Den tyske skolen i Oslo, <i>overslagsbevilgning, forhøyes</i> med fra kr 10 639 000 til kr 11 266 000	627 000
	78	Kompletterende undervisning, <i>overslagsbevilgning, forhøyes</i> med fra kr 28 534 000 til kr 38 369 000	9 835 000
230		Kompetansesentre for spesialundervisning	
	1	Driftsutgifter, <i>forhøyes</i> med fra kr 638 518 000 til kr 645 967 000	7 449 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>forhøyes</i> med fra kr 54 632 000 til kr 63 593 000	8 961 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
252	70	EUs program for livslang læring Tilskudd, <i>nedsettes</i> med fra kr 184 317 000 til kr 177 556 000	6 761 000
260	50	Universiteter og høyskoler Statlige universiteter og høyskoler, <i>nedsettes</i> med fra kr 25 102 667 000 til kr 25 092 367 000	10 300 000
	70	Private høyskoler, <i>forhøyes</i> med fra kr 984 391 000 til kr 985 391 000	1 000 000
280	51	Felles enheter Drift av nasjonale fellesoppgaver, <i>nedsettes</i> med fra kr 103 121 000 til kr 102 971 000	150 000
281	73	Felles tiltak for universiteter og høyskoler Tilskudd til internasjonale programmer, <i>nedsettes</i> med fra kr 19 310 000 til kr 18 682 000	628 000
	78	Tilskudd til Universitets- og høyskolerådet, <i>forhøyes</i> med fra kr 14 541 000 til kr 23 841 000	9 300 000
283	72	Meteorologiformål Internasjonale samarbeidsprosjekter, <i>nedsettes</i> med fra kr 57 579 000 til kr 52 416 000	5 163 000
287	96	Forskningsinstitutter og andre tiltak (Ny) Etablering av CESSDA AS, <i>bevilges</i> med Internasjonale samarbeidstiltak	50 000
288	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner, <i>forhøyes</i> med fra kr 201 807 000 til kr 202 880 000	1 073 000
	73	EUs rammeprogram for forskning, <i>kan overføres, nedsettes</i> med fra kr 1 208 044 000 til kr 1 167 519 000	40 525 000
	74	Det europeiske instituttet for innovasjon og teknologi, <i>kan overføres, nedsettes</i> med fra kr 11 941 000 til kr 11 522 000	419 000
2410	1	Statens lånekaske for utdanning Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 45, nedsettes</i> med fra kr 307 985 000 til kr 307 785 000	200 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, nedsettes</i> med fra kr 158 974 000 til kr 144 132 000	14 842 000
	50	Avsetning til utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning, forhøyes</i> med fra kr 5 113 246 000 til kr 5 173 731 000	60 485 000
	70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning, forhøyes</i> med fra kr 2 942 890 000 til kr 2 964 819 000	21 929 000
	71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning, forhøyes</i> med fra kr 647 010 000 til kr 673 450 000	26 440 000
	72	Rentestøtte, <i>overslagsbevilgning, nedsettes</i> med fra kr 962 450 000 til kr 869 940 000	92 510 000
	90	Økt lån og rentegjeld, <i>overslagsbevilgning, forhøyes</i> med fra kr 19 641 083 000 til kr 19 760 060 000	118 977 000
I n n t e k t e r			
3222	2	Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat Salgsinntekter mv., <i>forhøyes</i> med fra kr 4 581 000 til kr 8 081 000	3 500 000
3225	4	Tiltak i grunnopplæringen Refusjon av ODA-godkjente utgifter, <i>nedsettes</i> med fra kr 50 729 000 til kr 44 846 000	5 883 000
3230	1	Kompetansesentre for spesialundervisning Inntekter ved oppdrag, <i>forhøyes</i> med fra kr 54 632 000 til kr 63 593 000	8 961 000
5310	89	Statens lånekaske for utdanning Purregebyrer, <i>nedsettes</i> med fra kr 86 220 000 til kr 81 220 000	5 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	90	Redusert lån og rentegjeld, <i>nedsettes</i> med fra kr 7 919 148 000 til kr 7 703 356 000	215 792 000
	93	Omgjøring av studielån til stipend, <i>forhøyes</i> med fra kr 5 034 668 000 til kr 5 072 296 000	37 628 000
5617	80	Renter fra Statens lånekasse for utdanning Renter, <i>nedsettes</i> med fra kr 3 737 325 000 til kr 3 490 313 000	247 012 000

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 8

Komiteen hadde innstilt:

I

I statsbudsjettet for 2012 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter:			
1020	1	Havforskningsinstituttet Driftsutgifter, <i>blir redusert med</i> frå 355 623 000 til 345 623 000	10 000 000
	70	(Ny) Erstatningsutbetalinger, <i>blir løyvd med</i> 	10 000 000

II

Fullmakt til overskriding mot etterfølgjande inntekter

Stortinget samtykker i at Fiskeri- og kystdepartementet i 2012 kan overskride løyvinga under kap. 1020 post 21, kap. 1021 post 21 og kap. 1022 post 21 i samband med gjennomføringa av bestemte oppdragsprosjekt, mot tilsvarende kontraktfesta innbetalinger til desse prosjekta i 2013 under høvesvis kap. 4020 post 3, kap. 4021 post 1 og kap. 4022 post 1. Ved berekning av beløp som kan overførast til 2013 under dei nemnte utgiftsløyvingane, skal det reknast med alle ubrukte meirinntekter og mindreinntekter, samt eventuell inndeckning av tidlegare års overskriding på posten.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 9

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt åtte forslag. Det er

- forslagen nr. 1–6, fra Morten Ørsal Johansen på vegne av Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 7, fra Michael Tetzschner på vegne av Høyre
- forslag nr. 8, fra Geir Jørgen Bekkevold på vegne av Kristelig Folkeparti

Det voteses først over forslag nr. 8, fra Kristelig Folkeparti.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å fremme forslag om endringer i straffeloven for å sikre sterkere reaksjoner mot hatkriminalitet.»

Votering:

Forslaget fra Kristelig Folkeparti ble med 93 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.11.08)

Presidenten: Det voteses så over forslag nr. 7, fra Høyre.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen oppfordre alle til jevnlig å kartlegge forekomsten av uakseptabel adferd mot medelever ved skolene de har ansvar for, og sammen med skolene utvikle tiltak som bevisstgjør elevene ved å vektlegge denne delen av undervisningen, og ved å stille enkeltelever som opptrer uakseptabelt, til personlig ansvar.»

Vestre har varslet at de ønsker å støtte forslaget.

Votering:

Forslaget fra Høyre ble med 80 mot 19 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.11.34)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 1–6, fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at Holocaust-dagen blir en obligatorisk minnedag som markeres årlig på alle skoler.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at lærerundervisningen får en sterkere vektlegging av kunnskap om antisemittisme og holocaust.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen bedre undervisningen i skolen med sikte på forebygging av jødehat, herunder obligatorisk undervisning om holocaust i relevante fag, bedre læringsmateriell og fremme forslag om bedre økonomiske støtteordninger slik at alle klasser får mulighet til å dra på studietur til tidligere konsentrasjonsleire.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre målrettede tiltak mot mobbing av jødiske elever i skolen.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag som imøtekommer ønsket fra Det Mosaiske Trossamfund om løpende støtte til sikkerhetsutgifter og kontinuerlig dagvakt ved de jødiske institusjonene i Norge.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre bedre kontinuerlig overvåking av antijødiske nettsteder og ekstreme miljøer.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti ble med 70 mot 28 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 22.11.52)

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:145 S (2011–2012) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Hans Olav Syversen, Dagrun Eriksen og Geir Jørgen Bekkevold om å iverksette en handlingsplan mot jødehat – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sakene nr. 10–23

Presidenten: Sakene nr. 10–23 er annen gangs behandling av lovvedtak behandlet i Stortingets møter 4., 5., og 10. desember.

Presidenten gjør oppmerksom på at lovvedtak 22 er trykket i beriktiget utgave.

Det foreligger ingen forslag til anmerkning. Stortingets lovvedtak 18 til og med 31 er dermed bifalt ved annen gangs behandling og blir å sende Kongen i overensstemmelse med Grunnloven.

S a k n r. 24 [22:12:42]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Forlanger noen ordet før møtet heves? – Det har ingen gjort, og møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 22.13.
